

Α. ΤΣΙΡΙΜΠΑ

ΑΓΩΓΗ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ
ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΔΟΡΕΑ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1198

ΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ - ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1969

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

7

4.

πΔΕ

Τσιφλίκωσι (Αρ. Αρδε.)

ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

002
KLE
ETPA
1198

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Α' ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ὁ ἄνθρωπος ὡς ἄτομον.

Ὁ Θεός, ὅταν ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον, ἐπροίκισεν αὐτὸν μὲ πολλὰ σωματικὰ καὶ πνευματικὰ χαρίσματα. Ἐν ἅπ' αὐτὰ εἶναι καὶ ἡ λογική του, ἡ ὁποία τὸν ξεχωρίζει ἀπὸ τὰ ἄλλα ζῶα.

Ἄν δὲν εἶχεν αὐτὸ τὸ χάρισμα, δὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀποφύγη τοὺς κινδύνους, ποὺ διέτρεχεν ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία, τὰ δηλητηριώδη ἔρπετά, τὸ ψῦχος, τὴν βροχήν, τὸν καύσωνα καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα φαινόμενα τῆς φύσεως.

Μὲ τὴν λογικὴν του κατώρθωσε νὰ δαμάσῃ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως καὶ νὰ γίνῃ κύριος τῆς ξηρᾶς, τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ἀέρος.

Ὅλα ὅμως αὐτὰ δὲν τὰ κατώρθωσε διὰ μιᾶς. Ἐχρειάσθη ἀγῶνας καὶ προσπαθείας ἐπὶ πολλὰς χιλιάδας ἔτη.

Κατ' ἀρχὰς ἔζη εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν καὶ τῶν λιμνῶν μόνος του, διότι δὲν εἶχεν ἀνάγκην ἀπὸ τὴν βοήθειαν καὶ τὴν συνεργασίαν τῶν ἄλλων.

Ἡ μόνη του σοβαρὰ ἀπασχόλησις ἦτο νὰ ἐξασφαλίζῃ τὴν τροφήν του καὶ ὅ,τι ἄλλο ἐχρειάζετο διὰ νὰ ἱκανοποιῇ τὰς ἀνάγκας τῆς φυσικῆς ζωῆς του.

Αὐτὸ ὅμως δὲν ἦτο καὶ πολὺ δύσκολον, διότι ὅλα τὰ μέσα, διὰ νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν ζωὴν, τὰ παρείχεν ἡ φύσις. Διὰ νὰ κορέσῃ τὴν πείνόν του, ἔκοπτε καρποὺς ἀπὸ τὰ δένδρα καὶ ρίζας ἀπὸ τὰ φυτά. Ἐθήρευεν ἄγρια ζῶα εἰς τὰ δάση καὶ ἐτρέφετο μὲ τὸ κρέας τῶν καὶ ἐνεδύετο μὲ τὸ δέρμα τῶν. Ἠλίευεν εἰς τοὺς ποταμούς καὶ εἰς τὰς λίμνας ἰχθῦς μὲ τὰ πρωτόγονα μέσα, τὰ ὁποῖα ἐπενόει καὶ κατεσκεύαζε μὲ τὰ χεῖράς του.

Διὰ νὰ προφυλάξῃ τὸ σῶμά του ἀπὸ τὸ ψῦχος, τὴν βροχήν, τὸν καύσωνα κ.λ.π., ἐνεδύετο δέρματα ἀγρίων ζώων καὶ κατέφευγεν εἰς σπήλαια.

Διὰ ν' ἀντιμετωπίζῃ τοὺς κινδύνους ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία καὶ ἀπὸ τὰ ἐρπετά, ἐχρησιμοποίει τὴν σωματικὴν του δύναμιν καὶ τὸν νοῦν, ποὺ δὲν ἔχουν τὰ ζῷα.

Ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ὁ πληθυσμὸς ηὐξήθη τόσον, ὥστε ἡ φύσις νὰ μὴ δύναται νὰ θρέψῃ ὅλους, ἤρχισε νὰ ἐξημερώνῃ ὠρισμένα ἄγρια ζῷα, διὰ νὰ τρέφεται ἀπ' αὐτά, καὶ ν' ἀποθηκεύῃ καρπούς, διὰ νὰ τοὺς ἔχῃ, ὅταν σπανίζουν ἢ δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν φύσιν.

Κατὰ τὰς ἐνεργείας του αὐτὰς συνηντᾶτο τυχαίως μὲ ἄλλους ἀνθρώπους, ἰδίᾳ εἰς τοὺς τόπους, ὅπου ὑπῆρχον τροφαί.

Ἐνίοτε ὁμως συνηντᾶτο καὶ σκοπῖμῳ, ὅταν ἤθελε ν' ἀποφύγῃ κοινούς κινδύνους ἢ ὅταν ἤθελε ν' ἀναζητήσῃ ἀπὸ κοινοῦ τροφήν.

Ἔτσι ἤρχισε νὰ ἐγκαταλείπῃ τὸν μονήρη βίον καὶ νὰ ζῇ καθ' ὁμάδας, δηλ. βίον ὁμαδικόν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς ἔζη ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὸν μονήρη βίον του ;
2. Τί τὸν ἠνάγκασε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν μονήρη του ζωὴν ;
3. Κατὰ τί διαφέρει ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὰ ἄλλα ζῷα ;

2. Ὁ ἄνθρωπος ὡς κοινωνικὸν ὄν.

Τοῦτο δὲν ἦτο ξένον πρὸς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, διότι εἶναι πλασμένος νὰ ἔχῃ ἀνάγκην τῆς βοήθειας καὶ τῆς συνεργασίας τῶν ἄλλων.

Ὁ ἄνθρωπος, ὅπως λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, εἶναι «φύσει πολιτικὸν ζῷον», δηλ. εἶναι προωρισμένος ἀπὸ τὴν φύσιν του νὰ ζῇ βίον κοινωνικόν. Τὴν τάσιν αὐτὴν δὲν ἔχει μόνον ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα ζῷα.

Πολλὰ εἶναι τὰ ζῷα, τὰ ὁποῖα ζοῦν κατ' ἀγέλας, καὶ πτηνὰ καὶ ἔντομα, τὰ ὁποῖα ζοῦν κατὰ σμήνη. Θαυμαστὴ εἶναι ἡ κοινωνικὴ ζωὴ τῶν μελισσῶν καὶ τῶν μυρμηκῶν.

Διαφέρει ὁμως ἡ κοινωνικότης τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν κοινωνικότητα τῶν ζώων. Τὰ ζῷα ζοῦν κατ' ἀγέλας ἢ κατὰ σμήνη, διότι παρακινεῖνται ἀπὸ τὰ ἔνστικτά των, διὰ νὰ εὕρουν εὐκολώτερον τὴν τροφήν των καὶ νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς των. Ὁ ἄνθρωπος ὁμως εἶναι κοινωνικὸς ἀπὸ τὴν φύσιν του, δηλ. ἀπὸ μίαν φυσικὴν τάσιν νὰ ζῇ μαζὶ μὲ ὁμοίους του. Ἡ τάσις του δὲ αὕτη

ένισχύεται καί ἀπὸ τὰς τάσεις νὰ μιμῆται, ν' ἀνακοινώνη, νὰ μανθάνη, νὰ συνεργάζεται, νὰ κατευθύνεται ἀπὸ τὴν λογικὴν καὶ ἄλλας. Ἡ τάσις αὕτη τῆς κοινωνικότητος ὥθησε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν ὁμαδικὸν βίον, ὁ ὁποῖος κατ' ἀρχὰς ἦτο νομαδικός, δηλαδή δὲν εἶχε μόνιμον ἐγκατάστασιν, διότι ὁ ἄνθρωπος ὡς ὁμάς μετεκινεῖτο, ὅπου εὕρισκεν εὐκολώτερον τὰ μέσα τῆς ζωῆς. Βραδύτερον ὅμως, ὅταν ἡ ζωὴ ἐγίνετο δύσκολος λόγῳ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἀνθρώπων, ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν νομαδικὸν βίον τοῦ καὶ νὰ ἐγκατασταθῇ μόνιμος εἰς ἓνα ὠρισμένον τόπον. Ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι, ἀφοῦ κατέλαβον μίαν ἑκτασιν, πολλοὶ ἡσχολήθησαν μὲ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, ἄλλοι μὲ τὸ κυνήγιον, ἄλλοι μὲ τὴν ἀλιείαν, ἄλλοι μὲ τὴν κατασκευὴν ὀπλῶν, ἐργαλείων, σκευῶν, ἐνδυμάτων καὶ μὲ ἄλλα ἔργα, τὰ ὁποῖα ἦσαν χρήσιμα διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς των.

Ἦρχισαν τότε νὰ δημιουργοῦν σχέσεις μεταξύ των, ν' ανταλλάσσουν τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας των, νὰ καλοῦν εἰς βοήθειαν τοὺς κατοικοῦντας πλησίον, ὅταν ἐκινδύνευεν ἡ ζωὴ των, νὰ συνεργάζωνται εἰς τὸ κυνήγιον, εἰς τὴν ἀλιείαν καὶ ὅπου ἄλλοι ἐνόμιζον σκόπιμον.

Αἱ σχέσεις αὗται σὺν τῷ χρόνῳ ἐγίναν συχνότεραι καὶ σταθερώτεραι. Δὲν ἐβράδυναν δὲ νὰ ἐννοήσουν ὅτι ἄνευ τῆς συνεργασίας καὶ τῆς ἀλληλοβοηθείας δὲν δύνανται νὰ ἱκανοποιήσουν τὰς ἀνάγκας τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποίας φυσικὰς τάσεις ἔχει ὁ ἄνθρωπος ;
2. Ποία ἄλλα ζῶα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς μελίσσας καὶ τοὺς μύρμηκας, ζοῦν κατ' ἀγέλας ἢ κατὰ σμήνη ;
3. Διατί ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀσχολοῦνται μὲ τὸ ἴδιον ἔργον ;

3. Ἡ Κοινότης.

α) Τὶ εἶναι Κοινότης ;

Ἡ ὁμαδικὴ ζωὴ κατ' ἀρχὰς ἱκανοποιεῖ ἀπλῶς τὰς φυσικὰς τάσεις, τὰς ὁποίας ἔχει ὁ ἄνθρωπος, δηλ. νὰ ζῇ μαζὶ μὲ ἄλλους ἀνθρώπους, νὰ ἐπικοινωνῇ μετ' αὐτῶν, νὰ ἀνακοινώνῃ τὰς σκέψεις, τὰ συναισθήματα καὶ τὰς θελήσεις του διὰ τῆς γλώσσης, ν' ἀποκτᾷ γνώσεις, νὰ συνεργάζεται καὶ νὰ προάγῃ πολιτισμόν.

Βραδύτερον ὅμως ἡ συνεργασία, ἡ σύμπραξις, ἡ ἀλληλοβοήθεια καὶ αἱ ἄλλαι σχέσεις, τὰς ὁποίας ἐδημιούργησεν ἡ ὁμαδικὴ ζωὴ,

ἕκαμον τὸν ἄνθρωπον ν' ἀντιληφθῇ ὅτι ἡ ὁμαδικὴ ζωὴ δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς αὐτὸν εὐκολώτερον καὶ εὐγενέστερον βίον, ὅταν εἶναι ὠργανωμένη.

Δι' αὐτὸ προέβη εἰς τὴν ὁργάνωσιν τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς ἐπὶ τῇ βάσει ὠρισμένων κανόνων συμπεριφορᾶς, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἀποδεκτοὶ ἀπὸ ὅλους.

Οἱ κανόνες οὗτοι ἦσαν ἥθη καὶ ἔθιμα, τὰ ὅποια ἐτηροῦντο ἀπὸ ὅλους, διότι ἦσαν καλὰ, ὠφέλιμα καὶ δίκαια. Ἀφεώρων δὲ τὴν εἰρηνικὴν συμβίωσιν, τὴν λατρείαν τῶν θεῶν, τὴν προφύλαξιν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, τὴν ἐξεύρεσιν τῶν μέσων διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς, τοὺς τρόπους συμπεριφορᾶς μεταξύ των, δηλ. τὸν χαιρετισμόν, τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν φροντίδα διὰ τὰ τέκνα, τοὺς γέροντας τοὺς ἀσθενεῖς κ.λ.π.

Τὸ σύνολον τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι, λόγῳ τῶν κοινῶν συμφερόντων καὶ ἐπιδιώξεων, ζοῦν μαζὶ εἰς μίαν ὠρισμένην περὶοχὴν καὶ χρησιμοποιοῦν κοινούς θεσμοὺς καὶ νόμους εἰς τὴν ὁργάνωσιν τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς των, λέγεται **Κοινότης**.

Διὰ τὴν ὁργάνωσιν τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς εἰς Κοινότητα εἶναι ἀπαραίτητα : ἡ ἀλληλοεξάρτησις, ἡ ὁργάνωσις ἐπὶ τῇ βάσει ἐθίμων καὶ νόμων καὶ ἓν ἢ μία ὁμὰς ἀτόμων, τὰ ὅποια νὰ ἐπιβλέπουν τὴν τήρησιν τῶν ἐθίμων καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων.

Ἡ Κοινότης, ὅταν συγκεντρῶνῃ τὰ ἄνω στοιχεῖα, εἶναι **πολιτιστικὴ**, διότι ἱκανοποιεῖ πολιτιστικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐνῶ ἀντιθέτως, ὅταν στερεῇται αὐτά, εἶναι **φυσικὴ**, διότι ἱκανοποιεῖ μόνον τὰς φυσικὰς ἀνάγκας τούτου.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποία ζωὴ εἶναι μονήρης, ποία νομαδική, ποία ὁμαδικὴ καὶ ποία κοινοτική ;
2. Ποία στοιχεῖα χρειάζονται, διὰ νὰ σχηματισθῇ μία πολιτιστικὴ Κοινότης ;
3. Τί ἠνάγκασε τοὺς ἀνθρώπους νὰ ὁργανωθῶν εἰς Κοινότητα ;

4. Ἡ ἀγωγή ὡς προσπάθεια ἐντάξεως τοῦ ἀτόμου εἰς τὴν Κοινότητα.

α) Τί εἶναι ἀγωγή ;

Ὁ ἄνθρωπος κατ' ἀρχὰς, ὅπως εἶδομεν, ἔζη εἰς τὴν φύσιν μόνος

του. Διὰ τὴν διατηρηθῆ ὁμως εἰς τὴν ζωὴν, ἦτο ἡναγκασμένος νὰ ρυθμίξῃ τὰς ἐνεργείας καὶ τὴν ἐν γένει συμπεριφορὰν τοῦ πρὸς τὰς ἐκάστοτε ἀπαιτήσεις τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἀ.χ. ὅταν ἐνέσκηπτε δριμύ ψυχος, νὰ ἐνδύεται, ἐν καιρῷ καύσωνος, νὰ εἶναι γυμνός.

Τὴν ἰδίαν ἀνάγκην ἠσθάνθη καὶ ὅταν ἤρχισε νὰ ζῇ ὁμαδικὸν βίον, δηλ. νὰ συμμορφώνεται πρὸς τὰς ἐκάστοτε ἀπαιτήσεις τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς. Ἀ.χ. ὅταν ἡ ὁμάς προέβαινεν εἰς ἀρπαγὰς, εἰς πολεμικὰς ἐνεργείας κ.λ.π., ἔπρεπε καὶ αὐτὸς νὰ συμμετέχῃ, εἴτε ἤθελεν, εἴτε δὲν ἤθελεν.

Ἡ προσαρμογὴ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ ἐκάστοτε φυσικὸν καὶ ὁμαδικὸν περιβάλλον ἀπαιτεῖ προσπάθειαν, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ξένη πρὸς τὴν φύσιν τοῦ.

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἔμφυτον τὴν ἱκανότητα νὰ προσαρμόζεται καὶ ν' ἀποκτᾷ γνώσεις.

Ἡ προσπάθεια πρὸς προσαρμογὴν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ περιβάλλον αὐτοῦ λέγεται ἀγωγή.

β) Κοινωνικὴ ἀγωγή.

Ἡ ἀγωγή, διὰ τὴν προσαρμόσῃ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸ περιβάλλον καὶ διὰ τὴν ἐπιτύχῃ τὴν ἐνταξίν τοῦ εἰς τὴν κοινότητα, πρέπει νὰ καταβάλλῃ πολλὰς προσπάθειάς. Αἱ σπουδαιότεραι ἀπ' αὐτὰς εἶναι :

Νὰ καλλιεργήσῃ εἰς αὐτὸν τὴν ἀγάπην, τὴν φιλίαν, τὸν σεβασμόν, τὴν ὑπακοήν, τὴν συνεργασίαν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν.

Νὰ τοῦ ἐνισχύσῃ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Πατρίδα, τὴν πίστιν πρὸς τὴν Θρησκείαν τῶν πατέρων τοῦ, τὴν ὑπακοήν εἰς τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας, τὸν σεβασμόν πρὸς τὰ ἥθη, ἔθιμα, παραδόσεις καὶ τὰ ἰδανικά τοῦ Ἑθνους.

Τέλος, νὰ τοῦ μεταδώσῃ τὰς πνευματικὰς καὶ τεχνικὰς κατακτήσεις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἱκανὸν νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν περαιτέρω πρόοδον καὶ ἐξέλιξιν αὐτοῦ.

γ) Ἡ κοινωνικὴ ἀγωγή τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ἀγωγή τῶν Ἑλλήνων ἀνέκαθεν ἦτο κοινωνικὴ. Κύριον μέλημα αὐτῆς ἦτο νὰ καταστήσῃ τὸν Ἕλληνα ἄξιον μέλος τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ χρήσιμον πολίτην εἰς τὴν Πατρίδα.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἀγωγή καὶ σήμερον τὸ αὐτὸ μέλημα ἔχει, νὰ συνειδητοποιήσῃ τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἔχουν οἱ Ἕλληνες ὡς ἄτομα καὶ ὡς μέλη τῆς εὐρυτέρας ὁμάδος, τῆς κοινωνίας, τοῦ Κράτους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποίας ἀπαιτήσεις δημιουργεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ κοινωνικὴ ζωὴ ;
2. Πῶς δύναται ὁ ἄνθρωπος ν' ἀποκτήσῃ ὅ,τι χρειάζεται, διὰ νὰ γίνῃ μέλος τῆς κοινωνίας ;
3. Τί ἐπεδίωκεν ἡ ἀγωγή τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι σήμερον ;

5. Ἡ οἰκογένεια.

α) Ἡ οἰκογένεια ὡς πρώτη μορφή τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

Ἡ πρώτη μορφή τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ οἰκογένεια. Αὕτη σχηματίζεται ἀπὸ δύο μέλη, τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα, τὰ ὁποία ἐνοῦνται διὰ τοῦ γάμου.

Βραδύτερον εἰς τὰ δύο μέλη τῆς οἰκογενείας προστίθενται καὶ τὰ τέκνα, τὰ ὁποία ἀποτελοῦν ἰσχυρὸν οἰκογενειακὸν δεσμόν.

Ἡ οἰκογένεια ὡς σκοπὸν τῆς ἔχει ὄχι μόνον τὴν διαιώνισιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ὅλων τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ἀρετῶν, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν κοινωνικὴν συμβίωσιν τοῦ ἀνθρώπου.

Τὰ κύρια γνωρίσματα τῆς οἰκογενείας δὲν εἶναι μόνον τὸ κοινὸν αἷμα καὶ ἡ κοινὴ στέγη, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἰσχυροὶ ψυχικοὶ δεσμοί.

Ἀπὸ ὅλους τοὺς δεσμοὺς ἰσχυρότερος εἶναι ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη, ἡ ὁποία συνδέει τοὺς γονεῖς καὶ τὰ τέκνα τόσον στενῶς, ὥστε ν' ἀποτελοῦν μίαν ἐνότητα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν δεσμόν τῆς ἀγάπης ἀνεπτύχθησαν ἐντὸς τῆς οἰκογενείας καὶ ἄλλοι δεσμοί, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ὑπακοή, ἡ ὑποταγή, ἡ τάξις, ἡ συμπάθεια, ὁ σεβασμός, ἡ ἀλληλοβοήθεια, ἡ ἀλληλοεξάρτησις, ἡ διάθεσις πρὸς ἐργασίαν, ὁ σεβασμός πρὸς τὰ θεῖα καὶ ἄλλοι.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς σχηματίζονται αἱ οἰκογένειαι ;
2. Ποῖα τὰ μέλη μιᾶς οἰκογενείας ;
3. Ποῖοι εἶναι οἱ φυσικοὶ δεσμοὶ τῆς οἰκογενείας ;
4. Ποῖοι εἶναι οἱ ψυχικοὶ δεσμοὶ τῆς οἰκογενείας ;

6. Ἡ γειτονία.

α) Τί εἶναι γειτονία ;

Ἡ οἰκογένεια, ὅπως εἶδομεν, κατ' ἀρχὰς ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μέλη, τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα. Μὲ τὴν ἀπόκτησιν ὁμως τέκνων μεγαλῶνται. Ὅταν πλέον τὰ μέλη τῆς γίνονται τόσο πολλὰ, ὥστε νὰ μὴ χωροῦν εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν, τὰ νεώτερα μέλη ἀναγκάζονται νὰ τὴν ἐγκαταλείψουν καὶ νὰ μένουν εἰς ἄλλην.

Κατ' ἀρχὰς δὲν ἤθελον νὰ μένουν μακρὰν τῆς οἰκίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθησαν, ἀνετράφησαν καὶ ἔζησαν τὰς πρώτας χαρὰς καὶ λύπας. Δι' αὐτὸ ἐκτιζον τὰς οἰκίας των πλησίον τῆς πρώτης οἰκίας, τῆς ἀρχικῆς, διὰ νὰ διατηροῦν τοὺς ψυχικοὺς δεσμοὺς μὲ τὸ περιβάλλον, εἰς τὸ ὅποιον ἔζησαν τὸ πρῶτον.

Ἔτσι ἐδημιουργήθη ἓν πλῆθος οἰκίων, εἰς τὰς ὁποίας ἐγκατεστάθησαν αἱ νέαι οἰκογένειαι.

Τὸ πλῆθος τῶν οἰκογενειῶν, αἱ ὁποῖαι μένουν ἢ μία πλησίον τῆς ἄλλης καὶ συνδέονται μεταξύ των, λέγεται γειτονία.

β) Ἡ γειτονία ὡς Κοινότης.

Ἡ γειτονία ἀποτελεῖ μίαν ἄλλην μορφήν ὁμαδικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία εἶναι εὐρυτέρα τῆς οἰκογενείας. Κατ' ἀρχὰς ἐσχματίσθη ἀπὸ οἰκογενείας, αἱ ὁποῖαι συνεδέοντο διὰ συγγενείας. Βραδύτερον ὁμως ἐδημιουργήθη καὶ ἀπὸ ἄλλας οἰκογενείας, αἱ ὁποῖαι ἠσθάνοντο τὴν ἀνάγκην τῆς συνεργασίας, τῆς ἀλληλοβοηθείας καὶ ἀλληλεγγύης τῶν ἄλλων διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν κοινῶν συμφερόντων καὶ πραγματοποιήσιν κοινῶν σκοπῶν.

Τὰ κοινὰ συμφέροντα καὶ αἱ κοιναὶ ἐπιδιώξεις ἔφερον τὰς οἰκογενείας εἰς τόσον στενὴν ἐπαφὴν καὶ ἐδημιούργησαν τόσον ἰσχυροὺς δεσμοὺς μεταξύ των, ὥστε ἡ γειτονία ν' ἀποβῇ **ζωντανὸς ὁργανισμὸς κοινωνικῆς ζωῆς**. Εἰς αὐτὴν, λόγῳ τῆς ἀλληλοεξαρτήσεως καὶ ἀλληλοεπιδράσεως τῶν οἰκογενειῶν μεταξύ των, ἀνεπτύχθησαν ὅλα τὰ κοινωνικὰ αἰσθητά, ἡ φιλία, ἡ συμπάθεια, ἡ ἀγάπη, ἡ ἐκτίμησις, ὁ σεβασμὸς, ἡ τιμὴ καὶ ὅλαι αἱ βασικαὶ κοινωνικαὶ ἀρεταί, ἡ συνεργασία, ἡ ἀλληλοβοήθεια, ἡ ἀλληλεγγύη καὶ ἄλλαι.

γ) Ἡ Ἑλληνικὴ γειτονία.

Ἡ Ἑλληνικὴ γειτονία ἀνέκαθεν ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς σπουδαιοτέρας μορφὰς τῆς κοινοτικῆς μας ζωῆς.

Εἰς αὐτὴν διατηροῦνται καὶ καλλιεργοῦνται τὰ γνήσια Ἑλληνικά ἦθη καὶ ἔθιμα, ὥστε διὰ τοῦ ζωντανοῦ παραδείγματος νὰ γίνωνται κοινὰ εἰς ὅλους.

Εἰς αὐτὴν ἀναπτύσσονται ἡ φιλία, ἡ συμπάθεια, ἡ ἀγάπη καὶ τὰ ἄλλα αἰσθήματα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ λαοῦ μας.

Εἰς αὐτὴν ἀπακτῶνται ἡ ἀλληλοβοήθεια, ἡ ἀλληλεγγύη, ἡ συνεργασία, ἡ καλὴ συμπεριφορά, ἡ συμπόνια, ἡ ἀμιλλα, ἡ φιλοξενία, ἡ καλωσύνη, ὁ σεβασμὸς καὶ αἱ ἄλλαι κοινωνικαὶ ἀρεταί, αἱ ὅποια κοσμοῦν τὸν λαὸν μας.

Εἰς αὐτὴν αἱ Χριστιανικαὶ παραδοσεῖς, ὅπως αἱ περὶ τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, τῆς τιμῆς τῶν νεκρῶν, τῆς προσκυνήσεως τῶν Ἁγίων κ.λ.π., διατηροῦνται καὶ ἐφαρμόζονται μὲ εὐλάβειαν καὶ πίστιν.

Ἄλλ' ἡ Ἑλληνικὴ γειτονία δὲν ἀποτελεῖ μόνον ζωντανὸν κοινωνικὸν ὄργανισμόν, ἀλλὰ καὶ καλαισθητικὸν σύνολον, τὸ ὅποιον ἐνέπνευσε καὶ ἐμπνέει τοὺς ποιητάς, τοὺς μουσικοὺς, τοὺς ζωγράφους καὶ τοὺς ἄλλους καλλιτέχνας.

Οὗτοι εἰς τὰ καλλιτεχνικά των δημιουργήματα ἐξυμνοῦν καὶ ζωντανεῦσιν τὴν ζωὴν τῆς Ἑλληνικῆς γειτονίας, ἡ ὅποια μὲ τὰ γραφικὰ της σπίτια, τὰ στενὰ δρομάκια, μὲ τὰ ἀρωματικὰ λουλούδια, μὲ τὰς ἐορτάς, τὰ τῆραγούδια καὶ ὠραιότητας προσελκύει τὸ διαφέρον πολλῶν περιηγητῶν.

Ὁ Ἕλλην ὡς γείτων εἶναι φύλαξ ὄχι μόνον τῆς οἰκίας του, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν οἰκιῶν τῆς γειτονίας. Σέβεται τὴν τιμὴν ὅλων τῶν γειτόνων καὶ φροντίζει δι' αὐτὴν, ὥσάν νὰ εἶναι ἰδική του. Συμμετέχει εἰς τὴν χαρὰν καὶ εἰς τὴν λύπην τῶν ἄλλων τόσον ζωηρῶς, ὥστε νὰ παρίσταται ἀπρόσκλητος εἰς τὸν γάμον, εἰς τὸν θάνατον, εἰς τὴν ἐορτὴν, εἰς τὴν ἀσθένειαν καὶ εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς ἐκδηλώσεις τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τῆς γειτονίας.

Ὁ Ἕλλην γείτων δὲν διστάζει νὰ μοιράσῃ τὸ ψωμὶ τοῦ τέκνου του καὶ νὰ δώσῃ αὐτὸ εἰς τὸ πεινασμένον παιδί τῆς γειτονίας. Αἰσθάνεται δὲ ὑπερηφάνειαν καὶ τιμὴν του διὰ τὴν προκοπὴν τοῦ γείτονος. Τούναντίον συμμερίζεται πλήρως τὴν δυστυχίαν του, ὥσάν ἀρχὴν τῆς ἰδικῆς του δυστυχίας.

«Ὁ,τι ἀκοῦς στοῦ γείτονά σου
πάντεχε καὶ γιὰ δικά σου»

1. Πώς σχηματίζεται ή γειτονία ;
2. Τί διαφέρει ή γειτονία ως Κοινότης από την οίκογένειαν ;
3. Τί δεσμοί δημιουργούνται μεταξύ των οίκογενειών τής γειτονίας ;
4. Ποία τὰ γνωρίσματα τής Ἑλληνικῆς γειτονίας ;
5. Τί ἀναμνήσεις ἔχετε ἀπὸ τὴν ζωὴν σας εἰς τὴν γειτονίαν, ὅταν ἦσθε πολὺ μικρὸς ;

7. Ὁ συνοικισμός.

α) Τί εἶναι συνοικισμός ;

Ἡ αὐξησης τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἀνθρώπων δημιουργεῖ τὴν ἀνάγκην ἀνεγέρσεως νέων οἰκιῶν πρὸς στέγασιν αὐτῶν.

Διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν στεγαστικῶν ἀναγκῶν των ἐκλέγουν ἓνα κατάλληλον τόπον καὶ κτίζουν εἰς αὐτὸν πολλὰς οἰκίας. Διὰ τὴν ἐγκατασταθῶν δὲ εἰς αὐτάς, φροντίζουν νὰ ἐξασφαλίσουν ὕδωρ, φῶς, μέσα συγκοινωνίας καὶ τὰ ἄλλα μέσα, τὰ ὅποια ἱκανοποιοῦν τὰς βασικωτέρας ἀνάγκας τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς.

Τὸ σύνολον τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι κατοικοῦν εἰς οἰκίας κτισμένας εἰς ὠρισμένον χῶρον, λέγεται συνοικισμός.

β) Ὁ συνοικισμός ὡς Κοινότης.

Ὁ συνοικισμός εἶναι μία νέα μορφή τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἡ ὁποία εἶναι εὐρύτερα τῆς γειτονίας. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἀποτελεῖται ἀπὸ περισσότερους ἀνθρώπους καὶ περισσότερας οἰκίας, αἱ ἀνάγκαι διὰ τὴν συμβίωσιν εἶναι περισσότεραι ἀπὸ τὰς ἀνάγκας, τὰς ὁποίας ἔχει ἡ οἰκογένεια καὶ ἡ γειτονία διὰ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν τῶν μελῶν των.

Διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τούτων, δηλ. τῶν ἀναγκῶν, οἱ κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ ὀφείλουν νὰ συνεργάζωνται, ν' ἀλληλοβοηθῶνται καὶ νὰ προσφέρῃ ἕκαστος ὅ,τι καλὸν δύναται νὰ προσφέρῃ διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ συνόλου.

Ἔτσι ὁ συνοικισμός ἀποβαίνει μία Κοινότης συμβιώσεως ἀνθρώπων, εἰς τὴν ὁποίαν δοκιμάζονται ὅλαι αἱ κοινωνικαὶ ἀρεταί, τὰς ὁποίας οὗτοι ἔχουν ἀποκτήσει εἰς τὸ στενότερον περιβάλλον τῆς οἰκογενείας καὶ γειτονίας. Νέαι δὲ κοινωνικαὶ ἀρεταὶ ἀναπτύσσονται καὶ καλλιεργοῦνται εἰς αὐτόν, ὅπως εἶναι ἡ εὐκρίνεια, ἡ τι-

μιάτης, ή εύσυνειδησία, ή ευγένεια, ή πρωτοβουλία, ή διοικητική ικανότης και άλλαι.

Τέλος γίνονται γνωστά τὰ δικαιώματα και αἱ ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἔχουν οἱ κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ ὡς μέλη μιᾶς ὀργανωμένης Κοινότητος.

γ) Ὁ Ἑλληνικὸς συνοικισμός.

Ὁ συνοικισμὸς εἰς τὴν πατρίδα μας εἶναι ἀνεπτυγμένος ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ἀκόμη χρόνους. Κατὰ τὰ τελευταῖα δὲ ἔτη λόγῳ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ και ἄλλων αἰτίων, λ.χ. πολέμων, σεισμῶν, κ.λ.π., ἰδρύθησαν πολλοὶ συνοικισμοὶ ἰδίᾳ εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας ἔχουν συγκεντρωθῇ οἱ κάτοικοι τῆς ὑπαίθρου.

Παρ' ὅλον τὸ πλῆθος τῶν συνοικισμῶν, οἱ ὅποιοι ἰδρύθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία ἔδειξε καὶ δεικνύει τὴν στοργὴν της διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ὅλων τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητα διὰ μίαν ἄνετον, πολιτισμένην και Ἑλληνοχριστιανικὴν συμβίωσιν τῶν κατοίκων των.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖαι ἀνάγκαι ἐδημιούργησαν τὸν συνοικισμόν ;
2. Κατὰ τί διαφέρει ὁ συνοικισμὸς ὡς μορφή κοινωνίας ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν και τὴν γειτονίαν ;
3. Ποῖοι δεσμοὶ δημιουργοῦνται μεταξύ τῶν κατοίκων τοῦ συνοικισμοῦ ;
4. Ποῖαι εἶναι αἱ βασικαὶ ἀνάγκαι τοῦ συνοικισμοῦ ;

8. Τὸ χωρίον.

α) Τί εἶναι χωρίον ;

Πολλοὶ ἄνθρωποι σήμερον, ὅπως και κατὰ τοὺς παλαιοτάτους χρόνους, ἐξοικονομοῦν τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν ζωὴν των ἀγαθὰ ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς.

Διὰ τοῦτο ἐκλέγουν ὠρισμένας ὄρεινὰς ἢ πεδινὰς περιοχάς, ὅπου κτίζουν οἰκίας και καλύβας και ἐγκαθίστανται μετὰ τῶν οἰκογενειῶν και τῶν ζώων των εἰς αὐτάς. Ἔτσι σχηματίζουν μίαν νέαν Κοινότητα συμβιώσεως, ἡ ὁποία λέγεται χωρίον

Χωρίον λοιπὸν εἶναι σύνολον ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι συμβιοῦν εἰς μίαν ὀρεινὴν ἢ πεδινὴν περιοχὴν τῆς χώρας.

β) Τὸ χωρίον ὡς Κοινότης.

Τὸ χωρίον εἶναι καὶ αὐτὸ μία ἄλλη μορφή κοινοτικῆς ζωῆς, ἡ ὁποία διαφέρει ἀπὸ τὰς ἄλλας.

Τὸ χωρίον εὐρίσκεται μακρὰν τῆς πόλεως. Δι' αὐτὸ οἱ κάτοικοί του δὲν δέχονται ἀμέσως τὰς ἐπιδράσεις τῆς κοινωνικῆς ζωῆς της, ἀλλὰ διατηροῦν τὰ ἥθη, τὰ ἔθιμα, τὰς παραδόσεις καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους θεσμούς, ὅπως τοὺς παρέλαβον ἀπὸ τοὺς πατέρας των.

Αἱ γεωργικαὶ δὲ καὶ αἱ ἄλλαι σχετικαὶ μὲ τὴν γῆν ἐργασίαι ἀναγκάζουν αὐτοὺς νὰ ζοῦν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν φύσιν καὶ νὰ προσαρμόζουν τὴν ζωὴν των συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους αὐτῆς.

Ἐπειδὴ δὲ αὗται, ὅπως λ.χ. ἡ σπορά, ὁ θερισμός, ὁ τρύγος, ἡ συγκομιδὴ τῶν καρπῶν κ.λ.π., ἀπαιτοῦν ἀλληλοβοήθειαν καὶ συνεργασίαν, οἱ χωρικοὶ συνδέονται μεταξὺ των διὰ δεσμῶν φυσικῶν, δηλ. τοῦ γάμου, καὶ ψυχικῶν, τῆς φιλίας, τῆς ἀγάπης, τοῦ σεβασμοῦ, τῆς τιμῆς κλπ., ὥστε ν' ἀποτελοῦν μίαν Κοινότητα ἀρμονικῆς συμβιώσεως.

Εἰς αὐτὴν καλλιεργοῦνται καὶ ἀναπτύσσονται ὅλα τὰ αἰσθηματά καὶ αἱ ἄρεταί, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ κοσμοῦν κάθε ἄνθρωπον ὡς μέλος μιᾶς κοινωνίας καὶ Πολιτείας.

γ) Τὸ Ἑλληνικὸν χωρίον.

Ὅπως κάθε χώρα, ἔτσι καὶ ἡ Πατρίς μας ἔχει τὸ χωρίον της. Τὸ Ἑλληνικὸν ὅμως χωρίον ξεχωρίζει ἀπὸ ὅλα τὰ χωρία τοῦ κόσμου. Κτισμένον εἰς τὰ βουνὰ καὶ εἰς τὰ ἀκρογιάλια, κοντὰ εἰς κατακάθαρα νερά, ἀνάμεσα εἰς δένδρα καὶ εἰς λουλούδια, κάτω ἀπὸ τὸν γαλανὸν οὐρανὸν λάμπει ὡσάν τὸν ἥλιον.

Ἀφωσιωμένον καὶ πιστὸν εἰς τὰς Ἑλληνοχριστιανικὰς παραδόσεις συνεχίζει ν' ἀποτελῇ ἀνεξάντλητον πηγὴν δυνάμεων διὰ μεγάλας καὶ ἡρωϊκὰς πράξεις πρὸς δόξαν τῆς Πατρίδος μας, ἂν καὶ ἦτο παρημελημένον ἐπὶ πολλὰ χρόνια.

Σήμερον ὅμως, διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς μας παλιγγενεσίας, δέχεται τὴν θερμὴν στοργὴν καὶ τὴν ἀμέριστον συμπαρα-

στασιν τῆς νέας Ἑλληνικῆς Πολιτείας, τὴν ὁποίαν ἐθεμελίωσεν ἡ Ἑθνικὴ Ἐπανάστασις τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί διαφέρει τὸ χωρίον ἀπὸ τὸν συνοικισμόν ;
2. Κατὰ τί διαφέρει ἡ ζωὴ τοῦ χωρίου ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς πόλεως ;
3. Ποιοὶ δεσμοὶ δημιουργοῦνται μεταξὺ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου ;
4. Ποῖα τὰ χαρίσματα τοῦ Ἑλληνικοῦ χωρίου ;

9. Ἡ κωμόπολις.

α) Τί εἶναι κωμόπολις ;

Κωμόπολις εἶναι, ὅπως καὶ ἡ λέξις δηλοῖ, εἰς συνοικισμός, εἰς τὸν ὁποῖον συμβιοῦν πολλοὶ οἰκογένειαι.

Διαφέρει τοῦ χωρίου καὶ τῆς πόλεως κατὰ τὸν πληθυσμόν, κατὰ τὰς ἀσχολίας τῶν κατοίκων καὶ κατὰ τὰ πολιτιστικὰ μέσα, τὰ ὁποῖα διαθέτει διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς.

β) Ἡ κωμόπολις ὡς Κοινότης.

Ἡ κωμόπολις εἶναι μία εὐρύτερα μορφή Κοινότητος, ἡ ὁποία ὁμοιάζει μὲ χωρίον καὶ πόλιν. Εἰς αὐτὴν καλλιεργοῦνται καὶ ἀναπτύσσονται ὅλαι αἱ κοινοτικαὶ σχέσεις, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὡς βάσιν τὴν συνεργασίαν καὶ τὴν ἀλληλοβοήθειαν. Ἐπίσης εἰς αὐτὴν ἀποκτᾶται συνείδησις τῆς σημασίας τῶν διαφόρων ἐπαγγελματῶν καὶ τῆς οὐμβολῆς ἐκάστου εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ συνόλου.

Τέλος εἰς αὐτὴν ἀναπτύσσεται τὸ συναίσθημα τῆς εὐθύνης, τὴν ὁποίαν οἱ κάτοικοι ἔχουν ἔναντι τῆς κωμοπόλεως ὡς ὀργανωμένης Κοινότητος.

γ) Ἡ Ἑλληνικὴ κωμόπολις.

Ἡ κωμόπολις τῆς πατρίδος μας μὲ τὰ πολιτιστικὰ ἔργα, δηλ. μὲ τὸν ἐξηλεκτρισμόν, τὴν χρησιμοποίησιν τῶν μηχανῶν εἰς τὰς διαφόρους ἐργασίας, τὴν βελτίωσιν τοῦ συγκοινωνιακοῦ δικτύου, τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα, μὲ τὴν κοινωνικὴν ἀντίληψιν καὶ μὲ τὰ ἄλλα ἔργα, τὰ ὁποῖα ἔχει προγραμματίσει ἡ Πολιτεία, θέλει ἀποβῇ πνευματικὸν καὶ πολιτιστικὸν κέντρον τῆς ὑπαίθρου.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί διαφέρει ή κωμόπολις από τόν συνοικισμόν καί από τό χωρίον ;
2. 'Από ποίας λέξεις είναι σύνθετος ή λέξις κωμόπολις καί τί σημαίνει ;
3. 'Αναφέρατε 'Ελληνικάς κωμοπόλεις.

10. 'Η πόλις.

α) Τί είναι πόλις ;

Πόλις είναι εις πολύ μεγάλος συνοικισμός, οί κάτοικοι του οποίου δέν ασχολοῦνται μέ τήν καλλιέργειαν τῆς γῆς, ἀλλά προμηθεύονται τὰ ἀγαθὰ ἀπό τοὺς τόπους τῆς παραγωγῆς.

"Οθεν ή πόλις διαφέρει ἀπό τό χωρίον καί τήν κωμόπολιν ὡς πρὸς τὸν πληθυσμόν, τὰς ἀσχολίας τῶν κατοίκων καί ὡς πρὸς τὰ πολιτιστικά μέσα, τὰ ὁποῖα θέτει εἰς τήν διάθεσιν τῶν πολιτῶν.

β) 'Η πόλις ὡς Κοινότης.

'Η πόλις εἶναι εὐρύτερα μορφή κοινωνικῆς ζωῆς. Εἰς αὐτήν, διὰ νὰ ζοῦν οἱ ἄνθρωποι ἁρμονικῶς, πρέπει νὰ εἶναι εὐγενεῖς καί ἀξιοπρεπεῖς καί νὰ συναλλάσσονται μέ τιμιότητα καί εἰλικρίνειαν. 'Επίσης ὀφείλουν νὰ τηροῦν τοὺς νόμους, νὰ ὑπακούουν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Πολιτείας, ν' ἀσκοῦν τὰ δικαιώματα καί νὰ ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντά των.

Τέλος ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ λαμβάνουν μέρος προθύμως εἰς τὰς θρησκευτικάς, τὰς ἐθνικάς καί πνευματικάς ἐκδηλώσεις τῆς πόλεως.

γ) 'Η 'Ελληνική πόλις.

'Η 'Ελληνική πόλις ἀνέκαθεν εἶναι πολιτιστικὸν καί πνευματικὸν κέντρον μιᾶς εὐρείας περιοχῆς. Διὰ τοῦτο προσελκύει τοὺς κατοίκους τῶν χωρίων καί τῶν κωμοπόλεων καί αὐξάνει εἰς ἑκτασιν καί εἰς πληθυσμόν.

Τοῦτο ὁμῶς ἀποβαίνει εἰς βάρος τῆς 'Εθνικῆς μας οἰκονομίας καί τῆς υἱείας τοῦ λαοῦ.

Πρὸς ἀνακοπήν τοῦ ρεύματος τῆς ἀστυφιλίας, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἔλαβε μεγάλας διαστάσεις, ή νέα 'Ελληνική Πολιτεία λαμβάνει μέτρα, διὰ τῶν ὁποίων καί ή ζωή τοῦ χωρίου καί τῆς κωμοπόλεως θέλει ἀποβῇ ἄνετος καί ἀνθρωπίνη.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Κατά τί διαφέρει ή πόλις από την οικογένειαν, την γειτονίαν, τόν συν-οικισμόν, τό χωρίον καί την κωμόπολιν ;
2. Ποιοι δεσμοί δημιουργούνται μεταξύ τών κατοίκων τής πόλεως ;
3. 'Αναφέρατε 'Ελληνικάς πόλεις, αί όποίαι έχουν σχέσιν μέ Ιστορικά γεγονότα

11. Τό Κράτος.

α) Τί είναι Κράτος ;

Οί άνθρωποι, όταν εγκατεστάθησαν μονίμως εις μίαν χώραν καί άπετέλεσαν κοινωνίαν, διά νά ζούν άρμονικώς, έπρεπε ν' άποφεύγουν τās συγκρούσεις, τās όποίας προκαλεϊ ό έγωϊσμός καί ή άπληστία. Διά τούτο ώρισαν ώρισμένους κανόνas, οί όποιοι έγιναν παραδεκτοί από όλους ως ώφέλιμοι καί ως δίκαιοι, ίνα ρυθμίζουν τās μεταξύ των σχέσεις επί τη βάσει τούτων.

Διά νά έχουν όμως γενικήν ίσχύν καί εφαρμογήν οί κανόνες ούτοι, ό λαός ώργανώθη, ώστε νά έχη την έξουσίαν νά επιβάλλη την εφαρμογήν των άκόμη καί διά τής βίας.

Ή όργάνωσις του λαού εις έξουσίαν λέγεται Κράτος.

β) Τό Κράτος ως Κοινότης.

Τό Κράτος είναι ή μεγαλυτέρα μορφή Κοινότητος. Περιλαμβάνει τās οικογενείas, τās γειτονίας, τούς συνοικισμούς, τὰ χωρία, τās κωμοπόλεις καί τās πόλεις μιās χώρας. Δηλ. ή Κρατική Κοινότης περιλαμβάνει όλον τόν λαόν. Ό κάθε άνθρωπος, ως μέλος τής μεγάλης Κοινότητος του Κράτους, αισθάνεται ωςαν νά είναι μέλος μιās οικογενείας. Είναι ελεύθερος νά εργάζεται, συναλλάσσεται, ταξιδεύη, συναναστρέφεται, σκέπτεται καί γενικώς νά ρυθμίζη την άτομικήν καί κοινωνικήν του ζωήν συμφώνως προς τās υλικάς καί πνευματικές του επιδιώξεις. Διά νά μη έρχεται όμως εις σύγκρουσιν μέ τὰ άλλα μέλη τής Κοινότητος του Κράτους, όφείλει νά σέβεται την ζωήν, την περιουσίαν, την τιμήν των καί γενικώς νά προσαρμόζη τās κοινωνικάς του σχέσεις συμφώνως προς τούς άγράφους νόμους τής κοινωνίας καί τούς γραπτούς νόμους τής Πολιτείας.

1. Τί είναι Κράτος ;
2. Τί απαιτούνται δια νά ιδρυθῇ ἓν Κράτος ;
3. Ποιοί δεσμοί ἀναπτύσσονται μεταξύ τῶν πολιτῶν ἐνὸς Κράτους ;
4. Ἀναφέρατε Κράτη τῆς Εὐρώπης, μέ τὰ ὁποῖα συνδεόμεθα μετὰ φιλίας καί συμμαχίας.

12. Τὸ Ἔθνος.

α) Τί εἶναι Ἔθνος ;

Ἡ οἰκογένεια, ὡς εἶδομεν, εἶναι ἡ πρώτη μορφή τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἀπετελέσθη ἀπὸ δύο μέλη, τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα. Εἰς αὐτὰ βραδύτερον προσετέθησαν καὶ τὰ τέκνα.

Ὅταν ὁμως αὐτὰ ἤλθον εἰς γάμον, ἀπέκτησαν τέκνα καὶ ἀπέτελεσαν ἰδιαιτέραν οἰκογένειαν, ἡ ὁποία ἐστεγάσθη εἰς ἄλλην οἰκίαν.

Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ μέ τὰ τέκνα τῶν τέκνων. Ἔτσι ἀπὸ τὴν ἀρχικὴν οἰκογένειαν ἐδημιουργήθησαν πολλαὶ οἰκογένειαι, αἱ ὁποῖαι εἶχον τὰ αὐτὰ σωματικὰ γνωρίσματα, τὴν αὐτὴν καταγωγὴν, τὴν αὐτὴν ὀρθοσκέϊαν, τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, τὰ αὐτὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, τὰς αὐτὰς παραδόσεις καὶ τὰ αὐτὰ ἰδανικά.

Αἱ οἰκογένειαι αὗται ἠνώθησαν βραδύτερον ὑπὸ ἓνα ἀρχηγόν, ὁ ὁποῖος ἦτο ἔμπειρος εἰς τὰ πολεμικά, καὶ ἀπέτελεσαν μίαν Κοινότητα, ἡ ὁποία ὀνομάζεται φυλὴ, ὁ δὲ ἀρχηγὸς φύλαρχος.

Μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου πολλαὶ φυλαί, διὰ ν' ἀντιμετωπίζουν τοὺς ἐχθροὺς καὶ διὰ νὰ ἱκανοποιοῦν καλύτερον τὰς ἀνάγκας των, ἠνώθησαν καὶ ἀπέτελεσαν μίαν μεγαλυτέραν Κοινότητα, ἡ ὁποία ὀνομάζεται Ἔθνος.

Ἔθνος εἶναι τὸ σύνολον ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν κοινά : τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, τὰς παραδόσεις, τὴν ἱστορίαν, τὰ ἰδανικά, τοὺς πόθους, τὸν πόλιτισμόν, τὴν καταγωγὴν, τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ὀρθοσκέϊαν.

β) Τὸ Ἔθνος ὡς Κοινότης.

Τὸ Ἔθνος ἀποτελεῖ μίαν μεγάλην Κοινότητα, τῆς ὁποίας τὰ μέλη συνδέονται μεταξύ των μέ δεσμοὺς ἐσωτερικοὺς, οἱ ὁποῖοι δημιουργοῦν τὴν Ἐθνικὴν συνείδησιν, δηλ. τὴν συναίσθησιν ὅτι ἀνήκουν εἰς

τὴν αὐτὴν Ἑθνικὴν ὁμάδα καὶ ὥς ἐκ τούτου ἔχουν ὠρισμένα δικαιώματα καὶ ἀντιστοίχους ὑποχρεώσεις.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς σχηματίζεται ἐν Ἑθνός ;
2. Ποῖα εἶναι τὰ βασικὰ γνωρίσματα ἑνὸς Ἑθνους ;
3. Ποῖαν γνώμην ἔχουν οἱ διάφοροι λαοὶ διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ἑθνός ;

13. Ἡ Ἑκκλησία.

α) Τί εἶναι Ἑκκλησία ;

Οἱ ἄνθρωποι, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ἄλλας τάσεις, ἔχουν καὶ τὴν τάσιν νὰ πιστεύουν εἰς ἕνα Θεόν. Τὴν πίστιν των αὐτὴν τὴν ἐκδηλώνουν μὲ τὴν προσευχὴν, τοὺς ὕμνους, τὰς θυσίας καὶ μὲ ἄλλους τρόπους. Ὡς μέλη ὅμως τῆς κοινωνίας αἰσθάνονται μεγαλυτέραν ἱκανοποίησιν, ὅταν ἐκδηλώνουν τὴν λατρείαν καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν Θεὸν μαζί μὲ ἄλλους καὶ μάλιστα εἰς ὠρισμένους χώρους, οἱ ὅποιοι θεωροῦνται ἱεροί.

Διὰ νὰ ἐκδηλώνουν λοιπὸν ὁμαδικῶς τὴν πίστιν των πρὸς τὸν Θεὸν οἱ ἄνθρωποι, σχηματίζουν ἰδιαιτέρας ὁργανώσεις, συμφώνως πρὸς τὴν Θρησκείαν, τὴν ὁποίαν ἔχουν.

Τὸ αὐτὸ κάμνουν καὶ οἱ ὁπαδοὶ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας. Δηλαδὴ ἐνοῦνται καὶ ἀποτελοῦν μίαν ὁργάνωσιν θρησκευτικὴν, ἡ ὁποία λέγεται Χριστιανικὴ Ἑκκλησία.

Χριστιανικὴ Ἑκκλησία εἶναι τὸ σύνολον τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι πιστεύουν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἀποτελοῦν μίαν ὁργάνωσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ Κράτους.

β) Ἡ Ἑκκλησία ὡς Κοινότης.

Ἡ Χριστιανικὴ Ἑκκλησία εἶναι μία ἱερὰ ὁργάνωσις, ἡ ὁποία ἰδρύθη ἀπὸ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ περιλαμβάνει ὅλους τοὺς Χριστιανούς. Οὗτοι ὥς μέλη τῆς Χριστιανικῆς Ἑκκλησίας ὀφείλουν νὰ τηροῦν πιστῶς καὶ νὰ ἐφαρμόζουν ἀκριβῶς τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ ἱεράς παραδόσεις. Ὡς τέκνα τοῦ αὐτοῦ Πατρός, τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ συνδέονται μεταξὺ των δι' ἀδελφικῆς ἀγάπης, νὰ ζοῦν μὲ εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν, νὰ συνεργάζωνται, ν' ἀλληλοβοηθῶνται καὶ γενικῶς νὰ τηροῦν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ.

γ) 'Η 'Ελληνική 'Εκκλησία.

‘Όπως κάθε Κράτος, ούτω καί τὸ ‘Ελληνικόν ἔχει τὴν ἰδικήν του ‘Εκκλησίαν, ἡ ὁποία λέγεται ‘Ελληνική ‘Ορθόδοξος ‘Εκκλησία.

Αὕτη ἀνέκαθεν ἐκπληροῖ διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς δράσεώς της τοὺς θρησκευτικούς, τοὺς κοινωνικούς, τοὺς πολιτιστικούς καὶ ἀνθρωπιστικούς σκοποὺς της. Δὲν παραλείπει δὲ νὰ προσφέρῃ καὶ τὰς πολυτίμους ὑπηρεσίας πρὸς τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον τὴν ἐνισχύει καὶ τὴν προστατεύει.

Σήμερον δὲ ἡ ‘Ελληνική ‘Ορθόδοξος ‘Εκκλησία καὶ ἡ Νέα ‘Ελληνική Πολιτεία ἡνωμένοι ὁδηγοῦν τὸ Ἔθνος μας εἰς τὴν πραγμάτων τῶν ‘Ελληνοχριστιανικῶν ἰδεωδῶν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί ἐδήλωνεν ἡ λέξις ‘Εκκλησία εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας ;
2. Τί ἄλλο σημαίνει ἡ λέξις ‘Εκκλησία σήμερον ;
3. Ποιοὶ δεσμοὶ δημιουργοῦνται μεταξύ τῶν μελῶν τῆς ‘Ελληνικῆς Χριστιανικῆς ἐκκλησίας ;
4. Τί προσέφερεν ἡ ‘Ελληνική ‘Εκκλησία κατὰ τὴν δουλείαν ;

14. 'Η συμπεριφορὰ τοῦ ἀτόμου εἰς τὴν Κοινότητα.

α) Τὶ εἶναι συμπεριφορὰ;

‘Ο κοινοτικὸς βίος, ὅπως εἶδομεν, ἐδημιουργήθη κατ’ ἀρχὰς ἀπὸ φυσικὰς καὶ βραδύτερον ἀπὸ πολιτιστικὰς ἀνάγκας, τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος δὲν ἠδύνατο νὰ ἱκανοποιήσῃ μόνος του, ἀλλὰ μὲ τὴν βοήθειαν καὶ τὴν συνεργασίαν τῶν ὁμοίων του.

Διὰ τοῦτο ὁ ἄνθρωπος κατέλιπε τὸν μονήρη καὶ φυσικὸν βίον του καί, ἀφοῦ συνεδέθη μὲ ἄλλους, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὰς αὐτὰς ἀνάγκας εἰς τὴν ζωὴν, ἤρχισε νὰ ζῇ ὅχι πλέον ὡς ἄτομον, ἀλλ’ ὡς μέλος ‘κατ’ ἀρχὰς τῆς ὁμάδος καὶ βραδύτερον τῆς Κοινότητος.

Εἰς τὴν νέαν του ὁμως ζωὴν ὁ ἄνθρωπος ἀντελήφθη ὅτι δὲν ἦτο πλέον μόνος του, ἀλλ’ ὑπῆρχον καὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὰς αὐτὰς ἀπαιτήσεις μὲ αὐτόν. Διὰ τοῦτο ἤρχισε νὰ ἐγκαταλείπῃ τὰς ἐγωϊστικὰς συνηθείας, τὰς ὁποίας εἶχεν ἀποκτήσῃ κατὰ τὸν μονήρη βίον του καὶ νὰ προσαρμόσῃ τὸν ἀτομικὸν του βίον πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ κοινοτικοῦ.

Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος ἀπέκτησεν ὠρισμένας συνηθείας, αἱ ὁποῖαι ἐδήλουν τὴν διαγωγὴν του εἰς τὰς σχέσεις καὶ εἰς τὰς συναναστροφὰς μετὰ τῶν ὁμοίων του.

Ἡ διαγωγή τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς σχέσεις καὶ εἰς τὰς συναναστροφὰς μετὰ τῶν ὁμοίων του καλεῖται συμπεριφορὰ.

β) Ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἀτόμων εἰς τὴν Κοινότητα.

Ἡ συμπεριφορὰ τοῦ ἀτόμου ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν ἁρμονικὴν του συμβίωσιν εἰς τὴν Κοινότητα καὶ διὰ τὴν πρόοδον καὶ εὐημερίαν αὐτοῦ καὶ τοῦ συνόλου. Διὰ τὴν ἁρμονικὴν συμβίωσιν ὀφείλει ὁ ἄνθρωπος :

Νὰ συμπεριφέρεται μετ' εὐγενείας καὶ λεπτότητος πρὸς τοὺς ἄλλους, διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐνισχύεται ἡ συνοχή τῶν μελῶν τῆς Κοινότητος καὶ ἀποφεύγεται ἡ ἀντιπάθεια, ἡ ὁποία χαλαρώνει αὐτήν.

Νὰ τηρῇ καὶ ἐφαρμόζῃ τοὺς νόμους, οἱ ὁποῖοι ρυθμίζουν τὰς σχέσεις μεταξὺ των.

Νὰ ἐκτελῇ τὰς ἐντολὰς καὶ διαταγὰς τῶν ἀνωτέρων του ἀνευ ἀντιρρήσεως καὶ νὰ σέβεται τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους.

Διὰ τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ συνόλου ὀφείλει :

Νὰ συνεργάζεται προθύμως μετὰ τῶν ὁμοίων του, διότι ἔτσι πραγματοποιοῦνται εὐκολώτερον καὶ ἀκοπώτερον οἱ σκοποί, τοὺς ὁποίους ἐπιδιώκει ἐκάστοτε ἡ κοινότης διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ συνόλου καὶ προαγωγὴν τοῦ πολιτισμοῦ.

Νὰ ἐκπληρῶνῃ χωρὶς ἑξαναγκασμὸν τὰς οἰκονομικὰς, στρατιωτικὰς, πολιτικὰς, ἐθνικὰς, θρησκευτικὰς καὶ ὅλας τὰς ἄλλας ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἔχει ὡς μέλος τῆς Κοινότητος.

Νὰ θέτῃ εἰς πᾶσάν του ἐνέργειαν τὸ συμφέρον τῆς Κοινότητος ὑπεράνω τοῦ ἀτομικοῦ.

γ) Ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Ἑλλήνος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κοινότητα.

Ὁ Ἕλλην, ὡς μέλος τῆς μικρᾶς ἢ τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς Κοινότητος, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρω κανόνας, ὀφείλει νὰ τηρῇ καὶ τὰς Ἑλληνοχριστιανικὰς παραδόσεις, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τοὺς καλυ-

τέρους οδηγούς διὰ τὴν ἀρμονικὴν συμβίωσιν, τὴν εὐημερίαν καὶ πρόοδον τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας.

Τέλος ὀφείλει εἰς τὰς σκέψεις καὶ ἐνεργείας του νὰ ἔχη πάντοτε ὡς ὁδηγὸν τοὺς Ἕλληνας ἐκείνους, οἱ ὅποιοι προσέφεραν ὅλας τὰς δυνάμεις καὶ τὴν ζωὴν των ἀκόμη διὰ τὴν πρόοδον, τὴν εὐημερίαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Πατρίδος.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς ἐδημιουργήθησαν οἱ κανόνες τῆς συμπεριφορᾶς ;
2. Πῶς πρέπει νὰ συμπεριφέρεται ὁ ἄνθρωπος ὡς κάτοικος μιᾶς πόλεως ;
3. Ἀναφέρατε κανόνας καλῆς συμπεριφορᾶς.

Β' ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

α) Τί είναι οικόγένεια ;

Όπως πολλά από τὰ ζῶα, τὰ πτηνὰ, τὰ ἔντομα, τὰ ἑρπετὰ κλπ. ἀρέσκονται νὰ ζοῦν κατ' ἀγέλας, ἔτσι καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀρέσκειται νὰ ζῇ μαζί μὲ ἄλλους ἀνθρώπους.

Ἡ τάσις αὕτη τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία εἶναι φυσική, ἐνισχύεται καὶ ἀπὸ τὰς τάσεις τῆς κοινωνικότητος, τῆς ἀναπαραγωγῆς καὶ διαιωνίσεως τοῦ εἶδους, τῆς μαθήσεως καὶ βελτιώσεως τῆς ζωῆς του καὶ ἀπὸ ἄλλας.

Αὕτη συνδέει τὸν ἄνδρα μὲ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς ἐνώνει μὲ τὸν δεσμόν τοῦ γάμου.

Ὁ γάμος εἶναι θεσμὸς ἱερός, διότι τὸν ἠυλόγησεν ὁ Θεός.

Ὁ Θεός, ὅπως ἀναφέρει ἡ Ἀγία Γραφή, ὅταν ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον, εἶπεν : «οὐ καλὸν τὸν ἄνθρωπον εἶναι μόνον», δηλ. δὲν εἶναι ὠραῖον νὰ ζῇ ὁ ἄνθρωπος μόνος του. Δι' αὐτὸ ἔπλασε καὶ τὴν γυναῖκα διὰ νὰ ζοῦν μαζί, ν' ἀλληλοβοηθῶνται εἰς τὰς ἐργασίας, ν' ἀποκτοῦν καὶ ἀνατρέφουν τέκνα καὶ γενικῶς νὰ βελτιώνουν τοὺς ὅρους τῆς ζωῆς των ἐπὶ τῆς γῆς.

Βραδύτερον τὸν ἀνεγνώρισεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν παρέστη εἰς τὸν ἐν Κανᾷ γάμον τῆς Γαλιλαίας.

Τέλος οἱ Ἀπόστολοι καὶ ἡ Ἐκκλησία τὸν κατέστησαν ἀδιάλυτον καὶ μυστήριον προαιρετικόν.

Ὁ γάμος δὲν εἶναι μόνον ἱερός, ἀλλὰ καὶ νόμιμος, διότι προστατεύεται ἀπὸ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας.

Ἀπὸ τὸν γάμον προέρχονται τὰ τέκνα, τὰ ὁποῖα μένουν εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν μὲ τοὺς γονεῖς των, συνήθως μὲν μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τὴν ἐνηλικίωσιν καὶ τὴν σύναψιν γάμου.

Τὸ σύνολον τῶν ἀτόμων, τὰ ὁποῖα ζοῦν συνήθως εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν καὶ συνδέονται μεταξύ των διὰ φυσικῶν καὶ ψυχικῶν δεσμῶν, ὥστε ν' ἀποτελοῦν μίαν ὀργανικὴν ἐνότητα, ἡ ὁποία ἐπιδιώκει κοινούς σκοποὺς καὶ ἰδανικὰ διὰ τῆς συνεργασίας καὶ ἀλληλοβοηθείας, λέγεται οικόγένεια.

1. Ποία ἔνστικτα ὤθησαν τὸν ἄνθρωπον νὰ δημιουργήσῃ οἰκογένειαν ;
2. Διατί ὁ θεσμός τοῦ γάμου εἶναι ἱερός ;
3. Ποία τὰ οὐσιώδη στοιχεῖα μιᾶς οἰκογενείας ;

β) Ἐξέλιξις τῆς οἰκογενείας.

Ἡ οἰκογένεια ἀπὸ τῆς συστάσεώς της μέχρι σήμερον ἔχει ὑποστῇ πολλὰς μεταβολάς, αἱ ὁποῖαι ὀφείλονται εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου.

Κατ' ἀρχὰς ἡ οἰκογένεια ἀποτελεῖτο ἀπὸ τὸν ἄνδρα, τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα. Ἡ οἰκογένεια αὕτη λέγεται **μικρά**, διότι ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀλίγα μέλη. Βραδύτερον ὁμως ἀποτελεῖτο ὅχι μόνον ἀπὸ τοὺς γονεῖς καὶ τὰ τέκνα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅλους, ὅσοι εἶχον τὴν αὐτὴν ρίζαν καὶ ἀνῆκον εἰς τὸ αὐτὸ γένος. Ἡ οἰκογένεια αὕτη λέγεται **μεγάλη**, διότι ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰ μέλη.

Τέλος ἡ οἰκογένεια, ὅταν ἡ κοινωνία ὀργανώσῃ εἰς Πολιτείαν καὶ ὁ πολιτισμὸς ἀνεπτύχῃ εἰς μεγάλον βαθμόν, ἀποτελεῖτο ἀπὸ τοὺς γονεῖς, τὰ τέκνα καὶ τοὺς γονεῖς τῶν γονέων, δηλ. τοὺς πάππους τῶν τέκνων. Ἡ οἰκογένεια αὕτη λέγεται **μετρία**, διότι ἀποτελεῖται οὔτε ἀπὸ ὀλίγα, οὔτε ἀπὸ πολλὰ μέλη.

Τοιαύτη εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ οἰκογένεια, ἡ ὁποία περικλείει εἰς τοὺς κόλπους της συνήθως τρεῖς γενεάς, τοὺς συζύγους, τὰ τέκνα καὶ τοὺς γονεῖς τῶν συζύγων. Οἱ σύζυγοι ἐκπροσωποῦν τὴν παροῦσαν γενεάν, δηλ. τὸ παρόν, τὰ τέκνα τὴν μέλλουσαν γενεάν, δηλ. τὸ μέλλον, καὶ οἱ γονεῖς τῶν συζύγων τὴν παρελθούσαν γενεάν, δηλ. τὸ παρελθόν.

Ἡ μετρία Ἑλληνικὴ οἰκογένεια διαλύεται συνήθως καὶ γίνεται μικρά, ὅταν ἀποθάνουν οἱ γονεῖς τῶν συζύγων ἢ ὅταν ἐνηλικιωθοῦν τὰ τέκνα καὶ ἀποχωρισθοῦν, λόγῳ δημιουργίας ἰδίας οἰκογενείας.

Μίαν ἄλλην μεταβολὴν ὑπέστη ἡ οἰκογένεια κατὰ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου εἰς τὴν διοίκησιν τῶν μελῶν της.

Ἐπὶ πολλὰς χιλιετηρίδας ἡ οἰκογένεια εἶχεν ἀρχηγὸν ὅλων τῶν μελῶν της τὴν μητέρα.

Ἡ χρονικὴ αὕτη περίοδος λέγεται **μητριαρχική**, διότι ἐκράτει ἡ μητριαρχία. Ὁ πατήρ, τὰ τέκνα καὶ τὰ ἄλλα τυχόν μέλη τῆς οἰκογενείας ἦσαν ἐκτελεστικὰ ὄργανα τῶν διαταγῶν καὶ ἐντολῶν τῆς

μητρός, ή όποία έρρύθμιζε την ζώην τής οικογενείας, όπως έθεώρει σκόπιμον.

‘Η μητριαρχία σήμερον έχει σχεδόν παντελώς έκλείπει. ‘Ως ανάμνησις ταύτης έχει άπομείνει μόνον ή λέξις **μητρών**, τó όποιον δηλοί τó βιβλίον τής κοινότητος ή τοῦ δήμου, εις τó όποιον καταγράφονται τά γεννώμενα παιδιά.

‘Η οικογένεια μετά την κατάργησιν τής μητριαρχίας άεγνώρισεν ώς άρχηγόν της τόν πατέρα, τόν γενάρχην της. ‘Η χρονική αύτη περίοδος καλεΐται **πατριαρχική**, διότι έκράτει ή πατριαρχία. ‘Ο πατήρ, ώς άρχων τής οικογενείας, ώς πατριάρχης, είχεν όλην την διοίκησιν συγκεντρώσει εις τās χείράς του και έρρύθμιζε τās τύχας τών μελών τής οικογενείας, όπως αυτός έκρινε σκόπιμον. ‘Η ζωή τής συζύγου και τών τέκνων ήσαν εις την διάθεσιν του. Διά τοῦτο ώφειλον νά έχουν τυφλήν ύπακοήν και νά έκτελούν τās διαταγάς του άνευ άντιρρήσεως.

‘Η θυσία τοῦ ‘Ισαάκ, τής ‘Ιφιγενείας κλπ. είναι άναμνήσεις τής πατριαρχικής περιόδου. ‘Αλλά και ή πατριαρχία σήμερόν έχει σχεδόν καταργηθῇ και ή οικογένεια είναι **συζυγική**. Εις αύτήν ό πατήρ έχει χάσει άρκετόν μέρος τής έξουσίας του, ένῶ ή μήτηρ άνέκτησε πολλά άπό τά δικαιώματα, τά όποία είχε κατά την μητριαρχικήν περίοδον. Σήμερον δέ άμφοτέροι έχουν τά αυτά δικαιώματα και καθήκοντα έντός και έκτός τής οικογενείας.

Εις τοῦτο συνετέλεσε μεγάλως ή έπικράτησις τοῦ Χριστιανικοῦ πνεύματος, τó όποιον οὔδεμίαν διάκρισιν κάμνει μεταξύ τοῦ άνδρός και τής γυναίκος, και ή έξέλιξις τοῦ πολιτισμοῦ, ή όποία άνύψωσε την γυναίκα εις τó επίπεδον τοῦ άνδρός.

Τοιαύτη είναι ή ‘Ελληνική οικογένεια, ή όποία λόγω τοῦ Χριστιανικοῦ πνεύματος, τó όποιον διέπει τās σχέσεις τών μελών της, λέγεται **Χριστιανική**.

Αὔται είναι αἱ κυριώτεραι άπό τās μεταβολάς, τās όποιás ή οικογένεια υπέστη κατά την έξέλιξιν της.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. ‘Από ποία μέλη άποτελεΐται συνήθως ή ‘Ελληνική οικογένεια ;
2. Τί εκπροσωποῦν τά μέλη τής ‘Ελληνικῆς οικογενείας ;
3. Ποία ήσαν τά καθήκοντα τής μητρός εις την μητριαρχικήν οικογένειαν ;
4. Ποία άπό τās μορφάς τής οικογενείας είναι ή τελειότερα ;

γ) Ἡ οἰκογένεια ὡς φυσικὴ κοινότης καὶ κύτταρον τῆς Κοινωνίας.

Ἡ οἰκογένεια ἀνέκαθεν εἶναι ὄχι μόνον μία βιολογικὴ Κοινότης, ἡ ὁποία διαίωνει τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἱκανοποιεῖ τὰς φυσικὰς ἀνάγκας, ἀλλὰ καὶ ἡ πρώτη μορφή τῆς κοινοτικῆς ζωῆς, ἡ ὁποία ἱκανοποιεῖ τὰς κοινωνικὰς του ἀνάγκας.

Ἡ οἰκογένεια ὡς μικρὰ κοινωνία ἀποτελεῖ τὸ κύτταρον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον προέρχεται ἡ εὐρυτέρα κοινωνία, τοῦ χωρίου, τῆς πόλεως, τῆς χώρας, τοῦ Ἔθνους, τῶν Ἐθνῶν.

Ὅπως δηλ. ἀπὸ τὸν πολλαπλασιασμὸν καὶ τὴν ἔνωσην τῶν κυττάρων σχηματίζεται ὅλος ὁ ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς, ἔτσι καὶ ἀπὸ τὴν ἔνωσην τῶν οἰκογενειῶν σχηματίζεται ἡ κοινωνία.

Διὰ νὰ εἶναι ὅμως ἡ κοινωνία ὑγιής, ἰσχυρά, ἐνάρετος, εὐήμεροῦσα, πρέπει τὰ κύτταρά της, δηλ. αἱ οἰκογένειαι, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀποτελεῖται, νὰ εἶναι σωματικῶς καὶ ψυχικῶς ὑγιεῖς, νὰ ζοῦν ἐναρέτως καὶ νὰ εὐμεροῦν.

Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ κοινωνία εἶναι καταδικασμένη νὰ δυστυχῇ. Δι' αὐτὸ ἡ οἰκογένεια θεωρεῖται τὸ ἐργαστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐτοιμάζονται τὰ μέλη τῆς κοινωνίας.

δ) Ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν γνησίων σχέσεων εἰς τὴν οἰκογένειαν.

Ἡ οἰκογένεια, ἂν καὶ ἀποτελῇται συνήθως ἀπὸ ὀλίγα μέλη, ἀπὸ τοὺς γονεῖς, ἀπὸ τὰ τέκνα καὶ ἐνίοτε καὶ ἀπὸ τοὺς πάππους, ἐν τούτοις δημιουργεῖ εἰς τοὺς κόλπους της ὅλας τὰς ἀνθρωπίνας σχέσεις καὶ ἀναπτύσσει ὅλας τὰς κοινωνικὰς ἀρετάς.

Αἱ σχέσεις αὗται, αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦνται μεταξύ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας εἶναι **γνήσιαι**, διότι πηγάζουν ἀπὸ τὴν ἀνεξάντλητον πηγὴν τῆς ἀγάπης. Ἐπίσης εἶναι **ἰσχυραί**, διότι ἐνισχύονται μὲ φυσικοὺς καὶ ψυχικοὺς δεσμούς, τοὺς ὁποίους δημιουργοῦν ἡ συγγένεια, οἱ κοινοὶ σκοποί, τὰ κοινὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, ἡ κοινὴ γλῶσσα καὶ πρὸ παντὸς ἡ κοινὴ προσευχή.

Δι' αὐτὸ καμμία δύναμις δὲν δύναται νὰ κλονίσῃ τὰς σχέσεις, τὰς ὁποίας ἡ οἰκογένεια δημιουργεῖ μεταξύ τῶν μελῶν της.

1. Αἱ σχέσεις μεταξύ γονέων καὶ τέκνων.

Αἱ σχέσεις γονέων καὶ τέκνων ἀρχίζουν ἀμέσως μὲ τὴν γέννησιν

τέκνων, διότι έρχονται εἰς τὸν κόσμον ἀτελέστατα καὶ συνεπῶς ἔχουν ἀνάγκην προστασίας, περιποιήσεως, ἀναπτύξεως, μορφώσεως καὶ κοινωνικοποιήσεως.

Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς λαμβάνουν ἀμέσως ὅλα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα νομίζουν ὅτι εἶναι κατάλληλα, διὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τὰς ἄνω ἀνάγκας τῶν τέκνων των.

Τὰ προστατεύουν ἀπὸ τὸ ψῦχος, τὸν βροχήν, τὴν ζέστην καὶ γενικῶς ἀπὸ κάθε κίνδυνον.

Παρέχουν εἰς αὐτὰ τροφήν, ἐνδύματα, στέγην καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται διὰ νὰ τὰ διατηρήσουν εἰς τὴν ζωὴν.

Διὰ ν' ἀναπτύξουν δὲ αὐτὰ σωματικῶς καὶ ψυχικῶς, ὅχι μόνον ἀνέχονται τὰς ἀτελείας των, λ.χ. τὴν συχνὴν οὖρησιν εἰς τὴν κλίνην κλπ., ἀλλὰ καὶ προσφέρουν εἰς αὐτὰ τὴν ἀγάπην, τὴν στοργήν, τὴν ἀφοσίωσιν, τὴν λατρείαν καὶ γενικῶς τὴν συμπάθειάν των.

Διὰ νὰ τὰ καταστήσουν δὲ ἱκανὰ νὰ ζοῦν σύμφωνα μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ πολιτισμοῦ, διδάσκουν εἰς αὐτὰ ὠρισμένας χρήσιμους γνώσεις, λ.χ. διὰ τὰ ζῶα, τὰ φυτὰ, τὰ φαινόμενα κλπ., καὶ δημιουργοῦν ὠρισμένας δεξιότητας, λ.χ. νὰ γράφουν, ν' ἀναγιγνώσκουν, νὰ λογαριάζουν κ.λ.π.

Τέλος δέ, διὰ νὰ τὰ κάμουν ἱκανὰ νὰ ζοῦν εἰς τὴν κοινωνίαν, ὁδηγοῦν αὐτὰ πῶς νὰ συμπεριφέρονται, λ.χ. πῶς νὰ τρώγουν, πῶς νὰ χαιρετοῦν κ.λ.π., καὶ πῶς νὰ ρυθμίζουν τὰς σχέσεις των πρὸς τοὺς ὁμοίους των, ὥστε ἡ ζωὴ των μετ' αὐτῶν νὰ εἶναι ἁρμονικὴ, φιλική, ἀδελφικὴ κ.λ.π.

2. Σχέσεις μεταξὺ πατρὸς καὶ τέκνων.

Αἱ σχέσεις μεταξὺ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν τέκνων, ὡς μελῶν τῆς οἰκογενείας, εἶναι πολὺ στεναί, διότι πηγάζουν ἀπὸ τὴν ἀγάπην.

Αὐται δημιουργοῦν εἰς τὸν πατέρα πολλὰς ὑποχρεώσεις, αἱ κυριώτεραι ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι αἱ κάτωθι : Νὰ παρέχῃ τροφήν, στέγην, ἐνδύματα καὶ μόρφωσιν εἰς τὰ τέκνα του.

Νὰ διδάσκῃ εἰς αὐτὰ διὰ τοῦ παραδείγματος, τῆς συμβουλῆς, τῆς διδαχῆς, τῆς ὑποδείξεως κλπ. τὴν ὀρθὴν συμπεριφορὰν πρὸς τοὺς ἄλλους.

Νὰ μεταβιβάζῃ εἰς αὐτὰ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα, τὰς παραδόσεις καὶ τὴν ἄλλην Ἑθνικὴν κληρονομίαν.

Νὰ καλλιεργῇ διὰ τῆς ἐν γένει ζωῆς του τὴν πίστιν των πρὸς τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Πατρίδα. Νὰ καλλιεργῇ εἰς αὐτὰ τὴν ἀγάπην διὰ τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν συνεργασίαν μετὰ τῶν ἄλλων. Νὰ εὐθύνεται διὰ τὰς σχέσεις των πρὸς τοὺς ἄλλους. Νὰ ἐπωμίζεται τὰς ἠθικὰς καὶ νομικὰς συνετείρας, τὰς ὁποίας δημιουργεῖ εἰς αὐτὸν ἡ τυχὸν κακὴ συμπεριφορὰ των. Νὰ καλλιεργῇ εἰς αὐτὰ τὸ αἶσθημα τῆς προσωπικῆς εὐθύνης διὰ τὰς πράξεις των.

Τὰ ἄνω καθήκοντα, τὰ ὁποῖα ἔχει ὁ πατὴρ πρὸς τὰ τέκνα, παρέχουν εἰς αὐτὸν δικαιώματα. Τὰ σπουδαιότερα ἀπ' αὐτὰ εἶναι :

Ν' ἀπαιτῇ ἀπὸ τὰ τέκνα του νὰ ὑπακούουν, νὰ ἐκτελοῦν τὰς ἐντολὰς καὶ τὰς διαταγὰς του, νὰ ρυθμίζουν τὴν συμπεριφορὰν των πρὸς τὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας ἔθεσε διὰ τὴν ζωὴν των.

Νὰ παρακολουθῇ τὴν συμπεριφορὰν καὶ τὴν ἐν γένει διαγωγὴν των πρὸς τοὺς ἄλλους.

Νὰ ἐλέγχῃ καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ τιμωρίας διὰ τὰ παραπτώματά των κ.λ.π.

Τὰ ἄνω δικαιώματα τοῦ πατρὸς δημιουργοῦν ἀντίστοιχα καθήκοντα εἰς τὰ τέκνα, δηλ. νὰ ὑπακούουν, νὰ σέβωνται, νὰ ἐκτελοῦν ἄνευ ἀντιρρήσεως τὰς ἐντολὰς του καὶ γενικῶς νὰ ρυθμίζουν τὴν ζωὴν των σύμφωνα πρὸς τὰς ὑποδείξεις του.

3. Σχέσεις μεταξὺ μητρὸς καὶ τέκνων.

Αἱ σχέσεις μεταξὺ μητρὸς καὶ τέκνων εἶναι στενότεραι ἀπὸ τὰς σχέσεις μεταξὺ πατρὸς καὶ τέκνων, διότι πηγάζουν ἀπὸ τὴν ἱερὰν μητρικὴν ἀγάπην καὶ στοργήν.

Δημιουργοῦν δὲ εἰς αὐτὴν σοβαρὰς ὑποχρεώσεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ αἱ κάτωθι :

Νὰ προστατεύῃ τὰ τέκνα της καὶ νὰ ἱκανοποιῇ τὰς ὑλικὰς των ἀνάγκας.

Νὰ ἐπιβλέπῃ αὐτὰ εἰς τὰ παιγνίδια καὶ εἰς τὰς καθημερινὰς των ἀσχολίας.

Νὰ διδάσκῃ αὐτὰ πῶς νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τοὺς διαφόρους κινδύνους τοῦ περιβάλλοντός των.

Ν' ἀσκῇ αὐτὰ εἰς τοὺς καλοὺς τρόπους συμπεριφορᾶς, τοὺς κανόνας διὰ μίαν ὑγιεινὴν, ἠθικὴν, θρησκευτικὴν, κοινωνικὴν, ἐθνικὴν καὶ γενικῶς διὰ μίαν ἀνθρωπίνην ζωὴν.

Νὰ δημιουργῇ ὅλας τὰς προϋποθέσεις διὰ μίαν ἁρμονικὴν ζωὴν καὶ συνεργασίαν μετὰ τῶν ἄλλων μελῶν τῆς οἰκογενείας καὶ γενικῶς μετὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Τέλος νὰ εἶναι ἐμπιστος φίλος καὶ καλὸς σύμβουλος τῶν τέκνων τῆς.

Τὰ καθήκοντα αὐτὰ τῆς μητρὸς πρὸς τὰ τέκνα δημιουργοῦν εἰς αὐτὴν τὰ αὐτὰ δικαιώματα, τὰ ὅποια ἔχει ὁ πατήρ. Ἐπίσης δημιουργοῦν εἰς τὰ τέκνα ἀντίστοιχα καθήκοντα, ν' ἀγαποῦν μέχρι λατρείας τὴν μητέρα των, νὰ εἶναι ἀφωσιωμένα εἰς αὐτήν, νὰ τὴν σέβωνται, νὰ τὴν τιμοῦν, νὰ τὴν ὑπακούουν, νὰ τὴν βοηθοῦν, νὰ ἔχουν ἐμπιστοσύνην, νὰ ζητοῦν τὴν συμβουλὴν τῆς καὶ νὰ τὴν εὐγνωμονοῦν.

4. Σχέσεις μετὰ τοῦ πάππου, μάμης καὶ ἐγγόνων.

Ὁ πάππος καὶ ἡ μάμη, ὡς μέλη τῆς οἰκογενείας, ἔχουν σχέσεις μετὰ τῶν ἄλλων μελῶν τῆς καὶ ἰδιαιτέρως μετὰ τῶν ἐγγόνων.

Οἱ ἐγγονοὶ θεωροῦν τὸν πάππον καὶ τὴν μάμην ὡς τὰ πιὸ εὐνοϊκὰ καὶ φιλικὰ εἰς αὐτοὺς πρόσωπα τῆς οἰκογενείας, τὰ ὅποια πολ- λάκις καὶ ἐκμεταλλεύονται.

Μὲ χίλια δύο τεχνάσματα κατ' ἀρχὰς προκαλοῦν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἀγάπην των καὶ κατόπιν ἐξασφαλίζουν τὴν συμμαχίαν των.

Τοῦτο ἐπιτυγχάνουν ταχέως καὶ εὐκόλως, διότι ὁ πάππος καὶ ἡ μάμη ἀγαποῦν τοὺς ἐγγόνους των τόσο πολὺ, ὥστε ἐνώνονται μαζί των καὶ ἀποτελοῦν κοινὸν μέτωπον κατὰ τῶν ἀντιπάλων των.

Ὡς φίλοι καὶ σύμμαχοι ὁ πάππος καὶ ἡ μάμη προστατεύουν τοὺς ἐγγόνους ἀπὸ κάθε κίνδυνον καὶ μάλιστα, ὅταν ἀπουσιάζουν οἱ γονεῖς των.

Ἐπιβλέπουν αὐτοὺς, ὅταν παίζουν ἢ ὅταν ἀσχολῶνται.

Ὑπερασπίζονται αὐτοὺς ἀπὸ τὰς διαθέσεις τῶν γονέων ἢ ἄλλων προσώπων πρὸς ἐπιβολὴν τιμωρίας.

Παρηγοροῦν αὐτοὺς καὶ ἐλαφρύνουν τοὺς πόνους των μὲ θωπείας καὶ ἄλλα μέσα.

Λαμβάνουν μέρος εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς τῶν ἐγγόνων, ὥστε νὰ μοιράζωνται μαζί των τὴν χαρὰν καὶ τὴν λύπην των.

Συμβουλευθῶν καὶ καθοδηγοῦν αὐτοὺς εἰς τὰς πράξεις των.

Μεταδίδουν τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα καὶ τὰς παραδόσεις τῆς παλαιᾶς γενεᾶς, εἰς τὴν ὁποίαν ἔζησαν.

Διηγοῦνται παραμύθια, ἱστορίας γύρω ἀπὸ τὴν προσωπικὴν

των ζωὴν ἢ ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν γονέων των καὶ παρουσιάζουν ἔτσι τὴν οἰκογένειαν ὡς συνεχῆ.

Τὰ καθήκοντα αὐτὰ τοῦ πάππου καὶ τῆς μάμης πρὸς τοὺς ἐγγόνους δημιουργοῦν καὶ δικαιώματα : Νὰ δίδουν τὸ ὄνομά των, οἱ πάπποι εἰς τοὺς ἄρρενας ἐγγόνους καὶ αἱ μάμαι εἰς τὰς θήλεις, ν' ἀπαιτοῦν σεβασμόν, τιμὴν, ἀγάπην, φιλίαν καὶ ἐμπιστοσύνην, βοήθειαν καὶ τὴν συντροφίαν των. Τὰ δικαιώματα τῶν πάππων συνδέονται μὲ ἀντίστοιχα καθήκοντα τῶν ἐγγόνων πρὸς αὐτούς.

5. Σχέσεις μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν.

Τὰ τέκνα μιᾶς οἰκογενείας, ἄρρενα καὶ θήλεα, λέγονται ἀδελφοί.

Οἱ σύνδεσμοι τῶν ἀδελφῶν μεταξὺ των εἶναι φυσικοὶ καὶ στενοί. Καθίστανται δὲ ἰσχυροί, διότι οἱ ἀδελφοὶ μένουν εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν, μοιράζονται τὴν ἀγάπην τῶν γονέων, τοῦ πάππου καὶ τῆς μάμης, μετέχουν ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ζωὴν καὶ δοκιμάζουν τὴν αὐτὴν χαρὰν καὶ τὴν αὐτὴν λύπην. Αἱ μεταξὺ των σχέσεις δημιουργοῦν εἰς αὐτοὺς ὠρισμένας ὑποχρεώσεις καὶ δικαιώματα :

Ν' ἀγαπῶνται ἀμοιβαίως, νὰ συνεργάζωνται, ν' ἀλληλοβοηθῶνται, νὰ ἔχουν ἀλληλεγγύην καὶ νὰ ζοῦν ἁρμονικῶς, διὰ νὰ χαρίζουν τὴν χαρὰν εἰς τοὺς γονεῖς των.

6. Σχέσεις μεταξὺ τῶν συγγενῶν.

Ἡ οἰκογένεια δὲν ἀπαρτίζεται μόνον ἀπὸ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα στεγάζονται εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα στεγάζονται εἰς ἄλλας οἰκίας, συνδέονται ὁμως διὰ **συγγενείας**.

Ἡ συγγένεια διακρίνεται εἰς εἶδη, εἰς τὴν ἐξ **αἵματος**, τὴν ἐξ **ἀγχιστείας** καὶ εἰς τὴν **πνευματικὴν**.

Συγγενεῖς ἐξ αἵματος εἶναι ὅσοι ἔχουν τὴν αὐτὴν καταγωγὴν, δηλ. κατάγονται ἀπὸ κοινούς προγόνους.

Διακρίνονται δὲ οὗτοι, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεννήσεων, εἰς συγγενεῖς πρώτου βαθμοῦ - γονεῖς καὶ τέκνα, δευτέρου βαθμοῦ - ἀδελφοί, καὶ τρίτου - οἱ πρῶτοι ἐξάδελφοι.

Συγγενεῖς ἐξ ἀγχιστείας εἶναι ὅσοι εἶναι δύο γενῶν καὶ συνδέονται μεταξὺ των διὰ τοῦ γάμου.

Συγγενεῖς πνευματικοὶ εἶναι ὁ ἀνάδοχος καὶ ὁ βαπτιζόμενος καὶ αἱ οἰκογένειαι τούτων.

Οἱ συγγενεῖς ἔχουν μεταξύ των σχέσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀνάλογοι μὲ τὸ εἶδος καὶ τὸν βαθμὸν τῆς συγγενείας.

Ἀπὸ τὰς σχέσεις των δημιουργοῦνται ὑποχρεώσεις καὶ δικαιώματα ἀμοιβαίως.

Αἱ κυριώτεραι ἀπὸ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν συγγενῶν εἶναι :

Νὰ διατηροῦν τοὺς δεσμοὺς τῆς συγγενείας ἰσχυροὺς, ὥστε ν' ἀποτελοῦν μίαν οἰκογένειαν ἡνωμένην.

Νὰ συνεργάζωνται, ν' ἀλληλοβοηθῶνται καὶ νὰ ἔχουν μεταξύ των ἀλληλεγγύην.

Νὰ συνεχίζουσιν τὰς οἰκογενειακὰς παραδόσεις καὶ νὰ τηροῦν τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα, τὰ ὁποῖα ἐκληρονόμησαν ἀπὸ τοὺς προγόνους των.

Νὰ συμμετέχουν εἰς τὰς οἰκογενειακὰς, ἐθνικὰς, θρησκευτικὰς κλπ. ἐκδηλώσεις ὡς μία οἰκογένεια.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς ἐσχματίσθησαν ἐκ τῆς οἰκογενείας αἱ ἄλλαι μορφαὶ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς ;
2. Ποῖοι οἱ δεσμοὶ μεταξύ τῶν συζύγων ;
3. Ποῖοι οἱ δεσμοὶ μεταξύ γονέων καὶ τέκνων ;
4. Ποῖοι οἱ δεσμοὶ μεταξύ ἀδελφῶν ;
5. Ποῖοι οἱ δεσμοὶ μεταξύ πάππων καὶ ἐγγόνων ;

ε) Ἑλληνικὰ οἰκογενειακὰ ἥθη καὶ ἔθιμα.

Ἡ Ἑλληνικὴ οἰκογένεια διατηρεῖ ὄχι μόνον τὸν τύπον τῆς γυναικείας Ἑλληνικῆς οἰκογενείας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀγνὰ ἥθη καὶ ἔθιμα, τὰ ὁποῖα τὸ Ἑλληνικὸν καὶ Χριστιανικὸν πνεῦμα ἐδημιούργησε κατὰ τὴν μακραίωνα πορείαν τοῦ βίου του.

Τὰ σπουδαιότερα ἀπὸ τὰ ἔθιμα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας εἶναι :

1. Ὁ ἀνὴρ εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς οἰκογενείας. Διὰ τοῦ ἐθίμου τούτου ἡ Ἑλληνικὴ οἰκογένεια διατηρεῖ τὸν πατριαρχικὸν χαρακτήρὰ της.

Ἡ διακριτικὴ θέσις τοῦ ἀνδρὸς εἰς τὴν οἰκογένειαν ὀφείλεται εἰς τὰς εὐθύνas, τὰς ὁποῖas ἔχει ὁ πατὴρ πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ζωὴν τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας., διὰ τὴν προστασίαν καὶ πρόσδοον αὐτῶν.

2. Ἡ γυνὴ εἶναι βοηθὸς καὶ συνεργάτις τοῦ ἀνδρὸς. Διὰ τοῦ ἐθίμου τούτου ἡ γυνὴ ὀφείλει νὰ σέβεται καὶ νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν ἄνδρα.

Νὰ περιορίζη τὰ καθήκοντά της ἐντὸς τοῦ οἴκου καὶ ν' ἀφήνῃ τὸν ἄνδρα νὰ τὴν ἐκπροσωπῇ εἰς τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις.

3. Ὑπακοή τῶν τέκνων εἰς τὴν θέλησιν τῶν γονέων καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν θέλησιν τοῦ πατρός.

Διὰ τοῦ ἐθίμου τούτου δημιουργοῦνται οἱ ἰσχυροὶ δεσμοί, οἱ ὅποιοι ὑπάρχουν μεταξύ τῶν μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας καὶ καθιστοῦν αὐτὴν μοναδικὴν εἰς τὸν κόσμον.

4. Τὸ ἐνδιαφέρον τῶν γονέων διὰ τὴν ἀνατροφὴν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν τέκνων.

Διὰ τοῦ ἐθίμου τούτου ἡ Ἑλληνικὴ οἰκογένεια ἀνατρέφει τὰ τέκνα μόνη της καὶ διατηρεῖ αὐτὰ εἰς τοὺς κόλπους της ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως. Ἔτσι ἡ Ἑλληνικὴ οἰκογένεια ὄχι μόνον μεταβιβάζει τὰ ἥθη, τὰ ἔθιμα, τὰς παραδόσεις, τοὺς πόθους καὶ τὰ ἰδανικὰ εἰς τὰ τέκνα της, ἀλλὰ καὶ διατηρεῖ τοὺς δεσμοὺς μετὰ τῶν μελῶν της.

5. Συνεργασία καὶ ἀλληλοβοήθεια.

Διὰ τοῦ ἐθίμου τούτου ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ συνεργάζονται καὶ ἀλληλοβοηθοῦνται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ βίου των τόσο, ὥστε δικαίως νὰ ὀνομάζωνται σύζυγοι.

Ἡ συνεργασία καὶ ἡ ἀλληλοβοήθεια εἰς τὴν Ἑλληνικὴν οἰκογένειαν δὲν περιορίζεται μεταξύ τῶν συζύγων, ἀλλ' ἐπεκτείνεται ἐφ' ὅλων τῶν μελῶν. Ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας συνεργάζονται καὶ ἀλληλοβοηθοῦνται, ὥστε ἕκαστον ἐξ αὐτῶν, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας του, νὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν πρόοδον καὶ εὐημερίαν ὅλης τῆς οἰκογενείας.

6. Τὸ ἄρρεν τέκνον ὀνομάζεται μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ πάππου.

Διὰ τοῦ ἐθίμου τούτου ἡ Ἑλληνικὴ οἰκογένεια ὄχι μόνον δεικνύει τὸν σεβασμὸν καὶ τὰς ὑποχρεώσεις πρὸς τοὺς γεννήτορας, ἀλλὰ καὶ δημιουργεῖ δεσμοὺς τῆς νέας γενεᾶς μετὰ τῆς παλαιοτέρας.

7. Σεβασμὸς πρὸς τὰ κειμήλια τῆς οἰκογενείας.

Διὰ τοῦ ἐθίμου τούτου ἡ Ἑλληνικὴ οἰκογένεια σέβεται τὰ ἀντικείμενα, τὰ κτήματα καὶ ὅ,τι ἄλλο κληρονομεῖ ἀπὸ τοὺς προγόνους.

Πάντα, ὅσα οἱ πατέρες, οἱ πάπποι καὶ γενικῶς οἱ πρόγονοι καταλείπουν ὡς κληρονομίαν, εἶναι ἱερά.

Ἡ φουστανέλλα, τὸ γιαταγάνι, τὸ καριοφίλι, τὸ τραγούδι, τὸ παραμῦθι κλπ. τοῦ πάππου καὶ τῆς γιαγιάς ἀποτελοῦν ἀνεκτίμητον θησαυρὸν τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας.

Τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας ἔχουν μεγάλην σημασίαν διὰ τὸν οἰκογενειακόν, τὸν κοινωνικόν καὶ τὸν ἐθνικόν μας βίον.

Ἀποτελοῦν ἰσχυροὺς κανόνες συμπεριφορᾶς, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ τηροῦν τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας.

Οὐδὲν μέλος αὐτῆς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μὴ τηρῇ αὐτά. Τὸ μέλος, τὸ ὅποιον δὲν τὰ τηρεῖ, ἀποτελεῖ παραφωνίαν, ξενίζει καὶ προκαλεῖ τὴν ἀποδοκιμασίαν τῶν ἄλλων μελῶν.

Συνδέουν τὴν ζωὴν τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς οἰκογενείας μετὰ τῆς ζωῆς τῆς οἰκογενείας τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων.

Τέλος τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας ἀποβαίνουν ἰσχυροὶ σύμμαχοι αὐτῆς ἐναντίον τῶν ξένων ἡθῶν καὶ ἐθίμων, τὰ ὅποια τείνουν τὰ ἐκτοπίσουν τὰ ὑπέροχα Ἑλληνικὰ ἦθη καὶ ἔθιμα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν Ἑλλήνων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ἀναφέρατε ἦθη καὶ ἔθιμα τῆς οἰκογενείας σας.
2. Ποῖον ἀπὸ τὰ ἔθιμα τῆς οἰκογενείας σας εἶναι τὸ πιὸ καλόν ;

Γ' ΣΧΟΛΕΙΟΝ

α) Τί είναι σχολεῖον ;

Οἱ ἄνθρωποι, ὅταν ἦσαν ἀπολίτιστοι, διὰ ν' ἀντιμετωπίζουν τὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς των, δὲν ἐχρειάζοντο πολλὰς γνώσεις καὶ δεξιότητες.

Ὅσας δὲ ἐχρειάζοντο, τὰς ἀπέκτων εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν διὰ τῆς μιμήσεως τῶν γονέων των καὶ ἄλλων προσώπων, τὰ ὅποια εἶχον ὠρισμένην πείραν.

Βραδύτερον ὅμως, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἐφεῦρον τὰ γράμματα καὶ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ ἀνέπτυξαν πολιτισμόν, ἡ ζωὴ ἔπαυσε πλέον νὰ εἶναι ἀπλή καὶ φυσική.

Διὰ ν' ἀντιμετωπίζουν τὰς ἀνάγκας τῆς, ἐχρειάζοντο πολλὰς γνώσεις καὶ δεξιότητας, τὰς ὁποίας οἱ γονεῖς δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ διδάξουν εἰς τὰ τέκνα των, εἴτε διότι δὲν τὰς κατεῖχον, εἴτε διότι δὲν εἶχον τὸν καιρόν.

Ἀντελήφθησαν λοιπὸν ὅτι εἶχον ἀνάγκην προσώπων, τὰ ὅποια ἦσαν εἰς θέσιν νὰ μεταδίδουν εἰς αὐτὰ τὰς γνώσεις καὶ ν' ἀναπτύσσουν τὰς δεξιότητας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἀπαραίτητοι εἰς τὴν νέαν ζωὴν. Τὰ πρόσωπα αὐτὰ λέγονται διδάσκαλοι.

Ἐπίσης ἀντελήφθησαν ὅτι ἐχρειάζοντο καὶ ἓνα κατάλληλον ὥρον, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ συγκεντρώνωνται τὰ τέκνα των καὶ νὰ διδάσκωνται.

Ὁ ὥρος, εἰς τὸν ὁποῖον συγκεντρώνονται οἱ νέοι διὰ ν' ἀποκτήσουν γνώσεις καὶ δεξιότητας καὶ διὰ νὰ μορφωθοῦν, ὀνομάζεται σχολεῖον.

Τὸ σχολεῖον κατ' ἀρχὰς δὲν ἐχρησιμοποιήθη ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὴν μόρφωσίν των, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι εἶχον τὸν καιρόν, ὅπως δηλοῖ καὶ ἡ λέξις «σχολεῖον».

Διὰ τοὺς ἄλλους, οἱ ὅποιοι εἰργάζοντο καὶ δὲν εἶχον τὸν καιρόν, τὸ σχολεῖον ἦτο περιττόν.

Ἐγινεν ὅμως ἀπαραίτητον βραδύτερον, ὅταν ἡ ἐξέλιξις τοῦ πο-

λιτισμοῦ ἀπὴται ἀπὸ κάθε ἀνθρωπον ὠρισμένας γνώσεις καὶ δεξιότηας, αἱ ὁποῖαι θὰ τὸν ἔκαμνον ἱκανὸν ν' ἀντιμετωπίζῃ ἀποτελεσματικώτερον τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς.

Παρ' ὅλας ὁμως τὰς μορφωτικὰς ἀνάγκας, τὰς ὁποίας ἐδημιούργησεν ὁ πολιτισμός, ἡ φοίτησις τῶν νέων εἰς τὸ σχολεῖον κατ' ἀρχὰς δὲν ἦτο ὑποχρεωτική.

Σήμερον ὁμως εἶναι ὑποχρεωτική δι' ὅλους.

Ὅλοι οἱ ἀνθρωποι ὀφείλουν νὰ φοιτοῦν ἐπὶ ὠρισμένα ἔτη εἰς τὰ σχολεῖα, διὰ νὰ διδάσκωνται καὶ μορφώνωνται εἰς αὐτά.

Τὴν αὐτὴν ὑποχρέωσιν ἔχομεν καὶ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πότε οἱ ἀνθρωποι ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην τοῦ σχολείου ;
2. Ποῖοι ἐφοίτων κατ' ἀρχὰς εἰς τὰ σχολεῖα ;
3. Διατί ἡ φοίτησις εἰς τὸ σχολεῖον ἐπὶ ὠρισμένα ἔτη εἶναι ὑποχρεωτική ;

β) Τὸ σχολεῖον ὡς πολιτιστικὴ Κοινότης.

Τὰ παιδιά, ὅταν ἔλθουν εἰς ἡλικίαν διὰ νὰ φοιτήσουν εἰς τὸ σχολεῖον, ἀφήνουν τὸ γνωστὸν καὶ θερμὸν περιβάλλον τῆς οἰκογενείας των καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ νέον περιβάλλον τοῦ σχολείου.

Τὸ νέον περιβάλλον κατ' ἀρχὰς δὲν εὐχαριστεῖ τὰ παιδιά, διότι εἶναι ἀγνωστον.

Ὅλα τὰ γύρω πρόσωπα, μαθηταὶ καὶ διδάσκαλοι, μεταξὺ των δὲν ἔχουν σχέσεις. Τὸ μόνον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον τοὺς φέρει εἰς ἐπαφήν, εἶναι οἱ ἴδιοι σκοποὶ καὶ ἐπιδιώξεις. Ὅλοι θέλουν νὰ μορφωθοῦν.

Οἱ κοινοὶ σκοποὶ καὶ ἐπιδιώξεις τοὺς φέρουν εἰς γνωριμίαν καὶ σιγά - σιγά τοὺς συνδέουν τόσο, ὥστε ν' ἀποτελοῦν μίαν Κοινότητα.

Τὸ σχολεῖον, ὡς Κοινότης, διαφέρει ἀπὸ τὴν Κοινότητα τῆς οἰκογενείας. Τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας εἶναι ὀλίγα καὶ συνδέονται μεταξὺ των μὲ φυσικοὺς καὶ ψυχικοὺς δεσμούς, ἐνῶ τὰ μέλη τῆς σχολικῆς Κοινότητος εἶναι πολλὰ καὶ συνδέονται μεταξὺ των μὲ τεχνητοὺς δεσμούς. Δηλαδή ἡ οἰκογένεια εἶναι φυσικὴ Κοινότης, ἐνῶ τὸ σχολεῖον τεχνητή.

Τὸ σχολεῖον ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὰς ἀνάγκας τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐπιδιώκει νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τοὺς μαθητὰς τὸν πολιτισμὸν τοῦ λαοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουν, καὶ νὰ προπαρασκευάσῃ αὐτοὺς διὰ

τὴν μελλοντικὴν ζωὴν τῶν εἰς τὴν κοινωνίαν. Διὰ τοῦτο εἶναι **πολιτιστικὴ Κοινότης**.

Ὡς τοιαύτη παρέχει εἰς τοὺς μαθητὰς ὠρισμένας γνώσεις καὶ δημιουργεῖ ὠρισμένας δεξιότητας, ἱκανότητας καὶ ἀρετὰς, αἱ ὁποῖαι εἶναι χρήσιμοι διὰ τὸν κοινωνικὸν καὶ ἐπαγγελματικὸν τῶν βίον.

Ἔτσι τὸ σχολεῖον ἀποβαίνει ἐργαστήριον, τὸ ὁποῖον ἐτοιμάζει τοὺς μαθητὰς νὰ γίνουν μέλη τῆς κοινωνίας ἐργατικά, προοδευτικά, κοινωνικά, θρησκευτικά, ἠθικά καὶ γενικῶς χρήσιμα.

Εἶναι γέφυρα, διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος περνᾷ ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν εἰς τὴν κοινωνίαν. Εἶναι μία διάμεσος Κοινότης, ἡ ὁποία ὑπάρχει μετὰξὺ οἰκογενείας καὶ κοινωνίας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί διαφέρει τὸ σχολεῖον ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν ;
2. Τί προσφέρει τὸ σχολεῖον εἰς τὸν μαθητὴν ;
3. Τί μορφή κοινωνικῆς ζωῆς εἶναι τὸ σχολεῖον ;
4. Ποίᾳ ἀρετᾷ ἀναπτύσσει τὸ σχολεῖον εἰς τὸν μαθητὴν ;

γ) Ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων εἰς τὸ σχολεῖον.

Τὸ σχολεῖον ἀποτελεῖ μίαν Κοινότητα, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ μαθηταὶ ἀποκτοῦν ὠρισμένας γνώσεις, καλλιεργοῦν τὴν προσοχήν των, τὴν μνήμην, τὴν φαντασίαν, τὴν κρίσιν, τὴν θέλησιν καὶ τὰς ἄλλας πνευματικὰς ἱκανότητας.

Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον ἀπ' ὅλα εἶναι ὅτι εἰς αὐτὴν οἱ μαθηταὶ καλλιεργοῦν καὶ ἀναπτύσσουν ὅλας τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ξεχωρίζουν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὰ ἄλλα ζῶα. Δηλαδή εἰς τὸ σχολεῖον μαθαίνουν νὰ εἶναι πειθαρχικοί, νὰ ὑπακούουν καὶ νὰ σέβωνται τὸν διδάσκαλον καὶ νὰ τηροῦν τὸν κανονισμόν τοῦ σχολείου.

Ἐπίσης μαθαίνουν ν' ἀγαπᾷ ὁ εἰς τὸν ἄλλον, νὰ ἀλληλοβοηθῶνται, νὰ συνεργάζωνται, νὰ ἀλληλοεκτιμῶνται καὶ νὰ συμπεριφέρονται μὲ εὐγένειαν, μὲ λεπτότητα, μὲ καλωσύνην καὶ φιλίαν.

Τέλος ὀπλίζονται μὲ ὅλας τὰς ψυχικὰς δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ ν' ἀντιμετωπίζουν τὰ προβλήματα τῆς μετέπειτα ἐπαγγελματικῆς τῶν ζωῆς.

Τὰ πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ αὐτὰ ἐφόδια οἱ μαθηταὶ τὰ ὀφεί-

λουν εις ὅλα τὰ μαθήματα, τὰ ὅποια διδάσκονται εις τὸ σχολεῖον, κυρίως δὲ εις τὰ θρησκευτικά, εις τὴν ἱστορίαν, εις τὴν ἀνάγνωσιν, εις τὴν μουσικὴν κλπ. Τὰ θρησκευτικὰ παρέχουν ἄριστα πρότυπα πρὸς μίμησιν, τὸν Χριστόν, τοὺς Ἀποστόλους, τοὺς Ἀγίους, τοὺς Μάρτυρας καὶ ὅλους, ὅσοι ἀφιέρωσαν τὴν ζωὴν των διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἱστορία παρέχει ἄριστα πρότυπα Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ἐπολέμησαν ὡσὰν ἥρωες διὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν πατρίδα. Τὰ ἀναγνωστικά μετὰ τὴν ἐκλεκτὴν των ὕλην, τὰ ποιήματα μετὰ τὸ περιεχόμενον καὶ μετὰ τοὺς στίχους των, ἡ μουσικὴ μετὰ τὰ ᾠσματα καὶ μετὰ τὴν μελωδίαν τῆς καλλιερگوῦν καὶ ἀναπτύσσουν τὰ εὐγενέστερα αἰσθήματα.

Ὅλαι αὗται αἱ ἀρεταὶ καὶ τὰ αἰσθήματα, τὰ ὅποια καλλιεργοῦν καὶ ἀναπτύσσουν τὰ διάφορα μαθήματα, δοκιμάζονται εἰς τὰς σχέσεις, ποὺ δημιουργοῦνται μεταξὺ τῶν μαθητῶν καὶ τοῦ περιβάλλοντος τοῦ σχολείου. Εἰδικώτερον δὲ εἰς τὰς :

1. Σχέσεις διδασκάλου καὶ μαθητοῦ.

Κατ' ἀρχὰς αἱ σχέσεις τοῦ μαθητοῦ πρὸς τὸν διδάσκαλον δὲν εἶναι εὐνοϊκαὶ διὰ τὴν καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν εὐγενῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων.

Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ὁ διδάσκαλος εἶναι πρόσωπον ἄγνωστον καὶ ξένον εἰς αὐτόν.

Ἐὰν δὲ ἔχη συμβῇ οἱ γονεῖς νὰ ἔχουν παρουσιάσει τὸ σχολεῖον ὡς πειθαρχεῖον καὶ σωφρονιστήριον, τότε ὁ διδάσκαλος δὲν εἶναι φιλικὸν πρόσωπον, διότι ὁ μαθητὴς φοβεῖται αὐτόν.

Αἱ σχέσεις ὅμως αὗται ἀρχίζουν νὰ μεταβάλλωνται πολὺ γρήγορα. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν φιλικὴν καὶ πατρικὴν συμπεριφορὰν, τὴν ὁποίαν ὁ διδάσκαλος δεικνύει εἰς τὸν μαθητὴν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς φοιτήσεώς του εἰς τὸ σχολεῖον.

Ὁ μαθητὴς ἀντιλαμβάνεται ὅτι ὁ διδάσκαλος ἐνδιαφέρεται, κουράζεται, ὑποφέρει κ.λ.π διὰ νὰ τὸν κάμῃ ἄνθρωπον καλόν. Ἀρχίζει λοιπὸν νὰ τὸν συμπαθεῖ, νὰ τὸν θεωρῇ φίλον του, νὰ τὸν ἀγαπᾷ νὰ τὸν σέβεται, νὰ τὸν ὑπακούῃ καὶ νὰ μιμῆται τὴν συμπεριφορὰν καὶ διαγωγὴν του καὶ ἐν γένει νὰ τὸν περιβάλλῃ μετὰ ὅλα τὰ εὐγενῆ ἀνθρώπινα αἰσθήματα.

2. Σχέσεις μεταξύ των μαθητών.

Οί μαθηταὶ ἑνὸς σχολείου εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρόσωπα, τὰ ὁποῖα δὲν γνωρίζονται μεταξύ των. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι διαφόρων σχολικῶν τάξεων, διαφέρουν κατὰ τὴν ἡλικίαν, κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὸν νοῦν.

Ἐπίσης, ἐπειδὴ προέρχονται ἀπὸ διαφόρους οἰκογενείας, διαφέρουν κατὰ τὴν ἀνατροφὴν καὶ κατὰ τὴν διαγωγὴν.

Δι' αὐτὸ αἱ συναντήσεις των κατ' ἄρχὰς εἶναι ἀδιάφοροι.

Γίνονται ὁμως ἐνίοτε καὶ ψυχραὶ, ὅταν οἱ μεγάλοι, οἱ πλούσιοι καὶ οἱ εὐγενεῖς δὲν συμπεριφέρονται καλῶς πρὸς τοὺς μικροὺς, τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς ἀγροίκους.

Τοῦτο δὲν διαρκεῖ ἐπὶ πολὺ. Αἱ κοινὰ προσευχαί, ὁ κοινὸς ἐκκλησιασμός, τὰ κοινὰ διαλείμματα, αἱ κοινὰ σχολικαὶ ἑορταί, αἱ κοινὰ γυμναστικαὶ ἐπιδείξεις καὶ αἱ κοινὰ ἐκδρομαὶ φέρουν τοὺς μαθητὰς εἰς στενωτέρας ἐπαφὰς καὶ δημιουργοῦν μεταξύ των γνωριμίας, σχέσεις καὶ φιλίας, εἶναι δὲ αὗται τόσον σταθεραί, ὥστε οἱ μαθηταὶ νὰ συνεργάζωνται, ν' ἀλληλοβοηθῶνται, ν' ἀλληλοϋποστηρίζωνται κ.λ.π. ὅχι μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ σχολικοῦ των βίου, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα.

3. Σχέσεις μεταξύ των συμμαθητῶν.

Οἱ συμμαθηταί, ὡς μαθηταὶ τῆς αὐτῆς τάξεως, ζοῦν ἐπὶ πολλὰς ὥρας τὴν ἡμέραν μαζί εἰς τὴν αὐτὴν σχολικὴν αἴθουσαν.

Κάθηνται εἰς θρανία, τὰ ὁποῖα δὲν ἀπέχουν πολὺ μεταξύ των. Εἶναι τῆς αὐτῆς περίπου ἡλικίας καὶ ἔχουν τὰς αὐτὰς μορφωτικὰς ἀνάγκας.

Ἐχουν τὸν αὐτὸν διδάσκαλον, διδάσκονται τὰ ἴδια μαθήματα καὶ χρησιμοποιοῦν τὸν αὐτὸν πίνακα, τοὺς αὐτοὺς χάρτας καὶ γενικῶς τὰ αὐτὰ μέσα διδασκαλίας.

Ὅταν δὲ εὐρίσκωνται ἔξω ἀπὸ τὴν σχολικὴν αἴθουσαν κατὰ τὰ διαλείμματα, τὰς ἐκδρομάς, τοὺς περιπάτους κ.λ.π., συζητοῦν, περιπατοῦν, παίζουν καὶ διασκεδάζουν πάντοτε μαζί.

Αἱ συχναὶ αὗται ἐπαφαὶ συνδέουν αὐτοὺς τόσον στενῶς, ὥστε ν' ἀποτελοῦν μίαν χωριστὴν Κοινότητα μέσα εἰς τὴν μεγάλην Κοινότητα τοῦ σχολείου.

Εἰς αὐτὴν δημιουργοῦνται ὅλαι αἱ ἀνθρώπιναι σχέσεις καὶ

καλλιεργούνται και αναπτύσσονται όλα τὰ ἀνθρώπινα συναισθήματα.

Οἱ συμμαθηταὶ εἰς αὐτὴν συνεργάζονται, ἀλληλοβοηθοῦνται, ἀλληλοὑποστηρίζονται, ἀλληλοδανεῖζονται, ἀλληλοεκτιμῶνται, ἀδελφώνονται, συναγωνίζονται, ἀμιλλῶνται εὐγενῶς καὶ γενικῶς συνδέονται μὲ τοὺς ἀκαταλύτους δεσμούς τῆς φιλίας καὶ τῆς ἀγάπης.

Τὰς σχέσεις των δὲ αὐτὰς ἔχουν ὄχι μόνον, ὅταν εὐρίσκονται μαζὶ εἰς τὸ σχολεῖον, ἀλλὰ καὶ ὅταν εἶναι ἐκτὸς αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο κατὰ τὰς Κυριακάς, τὰς ἑορτὰς καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἐκδηλώσεις τῶν οἰκογενειῶν των δὲν παραλείπουν νὰ ἐκδηλώνουν τὰ ἀμοιβαῖα εὐγενῆ των αἰσθήματα.

4. Σχέσεις μαθητῶν καὶ τάξεως.

Ἡ σχολικὴ τάξις ἀποτελεῖται ἀπὸ μίαν ὁμάδα μαθητῶν, οἱ ὅποιοι διαφέρουν μεταξύ των κατὰ τὴν καταγωγήν, τὴν διαγωγήν, τὸν νοῦν κ.λ.π.

Διὰ τοῦτο κατ' ἀρχὰς νομίζει ὁ καθεὶς ὅτι δύναται νὰ κάμνη ὅ,τι θέλει εἰς τὴν τάξιν, δηλαδὴ νὰ διαλέγη τὸ θρανίον, νὰ θορυβῇ, νὰ πειράζη τοὺς ἄλλους, νὰ εἰσέρχεται καὶ ἐξέρχεται, ὅποταν θέλῃ κ.λ.π.

Μετ' ὀλίγον ὅμως ἀπὸ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ διδασκάλου καὶ ἀπὸ ὠρισμένα μαθήματα ἀντιλαμβάνονται ὅτι ὀφείλουν νὰ θέτουν φραγμούς εἰς τὰς ἐπιθυμίας των. Ἐπίσης νὰ συμμορφώνωνται πρὸς ὠρισμένους κανόνες, οἱ ὅποιοι ἐξασφαλίζουν τὴν τάξιν, ἢ ὅποια εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἀρμονικὴν συνεργασίαν καὶ τὴν εἰρηνικὴν ζωὴν των.

Ἀρχίζουν λοιπὸν νὰ πειθαρχοῦν καὶ νὰ ὑπακούουν εἰς τὸν διδάσκαλον ὡς ἀρχηγὸν τῆς τάξεως.

Νὰ μιμῶνται τὴν συμπεριφορὰν του καὶ νὰ ἐνεργοῦν σύμφωνα μὲ τὰς ὑποδείξεις του.

Συνηθίζουν ν' ἀποφεύγουν τὰς ἔριδας, τὰς χειροδικίας, τὰ ψεύδη, τὰς ἀπάτας, τὰς κλοπὰς, τὰς ἀποκρύψεις, τὰς καταγγελίας, τὰς ψευδεῖς μαρτυρίας καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, τὰ ὅποια διαταράσσουν τὴν εἰρηνικὴν ζωὴν τῆς τάξεως.

Ἐπίσης συνηθίζουν νὰ συνεργάζωνται μεταξύ των, ν' ἀλληλοβοηθῶνται καὶ νὰ προσφέρῃ ἕκαστος εἰς τὴν τάξιν ὅ,τι ἄριστον ἔχει καὶ δύναται.

Τέλος κατανοοῦν ὅτι ὡς μέλη τῆς αὐτῆς ὁμάδος ἔχουν ἴσα δικαιώματα καὶ τὰ αὐτὰ καθήκοντα, ὅτι ὀφείλουν νὰ συμμορφώνωνται πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ συνόλου καὶ ὅτι εὐθύνονται διὰ τὴν καλὴν ἢ κακὴν ὑπόληψιν τῆς τάξεως.

5. Σχέσεις μεταξύ τῶν τάξεων.

Οἱ μαθηταὶ ἑνὸς σχολείου, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας καὶ τῆς πνευματικῆς των ἀναπτύξεως, χωρίζονται εἰς ὁμάδας, αἱ ὁποῖαι λέγονται τάξεις.

Ἐκάστη τάξις, ἂν καὶ ἐπιδιώκῃ εἰδικούς διδακτικούς καὶ μορφωτικούς σκοπούς, δὲν εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὰς ἄλλας, ἀλλ' ἀποτελεῖ μέρος τῆς μεγάλης ὁμάδος, ἡ ὁποία λέγεται σχολεῖον.

Αἱ σχέσεις, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν μεταξύ τῶν τάξεων, δύνανται νὰ παραλληλισθοῦν μὲ τὰς σχέσεις τῶν μελῶν τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου.

Ὅπως τὰ μέλη, λ.χ. αἱ χεῖρες, οἱ πόδες, ἡ κεφαλὴ κ.λ.π., δὲν εἶναι ἀνεξάρτητα μεταξύ των, ἀλλ' ἀποτελοῦν ὀργανικὰ μέλη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἔτσι καὶ αἱ τάξεις δὲν εἶναι ἀνεξάρτητοι μεταξύ των, ἀλλὰ συνδέονται καὶ ἀποτελοῦν τὸ σχολεῖον.

Ἐπίσης, ὅπως τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, διὰ νὰ λειτουργῇ κατ' ἄριστον τρόπον, ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τὴν συνεργασίαν ὅλων τῶν μελῶν του, ἔτσι καὶ τὸ σχολεῖον, διὰ νὰ ἐκπληροῖ τοὺς σκοπούς του, ἔχει ἀνάγκην τῆς συνεργασίας ὅλων τῶν τάξεων.

Ὅ,τι συμβαίνει μὲ τὰς τάξεις τοῦ σχολείου, τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς μαθητὰς τῶν τάξεων.

Ὅπως αἱ τάξεις συνδέονται καὶ συνεργάζονται μεταξύ των, ἔτσι καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν διαφόρων τάξεων, ὡς μέλη τῆς Κοινότητος τοῦ σχολείου, συνδέονται μεταξύ των διὰ φιλίας καὶ ἀγάπης καὶ συνεργάζονται προθύμως, εὐσυνειδήτως καὶ ἁρμονικῶς διὰ τὴν πρόδον τόσο ἐνὸς ἐκάστου, ὅσον καὶ τοῦ συνόλου τῶν μαθητῶν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα εἶναι τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ἀναπτύσσονται καὶ καλλιεργοῦνται εἰς τὸ σχολεῖον ;
2. Ποῖα τὰ αἰσθήματα καὶ αἱ ἀρεταί, αἱ ὁποῖαι καλλιεργοῦνται καὶ ἀναπτύσσονται μεταξύ διδασκάλου καὶ μαθητῶν ;
3. Ποῖον ἀπὸ τὰ σχήματα : διδάσκαλος – μαθητῆς, τάξις – τάξις ἀναπτύσσει καὶ καλλιεργεῖ περισσοτέρας κοινωνικὰς ἀρετάς ;

6. Παιγνίδι – εργασία.

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν τάσιν νὰ παίζη καὶ τὴν τάσιν νὰ ἐργάζεται. Τὸ παιδί, πρὶν ἔλθῃ εἰς τὸ σχολεῖον, δὲν εἶχεν ἄλλην ἀπασχόλησιν προσφιλεστέραν ἀπὸ τὸ παιγνίδι. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἔπαιζε, χωρὶς νὰ κουράζεται. Μαζὶ μὲ τὴν χαράν, ποὺ ἡσθάνετο, ἐδυνάμωνε σωματικῶς, πνευματικῶς καὶ ψυχικῶς, διότι τὸ παιγνίδι, εἴτε εἶναι ἀτομικόν, εἴτε εἶναι ὁμαδικόν, ἔχει τὸν κανονισμόν του, θέλει πειθαρχίαν, ὑπομονήν, ἐπιμονήν, προσοχήν, φαντασίαν, πρὸ παντὸς δὲ θέλησιν.

Ὅταν ἔλθῃ εἰς τὸ σχολεῖον, παύει ἀποτόμως νὰ ἔχῃ κυρίαν ἀπασχόλησιν τὸ παιγνίδι, διότι τὸ σχολεῖον ἔχει στόχον τὴν ἐργασίαν.

Ἡ σύγκρουσις τῶν δύο τάσεων εἶναι κατ' ἀρχὰς ζωνηρά. Εἰς τὴν σύγκρουσιν ἄλλοτε ὑπερισχύει τὸ παιγνίδι καὶ ἄλλοτε ἡ ἐργασία.

Ὅταν τὸ παιγνίδι ὑπερισχύῃ, ὁ μαθητὴς δὲν ἐκτελεῖ τὴν ἐργασίαν τοῦ σχολείου. Ὅταν πάλιν ὑπερισχύῃ ἡ ἐργασία, ὁ μαθητὴς μένει χωρὶς παιγνίδι.

Ἐντὸς ὀλίγου ἡ σύγκρουσις ἀπαλύνεται καὶ παιγνίδι καὶ ἐργασία εὐρίσκονται τὸ ἓν πλησίον τοῦ ἄλλου. Τώρα τὸ παιδί παίζει, ἀλλὰ καὶ ἐργάζεται, ἐργάζεται, ἀλλὰ καὶ παίζει. Αὕτῃ εἶναι ἡ ὀρθὴ σχέσις τῶν δύο τάσεων. Μετὰ τὸν κόπον τῆς ἐργασίας χρειάζεται ἡ ψυχαγωγία, ἡ εὐχαρίστησις τοῦ παιγνιδιοῦ. Ἀλλὰ καὶ ὅταν αἱ δυνάμεις τοῦ παιδιοῦ καὶ γενικῶς τοῦ ἀνθρώπου ἔχουν ἐνισχυθῇ, πρέπει νὰ διοχετευθοῦν εἰς τὴν ἐργασίαν.

Ὡστε καὶ εἰς τὸ σχῆμα ἐργασία – παιγνίδι καλλιεργοῦνται καὶ ἀναπτύσσονται αἱ κοινωνικαὶ ἀρεταί, τῆς ἀλληλοεξαρτήσεως, τῆς ἀλληλοβοηθείας, τῆς συνεργασίας καὶ τῶν ἄλλων εὐγενῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων, τὰ ὅποια πρέπει νὰ διέπουν τὴν κοινωνικὴν ζωὴν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί εἶναι παιγνίδι ;
2. Τί εἶναι ἐργασία ;
3. Ποία ἡ σχέσις μεταξὺ παιγνιδιοῦ καὶ ἐργασίας ;

7. Δικαίωμα – καθήκον.

Οἱ μαθηταὶ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ προσαρμόζωνται πρὸς ὠρισμένους κανόνας, τοὺς ὁποίους τὸ σχολεῖον ἔχει ὀρίσει διὰ τὴν ру-

θμικήν του λειτουργίαν. Δηλαδή είναι υποχρεωμένοι νά κάθηνται εἰς ὠρισμένην θέσιν, νά μὴ ἐνοχλῇ ὁ εἰς τὸν ἄλλον, νά μὴ εἰσέρχεται καὶ ἐξέρχεται ἐκ τῆς σχολικῆς αἰθούσης, ὅποταν θέλῃ κ.λ.π.

Πᾶσα παράβασις τῶν κανόνων δημιουργεῖ εἰς αὐτοὺς εὐθύνas.

Διὰ ν' ἀποφεύγουν τὰς συνεπειάς, αἱ ὁποῖαι προκαλοῦν εἰς αὐτοὺς δυσάρεστα συναισθήματα, προσπαθοῦν νά μὴ παραβαίνουν τὰς ὑποχρεώσεις. Τὸ αὐτὸ δὲ ἀπαιτοῦν καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους νά πράττουν, ἔαν βεβαίως δὲν ἐκπληροῦν τὰ καθήκοντά των.

Ἔτσι βαθμιαίως ἀποκτοῦν συνείδησιν τί πρέπει νά κάμνουν, καὶ τί πρέπει ν' ἀπαιτοῦν ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Δηλαδή ἀποκτοῦν συνείδησιν τῶν καθηκόντων καὶ τῶν δικαιωμάτων των. Ἐκτοτε ἡ ζωὴ των εἰς τὸ σχολεῖον δὲν εἶναι ἄλλο τι, παρὰ μία συνεχὴς ἐκτέλεσις ὑποχρεώσεων καὶ ἀπαιτήσεως δικαιωμάτων.

Ἐκ τῆς συνεχοῦς ἀσκήσεως τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων οἱ μαθηταὶ ἀποκτοῦν ὠρισμένας κοινωνικὰς ἀρετὰς καὶ καλλιεργοῦν καὶ ἀναπτύσσουν ὠρισμένα ἀνθρώπινα συναισθήματα. Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων οἱ μαθηταὶ αἰσθάνονται εὐχαρίστησιν, ὑπερηφάνειαν, ἐγωῖσμόν καὶ ἄλλα συναισθήματα. Ὅταν δὲ ἡ ἐκτέλεσις τῶν καθηκόντων συνοδεύεται καὶ μὲ τιμὰς καὶ μὲ ἄλλας ἐκδηλώσεις, τότε οἱ μαθηταὶ ἀποκτοῦν ψυχικόν σθένος διὰ τὴν ἐκτέλεσιν σοβαρωτέρων καθηκόντων.

Ἐπίσης ἀντιλαμβάνονται ὅτι δὲν νοεῖται συμβίωσις εἰς οἰανδήποτε μορφήν κοινωνίας, ἔαν δὲν ὑπάρχῃ ἀλληλοεξάρτησις, συνεργασία, ἀλληλεγγύη καὶ ἀλληλοβοήθεια μεταξὺ τῶν μελῶν της. Ἐκ τῆς ὀρθῆς δὲ σχέσεως τῶν καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων ἐξασφαλίζεται ἡ ἀρμονικὴ συμβίωσις τῶν μαθητῶν εἰς τὸ σχολεῖον.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί εἶναι δικαίωμα ;
2. Τί εἶναι καθήκον ;
3. Ἀναφέρατε παραδείγματα σχολικῶν καθηκόντων.

8. Σεβασμὸς – αὐτοσεβασμὸς.

Εἶναι δύο ἀνθρώπινα συναισθήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι γνωρίσματα πολιτισμένων καὶ εὐγενῶν ἀτόμων.

Ἡ ἀνάπτυξις των εἶναι δύσκολος. Χρειάζεται μεγάλην προσπάθειαν.

Πρέπει ν' ἀρχίζῃ ἀπὸ τὴν μικρὰν ἡλικίαν καὶ νά προχωρῇ μὲ ρυθμόν

ἀργόν, ἀλλὰ σταθερόν. Τὸν πρῶτον λόγον ἔχει ἡ οἰκογένεια. Οἱ γονεῖς μὲ τὸ παράδειγμά των πρέπει νὰ θέσουν τὴν βάσιν. Ὅταν τὰ παιδιὰ βλέπουν τοὺς γονεῖς των νὰ σέβεται ὁ εἰς τὸν ἄλλον, μιμοῦνται αὐτοὺς. Ἀρχίζουν καὶ αὐτὰ νὰ σέβεται ὁ μικρότερος τὸν μεγαλύτερον καὶ ὅλοι των νὰ σέβωνται τοὺς γονεῖς των, τοὺς πάππους, τοὺς θείους κ.λ.π.

Τὴν προσπάθειαν αὐτὴν τῆς οἰκογενείας συνεχίζει τὸ σχολεῖον, τὸ ὅποῖον ἔχει εὐρύτερον πεδῖον δράσεως. Ὁ μαθητὴς εἰς τὸ σχολεῖον ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν καὶ δημιουργεῖ σχέσεις μὲ τὸν διδάσκαλον καὶ μὲ ἄλλους μαθητάς. Διὰ νὰ ζῇ ἀρμονικῶς εἰς τὸ σχολεῖον, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν διδάσκαλον, εἰς τοὺς μεγαλύτερους μαθητάς καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα.

Κατ' ἀρχὰς ἡ ὑπακοή πρὸς τὸν διδάσκαλον γίνεται ὄχι μὲ τὴν θέλησιν τοῦ μαθητοῦ. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι τὸ παιδί ἀκόμη δὲν ἔχει ἀναπτύξει ψυχικὸν σύνδεσμον μὲ τὸν διδάσκαλόν του. Ὅ,τι πράττει, τὸ πράττει κατ' ἀρχὰς ὄχι ἀπὸ ἐσωτερικὴν διάθεσιν, ἀλλ' ἀπὸ φόβον, ἴσως καὶ ἀπὸ ἐξαναγκασμὸν καὶ βίαν.

Διὰ ν' ἀποφεύγῃ τὰς συνεπειὰς ἀπὸ τὴν ἑλλειψιν σεβασμοῦ, προσπαθεῖ μὲ κάθε τρόπον νὰ δείξῃ ὅτι σέβεται ὄχι μόνον τὸν διδάσκαλον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους γύρω του.

Μὲ τὴν συνήθειαν καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν μαθημάτων ὁ μαθητὴς θὰ ἀρχίσῃ ν' ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὸν φόβον καὶ τὴν δυσπιστίαν πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ διδασκάλου. Θὰ ἀντιληφθῇ ὅτι ὁ διδάσκαλος δὲν εἶναι δεσμοφύλαξ, ἀλλὰ πρόσωπον, τὸ ὅποῖον ἐνδιαφέρεται διὰ νὰ τὸν κάμῃ ἄνθρωπον. Ὅταν γίνῃ τοῦτο, ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸν διδάσκαλον θὰ εἶναι πλέον γνήσιος. Δὲν θὰ βραδύνῃ δὲ ὁ μαθητὴς ν' ἀντιληφθῇ, ὅτι ὅποιος σέβεται τὸν ἄλλον δὲν τιμᾷ μόνον τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ καὶ τοὺς γονεῖς, οἱ ὅποιοι τὸν ἀνέθρεψαν, καὶ τὸν διδάσκαλον, ὁ ὅποιος τὸν ἐμόρφωσεν. Ἔτσι ὁ σεβασμὸς θὰ ἐκδηλώνεται ἀβιάστως ὄχι μόνον πρὸς τοὺς ξένους, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἑαυτόν του, δηλ. ὡς αὐτοσεβασμὸς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ἀναφέρατε παραδείγματα σεβασμοῦ ἢ αὐτοσεβασμοῦ ἐκ τῆς ἱστορίας.
2. Πῶς δημιουργεῖται ὁ σεβασμὸς ;
3. Ποῖος ἐκ τῶν δύο, ὁ αὐτοσεβασμὸς ἢ ὁ σεβασμὸς προηγεῖται εἰς τὴν ἐμφάνισιν ;
4. Εἶναι ὑποχρεωτικὸς ὁ σεβασμὸς ;

9. Οικογένεια και σχολείον.

Οικογένεια και σχολείον είναι αἱ δύο κυριώτεραι μορφαὶ κοινωνικῆς ζωῆς, ἐντὸς τῶν ὁποίων τὸ παιδί ἀναπτύσσεται σωματικῶς, πνευματικῶς καὶ ψυχικῶς.

Ἡ οἰκογένεια ἀποτελεῖ τὴν πρώτην καὶ βασικὴν μορφωτικὴν Κοινότητα, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναπτύσσονται καὶ καλλιεργοῦνται ὅλαι αἱ ἀνθρώπιναι σχέσεις καὶ δημιουργοῦνται ὅλαι αἱ κοινωνικαὶ ἀρεταί.

Ἡ μορφωτικὴ δύναμις τῆς οἰκογενείας εἶναι μεγίστη καὶ δὲν δύναται ν' ἀντικατασταθῇ ὑπὸ οὐδεμιᾶς ἄλλης.

Αὕτη φροντίζει ὄχι μόνον διὰ τὴν διατροφήν καὶ διατήρησιν τῶν τέκνων εἰς τὴν ζωὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν σωματικὴν, πνευματικὴν καὶ ψυχικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν. Ἡ μορφωτικὴ τῆς δύναμις ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἀρχίζει ἀπὸ τῆς βρεφικῆς ἡλικίας καὶ γίνεται μὲ τρόπον φυσικὸν καὶ ἀβίαστον καὶ εἰς ἀτμόσφαιραν πλήρη στοργῆς, ἀγάπης, φιλίας, σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμήσεως.

Τὸ μορφωτικὸν ἔργον τῆς οἰκογενείας συνεχίζει, διορθώνει καὶ συμπληρῶνει τὸ σχολεῖον.

Τὸ σχολεῖον, ὡς μία εὐρυτέρα μορφωτικὴ κοινότης, παρέχει μεγαλυτέρας εὐκαιρίας διὰ τὴν καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν κοινωνικῶν ἀρετῶν καὶ ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων.

Τοῦτο φέρει εἰς ἐπαφὴν ἄτομα, τὰ ὁποῖα διὰ πρώτην φορὰν συναντῶνται. Εἶναι δὲ διαφόρου ἡλικίας, διαφόρου οἰκογενειακῆς προελεύσεως καὶ γενικῶς διαφόρου ἀνατροφῆς.

Συνδέει αὐτὰ διὰ δεσμῶν ἰσχυρῶν, τῆς γνωριμίας, τῆς φιλίας, τῆς ἀγάπης καὶ ἄλλων αἰσθημάτων. Συγχρόνως συμπληρῶνει, διορθώνει καὶ διευρύνει τὰς γνώσεις. Ἐδραιώνει τὴν θρησκευτικὴν ἠθικὴν καὶ ἡθικότητα.

Καλλιεργεῖ ὅλας τὰς κοινωνικὰς ἀρετάς, τὴν ὑπομονήν, τὴν ἐπιμονήν, τὴν τάξιν, τὴν ἀκρίβειαν, τὴν καθαριότητα, τὴν ἀνεκτικότητα, τὴν ἐργασίαν, τὴν ἀλληλοβοήθειαν, τὴν καλωσύνην, τὴν εὐγένειαν, τὸ θάρρος, τὴν εὐγενῆ ἄμιλλαν, τὸν ἱπποτισμόν, τὴν δικαιοσύνην καὶ πρὸ παντὸς τὴν ἀγάπην.

Ἔτσι διὰ τῆς ἀλληλοεξαρτήσεως, ἀλληλοβοηθείας καὶ συνεργασίας τῶν δύο τούτων μορφωτικῶν κοινοτήτων ὁ ἄνθρωπος διαπλάσσεται εἰς μίαν ἐλευθέραν οἰκονομικὴν, ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν

προσωπικότητα σύμφωνον πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ Χριστιανικὸν πνεῦμα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί προσφέρει εἰς τὴν μόρφωσιν τῶν τέκνων ἡ οἰκογένεια ;
2. Πῶς συμπληρῶναι τὸ ἔργον τῆς οἰκογενείας τὸ σχολεῖον ;
3. Ποῖα κοινωνικὰ ἄρετὰ καλλιεργοῦνται εἰς τὸ σχολεῖον ;

Δ' ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

α) Τι είναι επάγγελμα ;

Ὁ ἄνθρωπος, διὰ τὴν ζήσιν καὶ ἀναπτυχθῆναι, πρέπει νὰ ἱκανοποιῇ διαφόρους ἀνάγκας, τὰς ὁποίας ἔχει ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ἀπὸ τὰς ἀνάγκας, τὰς ὁποίας ἔχει ὁ ἄνθρωπος, ἄλλαι εἶναι **φυσικαί**, δηλ. ὀφείλονται εἰς τὴν φύσιν του, ὅπως εἶναι λ.χ. ἡ τροφή, ἡ ἐνδυμασία, ἡ κατοικία κ.λ.π., ἄλλαι εἶναι **παλιτιστικαί**, δηλ. δημιουργοῦνται ἀπὸ τὸν πολιτισμόν, ὅπως λ.χ. εἶναι ἡ ψυχαγωγία, ἡ μόρφωσις καὶ ἄλλαι.

Τὰς ἀνάγκας του τὰς φυσικὰς καὶ πολιτιστικὰς ἱκανοποιεῖ ὁ ἄνθρωπος μὲ διάφορα πράγματα, τὰ ὅποια ἢ λαμβάνει ἀπὸ τὴν φύσιν, ὅπως λ.χ. εἶναι ὁ ἀήρ, ὁ ἥλιος, τὸ ὕδωρ κ.λ.π., ἢ ἀποκτᾷ διὰ τῆς ἐργασίας του, ὅπως λ.χ. εἶναι ὁ ἄρτος, τὰ ἐνδύματα, ἡ οἰκία κ.λ.π.

Ὅσα πράγματα λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν φύσιν λέγονται **φυσικὰ ἀγαθὰ**, ἐνῷ ὅσα ἀποκτᾷ διὰ τῆς ἐργασίας λέγονται **οἰκονομικὰ ἀγαθὰ**.

Ἀπὸ τὰ οἰκονομικὰ ἀγαθὰ ἄλλα εἶναι **ὕλικά**, δηλ. εἶναι συγκεκριμένα πράγματα, λ.χ. ὁ ἄρτος, ἡ ἐνδυμασία κ.λ.π., καὶ ἄλλα εἶναι **πνευματικά**, δηλ. εἶναι ὑπηρεσίαι τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους, ὅπως εἶναι ἡ ὑπηρεσία τοῦ ἱατροῦ, τοῦ δικηγόρου κλπ.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἦτο εἰς πρωτόγονον κατάστασιν, δὲν εἶχεν ἀνάγκην ἀπὸ πολλὰ ἀγαθὰ διὰ τὴν ζήσιν. Ὅσα δὲ ἐχρειάζετο τὰ ἀπέκτα μὲ ὀλίγην προσπάθειαν. Μόνος του συνέλεγε τοὺς καρπούς, ἤλιευε τοὺς ἰχθύς, κατεσκεύαζε τὰ ἐνδύματά του καὶ γενικῶς μόνος ἔκαμνεν ὅλας τὰς ἐργασίας.

Ἀφ' οὗτου ὅμως ἤρχισε νὰ ζῇ μὲ ἄλλους καὶ νὰ ἐκπολιτίζεται, αἱ ἀνάγκαι του ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἱκανοποιηθοῦν διὰ μόνης τῆς προσπάθειάς του, ἀλλ' εἶχεν ἀνάγκην καὶ τῆς συνεργασίας τῶν ἄλλων. Διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι, ἀναλόγως τῆς

ιδιαιτέρας κλίσεως, τὴν ὁποίαν εἶχον, ἤρχισαν ἄλλοι ν' ἀσχολῶνται μὲ τὴν κατασκευὴν ἐνδυμάτων, ἄλλοι μὲ τὴν κατασκευὴν ἐργαλείων καὶ ἄλλοι μὲ ἄλλο εἶδος ἐργασίας. Δηλαδή οἱ ἄνθρωποι διεχωρίσθησαν εἰς διάφορα ἔργα, διὰ νὰ παράγῃ ἕκαστος ἐν ὀρισμένον εἶδος ἀγαθῶν, μὲ τὸ ὁποῖον νὰ ἱκανοποιῇ ὄχι μόνον τὰς ἀτομικὰς του ἀνάγκας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν ἄλλων.

Ἡ ἐργασία, διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος ἀναλαμβάνει νὰ παράγῃ ὀρισμένον εἶδος ἀγαθῶν διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὴν κοινωνίαν, λέγεται ἐπάγγελμα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα εἶναι αἱ φυσικαὶ ἀνάγκαι τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῶς ἱκανοποιοῦνται αὗται;

2. Ἀναφέρατε πολιτιστικὰς ἀνάγκαι τοῦ ἀνθρώπου.

3. Ἀναφέρατε μερικὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ὁ πολιτισμὸς σήμερον ἔχει δημιουργήσει.

β) Εἶδη Ἐπαγγελμάτων.

Τὰ ἐπαγγέλματα κατ' ἀρχὰς ἦσαν ὀλίγα, ὅσαι ἦσαν αἱ φυσικαὶ καὶ αἱ πολιτιστικαὶ ἀνάγκαι τοῦ ἀνθρώπου. Ἐγιναν ὅμως πολλὰ, ὅταν αἱ πολιτιστικαὶ ἀνάγκαι ἠυξήθησαν. Σήμερον δέ, ὅτε ὁ πολιτισμὸς ἐξελίσσεται μὲ μεγάλην ταχύτητα καὶ δημιουργεῖ νέας ἀνάγκαι εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, τὰ ἐπαγγέλματα μαζί μὲ τὰς εἰδικότητας αὐτῶν ἀνέρχονται εἰς πολλὰς δεκάδας χιλιάδων.

Διακρίνονται δὲ εἰς εἶδη :

1) Βάναυσα ἢ δουλικά. Βάναυσα ἢ δουλικὰ εἶναι τὰ ἐπαγγέλματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀσκοῦν οἱ δούλοι, οἱ σκλάβοι χωρὶς ἀμοιβὴν καὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ αὐθέντου των. Τὰ ἐπαγγέλματα αὐτὰ ὑπῆρχον, ὅταν οἱ λαοὶ ὑπεδούλωνον ἄλλους καὶ τοὺς ἠνάγκαζον νὰ δουλεύουν διὰ λογαριασμὸν των χωρὶς ἀμοιβήν.

Σήμερον τὰ ἐπαγγέλματα αὐτὰ ἐξέλιπον, διότι ἡ δουλεία κατηργήθη.

2) Λειτουργικά. Λειτουργικὰ εἶναι τὰ ἐπαγγέλματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα δὲν δύναται ν' ἀσκῇ ὅποιοσδήποτε, ἐὰν δὲν ἔχῃ ὀρισμένας εἰδικὰς γνώσεις καὶ ὀρισμένα προσόντα, τὰ ὁποῖα ὀρίζει τὸ Κράτος.

Τοιαῦτα ἐπαγγέλματα εἶναι τὰ ἐπαγγέλματα τῶν δημοσίων

καὶ τῶν ιδιωτικῶν ὑπαλλήλων, λ.χ. τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ, τοῦ ταμίου, τοῦ τραπεζιτικοῦ ὑπαλλήλου κ.λ.π.

Διὰ ν' ἀσκήσῃ κανεὶς ἐν λειτουργικὸν ἐπάγγελμα ἀπαιτοῦνται δύο πράγματα. Πρῶτον νὰ ἔχῃ ἀποκτήσῃ τὰς εἰδικὰς γνώσεις, τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ ἡ ἀσκήσις τοῦ ἐπαγγέλματος. Εἴτα νὰ ἔχῃ τὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα ὀρίζουν οἱ νόμοι τοῦ Κράτους. Δηλαδή δὲν ἀρκεῖ λ.χ. νὰ ἔχῃ κανεὶς δίπλωμα τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, διὰ νὰ γίνῃ δικαστής, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλα ὠρισμένα προσόντα, τὰ ὁποῖα ὀρίζουν οἱ νόμοι, λ.χ. νὰ ἔχῃ ὠρισμένην ἡλικίαν, νὰ μὴ ἔχῃ καταδικασθῇ δι' ἀξιόποιον πρᾶξιν, κλοπὴν, συκοφαντίαν κ.λ.π.

3) Ἐλευθέρια. Ἐλευθέρια ἐπαγγέλματα εἶναι τὰ ἐπαγγέλματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦν ὠρισμένα προσόντα, ἀλλὰ δύνανται οἱ ἔχοντες τὰ προσόντα νὰ τὰ ἀσκοῦν ἐλευθέρως χωρὶς τοὺς περιορισμοὺς, τοὺς ὁποίους ἔχουν τὰ λειτουργικὰ ἐπαγγέλματα.

Τοιαῦτα ἐπαγγέλματα εἶναι τοῦ ἱατροῦ, τοῦ δικηγόρου, τοῦ χημικοῦ, τοῦ καλλιτέχνου, τοῦ ἐμπόρου κ.λ.π.

4) Γεωργικά. Γεωργικὰ ἐπαγγέλματα εἶναι τὰ ἐπαγγέλματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀσκοῦν ὅσοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς καὶ γενικῶς μὲ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἀγαθῶν τῆς φύσεως.

Τοιαῦτα εἶναι : ἡ γεωργία, ἡ κτηνοτροφία, ἡ πτηνοτροφία, ἡ ἀλιεία, ἡ μελισσοκομία, ἡ σηροτροφία καὶ ἄλλα.

Οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἀσκοῦν τὰ γεωργικὰ ἐπαγγέλματα, πρέπει ν' ἀγαποῦν τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς καὶ νὰ κατέχουν ὠρισμένας γνώσεις, οἱ γεωργοὶ γεωργικάς, οἱ κτηνοτρόφοι κτηνοτροφικάς, οἱ πτηνοτρόφοι πτηνοτροφικάς, οἱ ἀλιεῖς ἀλιευτικάς, οἱ μελισσοκόμοι μελισσοκομικάς, οἱ σηροτρόφοι σηροτροφικάς κ.λ.π.

5) Βιομηχανικά. Βιομηχανικὰ ἐπαγγέλματα εἶναι τὰ ἐπαγγέλματα, τὰ ὁποῖα ἀσκοῦν ὅσοι προσπαθοῦν μὲ διάφορα μηχανικὰ μέσα νὰ μετατρέψουν τὰς πρῶτας ὕλας, τὰς ὁποίας παρέχει ἡ φύσις, εἰς ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα νὰ ἐξασφαλίζουν τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου εἰς δυσκόλους περιστάσεις.

Τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα παράγονται διὰ τῆς βιομηχανίας, λέγονται **βιομηχανικά.**

Τοιαῦτα ἐπαγγέλματα εἶναι τῆς βιομηχανίας αὐτοκινήτων, ὑποδηματοποιίας, ζυθοποιίας κ.λ.π.

Τὰ βιομηχανικά ἐπαγγέλματα ἀσκοῦν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἔχουν εἰδικὰς γνώσεις. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἔχουν ἐκπαιδευθῇ εἰς εἰδικὰς Σχολάς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ὑπάρχουν σήμερον βάνουσα ἐπαγγέλματα ;
2. Ἀναφέρατε μερικά ἀπὸ τὰ ἐλευθέρια ἐπαγγέλματα.
3. Ποῖα ἐπαγγέλματα εἶναι λειτουργικά ;
4. Ἀναφέρατε βιομηχανίας τῆς Πατρίδος μας.
5. Τί προσφέρουν τὰ γεωργικά ἐπαγγέλματα εἰς τὸν ἄνθρωπον ;

γ) Ἡ ἀξία τῶν ἐπαγγελμάτων.

Ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα ἔχουν τὴν αὐτὴν ἀξίαν διὰ τὸ ἄτομον καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν, διότι ἕκαστον ἀπ' αὐτὰ παράγει ἐν ἀγαθόν, τὸ ὅποιον ἱκανοποιεῖ μίαν ἀνάγκην τῆς ζωῆς.

Δυστυχῶς οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀποδίδουν τὴν αὐτὴν ἀξίαν εἰς ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα, ἀλλὰ εἰς ἄλλα ἀποδίδουν μεγαλυτέραν καὶ εἰς ἄλλα μικροτέραν. Δι' αὐτὸ μερικοὶ ἀποφεύγουν ν' ἀσκήσουν ἐπαγγέλματα, τὰ ὅποια δὲν τιμῶνται ἀπὸ τὴν κοινωνίαν.

Λ.χ. τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ὁδοκαθαριστοῦ, τοῦ κτηνοτρόφου κ.λ.π. ἀποφεύγουν νὰ τὸ ἀσκήσουν, διότι δὲν ἔχει ἀξίαν τόσην, ὅσην ἔχει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐμπόρου, τοῦ ἱατροῦ καὶ ἄλλα.

Καὶ ὅμως, ἐὰν δὲν ὑπῆρχον οἱ ὁδοκαθαρισταί, δὲν θὰ ὑπῆρχον ἄνθρωποι εἰς τὰς πόλεις, διὰ ν' ἀσκήσουν τὰ ἄλλα ἐπαγγέλματα. Ὅλοι θὰ ἀπέθνησκον ἀπὸ τὰς νόσους, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐγεννῶντο ἀπὸ τὰ μικρόβια, τὰ ὅποια θὰ ἀνεπτύσσοντο εἰς τὰ ἀπορρίμματα τῶν ὁδῶν.

Τὸ αὐτὸ θὰ συνέβαινεν, ἐὰν δὲν ὑπῆρχον οἱ κτηνοτρόφοι νὰ μᾶς θρέψουν μὲ τὸ γάλα καὶ μὲ τὸ κρέας τῶν ζώων, νὰ μᾶς ἐνδύσουν καὶ ὑποδήσουν μὲ τὸ μαλλὶ καὶ τὸ δέρμα των κ.λ.π.

Ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ὅλα ἔχουν τὴν ἰδίαν ἀξίαν. Τὸ ἐν συμπληρῶναι τὸ ἄλλο καὶ ὅλα μαζὶ ἱκανοποιοῦν τὰς ἀνάγκας, τὰς ὁποίας ἔχει μία ὁργανωμένη κοινωνία.

Δι' αὐτὸ οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι ἔλεγον ὅτι καμμία ἐργασία δὲν εἶναι ἐντροπή, ἀλλ' ἡ ἀργία εἶναι ἐντροπή. Κακῶς λοιπὸν κάμνουν οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι μερικά ἐπαγγέλματα καὶ θεωροῦν ὑποτιμητικά καὶ τὰ ἀποφεύγουν. Αὐτοὶ δὲν ἔχουν σκεφθῇ τί θὰ ἐγίνοντο, ἐὰν δὲν ὑπῆρχον τὰ ἐπαγγέλματα αὐτά.

Τί θὰ ἐγίνοντο, ἐὰν δὲν ὑπῆρχον οἱ γεωργοί, ἢ τί θὰ ἐγίνοντο, ἐὰν δὲν ὑπῆρχον οἱ ὑπόδηματοποιοί, οἱ ράπται καὶ οἱ ἄλλοι ἐπαγγελματίαι, τῶν ὁποίων τὰ ἐπαγγέλματα ὑποτιμῶνται ;

“Ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα εἶναι ἀπαραίτητα εἰς μίαν κοινωνίαν καὶ ἔχουν τὴν αὐτὴν ἀξίαν μεταξύ των, ἀρκεῖ αὐτοί, οἱ ὅποιοι τὰ ἀσκοῦν, νὰ ἔχουν κλίσιν καὶ διαφέρουν δι’ αὐτὰ καὶ νὰ εὐχαριστῶνται.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα ἐπαγγέλματα τιμᾷ περισσότερο ὁ λαός ;
2. Ἀναφέρατε μερικά ἐπαγγέλματα, τὰ ὁποῖα προσφέρουν μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὴν κοινωνίαν ;
3. Τί ἐπάγγελμα σᾶς ἀρέσει καὶ διατί ;

δ) Τὸ ἐπάγγελμα ὡς μέσον ἱκανοποιήσεως ὑλικῶν καὶ πνευματικῶν ἀναγκῶν.

Τὸ κάθε ἐπάγγελμα δὲν εἶναι ἄλλο τι, παρὰ ἓν μέσον, τὸ ὁποῖον ἱκανοποιεῖ ὠρισμένας ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ἐπάγγελμα λ.χ. τοῦ ἄρτοποιοῦ ἱκανοποιεῖ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀνθρώπου νὰ τρέφεται, τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κτίστου ἱκανοποιεῖ τὴν ἀνάγκην τῆς στεγάσεως αὐτοῦ κ.λ.π.

Αὕτη ἦτο ἡ ἀρχικὴ ἀποστολὴ τοῦ ἐπαγγέλματος. Τὸ ἐπάγγελμα ὅμως, διὰ νὰ ἱκανοποιῇ μίαν ὠρισμένην ἀνάγκην τῆς κοινωνίας, πρέπει νὰ παράγῃ κάποιο ἀγαθόν.

Διὰ τὴν παραγωγὴν τούτου ὑποχρεοῦται ὁ ἄνθρωπος ὡς ἐπαγγελματίας νὰ καταφεύγῃ εἰς τὸν φυσικὸν κόσμον, δηλ. εἰς τὰ ζῶα, τὰ φυτά, τὰ δένδρα κ.λ.π., διὰ ν’ ἀναζητῇ τὰ ὑλικά τῆς παραγωγῆς. Λ.χ. ὁ ἄρτοποιὸς διὰ νὰ παράγῃ τὸν ἄρτον, ὁ ὁποῖος ἱκανοποιεῖ τὴν ἀνάγκην τῆς τροφῆς τοῦ ἀνθρώπου, πρέπει νὰ εὔρῃ τὰ ὑλικά τοῦ ἄρτου, δηλ. τὸ ἄλευρον, τὸ ὕδωρ, τὸ ἅλας καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται.

Ἡ ἀναζήτησις ὅμως τῶν ὑλικῶν θέτει εἰς κίνησιν ὅλον τὸν σωματικόν, τὸν πνευματικόν καὶ ψυχικόν ὀργανισμόν τοῦ ἀνθρώπου, δηλ. τὰς αἰσθήσεις, τὴν προσοχήν, τὴν μνήμην, τὴν κρίσιν κ.λ.π. Φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰ ἀντικείμενα τοῦ φυσικοῦ κόσμου καὶ ἱκανοποιεῖ τὰς γνωστικὰς ἀνάγκας αὐτοῦ. Κατὰ δὲ τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν ὑλικῶν θέτει εἰς κίνησιν τὰς δημιουργικὰς του ἱκα-

νότητας, ὥστε τὰ παραγόμενα διὰ τῆς ἐργασίας ἀγαθὰ νὰ παρουσιάζουν νέας μορφάς, αἱ ὁποῖαι νὰ εἶναι τελειότεραι ἀπὸ πρακτικῆς καὶ αἰσθητικῆς ἀπόψεως. Ὁ ἄρτοποιὸς λ.χ. εἰς τὸν ἄρτον δίδει μορφὴν καρβελιοῦ, κουλούρας, φραντζόλας κλπ. Ἐτσι τὸ ἐπάγγελμα ἀποβαίνει μέσον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἱκανοποιοῦνται ὄχι μόνον αἱ ὕλικαι ἀνάγκαι τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ αἱ πνευματικαί.

Τὸ ἐπάγγελμα ἱκανοποιεῖ ὄχι μόνον τὰς γνωστικὰς καὶ τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ τὰς κοινωνικὰς καὶ ἠθικὰς. Διὰ τοῦ ἐπαγγέλματος ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ ἄλλους ἀνθρώπους, δημιουργεῖ δεσμούς, συνάπτει γνωριμίας, φιλίας κ.λπ. Ἐπίσης διὰ τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα παράγει διὰ τοῦ ἐπαγγέλματός του, προσφέρει ὑπηρεσίαν εἰς τοὺς συνανθρώπους, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον τὸν κάμνει νὰ αἰσθάνεται ἱκανοποίησιν, χαρὰν καὶ ὑπερηφάνειαν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί προσφέρει τὸ ἐπάγγελμα εἰς τὴν κοινωνίαν ;
2. Τί αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον ἀσκεῖ ;
3. Διὰ τί τὸ ἐπάγγελμα θεωρεῖται ἀποστολή ;

ε) Μελέτη καὶ ἀνάλυσις τοῦ ἐπαγγέλματος.

Τὸ ἐπάγγελμα εἶναι μία λειτουργία πολυσύνθετος.

Διὰ νὰ τὸ ἐννοήσωμεν καλύτερον, πρέπει νὰ τὸ ἀναλύσωμεν.

Ἀπὸ τὴν ἀνάλυσιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμον οἱ εἰδικοί, εὔρον ὅτι ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰ στοιχεῖα, ἀντικειμενικά, ὑποκειμενικά καὶ κοινωνικά.

1) Ἀντικειμενικά στοιχεῖα τοῦ ἐπαγγέλματος εἶναι τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἔχει κάθε ἐπάγγελμα. Ἄνευ αὐτῶν δὲν νοεῖται ἐπάγγελμα.

Τὰ ἀντικειμενικά στοιχεῖα τοῦ ἐπαγγέλματος εἶναι ἡ ἐργασία, ἡ ἀμοιβή, ἡ δύναμις καὶ ἡ τιμή.

Ἡ **ἐργασία** ἀποτελεῖ τὸ βασικώτερον στοιχεῖον ἀπὸ τὰ ἀντικειμενικά. Δὲν ὑπάρχει ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἔχῃ ἐργασίαν. Ἐκτός, ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι ὑπάρχει καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ «τεμπέλη».

Ἡ ἐργασία ἢ ἐπαγγελματική, διὰ νὰ εἶναι ἀποδοτική, πρέπει ὁ ἐπαγγελματίας νὰ κατέχῃ τὴν τεχνικὴν τῆς ἐργασίας τοῦ ἐπαγγέλματος, λ.χ. ὁ ράπτης νὰ γνωρίζῃ νὰ παίρῃ μέτρα, νὰ κόπτῃ τὸ ὕφασμα, νὰ τὸ τρυπῶνῃ, νὰ τὸ ράπτῃ εἰς τὴν μηχανὴν κ.λ.π., ὁ ἄρτο-

ποιὸς νὰ γνωρίζῃ νὰ κοσκινίζῃ τὸ ἄλευρον, νὰ τὸ ζυμώνῃ, νὰ τὸ πλάθῃ κλπ. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ὠρισμένας γνώσεις ἐπαγγελματικές, λ.χ. ὁ ράπτης νὰ γνωρίζῃ τὰ διάφορα ὑφάσματα, τὰ μάλλινα, τὰ βαμβακερά, τὰ μεταξωτά, τὰ χρώματα, τὸν τόπον, ὅπου παράγονται, τὰς τιμὰς καὶ ἄλλας πολλὰς γνώσεις.

Ἡ ἐργασία τέλος διὰ νὰ εἶναι ἀποδοτική, ὁ ἐπαγγελματίας πρέπει ν' ἀγαπᾷ αὐτὴν καὶ νὰ τὴν ἐκτελῇ μὲ προθυμίαν, μὲ εὐχαρίστησιν καὶ μὲ εὐσυνειδησίαν. Πρέπει νὰ θεωρῇ ὅτι ἐκτελεῖ αὐτὴν ὄχι διὰ ν' ἀποκτᾷ κέρδη, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξυπηρετῇ τοὺς ἄλλους, δηλ. πρέπει νὰ θεωρῇ ὅτι ἡ ἐπαγγελματική του ἐργασία ἀποτελεῖ κοινωνικὴν ἀποστολήν.

Ἡ ἀμοιβή εἶναι τὸ δεύτερον στοιχεῖον τοῦ ἐπαγγέλματος. Ἐργασία χωρὶς ἀμοιβὴν δὲν νοεῖται, ἀλλὰ καὶ ἀμοιβὴ χωρὶς ἐργασίαν πάλιν δὲν νοεῖται. Ἀμοιβὴ καὶ ἐργασία ἀλληλοεξαρτῶνται.

Ἡ ἀμοιβὴ εἶναι τὸ κέρδος, τὸ ὁποῖον φέρει ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐργασία. Δὲν ἔχει ἄξίαν, ἔὰν εἶναι μεγάλον ἢ μικρὸν τὸ κέρδος. Πάντως πρέπει νὰ εἶναι δίκαιον, δηλ. νὰ εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν τῆς ἐργασίας.

Ἡ δύναμις εἶναι τὸ τρίτον στοιχεῖον τοῦ ἐπαγγέλματος. Κάθε ἐπάγγελμα παρέχει μίαν δύναμιν εἰς τὸν ἐπαγγελματίαν, ἀσχέτως ἔὰν μερικὰ ἐπαγγέλματα παρέχουν μεγάλην δύναμιν καὶ μερικὰ παρέχουν μικράν. Λ.χ. τὸ ἐπάγγελμα τοῦ διδασκάλου παρέχει εἰς αὐτὸν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ἀσκεῖ ἐπὶ τῶν μαθητῶν του, τοῦ ἄξιωματικοῦ παρέχει δύναμιν, τὴν ὁποίαν ἀσκεῖ ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν.

Ἡ δύναμις ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὸν ἐπαγγελματίαν, διότι τὸν ὀπλίζει μὲ θάρρος νὰ ἐκτελῇ τὴν ἐπαγγελματικὴν του ἐργασίαν. Μόνον πρέπει ὁ ἐπαγγελματίας νὰ κάμνῃ καλὴν χρῆσιν τῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν παρέχει εἰς αὐτὸν τὸ ἐπάγγελμα. Δυστυχῶς πολλοὶ κάμνουν κατὰχρησιν τῆς δυνάμεως. Δὲν τὴν χρησιμοποιοῦν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ πρὸς ὄφελος ἰδικόν των.

Ἡ τιμὴ εἶναι τὸ τέταρτον στοιχεῖον τοῦ ἐπαγγέλματος. Κάθε ἐπάγγελμα περιβάλλει τὸν ἐπαγγελματίαν μὲ τιμὴν. Ἡ τιμὴ ὅμως, τὴν ὁποίαν προσφέρει τὸ ἐπάγγελμα, εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας προσφέρει εἰς τὴν κοινωνίαν. Λ.χ. τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ, ἐπειδὴ προσφέρει μεγαλυτέρας ὑπηρεσίας εἰς τὴν κοι-

νωνίαν, περιβάλλει τὸν ἱατρὸν μὲ μεγαλυτέραν τιμὴν ἀπὸ τὴν τιμὴν, μὲ τὴν ὁποίαν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ὑποδηματοποιοῦ περιβάλλει τὸν ὑποδηματοποιόν.

2) **Ὑποκειμενικά** στοιχεῖα τοῦ ἐπαγγέλματος εἶναι τὰ ψυχικὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα προκαλεῖ τὸ ἐπάγγελμα εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Κάθε ἐπάγγελμα δημιουργεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος τὸ ἀσκεῖ, χαρὰν ἢ λύπην, προθυμίαν ἢ ἀπροθυμίαν, εὐσυνειδησίαν ἢ ἀσυνειδησίαν, ἀσφάλειαν ἢ ἀνασφάλειαν, ὑπόληψιν ἢ ἀνυποληψίαν καὶ ἄλλας ψυχικὰς καταστάσεις.

Ὅλα βεβαίως τὰ ἐπαγγέλματα δὲν δημιουργοῦν τὴν ἰδίαν ψυχικὴν κατάστασιν. Εἶναι ἐπαγγέλματα μὲ πλούσια καὶ ἐπαγγέλματα μὲ πτωχὰ ψυχικὰ φαινόμενα. Ὁ δικηγόρος λ.χ., ὅταν ἀπαλλάσῃ τὸν κατηγορούμενον ἀπὸ τὴν κατηγορίαν, δοκιμάζει χαρὰν, δύναμιν, ὑπερηφάνειαν κ.λ.π., τὰ ὁποῖα δὲν δοκιμάζει ὁ γαλκτοπώλης, ὅταν προσφέρῃ τὸ γάλα εἰς τὸν πελάτην του.

3) **Κοινωνικά** στοιχεῖα τοῦ ἐπαγγέλματος εἶναι ἐν πρώτοις τὸ ἄτομον ἢ τὰ ἄτομα, τὰ ὁποῖα λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐργασίας. Μία ἐργασία δύναται νὰ ἐκτελεῖται ἀπὸ ἓν ἢ ἀπὸ πολλὰ ἄτομα. Λ.χ. ἡ ἐργασία τοῦ γεωργοῦ ἐκτελεῖται ἀπὸ ὅλην τὴν οἰκογένειαν, διότι ὅλοι βοηθοῦν τὸν γεωργὸν εἰς τὴν ἐκτέλεσίν της. Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου ἐκτελεῖται ἀπὸ ἓν πρόσωπον.

Ἐπειτα εἶναι αἱ σχέσεις, τὰς ὁποίας τὸ ἐπάγγελμα δημιουργεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον μετὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Κάθε ἐπάγγελμα φέρει τὸν ἐπαγγελματίαν εἰς ἐπαφὴν μὲ ἄλλα μέλη τῆς κοινωνίας καὶ δημιουργεῖ σχέσεις μετ' αὐτῶν. Π.χ. ὁ δικηγόρος κατὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός του ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς δικαστάς, μὲ τοὺς μάρτυρας, τὸν κατηγορούμενον καὶ μὲ ἄλλα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν μὲ τὸ ἐπάγγελμά του. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὸν ἄρτοποιόν, τὸν παντοπώλην, τὸν κτηνοτρόφον κ.λ.π. Ἀναλόγως δὲ τοῦ πλήθους, τὸ ὁποῖον ἐξυπηρετεῖ τὸ ἐπάγγελμα, ἀποκτᾷ ἐπιρροὴν καὶ ὁ ἐπαγγελματίας ἐπὶ τῆς κοινωνίας. Δηλαδή ὅσους περισσότερους ἐξυπηρετεῖ τὸ ἐπάγγελμα, τόσοι μεγαλυτέραν ἐπιρροὴν ἀσκεῖ ἐπὶ τῆς κοινωνίας ὁ ἐπαγγελματίας καὶ συνεπῶς γίνεται περισσότερον ἀξιοπρόσεκτος.

Ἐπειδὴ δὲ μερικοὶ ἐπαγγελματίαι δὲν ἀσκοῦν μεγάλην ἐπιρροὴν, διὰ νὰ γίνουν ἀξιοπρόσεκτοι, συσπειροῦνται καὶ δημιουργοῦν ἐνώσεις, σωματεῖα κ.λ.π.

Αυτά είναι τὰ στοιχεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀποτελεῖται τὸ ἐπάγγελμα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα εἶναι τὰ πραγματικὰ στοιχεῖα τοῦ ἐπαγγέλματος ;
2. Ποῖον ἀπὸ τὰ πραγματικὰ στοιχεῖα τοῦ ἐπαγγέλματος εἶναι βασικόν ;
3. Ποῖον ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ ἐπαγγέλματος προτιμᾶτε ;
4. Ἀναφέρατε ἐπαγγέλματα, τὰ ὁποῖα ἐξυπηρετοῦν πολλὸν κόσμον.
5. Ἀπὸ τὰ ἐπαγγέλματα, ποὺ γνωρίζετε, ποῖον σᾶς ἀρέσει περισσότερο ;
6. Εἶναι ὁ πατέρας σας εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμά του ;

στ) Παράγοντες, οἱ ὁποῖοι ἐπηρεάζουν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος.

Ὁ ἄνθρωπος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, δὲν ἐκλέγει μόνος του τὸ ἐπάγγελμα. Πολλὰς φορὰς μάλιστα τοῦ τὸ ἐπιβάλλουν. Οἱ γονεῖς, ὅταν εἶναι πτωχοί, βιάζονται νὰ ἴδουν τὰ τέκνα των νὰ ἐργάζονται. Δι' αὐτὸ φροντίζουν νὰ εὗρουν δι' αὐτὰ μίαν ἐργασίαν, ἢ ὁποῖα νὰ μὴ ἔχη ἀνάγκην μακρᾶς ἐκπαιδεύσεως, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἐπικερδής. Πρέπει τὰ τέκνα των νὰ ἐξοικονομοῦν ἀμέσως ὅσα χρειάζονται διὰ νὰ ζήσουν καὶ διὰ νὰ βοηθήσουν καὶ τοὺς γονεῖς των.

Τὸ ἀντίθετον συμβαίνει μὲ τοὺς πλουσίους γονεῖς. Αὐτοὶ δὲν βιάζονται καὶ δι' αὐτὸ ἐπιβάλλουν εἰς τὰ τέκνα των ἐπαγγέλματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀνάγκην ἀπὸ μακρὰς σπουδᾶς καὶ μεγάλας δαπάνας.

Καὶ οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ πλούσιοι γονεῖς δὲν λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τὰ τέκνα των εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει, ὅταν οἱ γονεῖς ἔχουν μίαν θέσιν εἰς τὴν κοινωνίαν. Αὐτοὶ δεσμεύουν τὰ τέκνα των εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος, διότι θέλουν νὰ διατηρήσουν καὶ τὰ τέκνα των τὴν κοινωνικὴν θέσιν, τὴν ὁποῖαν οὗτοι ἔχουν δημιουργήσει.

Οἱ γονεῖς αὐτοὶ ἀπαιτοῦν ἀπὸ τὰ τέκνα των ἢ ν' ἀκολουθήσουν τὸ ἐπάγγελμα τὸ ἰδικόν των ἢ ἄλλο, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ εἶναι ἰσοτιμον ἢ ἀνωτέρας ἐκτιμήσεως ἀπὸ τὸ ἰδικόν των. Ποτὲ ὅμως δὲν ἐπιτρέπουν εἰς τὰ τέκνα των ν' ἀκολουθήσουν ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ τοὺς μειώσῃ τὴν κοινωνικὴν θέσιν.

Δὲν εἶναι μόνον ἡ οἰκογένεια, ἢ ὁποῖα δεσμεύει τὸ ἄτομον νὰ ἐκλέγῃ μόνον του τὸ ἐπάγγελμα, ἀλλὰ καὶ τὸ σχολεῖον καὶ ἡ κοινωνία.

Τὸ σχολεῖον πολλὰς φορὰς ἀντὶ νὰ βοηθῇ τοὺς μαθητὰς ν' ἀνα-

πτύξουν τὰς κλίσεις καὶ τὰς ἰκανότητας, τὰς ὁποίας ἔχουν διὰ τὰ ἐκλέξουν ἐπάγγελμα σύμφωνα πρὸς αὐτάς, τὸνναντίον παρασύρουν αὐτοὺς εἰς ἐπαγγέλματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἀρμόζουν εἰς τὸν τύπον τους.

Πόσοι διδάσκαλοι δὲν ἀναγκάζουν τοὺς μαθητὰς των ν' ἀκολουθήσουν ἄλλο ἐπάγγελμα ἀπὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡ φύσις των τοὺς ἔχει προορίσει; «Σὺ δὲν κάνεις διὰ γράμματα. . . Σὺ θὰ βοσκήσης πρόβατα, γουρούνια. . . Θὰ ζήσης εἰς τὴν λάσπην . . .» εἶναι αἱ φράσεις, τὰς ὁποίας συνήθως λέγουν οἱ διδάσκαλοι εἰς τοὺς μαθητὰς, ὅταν οὗτοι ἀγνοοῦν τὸ μάθημα τῆς γραμματικῆς ἢ δὲν λύουν τὰ προβλήματα ὀρθῶς. Οἱ διδάσκαλοι αὐτοὶ παρουσιάζουν εἰς τὰ ὅμματα τῶν μαθητῶν των, ὅτι ἡ κτηνοτροφία, ἡ γεωργία κ.λ.π. εἶναι τὰ ἐπαγγέλματα τῶν ἀποκληρῶν, δηλ. τῶν ἀγραμμάτων. Καὶ ὅμως τὰ ἐπαγγέλματα αὐτὰ εἶναι περισσότερον ἀναγκαῖα ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ θυρωροῦ, τοῦ λαχειοπώλου, τοῦ γραφέως κ.λ.π. καὶ ἔχουν ἀνάγκην καὶ αὐτὰ μορφωμένων ἀνθρώπων.

Τὸ αὐτὸ κακὸν κάμνει πολλὰς φορές καὶ ἡ κοινωνία, ἡ ὁποία ἔχει διακρίσεις μεταξὺ τῶν ἐπαγγελματῶν.

Τὰ ἔχει χωρίσει εἰς κατηγορίας κατὰ τὴν ἀξίαν των, ὡς ἂν τοῦ ἐργάτου, τοῦ οἰκοδόμου, τοῦ κρεοπώλου, τοῦ τυροκόμου, τοῦ διδασκάλου κ.λ.π. τὸ ἐπάγγελμα νὰ μὴ εἶναι τιμητικόν.

Αἱ διακρίσεις αὗται, τὰς ὁποίας κάμνει ἡ κοινωνία μεταξὺ τῶν ἐπαγγελματῶν, ὀδηγοῦν τοὺς νέους νὰ ἐγκαταλείπουν τὴν ὑπαιθρον, τὰς γεωργικὰς, τὰς βιοτεχνικὰς καὶ ἄλλας ἐργασίας καὶ νὰ συγκεντρώνωνται εἰς τὰς πόλεις, διὰ ν' ἀσκήσουν ἐπάγγελμα περισσότερον ἐκτιμώμενον.

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς παράγοντας αὐτοὺς, δηλ. τὴν οἰκογένειαν, τὸ σχολεῖον καὶ τὴν κοινωνίαν, ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ἐπηρεάζουν τοὺς νέους εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος.

Οἱ παράγοντες αὐτοὶ ὀφείλονται εἰς τὸ ἄτομον.

Οἱ περισσότεροι νέοι δὲν γνωρίζουν τὰ ἐπαγγέλματα καὶ συνεπῶς κάμνουν ἐκλογὴν ἐκ τῶν ὀλίγων ἐπαγγελματῶν, τὰ ὁποῖα γνωρίζουν. Ἐπαγγέλματα καὶ εἰδικότητες ὑπάρχουν περὶ τὰς πεντήκοντα χιλιάδας. Κι ὅμως οἱ νέοι, ἰδίᾳ ὅσοι ζοῦν εἰς τὰ χωρία καὶ εἰς τὰς μικρὰς πόλεις, γνωρίζουν ὀλίγας δεκάδας ἀπ' αὐτὰ. Συνεπῶς ἐκλέγουν ἐν ἀπὸ τὰ γνωστὰ των.

Εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν εἶναι εὐτυχέστεροι ὅσοι ζοῦν

εις μεγάλας πόλεις. Οὔτοι ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν μὲ περισσώτερα ἐπαγγέλματα καὶ συνεπῶς δύνανται νὰ κάμουν τὴν ἐκλογὴν των ἀπὸ πληθὺς ἐπαγγελημάτων.

Ἄλλος σοβαρὸς λόγος, ὁ ὁποῖος ἀναγκάζει τοὺς νέους νὰ μὴ ἐκλέγουν τὸ ἐπάγγελμα ἐλευθέρως, εἶναι καὶ ἡ σωματικὴ των κατάστασις, ἡ ἡλικία, τὸ φύλον καὶ ἄλλα.

Ὁ φιλάσθενος λ.χ. νέος ἀναγκάζεται παρὰ τὴν θέλησίν του ν' ἀκολουθήσῃ ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον οἱ ἰατροὶ ἢ αἱ σωματικαὶ του δυνάμεις ἐπιτρέπουν. Ὁ πολὺ παχὺς ἢ ὁ πολὺ κοντὸς ἢ ὁ υῤῥωπὸς ἢ ὁ βαρύκοος κ.λ.π. ἀναγκάζεται ν' ἀσκήσῃ ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον δύναται ν' ἀσκηθῇ ἀποδοτικῶς καὶ μὲ τὰ σωματικὰ αὐτὰ ἐλαττώματα.

Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐξωτερικοὶ καὶ οἱ ἐσωτερικοὶ παράγοντες δεσμεύουν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος, ὥστε αὕτη νὰ μὴ εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν θέλησίν του.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖοι παράγοντες ἐπηρεάζουν τοὺς νέους εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος ;
2. Οἱ γονεῖς διατί ἐπεμβαίνουν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος ;
3. Τὸ σχολεῖον πῶς ἐπεμβαίνει εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος ;
4. Ἡ κοινωνία πῶς ἐπεμβαίνει εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος ;
5. Διατί τὸ ἄτομον εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴν σωματικὴν καὶ πνευματικὴν του κατάστασιν ;

ζ) Ὁρθὴ ἐκλογὴ τοῦ ἐπαγγέλματος.

Οἱ νέοι ἐξ ἄλλου ἀσχέτως πρὸς τὰς δεσμεύσεις, τὰς ὁποίας ἀσκοῦν οἱ ἐξωτερικοὶ καὶ ἐσωτερικοὶ παράγοντες, εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος παρακινουῦνται ἀπὸ διάφορα κίνητρα, τὰ ὁποῖα διαφέρουν ἀπὸ ἀτόμου εἰς ἄτομον.

Οἱ νέοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν γνωρίσει τὴν πενίαν, θέλουν ν' ἀσκήσουν ἐν ἐπάγγελλμα, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ τοὺς κάμῃ πλουσίους. Θέλουν νὰ ξεχάσουν τὴν πτωχὴν οἰκογενειακὴν των ζωὴν. Δι' αὐτὸ ἐρωτοῦν νὰ μάθουν ποῖον ἐπάγγελμα μέλλει νὰ τοὺς κάμῃ πλουσίους. Διψοῦν διὰ χρήμα. Δὲν τοὺς ἐνδιαφέρει, ἐὰν θὰ ὑποχρεωθοῦν νὰ ἐργασθοῦν εἰς τὴν Αὐστραλίαν ἢ εἰς τὰ ἀνθρακωρυχεῖα τοῦ Βελγίου, ἀρκεῖ ν' ἀποκτήσουν χρήματα. Ἀδιαφοροῦν δέ, ἐὰν εἶναι ἱκανοὶ διὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτό.

Εἰς τοῦτο παρακινοῦνται πολλάκις καὶ ὑπὸ τῶν γονέων, οἱ ὅποιοι τοὺς ἀφήνουν εὐχὴν καὶ κατάραν νὰ μὴ ἀσκήσουν τὸ ἐπάγγελμά των, τὸ ὅποιον δὲν ἔδωσεν εἰς αὐτοὺς κέρδη διὰ νὰ ζήσουν ἀνε- του ζωὴν.

Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν κλείουν τὰ μάτια των καὶ βα- δίζουν εἰς τὸ ἄγνωστον, μὲ σκοπὸν νὰ κατακτήσουν τὴν ζωὴν ἣ νὰ πέσουν.

Οἱ νέοι ὅμως, οἱ ὅποιοι δὲν ἐστερήθησαν τίποτε εἰς τὴν ζωὴν των ὀνειρεύονται δόξαν, τιμὰς, ἀξιώματα, δύναμιν, ἔξουσίαν καὶ γενικῶς θέλουν ν' ἀσκήσουν ἐπαγγέλματα, τὰ ὅποια μέλλουν νὰ ἱκανοποιήσουν τὰς ἐπιθυμίας των.

Αὐτοὶ εἶναι ἔτοιμοι διὰ πᾶσαν θυσίαν. Ἀδιαφοροῦν διὰ τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ἀπαιτοῦνται διὰ τὰς σπουδὰς των, διὰ τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν, διὰ τοὺς κόπους καὶ δι' ὅλα τὰ ἄλλα. Ἀρκεῖ νὰ ἐπιτύχουν τοὺς στόχους των.

Πολλάκις φοιτοῦν εἰς σχολὰς ἐπὶ δεκαετίαν, χωρὶς νὰ τελειώ- νουν ποτέ, ἢ ὅταν τελειώσουν, νὰ μὴ ἐπιτύχουν τίποτε ἀπ' ὅσα ὀνειρεύοντο.

Τόσον ὅμως οἱ πρῶτοι, ὅσον καὶ οἱ δεῦτεροι δὲν ἀκολουθοῦν τὸν ὀρθὸν δρόμον τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἐπαγγέλματος, διότι παρακινοῦν- ται ἀπὸ κίνητρα, τὰ ὅποια δὲν ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν καταλληλότητά των.

Διὰ νὰ ἐκλέξῃ κανεὶς ὀρθῶς ἐπάγγελμα, πρέπει ν' ἀποφασί- σῃ ἐν ἡρεμίᾳ. Δύναται ν' ἀκούσῃ τοὺς γονεῖς, τοὺς συγγενεῖς, τοὺς διδασκάλους καὶ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς ἀνάγκας τῆς κοινω- νίας εἰς ἐπαγγελματικὰς χεῖρας, ἀλλ' ὀφείλει νὰ μείνῃ ἀνεπηρέα- στος εἰς τὴν ἀπόφασίν του. Ἐπίσης ὀφείλει νὰ μείνῃ ἀνεπηρέαστος καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιθυμίας του, νὰ γίνῃ πλούσιος, νὰ ἀποκτήσῃ δόξαν, τιμὴν καὶ ἄλλα.

Ὅταν ἀπαλλαγῇ ἀπ' ὅλας τὰς ἐπιδράσεις, ὀφείλει νὰ ἐρευνήσῃ τὸν ἑαυτὸν του, διὰ ποῖον ἐπάγγελμα εἶναι κατάλληλος. Διὰ νὰ προκόψῃ κανεὶς εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν τοῦ ζωὴν καὶ διὰ νὰ ὠφε- λήσῃ μὲ τὸ ἐπάγγελμά του τὴν κοινωνίαν, ὀφείλει ν' ἀσκήσῃ ἐ- πάγγελμα, διὰ τὸ ὅποιον εἶναι κατάλληλος.

Σήμερον ἔχει γίνῃ πλέον πίστις «ὁ κατάλληλος εἰς τὴν κατάλ-

ληλον ἐργασίαν καὶ θέσιν». Ὅποιος δὲν ἀκολουθεῖ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος τὴν ἀλήθειαν αὐτήν, θὰ εἶναι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του δυστυχής.

Τὸ ἐπάγγελμα πρέπει νὰ ἱκανοποιῇ τὸν ἄνθρωπον, νὰ τοῦ γενῇ εὐχάριστα συναισθήματα καὶ νὰ τὸν γεμίξῃ ἀπὸ εὐτυχίαν.

Διὰ νὰ κάμῃ τὸ ἐπάγγελμα εὐτυχῇ τὸν ἄνθρωπον, πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνον μὲ τὰς κλίσεις του, μὲ τὰ διαφέροντα καὶ τὸν χαρακτῆρά του καὶ νὰ ἱκανοποιῇ τὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας.

Τὸ κάθε ἐπάγγελμα ἔχει τὰς ἀπαιτήσεις του. Ἐὰν εἶχε φωνήν, θὰ ἔλεγεν εἰς κάθε ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἔμελλε νὰ τὸ ἐκλέξῃ, τί ἀπαιτήσεις ἔχει.

Θὰ ἔλεγε λ.χ. εἰς τὸν νέον, ὁ ὁποῖος ἔμελλε νὰ ἐκλέξῃ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ : Ἀπαιτῶ νὰ μὴ ἀγαπᾷς τὸ χρήμα, νὰ εἶσαι φιλόανθρωπος, νὰ εἶσαι ἠθικός, ν' ἀντέχῃς εἰς τὸν πόνον, νὰ εἶσαι πάντοτε πρόθυμος καὶ ἔτοιμος νὰ σπεύσῃς εἰς βοήθειαν τοῦ πάσχοντος κ.λ.π.

Ὁ νέος ὀφείλει, πρὶν ἀποφασίσῃ, νὰ ἐρευνήσῃ τὸν ἑαυτόν του, ἐὰν ἔχῃ τὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτεῖ τὸ ἐπάγγελμα. Ἐὰν τὰ ἔχῃ, τότε εἶναι κατάλληλος. Ὅταν αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τὰ προσόντα τοῦ νέου συμφωνοῦν, οὗτος εἶναι κατάλληλος διὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο καὶ τὸ ἐπάγγελμα εἶναι κατάλληλον διὰ τὸν νέον.

Ἐπειδὴ δὲ κάθε ἐπάγγελμα ἀπαιτεῖ διὰ τὴν ἄσκησίν του ὠρισμένας σωματικὰς δεξιότητας, πνευματικὰς ἱκανότητας καὶ ὠρισμένον χαρακτῆρα ἀπὸ τὸν νέον, ὀφείλει οὗτος νὰ ἐρευνήσῃ τὰς σωματικὰς καὶ πνευματικὰς του ἱκανότητας, τὸν χαρακτῆρά του, τὸν τύπον του καὶ ἔπειτα ν' ἀποφασίσῃ.

Γενᾶται ὅμως τὸ ἐρώτημα: Εἶναι δυνατόν ὁ νέος νὰ γνωρίσῃ τὴν καταλληλότητά του; Εἶναι δυνατὴ ἡ ἀνακάλυψις τῆς καταλληλότητος, ἀλλ' ὄχι ἀπολύτως.

Ἐπάρχουν σήμερον εἰδικὰ γραφεῖα «Ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ»; τὰ ὁποῖα βοηθοῦν τοὺς νέους εἰς τὴν διαπίστωσιν κατὰ τὸ δυνατόν τῆς καταλληλότητός των. Ἀλλὰ καὶ ὁ κάθε νέος ὀφείλει νὰ ἐρευνᾷ τὸν ἑαυτόν του, διὰ νὰ ἐξακριβώσῃ τὰς σωματικὰς καὶ πνευματικὰς ἱκανότητας, τὰς κλίσεις, τὰ διαφέροντα καὶ τὸν χαρα-

κτῆρά του. Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ κάμνη ὅ,τι κάμνει διὰ τὴν ἔρευναν τῆς ὑγείας του.

Μία ἐκλογὴ τοῦ ἐπαγγέλματος, ὅταν γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς καταλληλότητος, θὰ ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀτόμου καὶ τὴν πρόοδον τῆς κοινωνίας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πότε ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἐπαγγέλματος εἶναι ὀρθή ;
2. Τί πρέπει νὰ λαμβάνη κανεὶς ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος ;
3. Τί λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν συνήθως οἱ νέοι εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος ;
4. Διατί ὅλοι οἱ ἄνθρωποι σήμερον ἀπαιτοῦν νὰ ἐφαρμοσθῇ «Ὁ κατάλληλος εἰς τὴν κατάλληλον θέσιν» ;

η) Ἑπαγγελματικὴ καὶ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις.

Πολλοὶ ἄνθρωποι, ἂν καὶ ἦσαν ὠπλισμένοι ἀπὸ τὴν φύσιν μὲ ὅλα τὰ φυσικὰ καὶ πνευματικὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτεῖ ἐν ἐπάγγελμα, ἐν τούτοις ἀπέτυχον εἰς τὸν ἐπαγγελματικὸν των βίον.

Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν ἐφρόντισαν νὰ καλλιεργήσουν καὶ ἀναπτύξουν τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα ἐχάρισεν εἰς αὐτοὺς ἡ φύσις. Φυσικὸν λοιπὸν ἦτο ν' ἀποτύχουν, ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν εἶχον μάθει νὰ χρησιμοποιοῦν ὀρθῶς τὰς φυσικὰς των ἱκανότητας. Διὰ τοῦτο σήμερον ἡ ἐκπαίδευσις καὶ ἡ μόρφωσις τοῦ ἐπαγγελματίου εἰς εἰδικὰς ἐπαγγελματικὰς σχολὰς κατέστη ἀναγκαία. Ὅσον ὅμως ἀναγκαία κατέστη, τόσον δύσκολος ἔχει ἀποβῆ.

Ἐχουν δημιουργηθῇ τόσα πολλὰ ἐπαγγέλματα καὶ τόσαι πολλαὶ εἰδικότητες, ὥστε νὰ εἶναι ὅλως ἀδύνατος ἡ ἱκανοποίησις τῆς ἀνάγκης αὐτῆς. Τὸ κάθε ἐπάγγελμα ἔχει ἰδικήν του ψυχὴν, ἰδικόν του ἦθος, ἰδικὰς του ἀρετὰς καὶ ἰδικούς του κινδύνους καὶ πειρασμούς. Συνεπῶς ἀπαιτεῖ ἰδικήν του σχολὴν διὰ τὴν μόρφωσιν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι μέλλουν ν' ἀσκήσουν αὐτό.

Εἶναι ὅμως ὅλως ἀδύνατον νὰ ἱδρυθοῦν τόσαι σχολαί, ὅσα εἶναι τὰ ἐπαγγέλματα καὶ αἱ εἰδικότητες αὐτῶν.

Παρ' ὅλα ταῦτα ὅλαι αἱ χῶραι καταβάλλουν πᾶσαν προσπάθειαν διὰ τὴν ἱδρυσιν ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρων, κατωτέρας, μέσης καὶ ἀνωτάτης βαθμίδος.

Εἰς μερικὰς δὲ χώρας ἔχουν ἰδρυθῇ τόσον πολλαί, ὥστε νὰ μὴ δύναται κανεὶς νὰ τὰς ἀναφέρῃ.

Αἱ ἐπαγγελματικαὶ σχολαὶ διακρίνονται εἰς κατηγορίας, αἱ κυριώτεραι ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι : γεωργικαί, τεχνικαί, βιομηχανικαί, ἐμπορικαί, οἰκοκυρικαί, κοινωνικαί, διοικητικαί κ.λ.π.

Εἰς αὐτὰς φοιτοῦν ὄχι μόνον ὅσοι μέλλουν ν' ἀσκήσουν τὸ ἀντίστοιχον ἐπάγγελμα, ἀλλὰ καὶ ὅσοι τὸ ἀσκοῦν. Οὗτοι διὰ τῆς φοιτήσεώς των ἀνανεώνουν τὰς γνώσεις καὶ προσαρμόζουν τὴν ἐργασίαν των συμφώνως πρὸς τὰς νέας κατακτῆσεις τῆς τεχνικῆς τοῦ ἐπαγγέλματος.

Ἡ Ἑλλάς εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἐπαγγελματικῆς καὶ τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν νέων δὲν ὑστερεῖ. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἰδρύθησαν καὶ συνεχῶς ἰδρύονται κρατικαὶ καὶ ἰδιωτικαὶ Ἑπαγγελματικαὶ Σχολαὶ εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος διὰ τὰ κυριώτερα ἐπαγγέλματα.

Διὰ τὰ γεωργικὰ ἐπαγγέλματα λειτουργοῦν δύο Ἀνώταται Γεωπονικαὶ Σχολαί, μία εἰς Ἀθήνας καὶ μία εἰς Θεσσαλονίκην, πρακτικαὶ δὲ εἰδικαὶ σχολαί, τυροκομικαί, μηχανικῆς καλλιιεργείας, δενδροκομικαί, ἀγροτικαί, οἰκοκυρικαὶ λειτουργοῦν εἰς πολλὰς πόλεις.

Διὰ τὰ τεχνικὰ ἐπαγγέλματα λειτουργοῦν δύο Πολυτεχνεῖα, ἓν εἰς Ἀθήνας καὶ ἄλλο εἰς Θεσσαλονίκην, εἰς τὰ ὁποῖα σπουδάζουν μηχανικοί, ἀρχιτέκτονες, μηχανολόγοι, ἠλεκτρολόγοι, μεταλλουργοί, χημικοὶ μηχανικοί, τοπογράφοι, μεταλλειολόγοι κ.λ.π. Ἐπίσης λειτουργοῦν μέσαι καὶ κατώτεραι τεχνικαὶ σχολαί, δημόσiai καὶ ἰδιωτικαί, ἡμερήσiai καὶ νυκτεριναί.

Διὰ τὰ ἐμπορικὰ ἐπαγγέλματα λειτουργοῦν Ἀνώταται Σχολαὶ Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν, Ἀνώταται Βιομηχανικαὶ Σχολαὶ κ.λ.π. Ἐπίσης λειτουργοῦν μέσαι ἐμπορικαὶ σχολαί, δημόσiai καὶ ἰδιωτικαί, ἡμερήσiai καὶ νυκτεριναί.

Διὰ τὰ ναυτικὰ ἐπαγγέλματα λειτουργοῦν δημόσiai σχολαὶ δι' ἐμποροπλοιάρχους, διὰ μηχανικοὺς τῶν πλοίων, ναυτικὰ γυμνάσια κ.λ.π.

Διὰ τὰ τουριστικὰ ἐπαγγέλματα λειτουργεῖ εἰδικὴ σχολὴ εἰς Ρόδον, Σχολὴ Ξεναγῶν εἰς Ἀθήνας κ.λ.π..

Αἱ τεχνικαὶ καὶ αἱ ἐπαγγελματικαὶ σχολαὶ τῆς Πατρίδος μας

οὐ μόνον ἐτοιμάζουν τὸ τεχνικὸν προσωπικὸν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ δημιουργοῦν ἐπαγγελματικὸν ἦθος εἰς τοὺς μέλλοντας ἐπαγγελματίαις καὶ τεχνίταις, ὥστε οὗτοι ν' ἀσκοῦν τὸ ἐπάγγελμα τῶν εὐσυνειδήτως καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ἀναφέρατε τεχνικὰς Σχολὰς, τὰς ὁποίας γνωρίζετε.
2. Ὄταν θέλῃ τις νὰ γίνῃ γυμναστής ἢ διδάσκαλος, εἰς ποίας Σχολὰς πρέπει νὰ φοιτήσῃ ;
3. Ποία ἀπὸ τὰς τεχνικὰς Σχολὰς εἶναι ἡ ἀνωτάτη ;
4. Τί χρειάζεται νὰ κάμῃ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ γίνῃ χημικός ;

θ) Ἐθνικοὶ εὐεργέται.

Ἡ Ἑλλὰς ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἥρωας, οἱ ὁποῖοι ἀνεδείχθησαν εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ καὶ πλῆθος ἄλλων -προσώπων, τὰ ὁποῖα ἐξ ἴσου ὠφέλησαν τὸ Ἔθνος.

Τὰ πρόσωπα ταῦτα εἶναι γνωστὰ μὲ τὸ ὄνομα **Ἐθνικοὶ εὐεργέται**.

Οὗτοι ἐγεννήθησαν εἰς τὴν σκλαβωμένην Πατρίδα. Κατέλιπον ὅμως ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας τὴν γενέτειράν των καὶ κατέφυγον εἰς ξένας χώρας πρὸς ἀναζήτησιν ἐργασίας. Ἐκεῖ εἰργάσθησαν τιμῶς καὶ εὐσυνειδήτως καὶ ἀπέκτησαν πλοῦτη, τὰ ὁποῖα τοὺς ἀνέδειξαν ἀκόμη καὶ εἰς τὰς ξένας χώρας ὡς σοβαροὺς οἰκονομικοὺς παράγοντας. Ἄν καὶ ἔγιναν πλούσιοι, ἔζων βίον ἀπλοῦν καὶ λιτόν. Τὰ πλούτη δὲν ἐπέδρασαν κακῶς ἐπάνω των. Τὸυναντίον ἔκαμον αὐτοὺς περισσότερον μετριόφρονες. Ἐζων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἀλλ' ἡ ψυχὴ των ἔμεινεν Ἑλληνική. Ἐπὶ δεκαετίαι κατ'ὥκουν εἰς τὰς ξένας χώρας, ἀλλὰ τὴν Πατρίδα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθησαν, δὲν ἐλησμόνησαν.

Ὄταν τὸ σάλπισμα τῆς ἐθνεγερσίας ἤχησεν, ἡ ἐθνικὴ των ψυχὴ ἐδονήθη ἀπὸ τὰ βάρη.

Ὁ νοῦς, ἡ καρδίαι καὶ τὰ πλούτη των ἐτέθησαν ἀμέσως εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀγωνιζομένου Ἐθνους μας.

Ὄταν ἔλξηεν ὁ ἀπελευθερωτικὸς ἀγὼν καὶ ἡ Ἑλλὰς ἦτο ἐλευθέραι, ἀλλὰ γεμάτη ἀπὸ ἐρείπια, διὰ νὰ ἀνοικοδομηθῇ εἶχεν ἀνάγκην χρημάτων. Τὰ χρήματα τὰ προσέφεραν οἱ Ζωσιμάδαι, οἱ Σῖναι, οἱ Ζάππαι, ὁ Βαρβάκης, ὁ Ἀρσάκης, οἱ Ριζάραι, ὁ Στουρνάρας, ὁ Χατζηκώστας, ὁ Συγγρός, ὁ Ἀβέρωφ καὶ ἄλλοι.

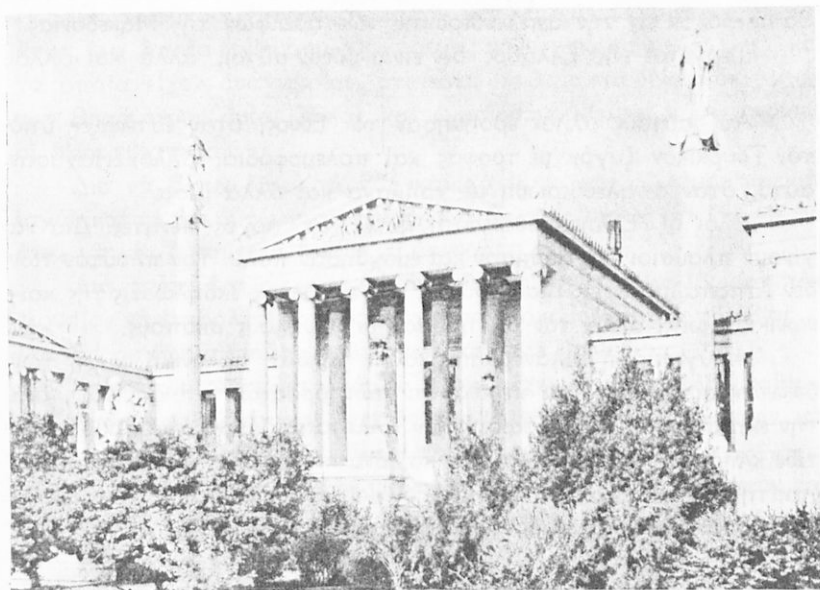
"Εκαστος ἐξ αὐτῶν ἀνέλαβε δι' ἰδίων χρημάτων νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ μίαν ἀνάγκην τῆς Πατρίδος.

Οἱ Ζωσιμάδαι ἱδρυσαν εἰς τὰ Ἰωάννινα τὴν Ζωσιμαίαν Σχολήν, τὴν Ζωσιμαίαν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν καὶ τὸ Γηροκομεῖον, εἰς τὰς Ἀθήνας δὲ τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον. Ἐπίσης διέθεσαν χρήματα διὰ τὴν ἐκτύπωσιν τῆς Βιβλιοθήκης Κοραΐ.

Οἱ Σῖναι ἱδρυσαν τὸ Ἀστεροσκοπεῖον καὶ τὸν περίλαμπρον ναὸν τῆς σοφίας, τὴν Ἀκαδημίαν.

Οἱ Ζάππαι ἱδρυσαν τὸ Ζάππειον μέγαρον πρὸς στέγασιν τῶν καλῶν τεχνῶν.

Οἱ Ριζάραι ἱδρυσαν τὴν Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολήν πρὸς μόρφωσιν τῶν κληρικῶν.

Ἀκαδημία

Ὁ Βαρβάκης ἱδρυσεν τὴν Βαρβάκειον Σχολήν.

Ὁ Ἀρσάκης ἱδρυσεν τὸ μεγαλύτερον Παρθεναγωγεῖον τῆς Ἀνατολῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμορφώνοντο αἱ μέλλουσαι Ἑλληνίδες μητέρες καὶ διδασκάλισσαι τῶν Ἑλληνοπαίδων.

Ὁ Στουρνάρας διέθεσε πολλά χρήματα διὰ νὰ ἰδρυθῇ τὸ καλλιμάρμαρον Πολυτεχνεῖον.

Ὁ Χατζηκώστας ἱδρυσε τὸ Ὀρφανοτροφεῖον εἰς Ἀθήνας καὶ τὸ Νοσοκομεῖον εἰς Ἰωάννινα.

Ὁ Μαρασλῆς ἱδρυσε τὸ Μαρασλείον Διδασκαλεῖον καὶ διέθεσε μεγάλα ποσὰ διὰ τὴν ἐκτύπωσιν ἔργων Ἑλλήνων συγγραφέων.

Ὁ Συγγρὸς ἱδρυσε τὰ Νοσοκομεῖα Συγγροῦ καὶ Εὐαγγελισμοῦ, τὸ Ἀμαλίειον Ὀρφανοτροφεῖον Θηλέων, τὸ Δημοτικὸν θέατρον, τὸ Σωφρονιστήριον Ἀθηνῶν καὶ τὰ Μουσεῖα τῆς Ὀλυμπίας, τῶν Δελφῶν καὶ ἄλλα.

Ὁ Ἀβέρωφ ἱδρυσε τὴν Σχολὴν τῶν Εὐελπίδων καὶ τὰς Φυλακὰς Ἀβέρωφ, διέθεσε μεγάλα ποσὰ ὑπὲρ τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν, ἐδώρισεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ θωρηκτὸν «Ἀβέρωφ», τὸ ὅποῖον ἔπαιξε σπουδαῖον ρόλον εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἀδελφῶν τῆς Μακεδονίας.

Εὐεργέται τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶναι μόνον αὐτοί, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πολλοί.

Ἀπ' αὐτοὺς ἄλλοι ἐβοήθησαν τὸ Ἔθνος, ὅταν ἐστέναζεν ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν μὲ τροφὰς καὶ πολεμοφόδια, ἄλλοι ἐνίσχυσαν αὐτό, ὅταν ἀπηλευθερώθη μὲ χρήματα καὶ ἄλλα μέσα.

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εὐεργέται ἦσαν κατ' ἀρχὰς πένητες. Διὰ νὰ γίνουν πλοῦσοι εἰργάσθησαν καὶ ἐμόχθησαν πολύ. Τὸν πλοῦτόν των δὲν ἐσπατάλησαν εἰς διασκεδάσεις καὶ εἰς ἄλλας ἐκδηλώσεις τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἀλλὰ τὸν διετήρησαν δι' ὑψηλοὺς σκοποὺς.

Ἡ εὐγενής, ἡ φιλόανθρωπος καὶ ἡ γνησίᾳ Ἑλληνικῇ ψυχῇ των διέθεσεν αὐτὸν διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν ὀρφανῶν καὶ ἀσθενῶν, διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ μόρφωσιν τῶν Ἑλληνοπαίδων, διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν κληρικῶν, τὴν καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν γραμμάτων, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν, διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ γενικῶς διὰ τὴν πρόοδον καὶ εὐημερίαν τοῦ λαοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖοι ἄνθρωποι εἶναι Ἑθνικοὶ εὐεργέται ;
2. Διὰ τί ἡ Ἑλλὰς εἶναι ἡ χώρα τῶν εὐεργετῶν ;
3. Ἀναφέρατε ὀνόματα Ἑθνικῶν εὐεργετῶν καὶ ἔργα αὐτῶν.
4. Ποῖοι ἀπὸ τοὺς Ἑθνικοὺς εὐεργέτας εἶναι περισσότερον γνωστοί ;

Ε' Κ Ρ Α Τ Ο Σ

α) Τὸ Κράτος ὡς ὀργανωμένη κοινωνία.

Οἱ ἄνθρωποι, ὅταν ἐγκατεστάθησαν μονίμως εἰς μίαν χώραν καὶ ἀπετέλεσαν κοινωνίαν, ἐδημιούργησαν μεταξύ των διαφόρους σχέσεις, αἱ ὁποῖαι κατ' ἀρχὰς δὲν ἦσαν ὁμαλαί.

Διὰ τὰ ζοῦν ἁρμονικῶς, χωρὶς προστριβὰς καὶ φιλονικίας, ἔπρεπε νὰ ὑπάρχουν ὠρισμένοι κανόνες, τοὺς ὁποίους νὰ τηροῦν ὅλοι.

Ὡς τοιούτους ἐχρησιμοποίησαν κατ' ἀρχὰς ὠρισμένα ἥθη καὶ ἔθιμα, τὰ ὁποῖα εἶχον δημιουργήσει εἰς τὴν κοινωνικὴν των ζωὴν καὶ τὰ ὁποῖα εἶχον ἀναγνωρίσει ὅτι εἶναι ὠφέλιμα καὶ δίκαια δι' ὅλους.

Βραδύτερον ὁμως ἔθεσαν καὶ ὠρισμένους νόμους, τοὺς ὁποίους οἱ ἴδιοι ἐθέσπισαν.

Διὰ τὰ ἔχουν ὁμως τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμα καὶ οἱ νόμοι γενικὴν ἰσχὺν καὶ νὰ ἐφαρμόζωνται ἀπὸ ὅλους, ἀντελήφθησαν ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη μία δύναμις, ἡ ὁποία νὰ ἐπιβάλλῃ τοῦτο.

Διὰ τοῦτο ἔκαμον μίαν ὀργάνωσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδωσαν τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἐφαρμογὴν των ἀκόμη καὶ διὰ τῆς βίας.

Ἡ ὀργάνωσις αὕτη καλεῖται Κράτος ἢ Πολιτεία.

Κράτος λοιπὸν εἶναι λαός, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐγκατασταθῆ μονίμως εἰς ὠρισμένην χώραν καὶ ἔχει ὀργανωθῆ εἰς νομικὸν πρόσωπον. τὸ ὁποῖον ἄσκει αὐτοδύναμον ἐξουσίαν.

Ὅταν λέγωμεν νομικὸν πρόσωπον, ἐννοοῦμεν πρόσωπον, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν πραγματικότητα, ἀλλ' ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὸν νόμον ὅτι ὑπάρχει.

β) Ποῖα τὰ στοιχεῖα τοῦ Κράτους.

Διὰ τὰ ὑπάρχη Κράτος, πρέπει νὰ ὑπάρχουν τρία στοιχεῖα : Λαός, χώρα καὶ ἐξουσία.

1) Λαός.

Τὸ πρῶτον καὶ βᾶσικὸν στοιχεῖον ἐνὸς Κράτους εἶναι ὁ λαός.

Λαὸς εἶναι οἱ μόνιμοι κάτοικοι μιᾶς χώρας, οἱ ὅποιοι ἀναγνωρίζονται ὡς μέλη τῆς Πολιτείας, δηλ. ὡς πολῖται.

Διὰ ν' ἀναγνωρίζωνται οἱ κάτοικοι μιᾶς χώρας ὡς πολῖται, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ συνδέωνται μεταξύ των διὰ συγγενείας, νὰ ὁμιλοῦν τὴν αὐτὴν γλῶσσαν καὶ νὰ πιστεύουν εἰς τὴν αὐτὴν θρησκείαν. Ὅφείλουν ὅμως νὰ κατοικοῦν μονίμως εἰς τὴν αὐτὴν χώραν καὶ νὰ ἔχουν τὴν αὐτὴν ἰθαγένειαν, δηλ. τὴν ἰκανότητα ν' ἀποτελοῦν μέλη τῆς Πολιτείας.

Τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν δύναται ἐν ἄτομον ν' ἀποκτήσῃ κατὰ πέντε τρόπους.

Ἐκ γεννήσεως, δηλ. ὅταν ἐν ἄτομον κατάγεται ἐκ γονέων Ἑλλήνων.

Ἐκ γάμου, δηλ. ὅταν μία γυνὴ ὑπανδρεύεται νομίμως Ἑλλήνα πολίτην.

Ἐκ πολιτογραφήσεως, δηλ. ὅταν ἐν ἄτομον ἐξ ἄλλοδαπῆς θέλῃ μόνον τοῦ νὰ πολιτογραφηθῇ, δηλ. νὰ γίνῃ Ἑλλην πολίτης.

Ἐκ προσαρτήσεως τῆς χώρας, δηλ. ὅταν ἐν ἄτομον ἀνήκῃ εἰς χώραν, ἡ ὁποία προσηρτήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἐκ κατατάξεως εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Στρατόν, δηλ. ὅταν ἐν ἄτομον ἐξ ἄλλοδαπῆς κατατάσσεται ὡς ἐθελοντὴς εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Στρατόν.

2) Χώρα ἢ Ἐπικράτεια.

Δεύτερον βασικὸν στοιχεῖον ἐνὸς Κράτους εἶναι ἡ χώρα.

Χώρα εἶναι ὁ γεωγραφικὸς χώρος, εἰς τὸν ὁποῖον κατοικεῖ μονίμως ὁ λαὸς καὶ εἰς τὸν ὁποῖον τὸ Κράτος ἀσκεῖ τὴν ἐξουσίαν.

Ἡ χώρα ὀρίζεται ἀπὸ ὅρια, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὰ σύνορα τοῦ Κράτους.

Τὰ ὅρια τοῦ Κράτους περιλαμβάνουν ὄχι μόνον τὸ ἔδαφος καὶ τὸ ὑπέδαφος, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐναέριον χώρον καὶ τὴν αἰγιαλίτιδα ζώνην, δηλ. ἐν τμῆμα θαλάσσης, τὸ ὁποῖον περιβάλλει τὴν ξηρὰν καὶ ἔχει ἔκτασιν ἀπὸ τὴν ἀκτὴν μέχρι τρία ναυτικά μίλια. Ἡ αἰγιαλίτις ζώνη καλεῖται καὶ παράκτιος θάλασσα ἢ χωρικά ὕδατα.

Τὰ ὅρια τοῦ Κράτους εἶναι ἀπαραβίαστα. Οὐδεὶς δύναται ἢ ἐπιτρέπεται νὰ τὰ διαβῇ, ἐὰν δὲν ἔχη ἄδειαν καὶ ἔγκρισιν τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς τοῦ Κράτους.

3) Κράτος ἢ Ἐξουσία.

Τὸ τρίτον βασικὸν στοιχεῖον τοῦ Κράτους εἶναι ἡ ἔξουσία.

Ἐξουσία εἶναι τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔχει τὸ Κράτος νὰ ἐπιβάλλῃ τὰς θελήσεις του ἐπὶ τῶν πολιτῶν μετὰ δυνάμεως καὶ ἐξαναγκασμοῦ.

Πηγάζει δὲ αὕτη ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἀνωτάτην θέλησιν αὐτοῦ.

Ἡ ἔξουσία τοῦ Κράτους εἶναι **αὐτοδύναμος**, δηλαδὴ στηρίζεται εἰς τὰς ἰδίας του δυνάμεις καὶ δὲν ὀφείλεται εἰς ἄλλον ὄργανισμὸν ἢ εἰς ἄλλο Κράτος.

Ἡ ἔξουσία, ἡ ὁποία ἀσκεῖται ἀπὸ μερικά ἄτομα ἢ ἀπὸ εἰδικούς ὁργανισμούς, οἱ ὁποῖοι λειτουργοῦν ἐντὸς τοῦ Κράτους, δὲν εἶναι αὐτοδύναμος, διότι χορηγεῖται εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τὸ Κράτος. Ἡ ἔξουσία λ.χ. τοῦ Δήμου δίδεται ἀπὸ τὸ Κράτος, δηλ. δὲν εἶναι αὐτοδύναμος.

Ἡ ἔξουσία τοῦ Κράτους, ὅσον ἰσχυρὰ καὶ ἂν εἶναι, δὲν εἶναι καὶ ἀπεριόριστος, ἀλλ' ἔχει ὠρισμένα ὅρια, τὰ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ.

Τὰ ὅρια τῆς κρατικῆς ἔξουσίας καθορίζουν τὸ Σύνταγμα, οἱ νόμοι καὶ αἱ ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἀναλαμβάνει τὸ Κράτος μὲ συνθήκας πρὸς ἄλλα Κράτη ἢ πρὸς διεθνεῖς ὁργανισμούς, ὅπως εἶναι ὁ ΟΗΕ καὶ ἄλλοι.

Ἡ κρατικὴ ἔξουσία διακρίνεται εἰς **νομοθετικὴν**, εἰς **ἐκτελεστικὴν** καὶ εἰς **δικαστικὴν**. Ἀσκεῖται δὲ αὕτη ἀπὸ ὠρισμένα ἄτομα, τὰ ὁποῖα ὀρίζει τὸ Κράτος.

Τὰ ἄτομα αὐτὰ ἐνεργοῦν διὰ λογαριασμὸν καὶ κατ' ἐντολὴν τοῦ Κράτους καὶ λέγονται **κρατικὰ ὅργανα**.

γ) Προορισμὸς τοῦ Κράτους.

Τὸ Κράτος ἔχει ὠρισμένους προορισμούς, οἱ ὁποῖοι καθιστοῦν ἀναγκαίαν τὴν ὑπαρξίν του.

Οἱ προορισμοὶ τοῦ Κράτους διακρίνονται εἰς ἐξωτερικὸν καὶ εἰς ἐσωτερικόν.

Ὁ ἐξωτερικὸς προορισμὸς τοῦ Κράτους ἀποβλέπει νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀκεραιότητα τῆς χώρας ἀπὸ τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθροὺς. Τὸ

Κράτος, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀκεραιότητα τῆς χώρας, ἄλλοτε κατέφευγεν ἀμέσως εἰς πόλεμον.

Σήμερον ὁμως προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο μὲ εἰρηνικὸν τρόπον. Κατ' ἀρχὰς διεξάγει διμερεῖς διαπραγματεύσεις μὲ τὰ ἄλλα Κράτη, τὰ ὁποῖα ἐπιβουλεύονται τὴν ἀκεραιότητα τῆς χώρας του.

Ἐπειτα, ἔαν ἀποτύχῃ εἰς τὰς προσπάθειάς του, καταφεύγει εἰς **διεθνή** δικαστήρια, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἰδρυθῇ, διὰ νὰ λύουν τὰς διαφορὰς τῶν Κρατῶν, ἢ εἰς **διεθνεῖς ὀργανισμούς**, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἰδρυθῇ διὰ νὰ προλαμβάνουν τοὺς πολέμους.

Ὁ σπουδαιότερος ἀπὸ τοὺς διεθνεῖς ὀργανισμούς, οἱ ὁποῖοι συνεστήθησαν μετὰ τὴν λήξιν τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου διὰ τὴν πρόληψιν τῶν πολέμων, εἶναι ὁ **Ὀργανισμὸς Ἠνωμένων Ἐθνῶν**, ὁ ΟΗΕ.

Ὁ ἐσωτερικὸς προορισμὸς τοῦ Κράτους ἄλλοτε ἦτο νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ζωὴν, τὴν τιμὴν, τὴν περιουσίαν καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τῶν πολιτῶν καὶ νὰ διατηρῇ τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν, ἢ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ὁμαλὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν κοινωνίαν.

Σήμερον ὁμως ὁ προορισμὸς τοῦ Κράτους ἐπεκτείνεται εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ Κράτος θεωρεῖ καθήκον νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν παιδείαν, τὴν συγκοινωνίαν, τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν, τὴν υἰείαν, τὴν περίθαλψιν, τὸν ἀθλητισμόν, τὰ γράμματα, τὰς ἐπιστήμας, τὰς τέχνας καὶ δι' ὅλας τὰς ἄλλας ἀπαιτήσεις, τὰς ὁποῖας δημιουργεῖ ἡ κοινωνικὴ ζωὴ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα εἶναι τὰ βασικὰ στοιχεῖα τοῦ Κράτους ;
2. Πῶς ἀποκτᾶται ἡ ἰθαγένεια ;
3. Ποῖα τὰ ὅρια τῆς Ἑλληνικῆς χώρας ;
4. Ἀπὸ ποῦ πηγάζει ἡ ἐξουσία τοῦ Κράτους ;
5. Ἡ ἐξουσία τοῦ Κράτους εἰς τί διακρίνεται ;
6. Πῶς λύονται σήμερον αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν Κρατῶν ;
7. Ποῖος εἶναι ὁ προορισμὸς τοῦ Κράτους ;
8. Ἀναφέρατε Κράτη, τὰ ὁποῖα ἤκμασαν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους.
9. Ποῖα εἶναι ἡ αἰγιαλῖτις ζώνη τῆς Ἑλλάδος πρὸς Ἀνατολὰς ;

ΕΘΝΟΣ

α) Τί είναι Ἔθνος ;

Ἔθνος εἶναι τὸ σύνολον τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι εἶναι ἡνωμένοι πνευματικῶς διὰ κοινοῦ πολιτισμοῦ, κοινῆς ἱστορίας, κοινῶν ἐπιδιώξεων καὶ πόθων, ὡς καὶ διὰ κοινῆς καταγωγῆς, κοινῆς θρησκείας καὶ κοινῆς γλώσσης.

Ἀρχικὸς πυρὴν τοῦ Ἔθνους εἶναι ἡ οἰκογένεια. Αὕτη διὰ τοῦ φυσικοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῆς δημιουργεῖ πολλὰς οἰκογενείας, αἱ ὅποιοι συνδέονται μετὰ τῶν διὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς συγγενείας καὶ ἀποτελοῦν τὴν φυλὴν. Ἐκ τῆς φυλῆς ἢ ἐκ πολλῶν φυλῶν ἀπαρτίζεται τὸ Ἔθνος.

β) Τὰ γνωρίσματα τοῦ Ἔθνους.

Τὸ Ἔθνος ἔχει γνωρίσματα, τὰ ὅποια διακρίνονται εἰς οὐσιώδη καὶ ἐπουσιώδη.

Τὰ **οὐσιώδη** γνωρίσματα τοῦ Ἔθνους εἶναι τὰ κοινὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, αἱ κοινὰ παραδόσεις, τὰ κοινὰ ἰδανικά, οἱ κοινοὶ πόθοι, ἡ κοινὴ ἱστορία καὶ ὁ κοινὸς πολιτισμὸς. Τὰ οὐσιώδη γνωρίσματα δημιουργοῦν τὴν ψυχικὴν ἐνότητα τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν τὸ Ἔθνος.

Τὰ **ἐπουσιώδη** γνωρίσματα τοῦ Ἔθνους εἶναι ἡ κοινὴ καταγωγή, ἡ κοινὴ γλῶσσα καὶ ἡ κοινὴ θρησκεία. Τὰ ἐπουσιώδη γνωρίσματα δὲν εἶναι ἀπαραίτητα, διὰ τὴν ὑπάρξιν Ἔθνους.

Ἐν Ἔθνος δύναται ν' ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους μὲ διαφορετικὰς γλώσσας, ὅπως λ.χ. συμβαίνει μὲ τὸ Ἑλβετικόν, τὸ ὅποion ἀποτελεῖται ἀπὸ γαλλοφώνους, γερμανοφώνους καὶ ἰταλοφώνους Ἑλβετοὺς.

Ἐπίσης ἐν Ἔθνος δύναται ν' ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἔχουν διάφορον θρησκείαν ἢ ἀκολουθοῦν διάφορον δόγμα τῆς αὐτῆς θρησκείας, ὅπως λ.χ. συμβαίνει εἰς τὸ Γερμανικόν Ἔθνος, τὸ ὅποion ἀποτελεῖται ἀπὸ Καθολικοὺς καὶ Διαμαρτυρομένους.

Τέλος ἐν Ἑθνὸς δύναται ν' ἀποτελεῖται ἀπὸ ἄτομα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν κοινὴν καταγωγὴν, δηλ. δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν αὐτὴν φυλὴν, ἀλλ' εἰς πολλὰς, ὅπως συμβαίνει λ.χ. εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν Ἑθνὸς κ.λπ.

Ὅταν ἐν Ἑθνὸς ἔχη καὶ τὰ οὐσιώδη καὶ τὰ ἐπουσιώδη γνωρίσματα, τότε ἡ ἐνότης τοῦ εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ἀκλόνητος, ὅπως συμβαίνει εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἑθνὸς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα τὰ οὐσιώδη γνωρίσματα τοῦ Ἑθνους ;
2. Ποῖα τὰ ἐπουσιώδη γνωρίσματα τοῦ Ἑθνους ;
3. Ποῖα τὰ οὐσιώδη γνωρίσματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑθνους ;

ΠΑΤΡΙΣ

α) Τί εἶναι Πατρίς ;

Ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ἀκόμη ἔζη πρωτόγονον βίον, δὲν εἶχε μόνιμον κατοικίαν, ἀλλ' ἡλλασσε τόπον διαμονῆς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν.

Τίποτε δὲν τὸν συνέδεε μὲ τὸν χῶρον, διότι περιεπλανᾶτο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ἔζη βίον **νομαδικόν**.

Ἀφ' οὗτο ὁμως ἤρχισε νὰ καλλιεργῇ τὴν γῆν, ἐγκατεστάθη μόνιμῶς εἰς κάποιαν περιοχὴν τῆς γῆς.

Τὴν περιοχὴν αὐτὴν ἠγάπησε τόσον πολὺ, ὥστε νὰ θεωρῇ τὴν ζωὴν τοῦ περιττὴν χωρὶς αὐτήν.

Καὶ πολὺ δικαίως, διότι εἰς αὐτὴν ἐγεννήθη ἀπὸ τοὺς γονεῖς τοῦ, ἔζησεν ὡς παιδί καὶ ἐδοκίμασε τὴν πρώτην χαρὰν καὶ λύπην.

Εἰς αὐτὴν κατεσκεύασε τὴν οἰκίαν τοῦ, ἐδημιούργησεν οἰκογένειαν καὶ ἔθαψε προσφιλῆ τοῦ πρόσωπα.

Διὰ τοῦτο ὁ ἄνθρωπος συνδέθη τόσον στενῶς μὲ τὴν περιοχὴν αὐτήν, ὥστε νὰ θεωρῇ τὸν οὐρανόν, τὸν ἥλιον, τὸν ἀέρα καὶ τὴν γύρω φύσιν τῆς ὥς ἰδικόν τοῦ κτῆμα ἱερόν, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τὸ ἀφαιρέσῃ.

Διὰ νὰ τὴν διατηρήσῃ δέ, δὲν ἐδίσταζε νὰ πολεμῇ σκληρῶς τόσον αὐτός, ὅσον καὶ ἡ οἰκογένειά τοῦ, ἐναντίον ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ τοῦ τὴν ἀφαιρέσῃ.

Πατρίς ὑπὸ τὴν στενὴν ἔννοιαν εἶναι ὁ μικρὸς γεωγραφικὸς χῶρος, εἰς τὸν ὁποῖον ἕκαστος ἐγεννήθη, εἶδε τὸ πρῶτον φῶς τοῦ ἡλίου, ἐδέχθη τὰς πρώτας ἐντυπώσεις, ἐδημιούργησε τοὺς πρώτους ἀτομικοὺς

και κοινωνικους δεσμους και ανεπτυξε τα ανθρωπινα συναισθηματα.
Δηλ. Πατρις υπο την στενην εννοιαν ειναι η γενετειρα.

Υπο την ευρειαν ομως εννοιαν Πατρις ειναι οχι μονον η γενετειρα, δηλ. το χωριον η η πολις, που γεννᾶται κανεις, αλλα και ολη η χωρα, εις την οποian κατοικουν ανθρωποι, οι οποιοι ανηκουν εις την αυτην φυλην, ομιλουν την ιδian γλωσσαν, εχουν την αυτην θρησκειαν, τα αυτα ηθη και εθιμα, τας αυτας παραδοσεις, τους αυτους ποθους και τα αυτα ιδανικα.

β) Ἡ Ἑλληνικὴ Πατρις.

Ἑλληνικὴ Πατρις εἶναι ἡ χώρα, εἰς τὴν ὁποῖαν κατοικοῦν ὅσοι ἀνέκουν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν, ὁμιλοῦν τὴν ἰδίαν γλῶσσαν, ἔχουν τὴν αὐτὴν θρησκείαν, τὰ αὐτὰ ἥθη καὶ ἔθιμα, τὰς αὐτὰς παραδόσεις, τοὺς αὐτοὺς πόθους καὶ τὰ αὐτὰ ἰδανικά.

Ἡ Πατρις τῶν Ἑλλήνων, ἡ Ἑλλάς, εἶναι ἡ λαμπροτέρα καὶ ἐνδοξότερα ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας, διότι εἶναι Πατρις ὅχι μόνον τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον ἐφώτισεν ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἡ Ἑλληνικὴ Πατρις εἶναι ἡ χώρα, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐκαλλιεργήθησαν τὰ γράμματα καὶ ἀνεπτύχθησαν αἱ ἐπιστῆμαι καὶ αἱ τέχναι. Εἶναι ἡ χώρα, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐγεννήθησαν αἱ εὐγενέστεραι ἰδέαι τοῦ κόσμου.

Κάθε σπιθαμὴ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς ἔχει καὶ μίαν ἐνδοξον ἱστορίαν. Τὸ χῶμά της εἶναι ἅγιον, διότι εἶναι ποτισμένον μὲ αἷμα Ἀγίων καὶ ἡρώων.

Εἰς τὰ βουνά, εἰς τοὺς κάμπους καὶ εἰς τὰ νερά της εἶναι σκορπισμένα τὰ ὅσα προγόνων, πατέρων καὶ ἀδελφῶν, οἱ ὁποῖοι ἔπασαν μαχόμενοι διὰ τὴν ἐλευθερίαν, τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν της.

Στενῶτατος λοιπὸν σύνδεσμος ὑπάρχει μεταξὺ ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Πατρίδος μας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖαι αἱ διαφοραὶ μεταξὺ ἰδιαιτέρας Πατρίδος καὶ τῆς εὐρυτέρας Πατρίδος ;
2. Τί εἶναι Πατρις ;
3. Ἀναφέρατε στίχους ποιημάτων, οἱ ὁποῖοι ὑμνοῦν τὴν Πατρίδα.

ΕΘΝΙΚΑ ΣΥΜΒΟΛΑ

“Εκαστον Ἔθνος μικρὸν ἢ μεγάλον χρησιμοποιεῖ ὠρισμένα σύμβολα, τὰ ὁποῖα συμβολίζουν τὴν ὕπαρξιν, τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐνότητά του.

Καὶ τὸ ἔνδοξον Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἔχει τὰ σύμβολά του, τὰ κυριώτερα τῶν ὁποίων εἶναι :

Α) Η ΕΘΝΙΚΗ ΣΗΜΑΙΑ

α) Τί εἶναι σημαία ;

Ἡ σημαία εἶναι βασικὸν σύμβολον τοῦ λαοῦ μας, διότι συμβολίζει τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Πατρίδα.

Αὕτη ἀπεικονίζει τὰ ὑψηλότερα καὶ ἱερώτερα ἰδανικά τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὰς ἐλπίδας καὶ τὰ ὄνειρα τοῦ Ἔθνους, τὴν δόξαν, τὴν τιμὴν καὶ τὴν Ἱστορίαν τῆς Πατρίδος.

Διὰ τοῦτο θεωρεῖται ἱερὸν σύμβολον.

Ὅταν ὁ Ἕλλην τὴν ἀτενίζει νὰ κυματίζει εἰς τὰ φρούρια, εἰς τὰ πλοῖα, εἰς τὰ στρατόπεδα, εἰς τὰ δημόσια καταστήματα, εἰς τὰς παρελάσεις καὶ ὅπου ἄλλου, αἰσθάνεται σεβασμὸν, συγκινεῖται βαθέως καὶ γεμίζει ἀπὸ ἐνθουσιασμόν.

Ἡ Ἑλληνικὴ σημαία καθωρίσθη ἀπὸ τὴν πρώτην Ἐθνοσυνέλευσιν, ἥ ὁποία συνῆλθε τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1822 εἰς τὴν Ἐπίδαυρον καὶ ἐκήρυξε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ἑλληνικὴ σημαία εἶναι κυανόλευκος. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τεμάχιον ὑφάσματος κυανοῦ χρώματος καὶ ὀρθογωνίου σχήματος, τὸ ὁποῖον διαιρεῖται εἰς τέσσαρα ἴσα μέρη διὰ σταυροῦ ἀπὸ λευκὸν ὕφασμα.

Τὸ κυανοῦν χρῶμα συμβολίζει τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν θάλασσαν τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ τὸ λευκόν, τὸν ἀφρὸν τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης καὶ τὰ ἀγνὰ ἰδανικά, διὰ τὰ ὁποῖα ἀνέκαθεν ἐπολέμησεν ἡ Ἑλλάς.

Ὁ Σταυρὸς συμβολίζει τὴν ἐνότητα, ἡ ὁποία ὑπάρχει μεταξύ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

β) Τύποι Ἑλληνικῆς σημαίας.

Ἡ Ἑλληνικὴ σημαία διὰ Διαταγμάτων τοῦ 1930 καὶ 1946 διεκρίθη εἰς Ἐθνικὴν, Ἐπίσημον καὶ τοῦ Στρατοῦ.

Ἡ κάθε μία ἔχει διάφορον προορισμόν.

1) Ἡ Ἐθνικὴ.

Ἡ Ἐθνικὴ σημαία χρησιμοποιεῖται ἀπὸ ὅλον τὸ ἔθνος καὶ ἀναρτᾶται ἐπὶ ἰστοῦ εἰς τὰς κατοικίας, εἰς τὰ καταστήματα, εἰς τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα καὶ ἄλλα.

Αὕτη κατὰ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1968 ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐννέα ὀριζοντίους ταινίας ἐξ ὑφάσματος, πέντε κυανοῦ καὶ τέσσαρας λευκοῦ χρώματος, αἱ ὁποῖαι εἶναι διατεταγμέναι ἐναλλάξ. Εἰς τὴν ἄνω ἐσωτερικὴν γωνίαν πρὸς τὸν ἰστὸν ὑπάρχει ἐντὸς τετραγώνου ἀπὸ ὑφασμα κυανοῦ χρώματος Σταυρὸς ἀπὸ ὑφασμα λευκοῦ χρώματος.

2) Ἡ Ἐπίσημος.

Ἡ Ἐπίσημος Ἑλληνικὴ σημαία διακρίνεται εἰς τὴν Ἐπίσημον σημαίαν τῆς ξηρᾶς καὶ εἰς τὴν Ἐπίσημον σημαίαν τῆς θαλάσσης.

Ἡ Ἐπίσημος σημαία τῆς ξηρᾶς ἀποτελεῖται ἀπὸ ὑφασμα κυανοῦ χρώματος καὶ ὀρθογωνίου σχήματος, τὸ ὁποῖον διαιρεῖται εἰς τέσσαρα ἴσα μέρη διὰ ὀρθίου Σταυροῦ ἐξ ὑφάσματος λευκοῦ χρώματος. Εἰς τὸ μέσον καὶ εἰς τὰς δύο ὄψεις τοῦ Σταυροῦ φέρει τὸ Στέμμα.

Αὕτη ὑψώνεται εἰς τὰ Ὑπουργεῖα, εἰς τὰς Πρεσβείας, εἰς τὰ Προξενεῖα, εἰς τὰ δημόσια, δημοτικὰ καὶ κοινοτικὰ καταστήματα, εἰς τὰ φρούρια κλπ.

Ἡ Ἐπίσημος σημαία τῆς θαλάσσης εἶναι ὁμοία μὲ τὴν Ἐθνικὴν μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι φέρει ἐπὶ πλεον τὸ Στέμμα.

Αὕτη ὑψώνεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν, εἰς τὰ δημόσια ναυτικὰ καὶ λιμενικὰ καταστήματα καὶ ἰδρύματα, εἰς τὰ πολεμικὰ πλοῖα, εἰς τὰ θαλάσσια φρούρια κλπ.

3) Τοῦ Στρατοῦ.

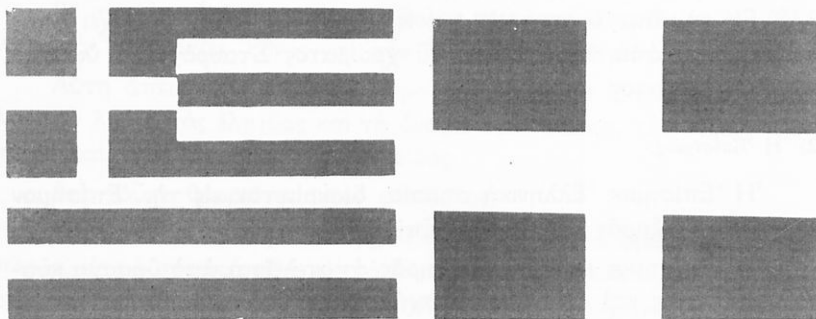
Ἡ σημαία τοῦ Στρατοῦ ἀναλόγως τοῦ ὅπλου, τὸ ὁποῖον τὴν χρησιμοποιεῖ, εἶναι Σημαία τοῦ Στρατοῦ τῆς Ξηρᾶς, Σημαία τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ καὶ Σημαία τῆς Βασιλικῆς Ἀεροπορίας.

Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 254 Ν.Δ. 1969 ἡ Ἐθνικὴ Σημαία ὀρίζεται καὶ ὡς ἐπίσημος, μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι φέρει εἰς ἀμφοτέρας τὰς ὀψεις τοῦ σταυροῦ τὸ Βασιλικὸν Στέμμα.

γ) Ὑποχρεώσεις τοῦ Ἑλλήνος πρὸς τὴν σημαίαν του.

Κάθε λαὸς σέβεται καὶ τιμᾷ τὴν Ἐθνικὴν του σημαίαν. Ὁ Ἑλληνικὸς ὅμως λαὸς ὄχι μόνον σέβεται καὶ τιμᾷ τὴν Κυανόλευκον, ἀλλὰ καὶ θυσιάζει τὴν ζωὴν του διὰ τὴν υπεράσπισίν της.

Ὁ σεβασμός, ἡ τιμὴ καὶ ἡ υπεράσπισις τῆς Ἑλληνικῆς σημαίας ἀποτελεῖ ἱερὸν καθήκον, τὸ ὁποῖον κάθε Ἑλληνα, ἀδιακρίτως φύλου

Ἐθνικὴ Σημαία

καὶ ἡλικίας, ὀφείλει νὰ ἐκπληροῖ μετὰ προθυμίας καὶ υπερηφανείας.

Πρὸς ἐκδήλωσιν τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν Ἐθνικὴν του σημαίαν ὀφείλει ὁ Ἑλληνα νὰ ἴσταται εἰς στάσιν προσοχῆς καὶ νὰ εἶναι ἀσκεπής, ὅταν τὴν ἀτενίζῃ νὰ ὑψώνεται εἰς τὸν κοντὸν κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἢ νὰ ὑποστέλλεται κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.

Πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς τιμῆς πρὸς τὴν τρισένδοξον Ἑλληνικὴν σημαίαν ὀφείλει νὰ ἀναρτᾷ αὐτὴν ἐπὶ κοντοῦ κατὰ τὰς Ἐθνικὰς καὶ ἄλλας μεγάλας ἐορτάς, κατὰ τὰς ὁποίας γίνεται γενικὸς σηματοστολισμὸς τῶν δημοσίων καταστημάτων καὶ τῶν οἰκιῶν.

Πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς ὑπερασπίσεώς της ἐν καιρῷ πολέμου ὀφείλει νὰ προτιμᾷ τὸν θάνατον, παρὰ νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτήν, διὰ νὰ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ. Ἡ ἐγκατάλειψις τῆς σημαίας εἰς τὴν μάχην ἰσοδυναμεῖ μὲ περιφρόνησιν καὶ ἄρνησιν τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Θρησκείας.

Πᾶσα παράλειψις τῶν ἄνω ὑποχρεώσεων ἀποτελεῖ ὄχι μόνον ἀσέβειαν πρὸς τὸ Ἐθνικὸν μας σύμβολον, τὴν τρισένδοξον Ἑλληνικὴν σημαίαν, ἀλλὰ καὶ ἀδίκημα πρὸς τὴν Πολιτείαν, τὸ ὁποῖον τιμωρεῖται αὐστηρῶς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί συμβολίζει ἡ Ἑλληνικὴ σημαία ;
2. Κατὰ τί διαφέρει ἡ Ἐθνικὴ σημαία ἀπὸ τὴν Ἐπίσημον ;
3. Πῶς διακρίνονται αἱ Στρατιωτικαὶ σημαῖαι ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν ;
4. Ποίας ὑποχρεώσεις ἔχομεν πρὸς τὴν σημαίαν ;

Β) Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

α) Τί εἶναι Ἐθνικὸς ὕμνος ;

Ἐκαστος λαὸς ἔχει τὴν γλῶσσαν του, τὴν θρησκείαν του, τὰ ἦθη καὶ ἔθιμά του, τὰ ἰδανικά του, τὴν ἱστορίαν του καὶ ἄλλα γνωρίσματα, τὰ ὁποῖα τὸν ξεχωρίζουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους λαούς.

Ἐν ἀπὸ τὰ διακριτικὰ του γνωρίσματα, τὸ σπουδαιότερον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ ἰδιαίτερον προσόν του, τὸν τίτλον του, δὲν ἀφήνει ἀσυγκινήτους τοὺς ποιητὰς καὶ μουσικοὺς τῆς χώρας του, ἀλλὰ γίνεται θέμα τῶν στίχων καὶ τοῦ μέλους των.

Τὸ ᾠσμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κατορθώνει μὲ τοὺς στίχους καὶ μὲ τὸ μέλος του νὰ ἐξυμνῇ τὸ ἰδιαίτερον γνώρισμά τοῦ λαοῦ καὶ νὰ συγκινή αὐτόν, ὅταν ᾄδεται ἢ ἀνακρούεται, γίνεται ἔθνικόν σύμβολον καὶ λέγεται Ἐθνικὸς ὕμνος.

Ἐθνικὸς ὕμνος εἶναι τὸ ᾠσμα, τὸ ὁποῖον συμβολίζει τὴν ἐνότητα καὶ τὰ ιδεώδη ἐνὸς ἔθνους.

β) Ὁ Ἑλληνικὸς Ἐθνικὸς ὕμνος.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀνέκαθεν θεωρεῖ τὴν ἐλευθερίαν ὡς τὸ πολυτιμότεον ἀγαθὸν τῆς ζωῆς του. Διὰ νὰ τὸ διατηρήσῃ ἔκαμε κα-

τὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους πολλοὺς καὶ σκληροὺς ἀγῶνας, τοὺς ὁποίους ἐξύμνησε μὲ διαφόρους ὕμνους καὶ ἐμβατήρια.

Εἰς τοὺς νεωτέρους δὲ χρόνους, διὰ ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του, τὴν ὁποίαν εἶχε χάσει ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας, ἔκαμε τὴν Ἑπανάστασιν τοῦ 1821. Κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς διεξήγαγεν ἡρωϊκοὺς ἀγῶνας κατὰ τῆς Τουρκικῆς αὐτοκρατορίας, οἱ ὅποιοι ὑπενθυμίζουν τὰς Θερμοπύλας, τὸν Μαραθῶνα, τὴν Σαλαμίνα καὶ ἄλλα κατορθώματα τῶν Ἀρχαίων καὶ Βυζαντινῶν χρόνων.

Τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγῶνας, τοὺς ὁποίους διεξήγαγε τὸ δοῦλον Ἕθνος πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας του, ὕμνησεν ὅλως ἐπιτυχῶς ὁ Διονύσιος Σολωμὸς διὰ τοῦ ὕμνου του «Πρὸς τὴν Ἑλευθερίαν», ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑκατὸν πεντήκοντα ὁκτῶ τετράστιχα.

Τὸν ὕμνον πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἔγραψεν ὁ Διονύσιος Σολωμὸς εἰς τὴν Ζάκυνθον τὸ 1823, ὅταν οἱ ἥχοι τῶν τηλεβόλων τοῦ πολιορκουμένου Μεσολογγίου ἐδόνουν τὸ ἔδαφος τῆς Πατρίδος τῆς ἐλευθερίας. Ἐμελοποίησε δὲ αὐτὸν ὁ Κερκυραῖος μουσικὸς Νικόλαος Μάντζαρος.

Ἐκτοτε ὁ ὕμνος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἔγινε τὸ προσφιλὲς ἄσμα τοῦ ἀπελευθερωθέντος Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὸ ὁποῖον ἐψάλλετο πρὶν καθιερωθῇ ἐπίσημως ὡς Ἑθνικὸς ὕμνος.

Ἡ ἐπίσημος καθιέρωσις τούτου ἔγινε τὸ 1864, μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὁθωνος. Πρὸ τῆς ἐξώσεως ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς Ἑθνικὸς ὕμνος ὁ Βαυαρικὸς ἐν μεταφράσει.

γ) Αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ Ἑλλήνος πρὸς τὸν Ἑθνικὸν ὕμνον.

Πᾶς Ἕλλην ἀδιακρίτως φύλου, ἡλικίας καὶ ἀξιώματος, ὅταν ἀνακρούεται ἢ ᾄδεται ὁ Ἑθνικὸς ὕμνος, αἰσθάνεται ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν καὶ γεμίζει ἀπὸ ἐνθουσιασμόν καὶ ἀπὸ πατριωτικὰ συναισθήματα.

Διὰ νὰ ἐκδηλώσῃ δὲ τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν τιμὴν του πρὸς τὸν Ἑθνικὸν του ὕμνον, ὁ ὁποῖος συμβολίζει τὴν ἐνότητα τοῦ Ἑθνους, τὴν πίστιν του πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν Πατρίδα, ὀφείλει νὰ ἴσταται εἰς στάσιν προσοχῆς καὶ νὰ μὲνῃ ἀκίνητος μέχρι πέρατος αὐτοῦ.

Ἐπίσης ὀφείλει νὰ τηρῇ τὴν παραίνεσιν, τὴν ὁποίαν ὁ Ἑθνικὸς ποιητὴς μᾶς ἀπευθύνει.

Ἐὰν θέλωμεν νὰ διατηρήσωμεν τὴν ἐλευθερίαν, ἣ ὁποία εἶναι

βγαλμένη από τὰ κόκκαλα τὰ ἱερὰ τῶν Ἑλλήνων, πρέπει νὰ εἴμεθα ἠνωμένοι :

Σὰν μισοῦνται ἀνάμεσά τους
δὲν τοὺς πρέπει ἐλευθερία.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖος ἔγραψε τὸν Ἑθνικὸν ὕμνον καὶ ποῖος τὸν ἐμελοποίησεν ;
2. Διατί ὁ Ἑθνικὸς μας ὕμνος εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὴν ἐλευθερίαν ;
3. Ποία στροφή τοῦ Ἑθνικοῦ ὕμνου σᾶς συγκινεῖ ;
4. Τί μᾶς συμβουλεύει ὁ Ἑθνικὸς μας ποιητής ;

Γ) ΑΙ ΕΘΝΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

α) Τί εἶναι Ἑθνικαὶ ἑορταί ;

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, διὰ νὰ διατηρήσῃ τὸ πολυτιμότεον ἀγαθόν, τὸ ὅποῖον ὁ Θεὸς ἐδῶρισεν εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὴν ἐλευθερίαν, διεξήγαγε πολλοὺς ἥρωϊκοὺς ἀγῶνας ἐναντίον διαφόρων λαῶν.

Μερικοὶ ὅμως ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς συνδέονται μὲ γεγονότα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν φωτεινοὺς σταθμοὺς εἰς τὴν πορείαν τοῦ ἱστορικοῦ μας βίου.

Τὴν ἐπέτειον τῶν γεγονότων τούτων σύσσωμον τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἑορτάζει ἐπισήμως καὶ μὲ ὅλην τὴν λαμπρότητα.

Διὰ τοῦ ἑορτασμοῦ των θέλει νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀφοσίωσίν του πρὸς τὴν Πατρίδα, νὰ τονώσῃ τὸ Ἑθνικὸν φρόνημα ὅλων τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτοὺς οἰσιοδοξίαν διὰ τὸ μέλλον αὐτῆς.

Αἱ ἑορταί, τὰς ὁποίας σύσσωμον τὸ Ἔθνος ἑορτάζει πρὸς ἀνάμνησιν σοβαρῶν γεγονότων κατὰ τὴν ἐπέτειον αὐτῶν, λέγονται ἐθνικαί.

Ὡς Ἑθνικαὶ ἑορταὶ θεωροῦνται ἡ 25η Μαρτίου, ἡ 28η Ὀκτωβρίου καὶ ἡ 21η Ἀπριλίου.

1) Ἡ 25η Μαρτίου.

Ἡ 25η Μαρτίου εἶναι ἡ ἐπέτειος τῆς γενικῆς ἐξεγέρσεως τοῦ Ἑθνους κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821.

Εἶναι βεβαίως ἀληθές, ὅτι ὁ τιτάνιος ἀγὼν τοῦ Ἑθνους κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας δὲν ἤρχισεν ἀκριβῶς τὴν 25ην Μαρτίου, ἀλλ' ὀλίγας ἡμέρας ἐνωρίτερον. Καθιερώθη ὅμως ἡ 25η Μαρτίου ὡς ἡμέρα ἐνάρξεως τῆς ἐξορμήσεως τῶν σκλάβων, διὰ νὰ συμπέσῃ

μέ την θρησκευτικὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς λυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν.

Ἀλλωστε ἡ 25η Μαρτίου εἶχεν ὀρισθῇ ὑπὸ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας ὡς ἡμέρα γενικῆς ἐξεγέρσεως τοῦ Ἑθνους.

Ὡς Ἑθνικὴ ἑορτὴ ἡ 25η Μαρτίου καθιερώθη τὸ 1837 καὶ ἀνεγνωρίσθη ὡς ἐπίσημος ἀπὸ ὅλα τὰ Ἑθνη.

Κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν κάθε Ἕλλην, ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκεται, συγκεντρώνει τὴν σκέψιν του πρὸς τοὺς ἥρωας τῆς Ἐπαναστάσεως, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ μετὰ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας ἐρρίφθησαν εἰς τὸν ἀγῶνα μετὰ τὸ σύνθημα «Ἐλευθερία ἢ Θάνατος».

Ἀναπολεῖ τοὺς ἀγῶνας, τὰς θυσίας, τὰς νίκας, τοὺς θριάμβους καὶ γενικῶς τὰ κατορθώματά των

καὶ αἰσθάνεται ὑπερηφάνειαν, διότι ἐγεννήθη Ἕλλην.

Τέλος ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐχάρισαν εἰς αὐτὸν τὴν ἐλευθερίαν, τὸ ἀνεκτίμητον ἀγαθὸν τῆς ζωῆς, καὶ ὑπόσχεται ὅτι θὰ διαφυλάξῃ αὐτὴν μετὰ κάθε θυσίαν.

Ἡ Ἑθνικὴ ἑορτὴ τῆς 25ης Μαρτίου διαρκεῖ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας.

Κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς εἰς ὅλας τὰς πόλεις, τὰς κωμοπόλεις καὶ τὰ χωρία τῆς Πατρίδος μας ὅλα τὰ δημόσια, τὰ κοινοτικά καὶ ἰδιωτικά καταστήματα καὶ αἱ οἰκίαι σηματοδοτοῦνται. Γίνονται καταθέσεις στεφάνων εἰς τὰ μνημεῖα τῶν πεσόντων, παρελάσεις τῶν μαθητῶν, δοξολογίαι, ὁμιλίαι καὶ παρελάσεις τοῦ Στρατοῦ.

Ἡ Ἑθνικὴ ἑορτὴ τῆς 25ης Μαρτίου ἑορτάζεται μετὰ πολλὴν λαμπρότητα εἰς τὰς Ἀθήνας. Πρὸ τοῦ Μνημείου τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου γίνονται παρελάσεις τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων, τμημάτων ὄλων τῶν μονάδων τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἐνώπιον τοῦ Ἀνωτάτου

Ἄρχοντας, τῆς Κυβερνήσεως, ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν καὶ ἄλλων ἐπισημῶν τοῦ Κράτους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Διατί ἡ 25η Μαρτίου καθιερώθη ὡς Ἑθνικὴ ἑορτὴ ;
2. Τί μᾶς φέρει εἰς τὸν νοῦν ἡ 25η Μαρτίου ;
3. Πόσας ἡμέρας διαρκεῖ ἡ Ἑθνικὴ ἑορτὴ τῆς 25ης Μαρτίου ;
4. Πῶς ἀρχίζει καὶ πῶς τελειώνει ἡ Ἑθνικὴ ἑορτὴ τῆς 25ης Μαρτίου ;
5. Τί ὀφείλομεν νὰ πράττωμεν κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτήν ;

2. Ἡ 28η Ὀκτωβρίου.

Ἡ 28η Ὀκτωβρίου εἶναι ἡ δευτέρα Ἑθνικὴ ἑορτὴ. Εἶναι ἡ ἐπέτειος τοῦ ἱστορικοῦ «ΟΧΙ», τὸ ὁποῖον σύσσωμον τὸ Ἕθνος ἐβροντοφώνησε πρὸς τὴν Ἰταλίαν τοῦ Μουσολίνι, ὅταν τὴν 28ην Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 ἠξίωσεν ἀπὸ τὸν τότε Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννην Μεταξᾶν νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ εἰσέλθῃ ὁ στρατὸς τῆς εἰς τὴν χώραν μας.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ μοῖρα ἐπεφύλαξε τὴν μεγάλην τιμὴν εἰς τὴν μικρὰν Ἑλλάδα ὅχι μόνον ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰς λόγχας μιᾶς μεγάλης αὐτοκρατορίας 40 ἑκατομμυρίων ψυχῶν καὶ νὰ στήσῃ νέα τρόπαια νίκης εἰς τὸν Καλαμᾶν, εἰς τὴν Πίνδον, εἰς τὴν Κορυτσάν, τὸ Ἀργυρόκαστρον καὶ ἀλλαχοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ γίνῃ παράδειγμα πρὸς μίμησιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους λαούς.

Τὸ ἱστορικὸν «ΟΧΙ» ἐπανέλαβε τὸ Ἕθνος καὶ πρὸς τὴν Γερμανίαν τοῦ Χίτλερ, ἡ ὁποία τὴν 6ην Ἀπριλίου τοῦ 1941 εἰσέβαλεν εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος μὲ τὰς μηχανοκινήτους ὀρδὰς τῆς. Ἡ Ἑλληνικὴ ὁμως νεότης ἀντεμετώπισε καὶ τὸν νέον εἰσβολέα μὲ τὴν αὐτὴν ψυχραιμίαν, ἡρωϊσμόν καὶ αὐτοθυσίαν, ὥστε νὰ προκαλέσῃ τὸν θαυμασμόν καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Γερμανικοῦ Κράτους.

Ἄγνωστος Στρατιώτης

‘Η Ἑλλάς ἔπεσεν ὑλικῶς, ἀλλ’ ἔμεινεν ἀήττητος ψυχικῶς. Συνέ-
χισε τὸν ἀγῶνα μέχρι τῆς τελικῆς νίκης, διὰ ν’ ἀποδείξῃ διὰ μίαν
ἀκόμη φορὰν εἰς τὸν κόσμον ὅτι :

‘Η Ἑλλάς ποτὲ δὲν πεθαίνει,
δὲν τὴν σκιάζει φοβέρα καμμιὰ
μόνον λίγο καιρὸ ῥαποσταίνει
καὶ ῥανὰ πρὸς τὴν δόξαν τραβᾷ.

Καὶ ἡ δευτέρα Ἑθνικὴ μας ἑορτὴ, ἡ ἐπέτειος τοῦ «ΟΧΙ», ἑορτάζεται
πανηγυρικῶς, μὲ ἀργίαν, μὲ γενικὸν σημαιοστολισμὸν, μὲ καταθέ-
σεις στεφάνων, μὲ δοξολογίας, μὲ ὁμιλίας, μὲ παρελάσεις καὶ μὲ ἄλ-
λας ἐκδηλώσεις, αἱ ὁποῖαι φέρουν εἰς τὴν μνήμην τὸ ἡρωικὸν ἔπος
τοῦ 1940, τὸ ὁποῖον ὀφείλεται εἰς τοὺς τότε τρεῖς μεγάλους ἡγέτας
τοῦ ἔθνους, τοὺς ἀειμνήστους Βασιλέα Γεώργιον τὸν Β’, Κυβερνή-
την Ἰωάννην Μεταξᾶν καὶ Ἀρχιστράτηγον Ἀλέξανδρον Παπάγον.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Διὰ τί ἡ 28η Ὀκτωβρίου καθιερώθη ὡς Ἑθνικὴ ἑορτὴ ;
2. Τί ἔγινε κατὰ τὴν νύκτα τῆς ἡμέρας ἐκείνης ;
3. Τί γεγονότα συνέβησαν μετὰ τὴν 28ην Ὀκτωβρίου 1940 ;
4. Ἀναφέρατε τοποθεσίας, εἰς τὰς ὁποίας οἱ Ἕλληνες ἔστησαν νέα τρόπαια.
5. Ἀναφέρατε τὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα συνδέονται ἀμέσως μὲ τὸ ἱστορικὸν
«ΟΧΙ».

3. Ἡ 21η Ἀπριλίου.

Ἡ 21η Ἀπριλίου εἶναι ἡ τρίτη μεγάλη Ἑθνικὴ ἑορτὴ, ἡ ὁποία
συμπληρῶνει τὸ νόημα τῶν δύο ἄλλων Ἑθνικῶν μας ἑορτῶν.

Εἶναι ἡ ἐπέτειος τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ ἡρωικοῦ Στρατοῦ μας,
ἡ ὁποία ἐγένετο τὴν 21ην Ἀπριλίου τοῦ 1967, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν
θέλησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ νὰ ζήσῃ ἐλευθερὸς καὶ νὰ μείνῃ πιστὸς
θεματοφύλαξ τῶν Ἑλληνοχριστιανικῶν ἰδεωδῶν.

Ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἀνέκαθεν ἦτο τὸ καμάρι, ἡ ἐλπίς καὶ ἡ
σωτηρία τοῦ ἔθνους.

Εἰς ὅλας τὰς δυσκόλους στιγμὰς τοῦ Ἑθνικοῦ μας βίου προέταξε
τὰ στήθη του καὶ μὲ τὸν ἡρωϊσμὸν του διέσωσε τὴν δόξαν, τὴν τιμὴν
καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Πατρίδος.

Ἐν καιρῷ πολέμου ἔγραψεν εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν λαμπρὰς
σελίδας δόξης καὶ μὲ τὸ αἷμά του ἐπότισε τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας.

Ἐν καιρῷ εἰρήνης ἔδωσε ζωντανὰ δείγματα συνέσεως καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸ καθήκον του καὶ παρέμεινεν ὑπεράνω τῶν κομματικῶν παθῶν ὡς πραγματικὸς Ἐθνικὸς Στρατός.

Εἰς τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς χώρας προσέφερε πολύτιμον βοήθειαν. Ἐβοήθησεν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν συμμοριοπλήκτων καὶ προσέφερε τεχνικὴν βοήθειαν εἰς τοὺς σεισμοπλήκτους διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν οἰκιῶν, σχολείων, ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλων κοινωφελῶν ἔργων.

Τὸ σῆμα τῆς ἐπαναστάσεως

Κατὰ τὴν 21ην Ἀπριλίου τοῦ 1967 οἱ νομιμόφρονες ἀξιωματικοὶ του μὲ ἀρχηγὸν τὸν Γεώργιον Παπαδόπουλον, συνταγματάρχην τοῦ πυροβολικοῦ, πιστοὶ εἰς τὰ πεπρωμένα καὶ ἰδανικὰ τοῦ Ἔθνους, ἀνέλαβον τὴν εὐθύνην νὰ δράσουν πρὸς σωτηρίαν τοῦ κινδυνεύοντος Ἔθνους ἀπὸ τὴν κρατοῦσαν φαυλοκρατίαν, ὀχλοκρατίαν καὶ ἀναρχίαν. Ἦσαν οἱ μόνοι, οἱ ὅποιοι ἠδυνήθησαν εἰς τὴν κρίσιμον στιγμήν τοῦ Ἐθνικοῦ μας βίου νὰ βροντοφωνήσουν ἓν νέον «ΟΧΙ» καὶ μὲ τὴν ἐπέμβασίν των ὄχι μόνον νὰ προλάβουν τὴν ἐμφύλιον σύρραξιν, ἣ ὁποία ἦτο ἔτοιμος νὰ ἐκσπᾷ καὶ νὰ ὀδηγήσῃ τὸ Ἔθνος εἰς τὴν καταστροφὴν, ἀλλὰ καὶ ν' ἀπαλλάξουν τὴν χώραν μας, τὴν Πατρίδα τῆς δημοκρατίας, ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῆς κομμουνιστικῆς δικτατορίας.

Μὲ τὴν πράξιν των αὐτὴν προσέφεραν εἰς τὴν Πατρίδα μίαν μεγάλην νίκην ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀληθοῦς Δημοκρατίας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Διατί ἡ 21η Ἀπριλίου θεωρεῖται Ἐθνικὴ ἑορτὴ ;
2. Ποιοὶ λόγοι προέκλεσαν τὴν Ἐπανάστασιν τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 ;
3. Ἀναφέρατε τὰ ὀνόματα τῶν Ἀρχηγῶν τῆς Ἐπαναστάσεως ;
4. Ποῖος εἶναι ὁ φοβερώτερος ἐχθρὸς τῆς ἐποχῆς, ποὺ ζῶμεν ;

β) Ἄλλαι ἑορταί.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ τρία ἀνωτέρω γεγονότα οἱ Ἕλληνες ἑορτάζουν τὴν ἐπέτειον καὶ ἄλλων, τὰ ὁποῖα ὑπευθυμίζουν εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὴν φιλοπατρίαν, τὸν ἡρωϊσμόν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τοῦ ἐνδόξου ἡμῶν Ἔθνους.

Τὰ γεγονότα ὅμως αὐτά, ἃ καὶ ἔπαιξαν σπουδαῖον ρόλον εἰς τὸν ὅλον Ἑθνικὸν μας βίον, ἑορτάζονται τοπικῶς, δηλ. εἰς τὰς περιοχάς, ὅπου ἔλαβον χώραν.

Μεταξὺ τῶν τοπικῶν Ἑθνικῶν ἑορτῶν εἶναι καὶ αἱ κάτωθι: τῆς ἀλώσεως τῆς Τριπόλεως, τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλονίκης, τῆς ἀλώσεως τῶν Ἰωαννίνων, τῆς προσαρτήσεως τῆς Δωδεκανήσου καὶ ἄλλαι, αἱ ὁποῖαι ἑορτάζονται μεγαλοπρεπῶς ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν περιοχῶν.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΘΝΟΣ

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος εἶναι τὸ ἀρχαιότερον Ἔθνος τοῦ κόσμου.

Ὅφειλει τὸ ὄνομά του εἰς τὸν ἀρχηγόν του, τὸν Ἕλληνα, ὁ ὁποῖος ἦτο βασιλεὺς τῆς Φθιώτιδος. Ἀπαρτίζεται ὅχι μόνον ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι κατοικοῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι κατοικοῦν εἰς οἷονδῆποτε μέρος τῆς γῆς καὶ ἔχουν συνείδησιν τῆς Ἑθνικῆς των καταγωγῆς καὶ τῶν ἐθνικῶν των ὑποχρεώσεων.

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀποτελεῖ ἓν θαῦμα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Παρὰ τοὺς μακροὺς πολέμους, τοὺς ὁποίους διεξήγαγε, καὶ παρὰ τὰς καταστροφάς, τὰς ὁποίας ὑπέστη, κατάρθωσε νὰ διατηρήσῃ τὰ χαρακτηριστικὰ του γνωρίσματα γνήσια.

Οὐδεὶς δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ τοῦτο. Αἱ διάφοροι ἔρευναι ἀπέδειξαν ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες ἔχουν τὰ αὐτὰ προτερήματα καὶ τὰ αὐτὰ ἐλαττώματα, τὰ ὁποῖα εἶχον καὶ οἱ πρόγονοὶ των.

Καθ' ὅλας τὰς περιόδους τοῦ ἱστορικοῦ των βίου ἀγωνίζονται διὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν Πατρίδα, ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν. Διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἀνεξαρτησίας, τῆς τιμῆς, τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγάλου πολέμου ἕως ἐσχάτων.

Εἶναι ἡνωμένοι. Τοὺς ἐνώνει ἡ αὐτὴ θρησκεία, ἡ αὐτὴ γλῶσσα, τὰ αὐτὰ ἥθη καὶ ἔθιμα, τὰ αὐτὰ ἰδανικά καὶ οἱ αὐτοὶ πόθοι.

Ἡ ἐνότης καθιστᾷ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος πολὺ ἰσχυρόν, ὥστε ν' ἀντιμετωπίζῃ ἀποτελεσματικῶς ὅλους τοὺς Ἐθνικοὺς κινδύνους. Τὴν Ἑθνικὴν ἐνότητα οὐδεμία Ἑθνικὴ συμφορὰ ἡδυνήθη νὰ διασπάσῃ. Οὔτε ὁ μακραίων ζυγὸς Τούρκων, οὔτε ἡ Γερμανικὴ κατοχή, οὔτε ἄλλη καμμία δύναμις.

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἀγωνίζεται διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν εὐγενεστέρων καὶ ὑψηλοτέρων ἀνθρωπίνων ἰδεωδῶν, τοῦ δικαίου, τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ὡραίου, τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τῶν ἄλλων ἀξιῶν.

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἔδωκεν εἰς τὸν κόσμον τὰ καλύτερα πνευματικὰ δημιουργήματα, τὰ ὅποια ἐξακολουθοῦν ἀκόμη ν' ἀποτελοῦν πρότυπα πρὸς μίμησιν καὶ νὰ προκαλοῦν τὸν θαυμασμόν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ;
2. Ποῖα τὰ προτερήματα τοῦ Ἑλληνος ;
3. Διατί ἀγωνίζεται τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ;
4. Τί προσέφερε τὸ Ἔθνος μας εἰς τὸν κόσμον ;

ΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ

Ἡ Ἑλλὰς ὡς Κράτος ἔπαυσε οὐσιαστικῶς νὰ ὑπάρχῃ εὐθύς μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν ὑποδούλωσιν τῆς Πατρίδος ὑπὸ τῶν Τούρκων. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Τουρκοκρατίας ἡ Ἑλλὰς δὲν ἦτο Κράτος. Ἦτο διηρημένη εἰς Κοινότητες, αἱ ὅποια διηθύνοντο ἀπὸ τοὺς προκρίτους.

Τὸ σύστημα τοῦτο τῆς διοικήσεως συνεχίσθη καὶ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Τὸ Νεοελληνικὸν κράτος προῆλθεν ἀπὸ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ ἐνδόξου ἡμῶν Ἔθνους κατὰ τὸ 1821. Τὸ ἐπανίδρυσαν οἱ ἥρωες τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ μας ἀγῶνος διὰ τοῦ αἵματος καὶ τῶν θυσιῶν.

Ἀνεγνωρίσθη δὲ διεθνῶς διὰ τῶν συνθηκῶν, τὰς ὁποίας συνήψαν εἰς Λονδίνον αἱ τρεῖς μεγάλαι δυνάμεις, ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ρωσία κατὰ τὰ ἔτη 1830 καὶ 1832.

Τὰ πρῶτα σύνορα τοῦ Κράτους ἦσαν περιορισμένα.

Περιελάμβανον τὴν Πελοπόννησον, τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ καὶ Παγασητικοῦ κόλπου καὶ τὰς Κυκλάδας νήσους. Κατὰ τὸ 1863, ὅταν ἀνῆλθεν εἰς τὸν Θρόνον ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος

ὁ Α', τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος περιέλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὰς Ἰονίους νήσους.

Κατὰ τὸ 1882 τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἐπεξέτεινε τὰ σύνορά του πρὸς Βορρᾶν, ὥστε νὰ περιλαμβάνουν τὴν Θεσσαλίαν, πλὴν τῆς Ἑλασσόνης, καὶ τὴν Ἄρταν.

Οἱ ἡρωϊκοὶ ἀπελευθερωτικοὶ ἀγῶνες τοῦ 1912 καὶ 1913 συμπεριέλαβον εἰς τὰ ὅρια τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν μέχρι τοῦ ποταμοῦ Νέστου, τὴν Ἡπειρον, τὴν Μεγαλόνησον Κρήτην καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου.

Κατὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον, εἰς τὸν ὅποιον ἔλαβε μέρος καὶ ἡ Ἑλλὰς ὑπὲρ τῶν δυτικῶν συμμάχων, Γαλλίας – Ἀγγλίας – Ρωσίας – Ἀμερικῆς καὶ Ἰταλίας, τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος διὰ τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν τοῦ 1920 ἀπέκτα τὴν δυτικὴν καὶ ἀνατολικὴν Θράκην καὶ τὴν περιοχὴν τῆς Σμύρνης εἰς Μικρὰν Ἀσίαν.

Ἡ Ἑλλὰς ἐφαίνετο ὅτι ἐπραγματοποιεῖ τὰ Ἐθνικὰ τῆς ὄνειρα τῆς Μεγάλης Ἰδέας.

Δυστυχῶς ἡ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ ἠνάγκασε τὴν Ἑλλάδα τὸ 1923 νὰ περιορίσῃ τὰ πρὸς τὴν Θράκην σύνορά της μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ἐβρου.

Ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, εἰς τὸν ὅποιον ἔλαβε μέρος ἡ Ἑλλὰς καὶ πάλιν ὑπὲρ τῶν συμμάχων, προσέθεσεν εἰς αὐτὴν τὰ Δωδεκάνησα.

Ἐκτοτε τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος παρέμειναν σταθερά, ὡς ἔχουν σήμερον.

Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἔχει πληθυσμὸν περὶ τὰ ἑννέα ἑκατομμύρια, ἐκτὸς τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ζοῦν εἰς τὸ ἐξωτερικόν καὶ οἱ ὅποιοι ὑπερβαίνουν τὰ δύο ἑκατομμύρια.

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους εἶναι ὁμοιογενής, ὁμιλεῖ τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, ἔχει τὴν αὐτὴν Θρησκείαν, τὰ αὐτὰ ἥθη καὶ ἔθιμα καὶ τὴν αὐτὴν Ἐθνικὴν συνείδησιν.

Παρουσιάζει μικρὰν Τουρκικὴν μειονότητα εἰς τὴν περιοχὴν Κομοτηνῆς καὶ Ξάνθης, ἡ ὁποία ἀπολαύει τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἀπολαύουν οἱ Ἕλληνες πολῖται.

Ἡ διοίκησις τοῦ Κράτους ἀσκεῖται κατὰ τὸ ἀποκεντρωτικὸν σύστημα καὶ βασιζέται εἰς τὰ δημοκρατικὰ ἰδεώδη, τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησεν ὁ Ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πότε ιδρύθη τὸ Νοεολληνικὸν Κράτος ;
2. Πῶς καὶ πότε ἀνεγνωρίσθη διεθνῶς ὡς Κράτος ;
3. Ποῖα τὰ πρῶτα σύνορα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ;
4. Ποῖαι Ἑλληνικαὶ χώραι προσετέθησαν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ;
5. Τί γνωρίζετε περὶ τῶν μειονοτήτων τῆς Ἑλλάδος ;
6. Ἀναφέρατε τοὺς κυριωτέρους σταθμοὺς τῆς ἐξελίξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Οἱ Ἕλληνες, ἀφοῦ ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν χώραν, ἡ ὁποία ὠνομάσθη ἀπὸ τὸ ὄνομά των Ἑλλάς, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐσωτερικοῦ των κόσμου.

Μὲ τὴν μελέτην αὐτὴν ἐδημιούργησαν ἓνα ἰδικόν των τρόπον ζωῆς, ὁ ὁποῖος δὲν ὠμοίαζε μὲ τοὺς τρόπους ζωῆς, τοὺς ὁποίους εἶχον δημιουργήσει οἱ διάφοροι ἄλλοι λαοί.

Τὸν τρόπον τῆς ζωῆς των οἱ Ἕλληνες δὲν περιώρισαν εἰς τὰ στενὰ ὅρια τῆς χώρας των, ἀλλὰ τὸν διέδωσαν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους λαοὺς, εἰς τοὺς γειτονικοὺς κατ' ἀρχὰς καὶ εἰς τοὺς μακρινοὺς κατόπιν. Τὸν διέδωσαν δὲ ὅχι μὲ βίαν καὶ ἐξαναγκασμόν, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑπεροχὴν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ τρόπος τῆς ζωῆς των ἑναντι τοῦ τρόπου ζωῆς τῶν ἄλλων λαῶν.

Κατ' ἀρχὰς τὸν μετέδωσαν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀσίας καὶ βραδύτερον εἰς τὴν Σικελίαν καὶ Κάτω Ἰταλίαν, ὅπου ἵδρυσαν ἀποικίας.

Εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς ἡ γλῶσσα, ἡ Θρησκεία, τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, ὁ χαρακτήρ, ὁ τρόπος διοικήσεως καὶ γενικῶς τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων ἐγίναν κτῆμα τῶν λαῶν, οἱ ὁποῖοι κατ' ὅσον εἰς αὐτάς.

Ὅλοι οἱ λαοὶ τῶν περιοχῶν αὐτῶν **ἐλλήνιζον**, δηλ. ἐμιμοῦντο τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον ζωῆς, διότι εὗρισκον ὅτι ὅχι μόνον ὑπερέχει τοῦ ἰδικοῦ των, ἀλλὰ καὶ δίδει νόημα εἰς τὴν ζωὴν των.

Τόσον δὲ ἰσχυρὸς ἀπέβη ὁ Ἑλληνισμὸς τῶν περιοχῶν αὐτῶν, ὥστε οἱ λαοὶ των ἐξηκολούθουν νὰ συντάσσουν τὰ ἐπίσημα ἐγγραφεῖα των εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν μέχρι τοῦ 15ου μ.χ. αἰῶνος. Ἀκόμη δὲ καὶ σήμερον πολλαὶ πόλεις καὶ χωρία τῆς Κάτω Ἰταλίας καὶ Σικελίας ἐξακολουθοῦν νὰ διατηροῦν τὰ Ἑλληνικὰ ἦθη καὶ ἔθιμα καὶ στοιχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

Ὁ Ἑλληνισμὸς εἰς τὰς περιοχὰς αὐτάς ὅχι μόνον ἐρριζώσεν ἰσχυ-

ρῶς, ἀλλὰ καὶ προήχθη εἰς βαθμόν, ὥστε ἡ Κάτω Ἰταλία νὰ ὀνομασθῇ «Μεγάλη Ἑλλάς».

Εἰς τὴν περαιτέρω ἐξάπλωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ συνετέλεσεν ἡ ἐκστρατεία τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου εἰς Ἀσίαν. Οὗτος εἰς τὰς χώρας, τὰς ὁποίας κατέκτα, μετέφερε καὶ τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα. Μὲ αὐτὸ ἤγειρε τοὺς λαοὺς ἀπὸ τὸν λήθαργον καὶ ἐνεφύσησεν εἰς αὐτοὺς τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον ζωῆς.

Ὁ Ἑλληνισμὸς ὄχι μόνον ἐπεκράτησεν εἰς τὰς χώρας αὐτάς, ἀλλὰ καὶ ἀνεπτύχθη. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐγένετο ἡ ὁμιλουμένη ὅλων τῶν λαῶν. Ἡ Θρησκεία τῶν Ἑλλήνων, τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμα εὗρον ἀπήχησιν εἰς τὰς τοπικὰς θρησκείας καὶ ἔθιμα καὶ ἀφωμοιώθησαν μετ' αὐτῶν. Ἡ διοικήσις τῶν πόλεων ἐγένετο δημοκρατικὴ καὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἐγένοντο ἀντικείμενον μελέτης καὶ σπουδῆς τῶν σοφῶν.

Ὁ Ἑλληνισμὸς εἰς τὰς χώρας αὐτάς κατὰ τοὺς χρόνους τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἀπέβη τόσον ἰσχυρὸς, ὥστε καμμία δύναμις νὰ δύναται νὰ τὸν καταλύσῃ.

Τινὲς μάλιστα ἀπὸ τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς, τὰς ὁποίας ἵδρυσεν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος καὶ οἱ διάδοχοί του, ἀπέβησαν πνευματικὰ κέντρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὰ ὁποία ἀνέδειξαν μηχανικοὺς, ἀστρονόμους, γεωμέτρους, ρήτορας, γραμματιστάς, καλλιτέχνους καὶ ἄλλους σοφοὺς.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν Ἕλληνας δὲν ἦτο πλέον ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ πᾶς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐσκέπτετο ἑλληνικῶς. Ἕλλάς δὲν ἦτο μόνον ἡ Ἑλληνικὴ χώρα, ἀλλὰ καὶ πᾶσα χώρα, ἡ ὁποία εἶχε δεχθῇ τὸ φῶς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ ὅλην τὴν πνευματικὴν δημιουργίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τὸν Ἑλληνισμόν, ὁ ὁποῖος βραδύτερον συνηνώθη μετὰ τὸν Χριστιανισμόν, ὀφείλομεν νὰ συνεχίσωμεν, ἵνα ἡ Ἑλλάς ἀποβῇ ἱκανὴ νὰ κατακτᾷ καὶ πάλιν λαοὺς διὰ τοῦ πνεύματος καὶ οὐχὶ διὰ τῶν ὅπλων, ὅπως πράττουν ἄλλοι λαοί.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί εἶναι Ἑλληνισμὸς ;
2. Τί γνωρίζετε διὰ τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα ;
3. Τί ὑπηρεσίας προσέφερεν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος εἰς τὸν τότε κόσμον ;
4. Ποῖαι πόλεις ἤκμασαν κατὰ τοὺς Ἀλεξανδρινούς χρόνους ;
5. Τί σχέσιν ἔχουν μετὰ τῶν Ἑλληνισμὸς καὶ Χριστιανισμὸς ;

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

α) Έννοια του πολιτεύματος.

Ἡ κοινωνικὴ ὀργάνωσις τοῦ μονίμου λαοῦ μιᾶς χώρας εἰς Κράτος καὶ ἡ ἀσκήσις τῆς ἐξουσίας τοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν πολιτῶν δὲν γίνεται εἰκῇ καὶ ὥς ἔτυχεν, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ βάσει νόμων.

Οἱ νόμοι οὗτοι ὀρίζουν τὰς ἐξουσίας, τὰς ὁποίας ἔχει τὸ Κράτος ἐπὶ τῶν πολιτῶν, τὰς σχέσεις, τὰς ὁποίας ἔχουν οἱ πολῖται πρὸς τὸ Κράτος, τὰ ὅρια τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δράσεως τῶν πολιτῶν ἐντὸς τῆς Πολιτείας, τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἀσκεῖ τὸ Κράτος τὴν ἐξουσίαν του καὶ ἄλλα σχετικὰ μὲ τὴν διοίκησιν τοῦ λαοῦ.

Τὸ σύνολον τῶν νόμων, οἱ ὁποῖοι καθορίζουν τὸν τρόπον τῆς ὀργάνωσης τῆς κοινωνίας εἰς Κράτος καὶ τὸν τρόπον τῆς διοικήσεως τοῦ λαοῦ λέγεται πολίτευμα.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ ὀργάνωσις μιᾶς κοινωνίας εἰς Κράτος, καὶ ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ ἀσκήσις τῆς ἐξουσίας τοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν πολιτῶν, δὲν εἶναι ὁ ἴδιος εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐποχάς, ὑπάρχουν εἶδη πολιτευμάτων.

β) Εἶδη πολιτευμάτων.

Ἡ διάκρισις τῶν πολιτευμάτων εἰς εἶδη δὲν εἶναι νέα, ἀλλὰ παλαιά.

Πρῶτος, ὅστις ἡσχολήθη μὲ τὴν διάκρισιν τῶν πολιτευμάτων εἰς εἶδη, εἶναι ὁ Ἀριστοτέλης.

Οὗτος, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν Ἀνωτάτην Ἀρχὴν τοῦ Κράτους, κατέταξε τὰ πολιτεύματα εἰς τρεῖς κατηγορίας, εἰς τὰς **Μοναρχίας**, εἰς τὰς **Ὀλιγαρχίας** καὶ εἰς τὰς **Δημοκρατίας**.

Ἡ διάκρισις αὕτη τῶν πολιτευμάτων διατηρεῖται μέχρι σήμερον, ἂν καὶ ἔχουν παρέλθει εἴκοσι τρεῖς περίπου αἰῶνες.

1. Μοναρχία.

μοναρχία εἶναι τὸ πολίτευμα, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνωτάτη ἀρχὴ τοῦ Κράτους εἶναι μόνον ἓν πρόσωπον, τὸ ὁποῖον καλεῖται μονάρχης.

Δηλαδή εἰς τὸ μοναρχικὸν πολίτευμα τὸ Κράτος κυβερνᾶται ἀπὸ ἓν πρόσωπον, τὸν Βασιλέα ἢ τὸν Αὐτοκράτορα.

Ἡ μοναρχία εἶναι τὸ ἀρχαιότερον ἀπὸ ὅλα τὰ πολιτεύματα. Διακρίνεται δὲ εἰς ἀπόλυτον μοναρχίαν καὶ εἰς συνταγματικὴν μοναρχίαν.

Ἀπόλυτος μοναρχία εἶναι τὸ μοναρχικὸν πολίτευμα, κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ μονάρχης, δηλ. ὁ Βασιλεὺς ἢ ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀσκεῖ ὅλας τὰς ἐξουσίας, χωρὶς νὰ δεσμεύεται ὑπὸ οὐδενὸς γραπτοῦ ἢ ἀγράφου νόμου.

Εἰς τὴν ἀπόλυτον μοναρχίαν ὁ Βασιλεὺς ἢ ὁ Αὐτοκράτωρ εἶναι ἀνεξέλεγκτος Ἀρχὼν τοῦ Κράτους. Δύναται νὰ διαθέτῃ τὴν ζωὴν καὶ τὴν περὸν τῶν ὑπηκόων του, ὅπως αὐτὸς θέλει. Μόνος του καταρτίζει νόμους, διορίζει καὶ παύει ὑπαλλήλους, λύει διαφορὰς τῶν πολιτῶν, τιμωρεῖ καὶ γενικῶς πράττει ὅ,τι θέλει.

Ἡ ἀπόλυτος μοναρχία εἶναι γνῶρισμα ἀπολιτίστων λαῶν. Διὰ τοῦτο ἔχει καταργηθῇ εἰς τὴν Εὐρώπῃ. Σῶζεται ἀκόμη εἰς τινὰς ἀπολιτίστους περιοχὰς τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς.

Συνταγματικὴ μοναρχία εἶναι τὸ μοναρχικὸν πολίτευμα, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Βασιλεὺς εἶναι ὁ Ἀνώτατος Ἀρχὼν τοῦ Κράτους, ἀλλ' ἡ ἐξουσία του περιορίζεται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος.

Εἰς τὴν συνταγματικὴν μοναρχίαν ὁ Βασιλεὺς ἀσκεῖ ὅλας τὰς ἐξουσίας τοῦ Κράτους θεωρητικῶς, διότι εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ συμμορφοῦται πρὸς τὸ Σύνταγμα, νὰ συνεργάζεται μὲ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ, τοὺς βουλευτάς, διὰ τὴν κατάρτισιν νόμων, νὰ διοικῇ διὰ τῶν Ὑπουργῶν, δηλ. διὰ τῆς Κυβερνήσεως.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί διαφέρει ἡ συνταγματικὴ μοναρχία ἀπὸ τὴν ἀπόλυτον ;
2. Ποῖα μειονεκτήματα ἔχει ἡ ἀπόλυτος μοναρχία ;
3. Ποῖαι πόλεις τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος εἶχον μοναρχικὸν πολίτευμα ;
4. Τὸ πολίτευμα τῆς Σπάρτης τί πολίτευμα ἦτο ;

2. Δημοκρατία,

Δημοκρατία εἶναι τὸ πολίτευμα, εἰς τὸ ὁποῖον Ἀνώτατος Ἀρχὼν τοῦ Κράτους εἶναι ὁ δῆμος, δηλ. ὁ λαός.

Δηλαδή εἰς τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα ὅλαι αἱ ἐξουσίαι τοῦ Κράτους προέρχονται ἀπὸ τὸν λαόν, ἀνήκουν εἰς τὸν λαόν καὶ ἀσκοῦνται χάριν τοῦ λαοῦ.

Ὁ λαὸς ἔχει τὸ δικαίωμα διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του νὰ κα-

ταρτίζη, νὰ ψηφίζη, νὰ μεταβάλλη τὸ Σύνταγμα καὶ ν' ἀναθέτῃ τὰς ἐξουσίας εἰς διάφορα πρόσωπα.

Τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα εἶναι γνῶρισμα τῶν λαῶν, οἱ ὅποιοι εἶναι πνευματικῶς καὶ πολιτιστικῶς προηγμένοι. Εἶναι τὸ πολίτευμα, τὸ ὅποion ἐπικρατεῖ σήμερον εἰς ὅλας τὰς προηγμένας χώρας. Διακρίνεται δὲ εἰς εἶδη, εἰς τὴν βασιλευομένην δημοκρατίαν καὶ εἰς τὴν ἀβασίλευτον ἢ προεδρικὴν δημοκρατίαν.

Βασιλευομένη δημοκρατία εἶναι τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα, εἰς τὸ ὅποion Ἀνώτατος Ἀρχων τοῦ Κράτους εἶναι ὁ Βασιλεὺς. Οὗτος ἀσκεῖ τὰς ἐξουσίας τυπικῶς καὶ οὐχὶ οὐσιαστικῶς, διότι τὴν εὐθύνην τῶν ἀποφάσεων καὶ ἐνεργειῶν τοῦ ἔχουν οἱ ἀρμόδιοι Ὑπουργοί. Δηλαδή εἰς τὴν βασιλευομένην δημοκρατίαν ὁ Βασιλεὺς βασιλεύει, ἀλλὰ δὲν κυβερνᾷ. Κυβερνᾷ ὁ λαός.

Ὅταν ὁ Βασιλεὺς ἀποθάνῃ, τὸν διαδέχεται ὁ ἀπόγονος αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος καλεῖται **Διάδοχος**. Ὁ Βασιλεὺς εἶναι κληρονομικὸς ἄρχων.

Ἀβασίλευτος ἢ προεδρικὴ δημοκρατία εἶναι τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα, εἰς τὸ ὅποion ὁ Ἀνώτατος Ἀρχων τοῦ Κράτους εἶναι αἰρετός, δηλ. ἐκλέγεται ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ λέγεται Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ ἀβασίλευτος δημοκρατία διαφέρει τῆς βασιλευομένης. Εἰς τὴν ἀβασίλευτον ὁ Ἀνώτατος Ἀρχων εἶναι αἰρετός, διότι ἐκλέγεται ἀπὸ τὸν λαὸν ἀπ' εὐθείας διὰ δημοψηφίσματος ἢ διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του, τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας συγχρόνως. Ὁ καλῦτερος τρόπος ἐκλογῆς τοῦ Προέδρου θεωρεῖται ὁ διὰ δημοψηφίσματος, ὅπως γίνεται εἰς τὴν Γαλλίαν, τὰς Ἡνωμένας πολιτείας καὶ εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν, διότι ὁ Πρόεδρος δὲν εἶναι ὄργανον τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ ἐκλογή του.

Ἐπίσης εἰς τὴν ἀβασίλευτον δημοκρατίαν ὁ Ἀνώτατος Ἀρχων δὲν εἶναι ἰσόβιος εἰς τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ ἐπὶ τόσον χρόνον, ὅσον ὀρίζει τὸ Σύνταγμα. Εἰς τὴν βασιλευομένην ὅμως δημοκρατίαν ὁ Βασιλεὺς εἶναι Ἀνώτατος Ἀρχων ἰσοβίως, δηλ. μέχρι τοῦ θανάτου του.

Τέλος εἰς τὴν ἀβασίλευτον δημοκρατίαν ὑπάρχουν δύο σώματα ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία, ἐνῶ εἰς τὴν βασιλευομένην ἓν, ἡ Βουλὴ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποία είδη δημοκρατίας ανεπτύχθησαν ;
2. Τὸ πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος εἰς ποῖον εἶδος ἀνήκει καὶ διατί ;
3. Τὸ πολίτευμα τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς Ἀρχαίους χρόνους τί πολίτευμα ἦτο ;
4. Πῶς ἐκλέγεται ὁ Πρόεδρος τῆς δημοκρατίας ;

3. Δικτατορία.

Δικτατορία εἶναι τὸ πολίτευμα, κατὰ τὸ ὅποιον ἐν ἄτομον συγκεντρώνει ὅλας τὰς ἐξουσίας τοῦ Κράτους εἰς τὰς χεῖράς του καὶ κυβερνᾷ τὸν λαὸν ἀπολυταρχικῶς.

Τὸ πρόσωπον, τὸ ὅποιον ἀναλαμβάνει τὴν ἀρχὴν εἰς τὴν δικτατορίαν λέγεται δικτάτωρ. Οὗτος δύναται νὰ εἶναι ἐν πρόσωπον ἢ ὁμὰς ἀτόμων. Ἡ δικτατορία εἶναι πολίτευμα ἄκρως ἀντίθετον τῆς δημοκρατίας.

Καταργεῖ τὰς ἀτομικὰς καὶ πολιτικὰς ἐλευθερίας, ἐλέγχει τὸν τύπον, διαλύει τὰ πολιτικὰ κόμματα, διοργανώνει τὸν κρατικὸν μηχανισμόν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπιδιώξεων τῆς καὶ ἐπιβάλλει τὴν γνώμην καὶ τὴν θέλησίν τῆς ἐπὶ τῶν πολιτῶν.

Συνεπῶς ἡ δικτατορία ὁμοιάζει πολὺ μὲ τὴν ἀπόλυτον μοναρχίαν. Ἐφαρμόζεται ὅμως εἰς ἐξαιρετικὰς καὶ κρίσιμους περιστάσεις ἢ ὅταν ἡ χώρα ἀπειληθῇ ἀπὸ ἐξωτερικοὺς κινδύνους ἢ περιέρχεται εἰς ἀναρχίαν.

Τὸ δικτατορικὸν πολίτευμα εἶναι παλαιόν. Συνήθως ἐχρησιμοποιεῖτο ὑπὸ τῶν Ρωμαίων. Οὗτοι ἐν καιρῷ κινδύνου διώριζον ἕνα διάσημον στρατηγὸν ὡς δικτάτορα, ἵνα ἀπαλλάξῃ τὴν χώραν τῶν ἀπὸ τοὺς κινδύνους καὶ σῶσῃ αὐτήν.

Οὗτος, ὅταν παρήρχοντο οἱ κίνδυνοι, παρέδιδε τὴν ἐξουσίαν καὶ ἐπανήρχετο εἰς τὰ ἴδια.

Τὸ δικτατορικὸν πολίτευμα παρουσιάζεται κατὰ καιροὺς ὑπὸ διαφόρους μορφάς, αἱ κυριώτεραι τούτων εἶναι :

Φασιστικὸν πολίτευμα εἶναι μία σκληρὰ μορφή δικτατορίας, εἰς τὴν ὁποίαν Ἀνώτατος Ἀρχὼν τοῦ Κράτους εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ φασιστικοῦ κόμματος.

Ὁ δικτάτωρ τοῦ φασιστικοῦ πολιτεύματος συγκεντρώνει ὅλας τὰς ἐξουσίας τοῦ Κράτους εἰς τὰς χεῖράς του. Τὸν Βασιλέα θεωρεῖ

άπλουν σύμβολον, τὸ ὁποῖον ἐκπροσωπεῖ τὴν ἐνότητα, τὴν ἀγνότητα καὶ τὴν ζωτικότητα τῆς Πατρίδος.

Καταργεῖ τὰς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ τύπου καὶ ὑποτάσσει ὑπ' αὐτὸν ὅλας τὰς πνευματικὰς καὶ οἰκονομικὰς δυνάμεις τοῦ Κράτους. Ἐπίσης διαλύει ὅλα τὰ ἄλλα κόμματα, πλὴν τοῦ φασιστικοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναγνawρίζει ἀποκλειστικὸν δικαίωμανά συμμετέχη εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ διοίκησιν τοῦ Κράτους.

Τὸ φασιστικὸν πολίτευμα διὰ πρώτην φοράν ἐφηρμόσθη εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἰδρύθη καὶ ὠργανώθη κατὰ τὸ 1922 ὑπὸ τοῦ Μουσολίνι, ἀρχηγοῦ τοῦ φασιστικοῦ κόμματος, καὶ κατελύθη τὸ 1943.

Φασιστικὸν πολίτευμα λειτουργεῖ σήμερον εἰς τὴν Ἰσπανίαν με ἀρχηγὸν τοῦ Κράτους τὸν στρατηγὸν Φράγκο.

Ἐθνικοσοσιαλιστικὸν πολίτευμα εἶναι μία μορφή δικτατορίας, παρομοία πρὸς τὴν φασιστικὴν. Κατὰ τὸ πολίτευμα τοῦτο Ἀνώτατος Ἀρχων τοῦ Κράτους εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος. Οὗτος ὡς δικτάτωρ συγκεντρώνει ὅλας τὰς Κρατικὰς ἔξουσας εἰς τὰς χεῖράς του.

Καταργεῖ ὅλα τὰ ἄλλα πολιτικὰ κόμματα καὶ διατηρεῖ μόνον τὸ ἐθνικοσοσιαλιστικὸν κόμμα, τὸ ὁποῖον μετέχει ἐνεργῶς εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ διοίκησιν τοῦ Κράτους.

Περιορίζει τὰς ἀτομικὰς ἐλευθερίας, κατευθύνει τὸν τύπον, ὀργανώνει στρατιωτικῶς τὴν νεολαίαν καὶ τὴν παιδείαν συμφώνως πρὸς τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ κόμματος.

Διὰ νὰ διατηρηθῇ δὲ εἰς τὴν ἐξουσίαν ὁ δικτάτωρ καὶ τὸ κόμμα του, διοργανώνει εἰδικὰ τρομοκρατικὰ σώματα, τὰ ὁποῖα προβαίνουν εἰς τρομοκρατικὰς ἐνεργείας καὶ ἐξοντώνουν τοὺς ἀντιδραστικούς.

Τοιαύτης μορφῆς δικτατορία ἰδρύθη καὶ ἐφηρμόσθη εἰς τὴν Γερμανίαν ὑπὸ τοῦ Χίτλερ κατὰ τὸ 1923 μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡττήθη ἡ Γερμανία.

Ἡ δικτατορία τοῦ Χίτλερ ἐπεσώρευσε πολλὰ δεινὰ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, διότι ἡ μεγάλη ἰδέα τοῦ **Παγγερμανισμοῦ** ἀνέζησε τότε καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν κήρυξιν τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, κατὰ τὸν ὁποῖον ἔπεσαν ἑκατομμύρια ἀνθρώπων εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν καὶ ἐξωντῶθησαν εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεων.

Περισσότερα δεινὰ ἐδοκίμασε τὸ Ἑβραϊκὸν Ἔθνος, διότι εἰς αὐτὸ

ἀπεδόθη ὑπὸ τῆς Χιτλερικῆς δικτατορίας ἡ αἰτία τῆς Γερμανικῆς ἥττης κατὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον.

Πολλὰ δεινὰ ἐδοκίμασε καὶ ἡ Πατρίς μας ἀπὸ τὰ φασιστικὰ καὶ Χιτλερικὰ στρατεύματα τῆς κατοχῆς καὶ ἀπὸ τὰ Βουλγαρικά, τὰ ὁποῖα ἐπωφελοῦμενα τῆς συμμαχίας τῶν μετὰ τῆς φασιστικῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Χιτλερικῆς Γερμανίας, κατέλαβον ὠρισμένας Ἑλληνικὰς περιοχάς.

Κομμουνιστικὸν πολίτευμα εἶναι μία μορφή δικτατορίας, εἰς τὴν ὁποίαν ὅλη ἡ κρατικὴ ἐξουσία συγκεντροῦται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος.

Ἡ κομμουνιστικὴ δικτατορία εἶναι γνωστὴ μὲ τὸ ὄνομα «**δικτατορία τοῦ Προλεταριάτου**», δηλ. τῆς ὀργανώσεως τῶν προλεταρίων.

Προλετάριοι εἶναι οἱ ἐργάται τῶν μεγάλων ἐργοστασίων καὶ ἐπιχειρήσεων, οἱ ὁποῖοι ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον στεροῦνται μορφώσεως καὶ ιδιοκτησίας.

Οὗτοι ὀργανοῦνται στρατιωτικῶς καὶ δι' ἐπαναστατικῶν ἐνεργειῶν καὶ διὰ τῆς βίας προσπαθοῦν νὰ καταλάβουν τὴν κρατικὴν ἐξουσίαν καὶ νὰ ἐφαρμόσουν τὰς ἀρχὰς τοῦ κομμουνισμοῦ. Ὁ κομμουνισμός, ὥς οἰκονομικὸν σύστημα, ἐπιδιώκει τὴν κοινοκτημοσύνην ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν εἰς τὴν γῆν. Δι' αὐτὸ καταργεῖ τὴν ἀτομικὴν ιδιοκτησίαν καὶ κρατικοποιεῖ ὅλα τὰ μέσα παραγωγῆς καὶ τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας.

Ὡς πολιτικὸν σύστημα ἀποστερεῖ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸ πρῶτον καὶ πολυτιμότεον ἀγαθόν, τὴν ἐλευθερίαν, καὶ ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτὸν πᾶσαν πρωτοβουλίαν δημιουργικῆς δράσεως.

Περιορίζει τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου, τῆς σκέψεως τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ τύπου καὶ θέτει ὑπὸ ἔλεγχον τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν τέχνην.

Διώκει τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν καὶ καταργεῖ ὅλας τὰς ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς ἀξίας, ὥς γνωρίσματα τῆς ἀστικῆς τάξεως.

Ἀσκεῖ καταναγκασμὸν καὶ βίαν ἐπὶ τοῦ ἀτόμου, διότι ὀρίζει τὸ εἶδος, τὸ ποσόν, τὸν τόπον, τὸν χρόνον καὶ τὰ μέσα ἐργασίας ἐκάστου ἀτόμου.

Ἡ Δικτατορία τοῦ Προλεταριάτου ἰδρύθη τὸ πρῶτον εἰς τὴν Ρωσίαν τὸ 1917 μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου.

Ἐκτοτε ὄχι μόνον διετηρήθη εἰς τὴν Ρωσίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπεβλήθη εἰς τὰς γειτονικὰς χώρας.

Εἰς τὴν Ρωσίαν ὅλη ἡ πολιτικὴ ἐξουσία ἀσκεῖται ἀπὸ περιφερειακὰ συμβούλια τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, τὰ ὁποῖα λέγονται εἰς τὴν Ρωσικὴν γλῶσσαν **Σοβιέτ**. Τὰ περιφερειακὰ σοβιέτ ἐκλέγουν τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον, δηλ. Ἀνώτατον Σοβιέτ, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται τυπικῶς τὸ ἀνώτατον ὄργανον τοῦ Κράτους, ὃ δὲ Πρόεδρος αὐτοῦ, θεωρεῖται ὡς ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους.

Εἰς τὴν Ἀλβανίαν, τὴν Ρουμανίαν, τὴν Πολωνίαν, τὴν Οὐγγαρίαν, τὴν Τσεχοσλοβακίαν, τὴν Ἀνατολικὴν Γερμανίαν, τὴν Κίνα, τὴν Βόρειον Κορέαν, τὸ Βόρειον Βιετνάμ καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ἐπεβλήθη ὁ κομμουνισμός, ἐφηρμόσθη παρόμοιον σύστημα διοικήσεως.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί εἶναι φασισμός ;
2. Τί εἶναι ἔθνικοσοσιαλισμός ;
3. Τί εἶναι κομμουνισμός ;
4. Τί συμφορὰς ἐπεσώρευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ κομμουνισμός ;
5. Τί σᾶς ἐνθυμίζει τὸ ὄνομα Μουσολίνι ;
6. Τί γνωρίζετε διὰ τὸν Χίτλερ ;

ΤΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ

α) Τί εἶναι κοινοβουλευτικὸν σύστημα ;

Ὁ λαὸς τὰ παλαιὰ χρόνια ἐκυβέρνηα ὁ ἴδιος τὸ Κράτος. Διὰ τοῦτο συνεκεντρώνετο εἰς ἓν ὠρισμένον μέρος, εἰς τὴν **Ἐκκλησίαν τοῦ Δήμου**, καὶ ἐκεῖ ἐλάμβανεν ὁ ἴδιος διαφόρους ἀποφάσεις, ἂν ἔπρεπε νὰ γίνῃ πόλεμος ἢ εἰρήνη κλπ.

Τοῦτο ὅμως ἦτο εὐκόλον, διότι τὰ ὅρια τοῦ Κράτους ἦσαν περὶ ὠρισμένα καὶ οἱ πολῖται ἦσαν ὀλίγοι.

Σήμερον ὅμως τὰ πράγματα ἔχουν ἀλλάξει.

Τὰ ὅρια τοῦ Κράτους εἶναι μεγάλα καὶ οἱ πολῖται πολλοί.

Ὁ λαός, διὰ νὰ διοικῇ τὸ Κράτος, ἐκλέγει ὠρισμένα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἐπὶ ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα τὸν ἀντιπροσωπεύουν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Κράτους.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ λέγονται **Βουλευταὶ** καὶ τὸ σύνολον τούτων **Κοινοβούλιον**.

Τὸ Κοινοβούλιον, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ, ψηφίζει τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, ἐλέγχει τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἐπιδοκιμάζει ἢ ἀποδοκιμάζει τὰς πράξεις της. Εἰς περίπτωσιν δὲ κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἐγκρίνει τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως, ὑποχρεώνει αὐτὴν νὰ ὑποβάλῃ τὴν παραίτησίν της εἰς τὸν Βασιλέα.

Ὁ τρόπος τῆς διοικήσεως τοῦ Κράτους διὰ τοῦ Κοινοβουλίου λέγεται κοινοβουλευτικὸν σύστημα.

β) Τὸ κοινοβουλευτικὸν σύστημα εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ κοινοβουλευτικὸν σύστημα θεωρεῖται τὸ καλύτερον ἀπ' ὅλα τὰ ἄλλα. Διὰ τοῦτο ἐφαρμόζεται εἰς ὅλα τὰ προηγμένα Κράτη, ἰδίᾳ μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰσῆχθη διὰ πρῶτην φορὰν τὸ 1875, ὅτε Πρωθυπουργὸς ἦτο ὁ Χαρ. Τρικούπης, διὰ λόγου τοῦ βασιλέως, ὅστις διεκήρυξεν εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Βουλῆς.

Γραπτῶς καθιερώθη διὰ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1927.

Τὸ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα τοῦ 1968 εἰς τὸ ἄρθρον 2 ὁρίζει ὅτι:

«Ἀπασαι αἱ ἐξουσίαι πηγάζουν ἐκ τοῦ λαοῦ, ὑπάρχουν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἔθνους καὶ ἀσκοῦνται, καθ' ὃν τρόπον ὁρίζει τὸ Σύνταγμα»

Ἐπίσης διὰ τοῦ ἁρθρου 92, 93 ὑποχρεώνει τὸν Πρωθυπουργὸν νὰ ζητῇ ψῆφον ἐμπιστοσύνης ἀπὸ τὴν Βουλὴν, ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὀρκωμοσίας, νὰ παραιτηθῇ δὲ μετὰ τῆς Κυβερνήσεώς του, ἐὰν ἡ Βουλὴ ἀρνηθῇ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν ψῆφον ἐμπιστοσύνης.

Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἡ Κυβέρνησις παραιτεῖται καὶ καλεῖται ὁ λαὸς εἰς νέας ἐκλογὰς πρὸς ἀνάδειξιν νέου Κοινοβουλίου.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί εἶναι κοινοβουλευτικὸν σύστημα ;
2. Πόθεν ἀπορρέουν αἱ ἐξουσίαι εἰς τὸ κοινοβουλευτικὸν σύστημα ;
3. Πότε καὶ ἐπὶ τίνος Πρωθυπουργοῦ εἰσῆχθη τὸ κοινοβουλευτικὸν σύστημα εἰς Ἑλλάδα ;
4. Τί διαφέρει τὸ κοινοβουλευτικὸν σύστημα ἀπὸ τὰ δικτατορικά ;

ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

α) Τί εἶναι πολιτικὸν κόμμα ;

Ὅλοι οἱ πολῖται ἐνὸς Κράτους δὲν ἔχουν τὰ ἴδια πολιτικὰ φρο-

νήματα, δηλαδή δεν έχουν την ιδίαν γνώμην διὰ τὰ πράγματα τῆς Πολιτείας.

Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστος νομίζει ὅτι τὰ ἰδικὰ του πολιτικά φρονήματα εἶναι τὰ καλύτερα καὶ τὰ συμφερότερα, προσπαθεῖ νὰ τὰ ἐπιβάλῃ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους καὶ συνεπῶς καὶ εἰς τὸ Κράτος.

Μόνος του ὅμως δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο

Διὰ τοῦτο ἐνώνεται μὲ ἄλλους, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὰ ἴδια πολιτικὰ φρονήματα καὶ σχηματίζουν μίαν ὁμάδα, τὴν ὁποίαν ὀργανώνουν, ὥστε ν' ἀποτελῇ μίαν ὀργάνωσιν μὲ τὸν ἀρχηγόν, τὸ συμβούλιον καὶ ὅ,τι χρειάζεται μία ὀργάνωσις.

Ἡ ὀργάνωσις πολλῶν πολιτῶν, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὰ αὐτὰ πολιτικὰ φρονήματα καὶ ἐπιδιώκουν νὰ τὰ ἐπιβάλλουν εἰς τὸ Κράτος, λέγεται πολιτικὸν κόμμα.

β) Τὰ Ἑλληνικὰ πολιτικὰ κόμματα.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Συντάγματος 1968 πᾶς Ἕλλην ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἰδρῇ κόμμα. Διὰ ν' ἀναγνωρισθῇ ὅμως πρέπει νὰ τὸ ἐγκρίνῃ τὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον, εἰς τὸ ὅποιον ὑποχρεοῦται ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος νὰ ὑποβάλῃ τὸ καταστατικόν του.

Κόμμα, τὸ ὅποιον ἐπιδιώκει σκοποὺς, οἱ ὅποιοι εἶναι ἀντίθετοι πρὸς τὸ πολίτευμα ἢ ἐκθέτουν εἰς κίνδυνον τὴν ἀκεραιότητα τῆς χώρας, διαλύεται.

Τὰ Ἑλληνικὰ κόμματα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔπαιξαν ἀποφασιστικὸν ρόλον εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Ἑθνους.

Πολλάκις δὲ, λόγῳ τῆς ὀξείας διαμάχης των, ἔγιναν αἰτία μεγάλων ἐθνικῶν συμφορῶν.

Διὰ ν' ἀποφεύγωνται τὰ σφάλματα τοῦ παρελθόντος, πρέπει τὸ κάθε νέον πολιτικὸν κόμμα τῆς Πατρίδος μας νὰ μὴ ἐπιδιώκῃ προσωπικὰ καὶ κομματικὰ συμφέροντα εἰς βάρος τῶν ἄλλων πολιτῶν, ἀλλὰ ν' ἀποβλέπῃ εἰς τὸ συμφέρον τοῦ Ἑθνους.

Ἐπίσης πρέπει ν' ἀποφεύγῃ τὴν ἐπικράτησίν του διὰ δημαγωγικῶν μέσων, ἀπατηλῶν ὑποσχέσεων, κολακειῶν καὶ κατασυκοφαντήσεως τῶν ἄλλων κομμάτων, ἀλλὰ νὰ ἐπιβάλλεται διὰ τῶν ἀρχῶν του.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί εἶναι πολιτικὸν κόμμα ;
2. Πῶς δημιουργοῦνται τὰ πολιτικὰ κόμματα ;
3. Τί γνωρίζετε διὰ τὰ πολιτικὰ κόμματα τῆς Ἑλλάδος ;

ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΘΕΣΜΟΙ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

α) Τι είναι Σύνταγμα ;

Σύνταγμα είναι ο θεμελιώδης νόμος, ο οποίος καθορίζει τον τρόπον της οργανώσεως του Κράτους.

Δηλαδή είναι ο νόμος, ο οποίος όριζει το πολίτευμα, τὰς ἐξουσίας καὶ τὰ ὄργανα τοῦ Κράτους, ὡς καὶ τὰ βασικά δικαιώματα καὶ καθήκοντα τῶν πολιτῶν.

Τὸ Σύνταγμα εἶναι ὁ ἰσχυρότατος νόμος τοῦ Κράτους. Νόμοι, οἱ ὅποιοι ἔρχονται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος λέγονται **ἀντισυνταγματικοί**.

Οἱ ἀντισυνταγματικοὶ νόμοι εἶναι ἄκυροι καὶ συνεπῶς δὲν ἔχουν ἐφαρμογήν.

Ἐὰν ὁ νόμος εἶναι ἢ δὲν εἶναι συνταγματικός, τὸ κρίνει τὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον, ὅπως ὀρίζει τὸ ἄρθρον 106 τοῦ νέου Συντάγματος.

Τὸ Σύνταγμα ἀποτελεῖται ἀπὸ διατάξεις θεμελιώδεις καὶ μὴ θεμελιώδεις. Εἰς τὰς θεμελιώδεις διατάξεις ἀνήκει καὶ ἡ διάταξις, ἡ ὁποία καθορίζει τὴν μορφήν τοῦ πολιτεύματος.

Αἱ θεμελιώδεις διατάξεις τοῦ Συντάγματος κατὰ τὸ ἄρθρον 137 δὲν ἀναθεωροῦνται. Αἱ μὴ θεμελιώδεις δύνανται ν' ἀναθεωρηθοῦν μετὰ πάροδον δεκαετίας ἀπὸ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Συντάγματος διὰ τοῦ Δημοψηφίσματος, ἐὰν τοῦτο ζητήσῃ ἡ Βουλὴ διὰ πλειοψηφίας τριῶν πέμπτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς.

β) Ἑλληνικὰ Συντάγματα.

Ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἡ ὁποία ἐγένετο τὴν 29ην Μαΐου 1453, ἡ Ἑλλὰς ἔχασε τὴν ἐλευθερίαν της καὶ συνεπῶς ἔπαυσε ν' ἀποτελῇ Κράτος.

Τὴν ἀνάγκην κρατικῆς διοικήσεως ἡσθάνθη, ὅταν οἱ ἥρωες τῆς

Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἀπηλευθέρωσαν ἐν τμήμα τῆς σκλαβωμένης Πατρίδος.

1. Προσωρινὸν πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος

Διὰ τοῦτο συνήλθεν ἡ πρώτη Ἐθνοσυνέλευσις τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Ἐπίδαυρον τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1822 καί, ἀφοῦ ἐκήρυξε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἐδέχθη ὁμοφώνως τὸ Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον εἶχε συντάξει μία ἐπιτροπή.

Δι' αὐτοῦ ἡ διοίκησις τῆς Χώρας ἀνετίθετο εἰς δύο σώματα, εἰς τὸ Βουλευτικὸν (Βουλὴν), τὸ ὁποῖον ἀπετελεῖτο ἀπὸ 70 βουλευτάς, καὶ εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν (Κυβέρνησιν), τὸ ὁποῖον ἀπετελεῖτο ἀπὸ 5 μέλη καὶ ἐξελέγετο ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ἐπίσης δι' αὐτοῦ καθωρίζετο ὡς Θρησκεία τοῦ Κράτους ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ, ἀνεγνωρίζετο ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία, ἡ ἰδιοκτησία καὶ κατηργεῖτο ἡ δουλεία, ἡ διάκρισις τῶν Ἑλλήνων εἰς κοινωνικὰς τάξεις κ.λ.π.

Τὸ πρῶτον Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος ὠνομάσθη «**Σύνταγμα τῆς Ἐπιδάουρου ἢ Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος**».

Τὸ Σύνταγμα τῆς Ἐπιδάουρου ἀνεθεωρήθη τὸν Μάρτιον τοῦ 1823 ὑπὸ τῆς δευτέρας Ἐθνοσυνελεύσεως, ἡ ὁποία συνήλθεν εἰς τὸ Ἀστρος.

Ἐκτοτε τὸ Σύνταγμα ὠνομάσθη «**Νόμος τῆς Ἐπιδάουρου**».

2. Τὸ πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ δεύτερον Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος ἐψηφίσθη τὴν 1ην Μαΐου 1827 ὑπὸ τῆς τρίτης Ἐθνοσυνελεύσεως, ἡ ὁποία συνήλθεν εἰς τὴν Τροιζήνα.

Τὸ νέον Σύνταγμα εἶναι γνωστὸν ὡς «**Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος**». Δι' αὐτοῦ καθιεροῦντο τρεῖς ἐξουσίαι : ἡ Νομοθετικὴ, ἡ Ἐκτελεστικὴ καὶ ἡ Δικαστικὴ.

Ἡ Ἐθνοσυνέλευσις τῆς Τροιζῆνος ἐξέλεξε ὡς Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος τὸν Ἰωάννην Καποδίστριαν, ὁ ὁποῖος ἐκυβέρνησεν ἐπὶ τρία καὶ ἡμισυ ἔτη μὲ συνέσιν, ἀλλ' ἐδολοφονήθη ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων του τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1831 εἰς τὸ Ναύπλιον.

3. Τὸ ἡγεμονικὸν Σύνταγμα τοῦ Ναυπλίου.

Μετὰ τὴν δολοφονίαν καὶ τὴν ἀναρχίαν, ἡ ὁποία ἐπηκολούθη-

σεν, ή 'Αγγλία, ή Γαλλία καί ή Ρωσία έμεσολάβησαν διά ν' αναγορευθῇ Βασιλεὺς τῆς 'Ελλάδος ό 'Όθων, ό όποίος ἦτο πρίγκηψ τῆς Βαυαρίας. Τόν Μάρτιον τοῦ 1832 συνῆλθεν ή τετάρτη 'Εθνοσυνέλευσις εἰς τό Ναύπλιον, ή όποία έτροποποίησε τό Σύνταγμα τῆς Τροιζήνος καί έψήφισε τό «**Ήγεμονικόν Σύνταγμα τοῦ Ναυπλίου**», τό όποίον καθιέρωνε τό μοναρχικόν πολίτευμα.

4. Τό πρῶτον Σύνταγμα τῆς 'Ελλάδος.

Ό 'Όθων ἀνῆλθεν εἰς τόν θρόνον τό 1833, ἀλλ' έπειδή ἦτο ἀνήλικος, τήν βασιλικήν έξουσίαν ἤσκουν οἱ 'Αντιβασιλεῖς, οἱ όποιοί ἦσαν Βαυαροί. Οὗτοι έκυβέρνησαν τήν χώραν αὐταρχικῶς, ἀνευ Βουλῆς καί Συντάγματος, μέχρι τῆς ένηλικιώσεως τοῦ 'Όθωνος. 'Αλλ' έπειδή καί ό 'Όθων συνέχισε τήν τακτικήν τῆς ἀντιβασιλείας, οἱ πολιτικοί καί οἱ στρατιωτικοί τῆς 'Ελλάδος έπανεστάτησαν τήν 3ην Σεπτεμβρίου 1843 καί ἠνάγκασαν τόν 'Όθωνα νά παραχωρήσῃ Σύνταγμα, τό όποίον έψηφίσθη ὑπό τῆς πρῶτης 'Εθνικῆς Συνελεύσεως, ή όποία συνῆλθεν εἰς 'Αθήνας τόν Μάρτιον τοῦ 1844.

Τό Σύνταγμα τοῦ 'Όθωνος εἶναι γνωστόν μέ τό όνομα «**Τό Πρῶτον Σύνταγμα τῆς 'Ελλάδος**».

Δι' αὐτοῦ καθιεροῦντο δύο Κοινοβουλευτικά σώματα, ή Βουλή, ή όποία άπετελεῖτο ἀπό 80 μέλη, τά όποία εξέλεγεν ό λαός, καί ἀπό τήν Γερουσίαν, ή όποία άπετελεῖτο ἀπό 28 μέλη, τά όποία διώριζεν ό Βασιλεὺς. Διά τοῦ Συντάγματος τούτου καθιεροῦτο ή Συνταγματική Βασιλεία.

'Επειδή όμως ό 'Όθων δέν έτήρησε τό Σύνταγμα, εἰς τό όποίον ώρκίσθη, έκηρύχθη έκπτωτος τόν 'Οκτώβριον τοῦ 1862 δι' έπαναστάσεως τοῦ λαοῦ τῶν 'Αθηνῶν.

5. Τό Σύνταγμα τοῦ 1864.

Μετά τήν έκθρόνισιν τοῦ 'Όθωνος, συνῆλθεν εἰς τὰς 'Αθήνας τόν Δεκέμβριον τοῦ 1862 ή δευτέρα 'Εθνοσυνέλευσις, ή όποία ἀνεκήρυξεν ως Βασιλέα τῶν 'Ελλήνων τόν δευτερότοκον υἱόν τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας Γεώργιον, ὑπό τό όνομα «**Γεώργιος Α' Βασιλεὺς τῶν 'Ελλήνων**».

'Η δευτέρα 'Εθνοσυνέλευσις κατήρτισε νέον Σύνταγμα, τό όποίον εἶναι γνωστόν ως Σύνταγμα τοῦ 1864. Δι' αὐτοῦ ἀνεγνωρίζετο ή κυριαρχία τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ, κατηργεῖτο ή Γερουσία, ως σῶμα

ἀριστοκρατικόν, καὶ γενικῶς καθιεροῦτο ὡς πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος ἡ **Βασιλευομένη Δημοκρατία**.

Τὸ Σύνταγμα τοῦτο ἴσχυσε μέχρι τοῦ 1911, ὅποτε συνήλθεν ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ, ἡ ὁποία ἀνεθεώρησε τὰς μὴ θεμελιώδεις διατάξεις του.

Κατὰ τὸ 1920 ἔγιναν ἐκλογαὶ καὶ συνήλθεν εἰς Ἀθήνας ἡ Γ' Ἐθνοσυνέλευσις, ἡ ὁποία ἤρχισε νὰ συντάσῃ νέον Σύνταγμα. Δὲν προέλαβεν ὅμως νὰ τὸ τελειώσῃ, διότι συνέβη ἡ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ τὸ 1922 καὶ ἡ Ἐπανάστασις Πλαστήρα - Γονατᾶ - Χατζηκυριακού, ἡ ὁποία διέλυσε τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν.

Τὸ 1923 ἔγιναν νέαι ἐκλογαὶ καὶ ἐξελέγη ἡ Δ' ἐν Ἀθήναις Ἐθνοσυνέλευσις, ἡ ὁποία ἐκήρυξε τὴν 25ην Μαρτίου 1924 ἐκπτωτον τὸν Βασιλέα Γεώργιον τὸν Α' καὶ καθώρισεν ὡς πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος τὴν **Προεδρικὴν Δημοκρατίαν**, ἡ ὁποία ἐπεκυρώθη διὰ Δημοψηφίσματος τὴν 13ην Ἀπριλίου 1924.

Ἡ Δ' Ἐθνοσυνέλευσις δὲν ἠδυνήθη νὰ συντάξῃ καὶ ψηφίσῃ Σύνταγμα τῆς Προεδρικῆς Δημοκρατίας, διότι τὸ 1927 ἐπανιδρύθη ἡ Βασιλευομένη Δημοκρατία καὶ ἐπανῆλθεν εἰς ἰσχὺν τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864, ὡς ἐτροποποιήθη τὸ 1911.

Τὸ Σύνταγμα τοῦτο ἴσχυσε μέχρι τοῦ ἔτους 1968.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖον Σύνταγμα καθώριζε ὡς πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος τὴν Συνταγματικὴν Βασιλείαν ;
2. Τί διαφέρει ἡ Βασιλευομένη Δημοκρατία ἀπὸ τὴν Συνταγματικὴν Βασιλείαν ;
3. Ποῖον Σύνταγμα ἴσχυεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μέχρι τοῦ 1968 ;
4. Ποῖαι εἶναι αἱ θεμελιώδεις διατάξεις τοῦ Συντάγματος ;
5. Διατί δὲν ἀναθεωροῦνται αἱ θεμελιώδεις διατάξεις τοῦ Συντάγματος ;

6. Τὸ Σύνταγμα τοῦ 1968.

Τὸ Σύνταγμα τοῦτο συνέταξεν ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις τῆς Ἐπαναστάσεως τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967.

Αὕτη μεταξὺ τῶν ἄλλων βασικῶν σκοπῶν τῆς ἔθεσε καὶ τὴν σύνταξιν ἐνὸς συγχρόνου Συντάγματος, τὸ ὁποῖον νὰ εἶναι σύμφωνον πρὸς τὰ Ἑλληνοχριστιανικὰ ἰδεώδη καὶ πρὸς τὰς σημερινὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Ἔθνους.

Διὰ τοῦτο ἀνέθεσε τὴν σύνταξιν τούτου εἰς μίαν ἐπιτροπὴν

διακεκριμένων νομομαθῶν, ἢ ὁποῖα κατόπιν μακρᾶς καὶ ἐπιπόνου ἐργασίας ἡτοίμασε τοῦτο. Διὰ νὰ εἶναι ὅμως σύμφωνον πρὸς τὰς βασικὰς ἀρχὰς τῆς δημοκρατίας, ἔπρεπε νὰ τεθῇ ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τοῦτο ἐγένετο τὴν 29ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1968. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς κατόπιν Δημοψηφίσματος ἐνέκρινε διὰ συντριπτικῆς πλειοψηφίας τὸ νέον Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον ἐγκαινιάζει μίαν νέαν περίοδον εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τοῦ ἐνδόξου Ἔθνους μας.

Ἡ τιμὴ ἀνήκει ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τοὺς ἡγέτας τῆς ἡρωϊκῆς Ἐπαναστάσεως τῆς 21ης Ἀπριλίου, οἱ ὁποῖοι ὄχι μόνον ἔσωσαν τὸ Ἔθνος, ἀλλὰ καὶ ἡνοιξαν εἰς αὐτὸ τὴν ὁδὸν πρὸς τὰ αἰώνια πεπρωμένα του.

Τὸ νέον Σύνταγμα κατὰ τὰς κυριωτέρας διατάξεις ἔχει ὡς ἀκολουθῶς :

1. Ἀνώτατος Ἀρχων.

Ἀνώτατος Ἀρχων τοῦ Κράτους κατὰ τὸ ἀρθρ. 30 τοῦ Συντάγματος 1968 εἶναι ὁ Βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ σύμβολον τῆς ἐνότητος τοῦ Ἔθνους.

Ὁ Βασιλεὺς εἶναι ἰσόβιος καὶ κληρονομικός. Ὅταν ἀποθάνῃ, τὸν διαδέχεται ὁ πρωτότοκος υἱὸς αὐτοῦ. Ἐὰν καὶ οὗτος ἀποθάνῃ, ὁ δευτερότοκος, ὁ τριτότοκος κλπ.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ Διάδοχος, ὀρίζει τοῦτον ὁ Βασιλεὺς μετὰ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Βουλῆς.

Ὅταν ἀποθάνῃ ἢ παραιτηθῇ ὁ Βασιλεὺς, ἐὰν ὁ Διάδοχος εἶναι ἀνήλικος, ἢ ἄσκησις τῆς Βασιλικῆς Ἐξουσίας ἀνατίθεται εἰς Ἀντιβασιλείαν, ἢ ὁποῖα ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία μέλη, τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, τὸν Πρόεδρον τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου καὶ τὸν Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς ἀπουσιάζῃ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἢ ἐξουσία ἀνατίθεται εἰς τὸν ἐνῆλικον Διάδοχον.

Ἐὰν ὁ Διάδοχος εἶναι ἀνήλικος ἢ ἀπουσιάζῃ, ἀνατίθεται εἰς τὴν τριμελῆ Ἀντιβασιλείαν.

Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς, λόγῳ ἀσθενείας, δὲν δύναται ν' ἀσκῇ τὰ βασιλικά του καθήκοντα, ὀρίζει τὸν Διάδοχον ὡς Ἀντιβασιλέα. Ἐὰν ὅμως οὗτος εἶναι ἀνήλικος ἢ ἀπουσιάζῃ, διορίζει Τοποτηρητὴν

τοῦ Θρόνου, ὁ ὁποῖος ὀφείλει νὰ εἶναι Ἕλλην πολίτης καὶ ὁπαδὸς τοῦ Ἀνατολικοῦ Ὁρθοδόξου Δόγματος.

Αἱ ἀρμοδιότητες τοῦ Βασιλέως : Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ ἐνεργῇ ὠρισμένας κρατικὰς πράξεις. Ἡ ἱκανότης αὕτη καλεῖται **ἀρμοδιότης τοῦ Βασιλέως.**

Τὸ Σύνταγμα διὰ τῶν ἄρθρων 42-55 καθορίζει τὰς ἀρμοδιότητας τοῦ Βασιλέως. Αἱ κυριώτεραι ἀπ' αὐτὰς εἶναι :

1) Διορίζει τὸν Πρωθυπουργὸν καὶ τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως, τὰ ὁποῖα προτείνει ὁ Πρωθυπουργός.

2) Παύει τὴν Κυβέρνησιν, ἀφοῦ ἀκούσῃ τὴν γνώμην τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἔθνους.

3) Συγκαλεῖ τακτικῶς τὴν Βουλὴν μίαν φορὰν τὸ ἔτος, ἐκτάκτως δέ, ὡσάκις κρίνῃ τοῦτο σκόπιμον.

4) Διαλύει τὴν Βουλὴν μετὰ ἀπὸ γνώμην τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἔθνους καὶ καλεῖ τὸν λαὸν νὰ ἐκλέξῃ ἐντὸς 35 ἡμερῶν νέαν Βουλὴν.

5) Ἐπικυρώνει, ἐκδίδει καὶ δημοσιεύει τοὺς νόμους, οἱ ὁποῖοι ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

6) Ἀρχει τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, ἀλλὰ τὴν διοίκησιν τούτων ἀσκεῖ ἡ Κυβέρνησις.

7) Διορίζει καὶ παύει τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους.

8) Ἀπονέμει παράσημα, ἀμνηστεύει πολιτικὰ ἀδικήματα, χαρίζει, μετατρέπει ἢ μετριάξει ποινάς, τὰς ὁποίας ἐπέβαλον τὰ Δικαστήρια.

9) Κηρύττει πόλεμον, συνομολογεῖ συνθήκας κ.λ.π.

10) Συγκαλεῖ τὸ Συμβούλιον τοῦ Ἔθνους, τὸ ὁποῖον ἀπαρτίζεται ἀπὸ τὸν Πρωθυπουργόν, τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, τοὺς Ἀρχηγούς τῶν δύο ἰσχυροτέρων εἰς τὴν Βουλὴν κομμάτων, τὸν Πρόεδρον τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου καὶ ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸν τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖον πολίτευμα ὀρίζει τὸ νέον Σύνταγμα ;
2. Ποῖαι αἱ ἀρμοδιότητες τοῦ Βασιλέως ;
3. Τί σημαίνει ὁ Θρόνος εἶναι κληρονομικός ;
4. Ποῖος ἀναπληροῖ τὸν Βασιλέα, ὅταν εἶναι ἀνίκανος δι' ὑπηρεσίαν ;

2. Νομοθετικὴ ἐξουσία.

Τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἀσκεῖ ἡ Βουλὴ καὶ ὁ Βασιλεὺς. Ἡ

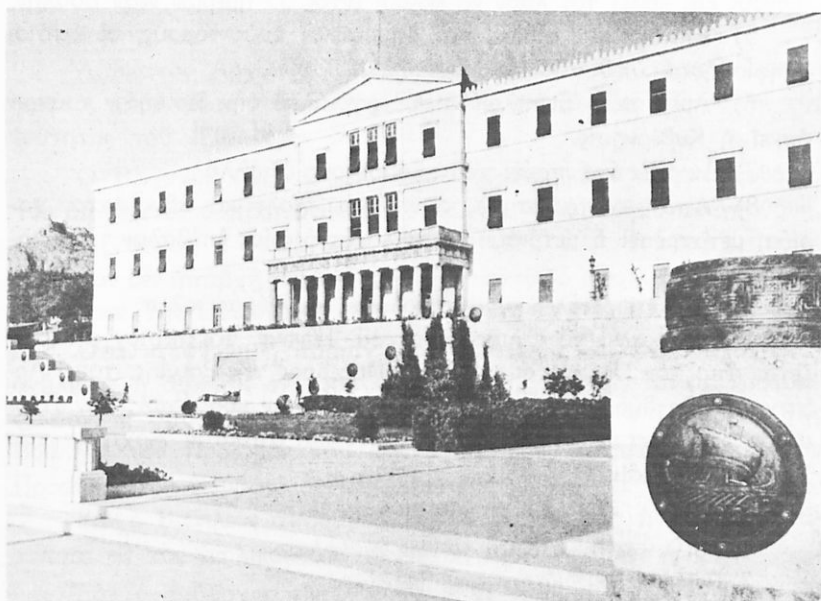
Βουλή συγκροτείται, ὅπως καθορίζουν τὰ ἄρθρα 57-70 τοῦ Συντάγματος. Ἀπαρτίζεται ἀπὸ βουλευτάς, οἱ ὅποιοι ἐκλέγονται ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἑλληνας πολίτας, ἄρρενας καὶ θήλεις, οἱ ὅποιοι ἔχουν συμπληρώσει τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας καὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα ἐκλογῆς.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν δὲν δύναται νὰ εἶναι μεγαλύτερος τῶν 150. Ἐκλέγονται δὲ οὗτοι ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους διὰ μίαν πενταετίαν.

Διὰ νὰ ἐκλεγῇ κανεὶς βουλευτής, πρέπει νὰ εἶναι Ἕλλην πολίτης, νὰ ἔχη συμπληρώσει τὸ 25ον ἔτος τῆς ἡλικίας, νὰ ἔχη τὴν ἰκανότητα νὰ ἐκλέγη, νὰ ἔχη ἀπολυτήριον τοῦλάχιστον Μέσης Σχολῆς κ.λ.π.

Αἱ ἀρμοδιότητες τῆς Βουλῆς εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νομοθετικά. Καθορίζονται λεπτομερέστερον διὰ τῶν ἁρθρῶν 71-86 τοῦ Συντάγματος.

Ἡ Βουλή συνέρχεται κατ' ἔτος τὴν 15ην Σεπτεμβρίου εἰς τα-

Ἡ Βουλή

κτικὴν σύνοδον, ἡ ὁποία διαρκεῖ ὄχι ὀλιγώτερον τῶν τριῶν μηνῶν. Δύναται ὅμως νὰ συνέλθῃ καὶ ἐκτάκτως.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τακτικῆς συνόδου συζητεῖ, ψηφίζει κλπ. σχέδια καὶ προτάσεις νόμων, τὰ ὅποια ἀφοροῦν τὴν λειτουργίαν τοῦ Κράτους. Ἐπίσης κάμνει ἔλεγχον τῶν πράξεων τῶν Ὑπουργῶν, συζητεῖ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους, κοπῆς νομίματος, ἐπιβολῆς φόρων κλπ.

Ἡ Βουλὴ, διὰ τὴν καλυτέραν ἐπεξεργασίαν προτάσεων νόμων κ.λ.π., χωρίζεται εἰς τμήματα, τὰ ὅποια καλοῦνται Ἐπιτροπαί. Αἱ Ἐπιτροπαί, ὅταν ἐπεξεργασθοῦν τοὺς νόμους, ὑποβάλλουν αὐτοὺς εἰς τὴν Ὀλομέλειαν τῆς Βουλῆς πρὸς ψήφισιν. Θεωρεῖται δὲ ἡ Βουλὴ ὅτι εἶναι εἰς Ὀλομέλειαν, ὅταν παρίσταται τὸ ἓν τρίτον τῶν μελῶν τῆς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖαι εἶναι αἱ ἐξουσίαι τοῦ Κράτους ;
2. Ποίαν ἐξουσίαν ἀσκεῖ ἡ Βουλὴ ;
3. Ποῖα προσόντα πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ὑποψήφιος βουλευτής ;
4. Ποῖαι αἱ ἀρμοδιότητες τῆς Βουλῆς ;

3) Ἐκτελεστικὴ ἐξουσία.

Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἀσκεῖται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Ὁ τρόπος τῆς συγκροτήσεως τῆς Κυβερνήσεως καθορίζεται διὰ τῶν ἀρθρῶν 87 καὶ 88 τοῦ Συντάγματος.

Ἡ Κυβέρνησις ἀπαρτίζεται ἀπὸ τὸν Πρωθυπουργόν, τοὺς Ἀντιπροέδρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοὺς Ὑπουργούς. Οὗτοι ἀποτελοῦν ἓν Συμβούλιον, τὸ ὅποῖον λέγεται Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Οἱ Ὑπουργοὶ δὲν δύνανται νὰ εἶναι περισσότεροι ἀπὸ 20. Ἐπίσης δὲν δύνανται νὰ εἶναι μέλη τῆς Βουλῆς, ἐκτὸς τοῦ Προέδρου καὶ τῶν Ἀντιπροέδρων τῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ Ὑπουργοὶ ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ εἶναι πρόσωπα εἰδικὰ εἰς ὠρισμένους κλάδους τῆς διοικήσεως.

Διὰ νὰ γίνῃ Ὑπουργός, Ὑφυπουργός καὶ γενικῶς μέλος τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ προσόντα, τὰ ὅποια ἀπαιτοῦνται διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ βουλευτοῦ.

Αἱ ἀρμοδιότητες τῆς Κυβερνήσεως καθορίζονται διὰ τῶν ἀρθρῶν 89-94 τοῦ νέου Συντάγματος.

Ὁ Πρωθυπουργός εἶναι Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Δύνатаι ὁμως νὰ εἶναι ταύτοχρόνως καὶ Ὑπουργός, δηλαδὴ νὰ εἶναι Πρωθυπουργός καὶ νὰ προΐσταται ἐνὸς Ὑπουργείου.

Οὗτος εἶναι τὸ σπουδαιότερον πρόσωπον ὅλης τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Ἐπειδὴ εἶναι ἀρχηγὸς κόμματος, ἐφαρμόζει ἴδιον πολιτικὸν πρόγραμμα. Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν του :

- 1) Προεδρεύει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.
- 2) Χαράσσει τὴν γενικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως.
- 3) Κατευθύνει τὰς ἐνεργείας τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ πολιτικοῦ του προγράμματος.

4) Παρακολουθεῖ τὰς πράξεις τῶν Ὑπουργῶν καί, ὡς αὐτοὶ παρίσταται ἀνάγκη, ἀντικαθιστᾷ αὐτούς.

5) Ἐποπτεύει, ἐὰν αἱ δημόσιαι ὑπηρεσίαι καὶ αἱ ἄλλαι, αἱ ὁποῖαι ἐνδιαφέρουν τὸ Δημόσιον, ἐφαρμόζουν τοὺς νόμους πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Κράτους.

6) Ἀντιπροσωπεύει τὸ Κράτος εἰς τὰς σχέσεις του μὲ τὰ ἄλλα Κράτη.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι τῆς Κυβερνήσεως βοηθοῦν τὸν Πρόεδρον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του. Ὅταν δὲ οὗτος ἀπουσιάζῃ ἢ κωλύεται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του, ἀναπληρώνουν αὐτόν.

Οἱ Ὑπουργοὶ ἀσκοῦν τὰς ἀρμοδιότητας, τὰς ὁποίας ὀρίζουν οἱ νόμοι. Οἱ Ὑφυπουργοὶ βοηθοῦν τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ ἀσκοῦν τὰς ἀρμοδιότητας, τὰς ὁποίας τοὺς ἀναθέτουν οἱ Ὑπουργοί.

Τὰ κυριώτερα τῶν Ὑπουργείων εἶναι :

1) Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως, τὸ ὁποῖον συνεργάζεται μετὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς.

2) Τὸ Ὑπουργεῖον Συντονισμοῦ, τὸ ὁποῖον συντονίζει τὸ ἔργον τῶν παραγωγικῶν Ὑπουργείων καὶ καθορίζει τὸ οἰκονομικὸν πρόγραμμα τοῦ Κράτους.

3) Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, τὸ ὁποῖον παρακολουθεῖ καὶ κατευθύνει τὰς σχέσεις τοῦ Κράτους μετὰ τῶν ἄλλων Κρατῶν.

4) Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τὸ ὁποῖον μεριμνᾷ διὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἀσφάλειαν τῆς χώρας.

5) Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, τὸ ὁποῖον ἔχει ἔργον τὴν ὀργάνωσιν τῆς διοικήσεως, τῆς αὐτοδιοικήσεως κλπ. τῆς χώρας.

6) Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης, τὸ ὁποῖον φροντίζει διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν τῶν Δικαστηρίων.

7) Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων τὸ ὁ-

ποῖον φροντίζει διὰ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ Ἔθνους καὶ τὴν μὀρφωσιν τῶν νέων.

8) Τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν, τὸ ὁποῖον διαχειρίζεται τὰ δημόσια ἔσοδα τοῦ Κράτους.

9) Τὸ Ὑπουργεῖον τοῦ Ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον φροντίζει διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ ἔμπορίου.

10) Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Βιομηχανίας, τὸ ὁποῖον ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιοτεχνίας καὶ βιομηχανίας.

11) Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἑργασίας, τὸ ὁποῖον ὀργανώνει τὰς συνθήκας ἔργασίας καὶ ἀμοιβῆς.

12) Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας, τὸ ὁποῖον ὀργανώνει τὰς καλλιεργείας.

13) Τὸ Ὑπουργεῖον Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, τὸ ὁποῖον φροντίζει διὰ τὴν περίθαλψιν τοῦ λαοῦ.

14) Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, τὸ ὁποῖον ἔχει ἔργον νὰ προαγάγῃ τὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν τοῦ Ἔθνους.

15) Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Συγκοινωνιῶν, τὸ ὁποῖον εὐθύνεται διὰ τὴν ὀργάνωσιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῶν συγκοινωνιῶν καὶ διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας.

16) Τὸ Ὑπουργεῖον Δημοσίων Ἔργων, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν εὐθύνην διὰ τὴν μελέτην καὶ ἐκτέλεσιν δημοσίων ἔργων.

17) Τὸ Ὑπουργεῖον Δημοσίας Τάξεως, τὸ ὁποῖον ἔργον ἔχει τὴν ἐσωτερικὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποία ἡ σύνθεσις τῆς Κυβερνήσεως ;
2. Ποῖαι αἱ ἀρμοδιότητες τοῦ Πρωθυπουργοῦ ;
3. Πῶς δύναται νὰ γίνῃ κανεὶς Πρωθυπουργός ;
4. Ποία ἀπὸ τὰ Ὑπουργεῖα εἶναι παραγωγικά ;
5. Ποῖον Ὑπουργεῖον ἔχει σχέσιν μὲ τοὺς μαθητάς ;

4. Δικαστικὴ ἐξουσία.

α) Τί εἶναι δίκαιον ;

Οἱ ἄνθρωποι, εὐθύς ὡς ὀργάνωσαν τὴν κοινωνίαν εἰς Πολιτείαν, ἀντελήφθησαν ὅτι, διὰ νὰ εἶναι ἡ συμβίωσις των ὁμαλή, ἔπρεπε νὰ ὀρίσουν μερικοὺς κανόνες, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων νὰ ρυθμίζουν τὰς σχέσεις μεταξύ των καὶ πρὸς τὴν Πολιτείαν. Οἱ κανόνες οὗτοι,

οί όποιοί έδήλουν τήν θέλησιν τής κοινωνίας, απέβησαν σὺν τῷ χρόνῳ τόσον ισχυροί, ὥστε ν' άποτελοῦν τά θεμέλια τής ζωής τῶν ανθρώπων εἰς τήν κοινωνίαν.

Τὸ σύνολον τῶν κανόνων, διὰ τῶν όποίων ρυθμίζονται αἱ σχέσεις τῶν ανθρώπων μεταξύ των, λέγεται δίκαιον.

Ἐπειδή δέ άλλοι άπό τοὺς κανόνas αὐτοὺς εἶναι άγραφοι καὶ άλλοι γραπτοί, τὸ δίκαιον διακρίνεται εἰς γραπτὸν καὶ εἰς άγραφον. Τὸ γραπτὸν δίκαιον ονομάζεται νόμος, ἐνῶ τὸ άγραφον ἔθιμον.

β) Τὸ γραπτὸν δίκαιον.

Ἡ αὐξησης τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἡ ἐξέλιξις τοῦ πολιτισμοῦ διηύρυναν τὰς σχέσεις τῶν ανθρώπων καὶ ἡῤῥησαν τὰς ανάγκas τής ζωής.

Εἰς τὰς μεγάλας κοινωνίας, αἱ όποιαί ἐδημιουργήθησαν, οἱ άγραφοι νόμοι δὲν ἐξησφάλιζον πλέον μίαν όμοιόμορφον συμπεριφορὰν τῶν ανθρώπων, διότι ἔχασαν τήν σταθερὰν ισχύν, ποὺ εἶχον.

Διὰ τοῦτο ἡσθάνθησαν τήν ανάγκην νὰ θέσουν νόμους γραπτούς, οἱ όποιοὶ νὰ γίνουν παραδεκτοί, διὰ νὰ τηρῶνται άπό ὅλους όμοιόμορφως.

Τοῦτο συνέβη εἰς ὅλους τοὺς λαούς. Εἰς ἡμᾶς δὲ τοὺς Ἕλληνας ἐνεφανίσθησαν μεγάλοι καὶ σοφοὶ νομοθέται, ὡς εἶναι ὁ Λυκοῦργος εἰς τὴν Σπάρτην, ὁ Σόλων εἰς τὰς Ἀθήνας κ.λ.π. κατὰ τοὺς άρχαίους χρόνους, ὁ Τριβωνιανός, ὁ Λέων ὁ Ἰσαυρος κ.λ.π. κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς καὶ άλλοι κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους.

Διὰ τῶν γραπτῶν νόμων οἱ ἄνθρωποι ἀναγκάζονται νὰ προσαρμόζουν τὴν συμπεριφορὰν των συμφώνως πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ συνόλου τῶν πολιτῶν καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ συμφέρον ἐκάστου ατόμου. Διὰ τής άπειλῆς, τής τιμωρίας καὶ τής βίας οἱ νόμοι ἀναγκάζουν τοὺς πολίτας νὰ πειθαρχοῦν.

Οἱ γραπτοὶ νόμοι, τοὺς όποίους ἐθέσπισαν οἱ ἄνθρωποι, διὰ νὰ ρυθμίζουν τὰς μεταξὺ των σχέσεις ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δικαίου, άποτελοῦν τὸ γραπτὸν δίκαιον.

γ) Τὸ άγραφον δίκαιον.

Οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν ἐδημιούργησαν ὠρισμένας συνηθείas, αἱ όποιαὶ σὺν τῷ χρόνῳ απέβησαν σῆαθεραί, δηλ. ἔγιναν ἥθη καὶ ἔθιμα.

Ὡρισμένα ὅμως ἀπὸ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα οἱ ἄνθρωποι ἀνεγνώρισαν ὅτι ἦσαν ὠφέλιμα δι' ὅλους, διότι ἐκανόνιζον τὰς σχέσεις καὶ τὴν συμπεριφορὰν μεταξύ των.

Διὰ τοῦτο τὰ ἐξεχώρισαν καὶ τὰ κατέστησαν κανόνες, τοὺς ὁποίους ὠφείλον νὰ τηροῦν ὅλοι εἰς τὴν κοινωνικὴν των ζωὴν. Ἀπὸ τὴν τήρησιν ἢ μὴ αὐτῶν ἐχαρακτηρίζετο ὁ ἄνθρωπος, ἐὰν εἶναι δίκαιος ἢ ἄδικος, καλὸς ἢ κακός.

Δηλαδή τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα αὐτὰ ἀπετέλεσαν τοὺς ἀγράφους νόμους, τοὺς ὁποίους ὠφείλον νὰ τηροῦν εἰς τὴν κοινωνικὴν των ζωὴν, διὰ νὰ εἶναι ἁρμονικὴ. Οἱ ἄγραφοι νόμοι ἦσαν τὸ πρῶτον δίκαιον, τὸ ὅποion ἐδημιούργησαν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν ὁμαδικὴν ζωὴν. Ἦσαν δὲ πολὺ ἰσχυροί, ἰδίᾳ εἰς τὰς μικρὰς κοινωνίας, εἰς τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι εἶχον τὰς ἰδίας συνηθείας, τὰς ἰδίας πεποιθήσεις καὶ τὰ ἴδια ἰδανικά.

Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν των δὲν εἶχον ἀνάγκην ἀπὸ ἀστυνομικὰ καὶ δικαστικὰ ὄργανα, διότι οἱ ἄνθρωποι ἠσθάνοντο μόνοι των τὴν ἀνάγκην νὰ τοὺς τηροῦν. Ὅσοι τοὺς παρεβιάζον ἔχανον τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν ὑπόληψιν μεταξύ τῶν συνανθρώπων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ν' ἀναφέρω ἦθη καὶ ἔθιμα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἀγράφους νόμους.
2. Ν' ἀναφέρω νόμους τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ;
3. Πῶς ἐλέγετο ὁ νόμος τῶν Ἰουδαίων ;

ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

α) Τὶ εἶναι Δικαστήρια ;

Ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία, διὰ νὰ συμμορφώνωνται οἱ πολῖται πρὸς τοὺς ἀγράφους καὶ γραπτοὺς νόμους, ἔχει μίαν εἰδικὴν ἐξουσίαν, ἢ ὁποία ἐπιβάλλει τὴν ἐφαρμογὴν τῶν κανόνων τοῦ δικαίου, τὴν δικαστικὴν. Αὕτη, διὰ νὰ εἶναι ἀνεπηρέαστος κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων της, εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὰς δύο ἄλλας ἐξουσίας τοῦ Κράτους, τὴν νομοθετικὴν καὶ τὴν ἐκτελεστικὴν.

Τὸ ἔργον τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας εἶναι ἡ **ἀπονομὴ δικαιοσύνης**. Ἡ Πολιτεία διὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ἔχει ἰδρύσει διάφορα **Δικαστήρια**, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ δικασταὶ λύουν τὰς διαφορὰς τῶν πο-

λιτών, επιβάλλουν ποινὰς διὰ παραβάσεις νόμων καὶ δίδουν κύρος εἰς ὠρισμένας πράξεις αὐτῶν.

β) Εἶδη Δικαστηρίων.

Τὸ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα τοῦ 1968 εἰς τὰ ἄρθρα 95-105 καθορίζει τὰ διάφορα Δικαστήρια καὶ τὸν τρόπον τῆς συγκροτήσεως αὐτῶν.

Τὰ Δικαστήρια ἀναλόγως τῶν ὑποθέσεων, τὰς ὁποίας ἐκδικάζουν διακρίνονται εἰς τρία εἶδη :

Α' ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Τὰ Πολιτικὰ Δικαστήρια κρίνουν τὰς διαφοράς, τὰς ὁποίας ἔχουν οἱ πολῖται μεταξύ των. Εἰς τὰ Πολιτικὰ Δικαστήρια ἀνήκουν :

1. Τὸ Εἰρηνοδικεῖον.

Τὸ κατώτερον ἀπὸ τὰ Πολιτικὰ Δικαστήρια εἶναι τὸ Εἰρηνοδικεῖον. Τοῦτο δικάζει ὑποθέσεις, αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦνται ἀπὸ μικροδιαφοράς. Ἐπίσης ἀποφασίζει διὰ τὰ σύνορα τῶν ἀκινήτων, ὅταν ἀμφισβητῶνται παρὰ τῶν κατόχων. Τὸ Εἰρηνοδικεῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν εἰρηνοδίκην καὶ τὸν γραμματέα.

2. Τὸ Πρωτοδικεῖον.

Εἶναι ἀνώτερον Δικαστήριον. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, δύο Πρωτοδίκας, τὸν Εἰσαγγελέα καὶ τὸν γραμματέα. Δικάζει ὅλας τὰς ὑποθέσεις, αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦνται ἀπὸ μεγάλας διαφοράς. Οἱ διάδικοι παρουσιάζονται ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου μὲ δικηγόρους καὶ ἀναπτύσσουν τὰς ὑποθέσεις των μὲ ἔγγραφα.

3. Τὸ Ἐφετεῖον.

Τὸ Ἐφετεῖον εἶναι ἀνώτερον Δικαστήριον ἀπὸ τὸ Πρωτοδικεῖον. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῶν Ἐφετῶν, τέσσαρας Ἐφέτας, τὸν Εἰσαγγελέα τῶν Ἐφετῶν καὶ τὸν γραμματέα.

Εἰς τὸ Ἐφετεῖον καταφεύγουν ὅσοι νομίζουν ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ Πρωτοδικείου δὲν εἶναι ὀρθή. Διὰ τοῦτο τὸ Δικαστήριον αὐτὸ ἐξετάζει ἐκ νέου τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ὑπ' ὄψιν του τὸ Πρωτοδικεῖον, καὶ κρίνει, ἐὰν ἡ ἀπόφασις εἶναι ὀρθή ἢ ὄχι. Ἐὰν εἶναι ὀρθή, τὴν ἐπικυρώνει, ἐὰν δὲν εἶναι, τὴν ἀκυρώνει.

4) Ὁ Ἄρειος Πάγος.

Ὁ Ἄρειος Πάγος εἶναι τὸ ἀνώτατον Δικαστήριον τῆς χώρας.

Εἰς αὐτὸ καταφεύγουν ὅσοι χάνουν τὴν δίκην εἰς τὸ δευτεροβάθμιον Δικαστήριον. Ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν ἐξετάζει τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, δηλ. ἐὰν τὰ περιστατικά, τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν του τὸ Πρωτοδικεῖον ἢ Ἐφετεῖον κατὰ τὴν ἀπόφασίν των ἦσαν ἀληθινὰ ἢ ὄχι, ἀλλὰ κρίνει, ἐὰν ἐφηρμόσθῃ ὀρθῶς ὁ νόμος κατὰ τὴν ἀπόφασιν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ἀναφέρατε μίαν ὑπόθεσιν, τὴν ὁποίαν δικάζουν τὰ Πολιτικά Δικαστήρια.
2. Ποῖον εἶναι τὸ ἀνώτατον Πολιτικὸν Δικαστήριον ;
3. Τὸ Εἰρηνοδικεῖον τί σᾶς ὑπενθυμίζει μὲ τὸ ὄνομά του ;
4. Ποῖον Δικαστήριον λέγεται Πρωτοδικεῖον ;

Β' ΠΟΙΝΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Τὰ Ποινικὰ Δικαστήρια δικάζουν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι διαπράττουν ἀδικήματα, δηλ. τοὺς παραβάτας τῶν νόμων.

Τὰ Ποινικὰ Δικαστήρια, ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τοῦ ἀδικήματος, διακρίνονται εἰς :

1) Τὸ Πταισματοδικεῖον.

Τὸ Πταισματοδικεῖον εἶναι τὸ κατώτατον ἀπὸ ὅλα τὰ Ποινικὰ Δικαστήρια. Δικάζει ἀδικήματα μικρᾶς σημασίας ἢ παραβάσεις τῶν ἀστυνομικῶν διατάξεων, δηλ. **πταίσματα**. Αἱ ποιναί, τὰς ὁποίας ἐπιβάλλει, εἶναι πρόστιμον ἢ κράτησις ὀλίγων ἡμερῶν.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν πταισματοδίκην καὶ τὸν γραμματέα.

2. Τὸ Πλημμελειοδικεῖον.

Τὸ Πλημμελειοδικεῖον δικάζει σοβαρώτερα ἀδικήματα, λ.χ. ἐξυβρίσεις, χειροδικίας, τραυματισμούς, ἀπάτας κ.λ.π., δηλ. **πλημμελήματα**.

Τὰ Πλημμελειοδικεῖα διακρίνονται εἰς **μονομελῆ**, ὅταν ἀποτελεῶνται ἀπὸ ἑνα δικαστὴν καὶ τὸν γραμματέα, καὶ εἰς **τριμελῆ**, ὅταν ἀποτελεῶνται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ Πλημμελειοδικείου, δύο Δικαστάς, τὸν Εἰσαγγελέα καὶ τὸν γραμματέα.

Τὰ μονομελῆ δικάζουν πλημμελήματα ἐλαφρότερα, τὰ ὁποῖα τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν ἕως ἐνὸς ἔτους, ἐνῶ τὰ τριμελῆ δικάζουν σοβαρώτερα πλημμελήματα.

3. Τὸ Κακουργοδικεῖον.

Τὸ Κακουργοδικεῖον δικάζει τὰ κακουργήματα, δηλ. ἀδικήματα, τὰ ὅποια τιμωροῦνται μὲ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου, μὲ ἰσόβια ἢ πρόσκαιρα δεσμά. Τοιοῦτα ἀδικήματα εἶναι ὁ φόνος, ἡ ληστεία καὶ ἄλλα.

Τὸ Κακουργοδικεῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ **τακτικούς δικαστάς** καὶ ἀπὸ **ἐνόρκους**. Οἱ τακτικοὶ δικασταὶ εἶναι ὁ Εἰσαγγελεὺς, ὁ Πρόεδρος, δύο Δικασταὶ καὶ ὁ γραμματεὺς. Οἱ ἑνορκοὶ εἶναι πολῖται, οἱ ὅποιοι κληρώνονται ἀπὸ εἰδικὸν κατάλογον, διὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴν δίκην καὶ κρίνουν, ἂν ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος ἢ μή. Τὸ ἀξίωμα τοῦ ἐνόρκου εἶναι τιμητικόν. Ἀποτελεῖ δὲ καὶ δικαίωμα τοῦ πολίτου. Διὰ τοῦτο πρέπει οἱ πολῖται νὰ τὸ ἐκτελοῦν προθύμως.

Οἱ ἑνορκοὶ εἰς τὸ τέλος τῆς δίκης ἀποφαίνονται, ἐὰν ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος ἢ ὄχι. Εἰς περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἀποφανθῶν ὅτι εἶναι ἔνοχος, οἱ δικασταὶ ὀρίζουν τὴν ποινὴν.

Εἰς τὰ ἀνώτερα Δικαστήρια, τὰ Πολιτικά καὶ Ποινικά, ὑπάρχει πάντοτε καὶ ὁ **Εἰσαγγελεὺς**. Οὗτος εἶναι Κρατικὸν Ὑπόργανον, τὸ ὁποῖον ἐκφράζει τὴν θέλησιν τοῦ Κράτους νὰ τιμωρήσῃ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος διέπραξεν ἀδικήμα. Διὰ τοῦτο παρίσταται εἰς τὴν δίκην ὡς **Δημόσιος Κατήγορος**. Ἄν ἀπὸ τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης πεισθῇ ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος, ζητεῖ τὴν τιμωρίαν, ἂν δὲν πεισθῇ, ζητεῖ τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τῆς κατηγορίας.

Εἰς τὸ Πταισματοδικεῖον ὡς Δημόσιος Κατήγορος παρίσταται ἀξιωματικὸς τῆς Ἀστυνομίας ἢ τῆς Χωροφυλακῆς. Εἰς τὸ Πλημμελειοδικεῖον ὡς Δημόσιος Κατήγορος παρίσταται ὁ Εἰσαγγελεὺς ἢ ὁ Ἀντεισαγγελεὺς τῶν Πλημμελειοδικῶν, ἐνῶ εἰς τὸ Κακουργοδικεῖον ὁ Εἰσαγγελεὺς τῶν Ἐφετῶν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί ὑποθέσεις δικάζουν τὰ Ποινικά Δικαστήρια ;
2. Τί διαφορά ὑπάρχει μεταξὺ πταίσματος – πλημμελήματος καὶ κακουργήματος ;
3. Ποῖον τὸ ἔργον τοῦ Εἰσαγγελέως εἰς τὰ Δικαστήρια ;
4. Τί ὑποθέσεις δικάζουν τὰ μονομελῆ καὶ τί ὑποθέσεις δικάζουν τὰ πολυμελῆ Πλημμελειοδικεῖα ;

Γ' ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

1. Τὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον.

Τὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον εἰσάγεται διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν χώραν μας. Εἶναι θεσμὸς νέος. Τὸν καθιερώνει τὸ Σύνταγμα τοῦ 1968.

*Εργὸν τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου εἶναι ν' ἀποφασίζῃ ἐπὶ πάσης ὑποθέσεως, ἢ ὁποία ἔχει σχέσιν μὲ τὸ Σύνταγμα. Εἰδικώτερον ἀποφαίνεται περὶ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Βασιλέως, τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως, τῆς συνταγματικότητος τῶν νόμων, τῶν διαταγμάτων, τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν κλπ.

2. Τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας εἶναι ἀνώτατον διοικητικὸν Δικαστήριον, τὸ ὁποῖον λειτουργεῖ εἰς τὴν Πατρίδα μας ἀπὸ τὸ 1929. Τὸ Δικαστήριον τοῦτο προφυλάττει τὴν Διοίκησιν ἀπὸ παρανόμους ἐνεργείας καὶ προστατεύει τοὺς πολίτας ἀπὸ τὰς αὐθαιρέσις μερικῶν Κρατικῶν Ὁργάνων. Εἰς αὐτὸ καταφεύγουν ὅσοι πολῖται θέλουν ν' ἀκυρώσουν πράξεις τῆς Διοικήσεως τοῦ Κράτους.

3. Τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον.

Τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον ἔχει διοικητικὴν καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν. Ὡς διοικητικὴ ἐξουσία ἐλέγχει κατὰ πόσον τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους γίνονται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἐπίσης ἐλέγχει τὰ Κρατικὰ Ὁργανα, τὰ ὁποῖα διαχειρίζονται χρήματα τοῦ Δημοσίου. Γνωμοδοτεῖ περὶ ἀπονομῆς συντάξεως κλπ.

Ὡς δικαστικὴ ἐξουσία δικάζει ὑποθέσεις δημοσίων ὑπαλλήλων, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ δόλον ἢ ἀμέλειαν ἐζημίωσαν τὸ Δημόσιον.

4. Τὰ Φορολογικὰ Δικαστήρια.

Τὰ Φορολογικὰ Δικαστήρια λειτουργοῦν εἰς τὴν Πατρίδα μας ἀπὸ τὸ 1962. Εἰς αὐτὰ προσφεύγουν οἱ φορολογούμενοι, οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι οἱ φόροι, τοὺς ὁποίους κατελόγισαν οἱ Ἐφοροὶ εἶναι ὑπερβολικοί. Ἀποτελοῦνται ἀπὸ τακτικούς δικαστάς, οἱ ὁποῖοι ἔχουν οἰκονομικὴν μόρφωσιν καὶ εἰδικὴν φορολογικὴν κατάρτισιν.

Φορολογικὰ Δικαστήρια λειτουργοῦν εἰς μεγάλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι δὲ πρωτοβάθμια καὶ δευτεροβάθμια. Εἰς τὰ δευτεροβάθμια καταφεύγουν ὅσοι δὲν εἶναι ἱκανοποιημένοι μὲ τὴν ἀπό-

φασιν τῶν πρωτοβαθμίων. Καὶ κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ δευτεροβαθμίου Φορολογικοῦ Δικαστηρίου δύνανται νὰ καταφύγουν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας καὶ ὁ φορολογούμενος, ἀλλὰ καὶ ὁ Οἰκονομικὸς Ἐφορος.

5. Τὸ Νομικὸν Συμβούλιον τοῦ Κράτους.

Τὸ Νομικὸν Συμβούλιον τοῦ Κράτους εἶναι συμβουλευτικὸν καὶ δικαστικὸν συμβούλιον. Ἡ ἀρμοδιότης του ὡς συμβουλευτικοῦ συμβουλίου εἶναι νὰ γνωμοδοτῇ ἐπὶ ἐρωτημάτων, τὰ ὅποια ὑποβάλλουν αἱ διάφοροι ὑπηρεσίαι τῶν Ὑπουργείων, δηλαδὴ ἐὰν εἶναι μία πρᾶξις των νόμιμος ἢ ὄχι. Ἡ ἀρμοδιότης ὡς δικαστικοῦ συμβουλίου εἶναι ν' ἀντιπροσωπεύῃ καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ Κράτος ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων εἰς δίκας, αἱ ὅποιαι στρέφονται κατὰ τοῦ Δημοσίου. Τὸ Νομικὸν Συμβούλιον τοῦ Κράτους ἰδρύθη τὸ 1882.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποίας ἀρμοδιότητος ἔχει τὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον ;
2. Κατὰ τί διαφέρει τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας ἀπὸ τὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον ;
3. Ἀναφέρατε μίαν ὑπόθεσιν, ἣ ὅποια εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους.
4. Ἀναφέρατε ὑποθέσεις τῆς ἀρμοδιότητος Φορολογικῶν Δικαστηρίων.

Ο Σ Τ Ρ Α Τ Ο Σ

α) Τὶ εἶναι Στρατός ;

Πρώτιστον φυσικὸν καὶ ἱερὸν δικαίωμα ἐκάστου ἀνθρώπου εἶναι νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν ζωὴν. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο λαμβάνει ὅλα τὰ μέτρα, τὰ ὅποια ἀπομακρύνουν κάθε κίνδυνον, ὁ ὁποῖος ἀπειλεῖ αὐτήν.

Ὅ,τι συμβαίνει μὲ κάθε ἄνθρωπον, τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὸ Κράτος.

Ἱερὸν καὶ φυσικὸν δικαίωμα αὐτοῦ εἶναι νὰ ὑπερασπίζεται δι' ὅλων τῶν μέσων τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ γενικῶς τὴν ὑπαρξίν του.

Διὰ τοῦτο συγκεντρώνει τοὺς νέους, οἱ ὅποιοι ἔχουν ὠρισμένην ἡλικίαν, τοὺς ἐξοπλίζει, τοὺς ἀσκεῖ εἰς τὰ ὄπλα καὶ τοὺς ὀργα-

νώνει, ὥστε νὰ εἶναι ἑτοιμοὶ ν' ἀγωνισθοῦν ἐναντίον ἐκείνου, ὁ ὁποῖος θὰ θελήσῃ νὰ ἀπειλήσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν του.

Τὸ σύνολον τῶν ἀτόμων, τὰ ὁποῖα ἐξοπλίζονται, ἐκπαιδεύονται καὶ ὀργανοῦνται διὰ πολεμικοὺς σκοποὺς, λέγεται **Στρατός**.

β) Ἐξέλιξις τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ.

Ὅπως κάθε Κράτος, ἔτσι καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἔχει τὸν Στρατὸν του, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖται ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ φέρουν ὅπλα καὶ νὰ ὑπερασπίζωνται τὴν ἀκεραιότητα, τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν τῆς Πατρίδος.

Ὁ Στρατὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἦτο γνωστὸς ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους. Μὲ αὐτὸν κατῴρθωσαν οἱ Ἕλληνες ν' ἀποκρούσουν διαφόρους ἐχθροὺς καὶ νὰ διατηρήσουν τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδος των ἐπὶ χιλιάδας ἔτη.

Ὁ νέος Στρατὸς τῆς Ἑλλάδος συνεκροτήθη ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς χώρας ἀπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγόν. Κατ' ἀρχὰς ἦτο ὀλιγάριθμος. Τὸ κύριον ἔργον του ἦτο ἡ ἐσωτερικὴ τάξις καὶ ἡ ἀσφάλεια, ἡ καταπολέμησις τῆς ληστείας ὑπὸ τοῦ Στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς πειρατείας ὑπὸ τοῦ Στρατοῦ τῆς θαλάσσης.

Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἐπεδόθη εἰς τὰ καθαρῶς πολεμικά του καθήκοντα. Ἐκτοτε ἔχει ὑποστῇ τεραστίαν ἐξέλιξιν. Ἐχει διακριθῇ εἰς Στρατὸν ξηρᾶς, θαλάσσης καὶ ἀέρος, παρακολουθεῖ δὲ καὶ προσαρμόζεται πρὸς τὰς ἐκάστοτε ἀπαιτήσεις τῆς πολεμικῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης, ὥστε νὰ εἶναι σύγχρονος καὶ ἱκανός.

γ) Στρατιωτικὴ ὑπηρεσία.

Ἡ ὑπηρεσία εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Στρατὸν ἄλλοτε δὲν ἦτο ὑποχρεωτικὴ δι' ὅλους, ἀλλ' ἐγένετο μὲ κλήρωσιν. Κάθε περιφέρεια ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ στέλλῃ εἰς τὸν Στρατὸν ἓνα ὠριsmένον ἀριθμὸν νέων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν 21 ἐτῶν. Οἱ νέοι οὗτοι ἐκληροῦντο ὑπὸ τοῦ δημάρχου τῆς περιφερείας τὴν πρώτην ἐκάστου ἔτους καὶ ἐλέγοντο **κληρωτοί**.

Ἡ κλήρωσις βραδύτερον κατηργήθη καὶ ἡ ὑπηρεσία εἰς τὸν Στρατὸν ἔγινεν ὑποχρεωτικὴ δι' ὅλους τοὺς νέους τῆς Ἑλλάδος.

Ἐξαιροῦνται τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως μόνον, ὅσοι εἶναι

πράγματι ἀσθενεῖς σωματικῶς ἢ ψυχικῶς. "Ολοι οἱ ἄλλοι ὀφείλουν νὰ ἐκπληροῦν τὴν ὑποχρέωσιν αὐτὴν πρὸς τὴν Πατρίδα.

"Οσοι ἀρνοῦνται νὰ ὑπηρετήσουν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Στρατοῦ λέγονται **ἀνυπότακτοι**, ἐνῶ ὅσοι ἐγκαταλείπουν τὰς τάξεις αὐτοῦ λέγονται **λιποτάκται**. Τόσον οἱ ἀνυπότακτοι, ὅσον καὶ οἱ λιποτάκται τιμωροῦνται αὐστηρότατα καὶ χαρακτηρίζονται ὡς προδόται τῆς Πατρίδος.

δ) Ἐκπαίδευσις τοῦ Στρατοῦ.

Ὁ Στρατός, διὰ νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ὑπερασπίζεται ἀποτελεσματικῶς τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἀνεξαρτησίαν, τὴν ζωὴν, τὴν τιμὴν καὶ τὴν περιουσίαν τῶν πολιτῶν καὶ νὰ εἶναι ἀκοίμητος φρουρὸς τῆς Πατρίδος, πρέπει νὰ εἶναι καλῶς γυμνασμένος καὶ ἀρτίως ὠργανωμένος.

Διὰ τὴν γύμνασιν τοῦ Στρατοῦ ὅλοι οἱ ἄρρενες Ἕλληνες πολῖται, οἱ ὅποιοι ἔχουν συμπληρώσει τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας, ὑποχρεοῦνται νὰ ὑπηρετήσουν τοῦλάχιστον ἐπὶ μίαν διετίαν εἰς ἓν ἀπὸ τὰ τρία ὅπλα τοῦ Στρατοῦ, κατόπιν ἐπιλογῆς των. Ἡ στρατιωτικὴ αὕτη ὑπηρεσία λέγεται **θητεία**, οἱ δὲ στρατιῶται, οἱ ὅποιοι κάμνουν τὴν θητείαν των, λέγονται **κληρωτοί**.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θητείας των οἱ στρατιῶται γυμνάζονται, ὥστε νὰ δύνανται ν' ἀντέχουν εἰς τὰς κακουχίας καὶ εἰς τὰς στερήσεις τοῦ πολέμου, νὰ χρησιμοποιοῦν καταλλήλως τὰ ὅπλα, νὰ γνωρίζουν τὴν τέχνην τοῦ πολέμου, νὰ εἶναι πειθαρχικοί, νὰ εἶναι ἀνδρεῖοι καὶ γενικῶς νὰ ἔχουν ὅλας τὰς πολεμικὰς ἀρετάς, τὰς ὁποίας ἀνέκαθεν εἶχεν ὁ Ἕλλην στρατιώτης.

Μετὰ τὴν λήξιν τῆς στρατιωτικῆς θητείας, οἱ κληρωτοὶ ἀπολύονται τῶν τάξεων τοῦ Στρατοῦ. Ἐπιστρατεύονται ὅμως, ὅταν κινδυνεύῃ ἡ Πατρίς, καὶ ὑπηρετοῦν, ἕως ὅτου παρέλθῃ ὁ κίνδυνος. Ἡ ὑπηρεσία αὕτη εἰς τὸν Στρατὸν λέγεται **ἐφεδρική** καὶ ὁ στρατιώτης λέγεται **ἐφεδρος**.

Πολλὰς ὅμως φορὰς γίνεται ἐπιστράτευσις ὠρισμένων ἡλικιῶν ἐφέδρων καὶ ὅταν ἡ Πατρίς δὲν διατρέχῃ κίνδυνον. Ἡ ἐπιστράτευσις αὕτη διαρκεῖ ἐπὶ τόσον χρόνον, ὅσος ἀρκεῖ, διὰ ν' ἀσκηθoῦν οἱ ἐφεδροὶ εἰς τὰ νέα ὅπλα, τὰ ὁποῖα ἐφευρίσκονται, καὶ διὰ νὰ μάθουν τὴν νέαν τέχνην τοῦ πολέμου, ἢ ὁποῖα συνεχῶς ἐξελίσσεται

ε) 'Αξιωματικοί.

Διὰ τὴν γύμνασιν τῶν κληρωτῶν καὶ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἐφέδρων εἰς τὰ νέα ὅπλα χρειάζονται εἰδικὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια ὑπηρετοῦν μονίμως εἰς τὸν Στρατὸν καὶ λέγονται **'Αξιωματικοί** καὶ **'Υπαξιωματικοί**.

Οἱ 'Αξιωματικοὶ καὶ οἱ 'Υπαξιωματικοὶ μορφώνονται εἰς εἰδικὰς Σχολάς, αἱ ὅποιαί λέγονται **Στρατιωτικάί**. Οἱ 'Αξιωματικοὶ τῆς ξηρᾶς μορφώνονται εἰς τὴν Σχολὴν τῶν **Εὐελπίδων**, τῆς θαλάσσης εἰς τὴν Σχολὴν **Δοκίμων** καὶ τῆς ἀεροπορίας εἰς τὴν Σχολὴν **Ἰκάρων**.

στ) Ἡ ὀργάνωσις τοῦ Στρατοῦ.

Ὁ 'Ελληνικὸς Στρατὸς ἔχει ἀρτίαν ὀργάνωσιν. Τὴν διοίκησίν του ἀσκεῖ ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ 'Αρχηγοῦ τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν Στρατὸν τῆς ξηρᾶς, τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ἀέρος. Ἡ ἀποστολὴ του, ὅπως ὀρίζει τὸ ἄρθρον 129 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1968, εἶναι νὰ ὑπερασπίζῃ τὴν 'Εθνικὴν ἀνεξαρτησίαν, τὴν ἐδαφικὴν ἀκεραιότητα τοῦ Κράτους καὶ τὸ πολίτευμα ἀπὸ κάθε ἐχθρόν.

ζ) Ἀρεταὶ τοῦ 'Ελληνικοῦ Στρατοῦ.

Ὁ 'Ελληνικὸς Στρατὸς ἔχει ἀρτίαν ὀργάνωσιν, χάριν τῶν ἀρίστων ἀξιωματικῶν του καὶ τῶν πολεμικῶν μέσων, τὰ ὅποια διαθέτει.

Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ τὸν 'Ελληνικὸν Στρατὸν ἀήττητον, εἶναι ἡ μεγάλη του φιλοπατρία, ἡ αὐστηρὰ πειθαρχία καὶ τυφλὴ ὑπακοὴ εἰς τοὺς ἀνωτέρους του, τὸ ὑψηλὸν φρόνημα, ἡ μεγάλη ἀνδρεία, ὁ ἥρωϊσμός καὶ ἡ αὐτοθυσία του.

Ἡ ἀρτία ὀργάνωσις καὶ αἱ ἀρεταὶ τοῦ 'Ελληνικοῦ Στρατοῦ ἐδημιούργησαν τοὺς 'Εθνικοὺς θριάμβους κατὰ τοὺς ἀπελευθερωτικοὺς πολέμους τοῦ 1912 - 1913 καὶ τὸ ἥρωϊκὸν ἔπος τοῦ 1940 εἰς τὰ ἠπειρωτικὰ βουνά. Αἱ ἀρεταὶ τοῦ 'Ελληνικοῦ Στρατοῦ συνετέλεσαν εἰς τὴν συντριβὴν τοῦ σλαυοκομμουνισμοῦ, ὁ ὅποῖος εἰς τὴν Πατρίδα ἐπροξένησε τόσας ἀπωλείας, ὅσας δὲν ἐπροξένησαν ὅλοι οἱ ἄλλοι πόλεμοι ὁμοῦ.

Παντοῦ καὶ πάντοτε ὁ 'Ελληνικὸς Στρατὸς ἐκπληροῖ τὸ καθή-

κόν του πρὸς τὴν Πατρίδα. Ὅσακις αὕτη κινδυνεύη, προασπίζει αὐτὴν μὲ ἥρωϊσμόν καὶ αὐτοθυσίαν. Ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος τούτου ἔκαμε καὶ διὰ τῆς ἐπεμβάσεώς του κατὰ τὴν ἱστορικὴν νύκτα τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967

Διὰ τοῦτο ὁ Ἕλλην, ὅταν καλῆται εἰς τὰς τάξεις τοῦ Στρατοῦ, διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ ὡς κληρωτὸς ἢ ὡς ἐφεδρος, αἰσθάνεται ὑπερηφάνειαν.

Θεωρεῖ δὲ ὑψίστην τιμὴν, ἐὰν θυσιάσῃ τὴν ζωὴν του χάριν τῆς σωτηρίας, τῆς τιμῆς, τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Πατρίδος.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖοι ἀποτελοῦν τὸν Ἑλληνικὸν Στρατόν ;
2. Διατί λέγονται κληρωτοὶ οἱ νεοσύλλεκτοι ;
3. Ἀναφέρατε μερικοὺς βαθμοὺς ἀξιωματικῶν μὲ σειρὰν ἱεραρχίας.
4. Ποῖοι οἱ βαθμοὶ τῶν ὑπαξιωματικῶν ;
5. Ποία ἡ ἀποστολὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ;
6. Ἀναφέρατε μερικὰ ἱστορικὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα τιμοῦν τὸν Ἑλληνικὸν Στρατόν.

ΤΑ ΣΩΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Τὸ Κράτος τὴν τήρησιν τῆς τάξεως καὶ τὴν ἐσωτερικὴν του ἀσφάλειαν ἔχει ἀναθέσει εἰς εἰδικὰς ἐνόπλους δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι λέγονται **Σώματα Ἀσφαλείας**.

Τὰ Σώματα Ἀσφαλείας διακρίνονται εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, τὴν Χωροφυλακὴν, τὴν Ἀγροφυλακὴν καὶ τὴν Πυροσβεστικὴν Ὑπηρεσίαν.

1. Ἑλληνικὴ Βασιλικὴ Χωροφυλακή.

α) Ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς.

Ἡ Ἑλληνικὴ Βασιλικὴ Χωροφυλακὴ ἔχει ἔργον νὰ διατηρῇ τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, πλὴν τῶν πόλεων τῶν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Πατρῶν καὶ Κερκύρας.

Τὴν ἀσφάλειαν τῶν πόλεων αὐτῶν ἔχει ἀναλάβει ἡ Ἀστυνομία Πόλεων.

Ἐπίσης ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς εἶναι νὰ διώκῃ τοὺς ἐγκλημα-

τίας, νὰ ἐνισχύη τὰς δικαστικὰς καὶ ἄλλας ἀρχὰς τοῦ Κράτους, νὰ παρακολουθῇ τὴν ἀγοραπωλησίαν τῶν εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης, νὰ παρακολουθῇ τὰ ἥθη, νὰ ρυθμίζη τὴν κίνησιν κ.λ.π.

β) Ὁργανα τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς.

Τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἀπαρτίζεται ἀπὸ ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς καὶ ὀπλίτας.

Οὗτοι ἐκπαιδεύονται εἰς εἰδικὰς σχολὰς. Οἱ ὀπλῖται εἰς τὰς Σχολὰς Χωροφυλάκων, οἱ ὑπαξιωματικοὶ εἰς τὰς Σχολὰς τῶν Ὑπαξιωματικῶν καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ εἰς τὴν Σχολὴν Ἀνθυπομοιράρχων.

Διὰ νὰ γίνῃ τις Ὁργανον τῆς Χωροφυλακῆς, πρέπει νὰ ἔχη συμπληρώσει τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας, νὰ ἔχη ὠρισμένης γραμματικὰς γνώσεις, νὰ εἶναι ὑγιής, ἀρτιμελὴς κ.λ.π.

γ) Ὁργάνωσις τῆς Χωροφυλακῆς.

Τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ὑποδιαιρεῖται εἰς **Γενικὰς Διοικήσεις, Διοικήσεις** καὶ εἰς **Τμήματα**.

Ταῦτα ὑπάγονται εἰς τὸ **Γενικὸν Ἀρχηγεῖον** τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον ἐδρεύει εἰς τὰς Ἀθήνας.

Αἱ Γενικαὶ Διοικήσεις, Διοικήσεις καὶ Τμήματα κατανέμονται εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν.

Οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς ἔχουν βαθμοὺς ἀντιστοίχους πρὸς τοὺς βαθμοὺς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ τῆς Ξηρᾶς.

Ἡ Ἑλληνικὴ Βασιλικὴ Χωροφυλακὴ ὑπάγεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Δημοσίας Τάξεως.

2. Ἀστυνομία Πόλεων.

α) Τὶ εἶναι Ἀστυνομία Πόλεων;

Ἡ Ἀστυνομία Πόλεων εἶναι Σῶμα Ἀσφαλείας, τὸ ὁποῖον ἔχει εἰδικῶς ἐκπαιδευθῇ διὰ τὰς πόλεις τῶν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Πατρῶν καὶ Κερκύρας.

Τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων δὲν εἶναι στρατιωτικόν, ἀλλ' εἶναι σῶμα πολιτικῶν ὑπαλλήλων, τὸ ὁποῖον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Δημοσίας Τάξεως.

β) Έργον τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων.

Τὸ ἔργον τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς.

Εἰδικώτερον ἢ Ἀστυνομία Πόλεων ἔργον ἔχει νὰ τηρῇ τὴν δημοσίαν τάξιν, νὰ περιφρουρῇ τὴν γενικὴν ἀσφάλειαν, νὰ διώκῃ τὸ ἔγκλημα, νὰ ρυθμίζῃ τὴν τροχαίαν κίνησιν, νὰ προστατεύῃ τὸ κοινὸν ἀπὸ τοὺς ἐκμεταλλευτάς, νὰ διώκῃ τὰ τυχηρὰ παιγνίδια, νὰ μεριμνᾷ διὰ τὰ ἥθη, νὰ παρακολουθῇ τοὺς ἄλλοδαπούς κλπ.

γ) Ὅργανα τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων.

Τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων ἀπαρτίζεται ἀπὸ τοὺς Ἀστυφύλακας, Ὑπαρχιφύλακας, Ἀρχιφύλακας, Ἀνθυπαστυνόμους, Ὑπαστυνόμους Β' τάξεως, Ὑπαστυνόμους Α' τάξεως, Ἀστυνόμους Β' τάξεως, Ἀστυνόμους Α' τάξεως, Ἀστυνομικοὺς Διευθυντὰς Β' τάξεως, Ἀστυνομικοὺς Διευθυντὰς Α' τάξεως.

3. Ἀγροτικὴ Ἀσφάλεια.

α) Έργον τῆς Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας.

Ἡ Ἀγροτικὴ Ἀσφάλεια ἔχει ἔργον νὰ φυλάττῃ τὰ κτήματα καὶ τὰς καλλιεργείας τῶν ἀγροτῶν τῆς ὑπαίθρου.

Εἰδικώτερον ἐξασφαλίζει τὰ σπαρτά, τὰ δένδρα, τὰ ἀγροτικὰ τράγματα, τὰς γεωργικὰς μηχανὰς καὶ ἐργαλεῖα, τοὺς σταύλους, τοὺς μύλους, τὰς ἀγροτικὰς καλύβας κλπ. ἀπὸ ζημίας, τὰς ὁποίας προξenoῦν ζῶα καὶ ἄνθρωποι.

Διὰ τοῦτο τὰ Ὅργανα τῆς Ἀγροφυλακῆς ὑποχρεοῦνται νὰ περιφέρωνται ἡμέραν καὶ νύκτα ἀνὰ τοὺς ἀγρούς, διὰ νὰ προλαμβάνουν τὰ ἀγροτικὰ ἀδικήματα.

β) Ὅργανα τῆς Ἀγροφυλακῆς.

Τὸ Σῶμα τῆς Ἀγροφυλακῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς Ἀγροφύλακας, τοὺς Ἀρχιφύλακας, τοὺς Ἀγρονόμους, τοὺς Διοικητὰς κλπ.

Τὰ Ὅργανα τῆς Ἀγροφυλακῆς πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τῶν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ καλοῦν εἰς ἐνίσχυσιν τὰ Ὅργανα τῆς Χωροφυλακῆς.

4. Πυροσβεστικὸν Σῶμα.

α) Ἔργον τοῦ Πυροσβεστικοῦ Σώματος.

Τὸ ἔργον τοῦ Πυροσβεστικοῦ Σώματος εἶναι ἡ κατάσβεσις πυρός, ἡ παροχὴ βοήθειας πρὸς διάσωσιν τῶν κινδυνευόντων καὶ ἡ λήψις προληπτικῶν μέτρων κατὰ κινδύνου ἐξ αὐτοῦ.

β) Ὅργανα τοῦ Πυροσβεστικοῦ Σώματος.

Τὰ Ὅργανα τοῦ Πυροσβεστικοῦ Σώματος εἶναι: οἱ Ἀπλοῖ Πυροσβέσται, οἱ Πυροσβέσται, οἱ Ἀρχιπυροσβέσται, οἱ Ὑποσταθμάρχαι, ὁ Ὑποδιοικητὴς Β', ὁ Ὑποδιοικητὴς Α', ὁ Διοικητὴς Β', ὁ Διοικητὴς Α' καὶ ὁ Ἀρχηγός.

Οὗτοι ἐκπαιδεύονται εἰς τὴν Σχολὴν Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας.

γ) Ὁργάνωσις τοῦ Πυροσβεστικοῦ Σώματος.

Τὸ Πυροσβεστικὸν Σῶμα ὑπάγεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Δημοσίας Τάξεως καὶ περιλαμβάνει τὰς κατωτέρω ὑπηρεσίας. Τὸ Ἀρχηγεῖον τοῦ Σώματος, τοὺς Πυροσβεστικοὺς Σταθμοὺς Α', Β', καὶ Γ' Τάξεως, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐγκατεστημένοι εἰς τὰς μεγάλας πόλεις καὶ εἰς τὰς περισσότερας πρωτευούσας τῶν Νομῶν, τοὺς Λιμενικοὺς Πυροσβεστικοὺς Σταθμοὺς, τὴν Γενικὴν Ἀποθήκην Ὑλικοῦ, τὰ Πυροσβεστικὰ Συνεργεῖα καὶ τὴν Ὑγειονομικὴν Ὑπηρεσίαν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖον τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς ;
2. Ἡ Ἀστυνομία εἰς ποίας πόλεις τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχει ;
3. Πῶς δύναται νὰ γίνῃ κανεὶς ἀστυνομικός ;
4. Τί σὰς ὑπενθυμίζει ἡ λέξις ἀγροφύλαξ, δασοφύλαξ ;
5. Διατί ἡ Πυροσβεστικὴ ὑπηρεσία ἀνήκει εἰς τὰ Σώματα Ἀσφαλείας ;
6. Κατὰ τί διαφέρουν τὰ Σώματα Ἀσφαλείας ἀπὸ τὸν Στρατόν ;

ΠΑΙΔΕΙΑ

α) Τὶ εἶναι Παιδεία ;

Τὸ Κράτος διὰ νὰ προοδεύσῃ καὶ εὐημερήσῃ πρέπει ν' ἀποτελῇται ἀπὸ πολίτας, οἱ ὅποιοι νὰ ἔχουν ὑγείαν, ἥθος, μόρφωσιν, πρακτικὰς ἱκανότητας καὶ ἀνωτέρους σκοποὺς ζωῆς.

Διὰ τὰ εἶναι ὅμως οἱ πολῖται τοιοῦτοι, ἔχουν ἀνάγκην μακρᾶς προπαρασκευῆς, ἰδίᾳ, ὅταν οὗτοι εὐρίσκωνται εἰς τὴν παιδικὴν τῶν ἡλικίαν.

Κατ' αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος εἶναι εὐπλαστος καὶ δύναται νὰ διαπλασθῇ, δηλ. νὰ μορφωθῇ, συμφώνως μὲ τὴν θέλησιν τῶν ἐνηλίκων.

Ἡ ἐνέργεια, τὴν ὁποίαν καταβάλλουν ἡ οἰκογένεια καὶ ἡ Πολιτεία διὰ τὴν ἀνατροφὴν, τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν νέων, λέγεται Παιδεία.

β) Σκοποὶ τῆς Παιδείας.

Οἱ σκοποί, τοὺς ὁποίους ὀφείλει νὰ ἐπιδιώκῃ ἡ Παιδεία τῶν Ἑλληνοπαίδων, καθορίζονται εἰς τὸ ἄρθρον 17 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1968.

Κατὰ τὸ ἄνω ἄρθρον ἡ Παιδεία : «σκοπεῖ εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑθνικῆς συνειδήσεως τῶν νέων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀξιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ».

Δηλαδή ἡ Ἑλληνικὴ Παιδεία ἐπιδιώκει νὰ κάμῃ τοὺς νέους ἠθικοὺς, νὰ ἐξελίξῃ τὰς πνευματικὰς τῶν ἱκανότητας καὶ νὰ κάμῃ αὐτοὺς γνησίους Ἑλληνας καὶ Χριστιανούς.

γ) Ἡ ἀξία τῆς Παιδείας.

Ἡ Παιδεία ἔχει μεγάλην ἀξίαν διὰ τὴν εὐημερίαν καὶ εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς Πολιτείας.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ πολιτισμὸς ἔχει δημιουργήσῃ πολλὰ ὑλικά ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ χρησιμοποιῇ εἰς τὴν ζωὴν του.

Πολλοὶ νομίζουν ὅτι ὠρισμένα ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ καθιστοῦν τὸν ἄνθρωπον εὐτυχῇ. Ὅσοι ὅμως πιστεύουν τοῦτο, πλανῶνται. Τὸ μόνον ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον δὲν ἀφαιρεῖται, δὲν χάνεται καὶ δὲν φθείρεται, εἶναι ἡ Παιδεία.

Ὁ πλοῦτος εἶναι ζήτημα τύχης. Σήμερον τὸν ἔχεις καὶ αὔριον τὸν χάνεις. Ἡ ὠραιότης μὲ τὸν χρόνον παρέρχεται. Ἡ νεότης καὶ αὐτὴ μαραίνεται.

Τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον εἶναι αἰώνιον, ἀφθαρτον καὶ ἀμάραντον

ἀγαθὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον, εἶναι ἡ Παιδεία. Αὕτη καθιστᾷ αὐτὸν ἰκανὸν νὰ λύῃ τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς του καὶ νὰ ζῇ ἁρμονικῶς μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἐξευγενίζει τὴν ψυχὴν, διαμορφώνει τὸν χαρακτῆρα καὶ κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ διαφέρῃ ἀπὸ τὰ ζῷα. Τέλος ἐφοδιάζει αὐτὸν μὲ ὅλας τὰς γνώσεις, τὰς δεξιότητας καὶ ἰκανότητας καὶ μὲ ὅλα τὰ ἄλλα ὄπλα, ὥστε νὰ ζῇ σύμφωνα μὲ τὰ διδάγματα, τὰ ὁποῖα τὸ ἄθάνατον Ἑλληνικὸν πνεῦμα καὶ ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία ἐδημιούργησαν.

Κάθε κόπος καὶ κάθε θυσία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μικρά διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ πολυτιμοτάτου αὐτοῦ ἀγαθοῦ.

δ) Διάκρισις τῆς Ἑκπαιδύσεως εἰς βαθμίδας.

Ἡ Ἑκπαίδευσις εἰς τὴν Ἑλλάδα διακρίνεται εἰς τρεῖς βαθμίδας, τὴν Δημοτικὴν, τὴν Μέσσην καὶ τὴν Ἀνωτάτην.

1) Ἡ Δημοτικὴ Ἑκπαίδευσις περιλαμβάνει τὰ Νηπιαγωγεῖα καὶ τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα. Εἰς τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα φοιτοῦν ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ παιδιὰ, ἄρρενα καὶ θῆλεα, τὰ ὁποῖα ἔχουν συμπληρώσει τὴν ἡλικίαν, τὴν ὁποῖαν ἐκάστοτε ὀρίζει ὁ νόμος. Ἡ Δημοτικὴ Ἑκπαίδευσις εἶναι δι' ὅλους ὑποχρεωτικὴ. Ἡ διάρκεια αὐτῆς δὲν δύναται νὰ εἶναι ὀλιγωτέρα τῶν ἑξ ἐτῶν.

2) Ἡ Μέσση Ἑκπαίδευσις περιλαμβάνει τὰ Γυμνάσια, τὰ ὁποῖα εἶναι σχολεῖα γενικῆς μορφώσεως, διότι συνεχίζουν τὴν Δημοτικὴν Ἑκπαίδευσιν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων, καὶ τὰ Ἑπαγγελματικά, τὰ ὁποῖα μορφώνουν τοὺς νέους διὰ τὴν ἀσκήσιν ὀρισμένων ἐπαγγελματῶν. Τοιαῦτα Γυμνάσια εἶναι τὰ ἐμπορικὰ, τὰ ναυτικά, τὰ γεωργικὰ κλπ. Ἡ φοίτησις εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Μέσης Ἑκπαιδύσεως δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ.

3) Ἡ Ἀνωτάτη Ἑκπαίδευσις περιλαμβάνει τὰ Πανεπιστήμια, τὰ Πολυτεχνεῖα, τὰς Ἀνωτάτας Στρατιωτικὰς, Ἑμπορικὰς, Δασικὰς, Γεωπονικὰς, τὰς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίας καὶ ἄλλας Σχολὰς, αἱ ὁποῖαι λειτουργοῦν εἰς τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Πατρίδος μας, εἰς τὰς Ἀθήνας, Θεσσαλονίκην, Ἰωάννινα, Πάτρας καὶ ἄλλαχοῦ.

Εἰς τὰς Ἀνωτάτας Σχολὰς φοιτοῦν ὅσοι προορίζονται ν' ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐπιστημῶν εἰς τὴν χώραν μας.

ε) Τὸ Νεοελληνικὸν Κράτος καὶ ἡ Παιδεία.

Ἡ Παιδεία τῶν Ἑλλήνων ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς κυριωτέρας φροντίδας, τὰς ὁποίας ἔχει τὸ Νέον Ἑλληνικὸν Κράτος. Πρώτην φορὰν τοῦτο θεωρεῖ ὡς ἓνα ἀπὸ τοὺς κυριωτέρους σκοποὺς τοῦ τῇ Παιδείᾳ καὶ διαθέτει δι' αὐτὴν τεράστια ποσά.

Διὰ τοῦτο ἔχει ὅλην τὴν ἐποπτείαν τῆς Παιδείας. Αὐτὸ καθορίζει τοὺς σκοποὺς τῆς, διαθέτει τὰ μέσα, ἰδρύει σχολεῖα, διορίζει τὰ Ἐκπαιδευτικὰ Ὑποφύλακα καὶ πληρώνει αὐτά. Διὰ τὰ δύναται δὲ ὅλοι νὰ γεύωνται τοὺς καρποὺς τῆς, παρέχει αὐτὴν δωρεὰν εἰς ὅλους καὶ εἰς ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς. Καθιστᾷ δὲ τὴν Δημοτικὴν Ἐκπαίδευσιν ὑποχρεωτικὴν δι' ὅλους ἀνεξαιρέτως.

Ἐπειδὴ τὰ προβλήματα τῆς Παιδείας εἶναι πολλὰ, τὸ Κράτος ἔχει εἰδικὸν Ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον λέγεται «**Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὑποφύλακα**». Τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο εἶναι ὡργανωμένον κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ δύναται διὰ τῶν Ὑποφύλακα του, τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ὑπουργείου καὶ τῶν Ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν, νὰ πραγματοποιῇ τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν τοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ φοίτησις εἰς τὸ Γυμνάσιον ;
2. Ποία ἡ σημασία τῆς Παιδείας διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου ;
3. Πῶς χαρακτηρίζει ὁ λαὸς τὸν ἀγράμματον ;
4. Ποῖαι εἶναι αἱ βαθμίδες τῆς Παιδείας ;
5. Πῶς λέγεται τὸ Ὑπουργεῖον εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ ὁποίου ἀνήκει ἡ μόρφωσις τῶν νέων ;

ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ

α) Τὶ εἶναι Κρατικὰ Ὑποφύλακα.

Μία μηχανὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ διάφορα ἑξαρτήματα, τὰ ὁποῖα συνδέονται μεταξύ των, ὥστε ν' ἀποτελοῦν ἓν ὅλον. Ἐκαστον ἑξάρτημα τῆς μηχανῆς εἶναι τοποθετημένον εἰς ὠρισμένην θέσιν καὶ ἐκτελεῖ ἔργον ὠρισμένον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς μηχανῆς.

Ἄν ἓν ἑξάρτημα δὲν λειτουργῇ καλῶς, τότε καὶ ἡ μηχανὴ παύει νὰ λειτουργῇ.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὸ Κράτος.

Ἀποτελεῖται καὶ αὐτὸ ἀπὸ διάφορα Ὕργανα, τὰ ὅποια λέγονται **Κρατικά**.

Τὸ κάθε Ὕργανον ἀπ' αὐτὰ ἐκτελεῖ μίαν ὠρισμένην ὑπηρεσίαν, ἢ ὅποια ἐξασφαλίζει τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τῆς **Κρατικῆς** μηχανῆς.

Τὰ κρατικά Ὕργανα, τὰ ὅποια λέγονται καὶ **δημόσιοι ὑπάλληλοι**, ἀσκοῦν ὠρισμένας ἐξουσίας, τὰς ὅποιας ἀναθέτει εἰς αὐτὰ τὸ Κράτος.

β) Κατηγορίαι Κρατικῶν Ὑργάνων.

Ἀναλόγως τῆς Ἐξουσίας, τὴν ὁποίαν ἀσκοῦν τὰ κρατικά Ὕργανα διακρίνονται, εἰς **νομοθετικά**, εἰς **ἐκτελεστικά** καὶ εἰς **δικαστικά**.

Νομοθετικά Ὕργανα τοῦ Κράτους εἶναι τὰ Ὕργανα, τὰ ὅποια θέτουν νόμους. Τοιοῦτον Ὕργανον εἶναι ἡ Βουλὴ, ἢ ὅποια ἀπαρτίζεται ἀπὸ τοὺς βουλευτάς.

Ἐκτελεστικά Ὕργανα εἶναι τὰ Ὕργανα, τὰ ὅποια ἐφαρμόζουν τοὺς νόμους. Τοιαῦτα εἶναι οἱ Ὑπουργοί, οἱ Ὑφυπουργοὶ καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι διακρίνονται εἰς στρατιωτικούς καὶ εἰς πολιτικούς.

Στρατιωτικοὶ εἶναι οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς ξηρᾶς, τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ἀέρος.

Πολιτικοὶ εἶναι οἱ οἰκονομικοί, οἱ διοικητικοί, οἱ ἐκπαιδευτικοί, οἱ ἀστυνομικοί, οἱ ὑγειονομικοὶ καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι, ἐκτὸς τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν δικαστικῶν.

Δικαστικά Ὕργανα εἶναι τὰ Ὕργανα, τὰ ὅποια ἀπονέμουν δικαιοσύνην εἰς τοὺς πολίτας. Τοιαῦτα εἶναι οἱ δικαστικοί, δηλ. εἰρηνοδίκαι, οἱ πρωτοδίκαι κ.λ.π.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι διακρίνονται εἰς **ισοβίους**, εἰς **μονίμους**, εἰς **ἐκτάκτους** καὶ εἰς **προσωρινούς**.

Ἰσόβιοι εἶναι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἱ ὅποιοι δὲν ἀπολύονται ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν, ὅταν καταργηθῇ ἡ θέσις τῶν. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ Δικαστικοί, οἱ Σύμβουλοι τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου κ.λ.π.

Μόνιμοι εἶναι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἱ ὅποιοι δὲν ἀπολύονται ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν, ἐκτὸς ἐὰν καταργηθῇ ἡ θέσις τῶν ἢ ὑποπέσουν εἰς σοβαρὸν ἀδίκημα.

Οί μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι διορίζονται, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν κεναὶ θέσεις καὶ ἔχουν ὠρισμένα προσόντα, τὰ ὁποῖα προβλέπουν οἱ νόμοι.

Ἐκτακτοὶ εἶναι οἱ δημόσιοι υπάλληλοι, οἱ ὁποῖοι προσλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ Κράτους, ὅταν ἔχη ἀνάγκη. Ἀπολύονται ὁμως, ὅταν τὸ Κράτος παύσῃ νὰ ἔχη τὴν ἀνάγκη των.

Προσωρινοὶ εἶναι οἱ δημόσιοι υπάλληλοι, οἱ ὁποῖοι προσλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ Κράτους δι' ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα καὶ δι' ὠρισμένην ὑπηρεσίαν. Οὗτοι ἀπολύονται τῆς ὑπηρεσίας, ὅταν λήξῃ τὸ χρονικὸν διάστημα, διὰ τὸ ὁποῖον προσελήφθησαν.

γ) Τὰ προσόντα τῶν δημοσίων υπαλλήλων.

Διὰ νὰ διορισθῇ κανεὶς δημόσιος υπάλληλος πρέπει νὰ ἔχη ὠρισμένα προσόντα.

Νὰ εἶναι Ἑλλῃν πολίτης.

Νὰ ἔχη ὑπηρετήσῃ εἰς τὸν Στρατὸν ὡς κληρωτὸς.

Νὰ μὴ ἔχη καταδικασθῇ διὰ σοβαρὰς ἀξιοποίνους πράξεις.

Νὰ εἶναι ὑγιῆς πνευματικῶς καὶ ψυχικῶς.

Νὰ ἔχη τὰς γραμματικὰς καὶ εἰδικὰς γνώσεις, τὰς ὁποίας καθορίζουν οἱ νόμοι,

δ) Τὰ καθήκοντα τῶν δημοσίων υπαλλήλων.

Οἱ δημόσιοι υπάλληλοι κατὰ τὸ ἄρθρον 123 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1968 ὀφείλουν νὰ ἔχουν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ εἰς τὰ Ἐθνικὰ ἰδεώδη.

Νὰ ἔχουν ὑγιῆ κοινωνικὰ φρονήματα, δηλ. νὰ μὴ πιστεύουν εἰς ἰδέας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν σκοπὸν τὴν ἀνατροπὴν τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτειακοῦ καθεστῶτος. Ἐπίσης ὀφείλουν νὰ τηροῦν πιστῶς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκτελοῦν τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀνατεθῇ εἰς αὐτούς.

Τέλος ὀφείλουν νὰ σέβωνται τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν καὶ νὰ ὑπακούουν εἰς τοὺς ἀνωτέρους των, ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν δίδουν εἰς αὐτούς διαταγὰς, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀντισυνταγματικαὶ ἢ παράνομοι.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 19 τοῦ Συντάγματος οἱ δημόσιοι υπάλληλοι

δὲν δύνανται ν' ἀπεργοῦν. Ὄταν συμμετέχουν εἰς ἀπεργίαν, θεωροῦνται αὐτοδικαίως παραιτηθέντες.

Διὰ τὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας οὗτοι προσφέρουν εἰς τὸ Κράτος, λαμβάνουν μισθόν. Ὄταν δὲ ἀποχωρήσουν τῆς ὑπηρεσίας, λόγῳ ὀρίου ἡλικίας, συνταξιοδοτοῦνται.

ε) Οἱ βαθμοὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ἀποτελοῦν μίαν ἱεραρχίαν βαθμῶν, οἱ ὁποιοὶ ἀνέρχονται εἰς δέκα πέντε. Οὗτοι εἶναι κατὰ σειράν.

1ος	βαθμὸς	Πρόεδρος	Ὑπουργός,	Γεν. Γραμματεὺς,	Γεν. Διευ-
2ος	»	Διευθυντῆς Α'	θυντῆς,	Ἐκπαιδευτικὸς	Σύμβουλος
3ος	»	Διευθυντῆς Β'			
4ος	»	Τμηματάρχης Α'			
5ος	»	Τμηματάρχης Β'			
6ος	»	Εἰσηγητῆς			
7ος	»	Γραμματεὺς Α'			
8ος	»	Γραμματεὺς Β'			
9ος	»	Ἀκόλουθος			
10ος	»	Γραφεὺς Α'			
11ος	»	Γραφεὺς Β'			

Οἱ ὑπόλοιποι 4 βαθμοὶ κατανέμονται μεταξύ τῶν κλητῆρων καὶ τοῦ ἄλλου ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί σᾶς ὑπενθυμίζουν αἱ λέξεις : «Κρατικὸς Μηχανισμός» ;
2. Ποιοὶ ὑπάλληλοι εἶναι ἰσόβιοι ;
3. Ὁ διδάσκαλος εἰς ποίας κατηγορίας τῶν ὑπαλλήλων ἀνήκει ;
4. Διὰ νὰ διορισθῇ ὑπάλληλος, ποῖα προσόντα πρέπει νὰ ἔχῃ ;
5. Ἀναφέρατε βαθμοὺς ὑπαλλήλων κατὰ τὴν ἱεραρχίαν ;
6. Τί διαφορά ὑπάρχει μεταξύ τμηματάρχου Α' καὶ τμηματάρχου Β' ;
7. Ἀναφέρατε μερικὰ ἀπὸ τὰ καθήκοντα τῶν ὑπαλλήλων.

ΥΓΕΙΑ

α) Τί εἶναι ὑγεία ;

Οἱ ἄνθρωποι, ὅταν συναντῶνται, ἀμέσως ἐρωτᾷ ὁ εἰς τὸν ἄλλον περὶ τῆς ὑγείας : «Πῶς εἴσθε ; Τί κάνετε ; Πῶς εἴσθε εἰς τὴν ὑγείαν

σας»; "Όταν δὲ ἀποχωρίζονται, εὖχονται πάλιν ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον·
«Γεῖά σου, καλὴν ἀντάμωσιν, μὲ ὑγείαν».

Αἱ ἐρωτήσεις διὰ τὴν ὑγείαν καὶ αἱ εὐχαὶ δι' αὐτὴν ἀποδεικνύουν τὴν σημασίαν, τὴν ὁποῖαν ἀποδίδουν οἱ ἄνθρωποι εἰς αὐτήν.

Οἱ περισσότεροι ὅμως ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἐρωτοῦν καὶ ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν ὑγείαν, δὲν γνωρίζουν τί εἶναι.

Θεωροῦν ὑγιῇ τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὅποῖος δὲν εἶναι ἀσθενὴς ἢ ἀνάπηρος.

Ὑγεία ὅμως εἶναι ὄχι μόνον ἡ ἔλλειψις νόσου ἢ ἀναπηρίας, ἀλλὰ καὶ ἡ **κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία εἶναι γεμάτη ἀπὸ σωματικῆν, ψυχικὴν καὶ κοινωνικὴν δύναμιν.** Δηλαδή εἶναι κανεὶς ὑγιής, ὅταν εἶναι δυνατὸς εἰς τὸ σῶμα, εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν.

β) Σημασία τῆς ὑγείας.

Ἡ ὑγεία εἶναι τὸ πολυτιμότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ ἀνθρώπου, διότι χωρὶς αὐτὴν δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εὐτυχία τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς κοινωνίας.

Ἡ σημασία τῆς ὑγείας εἶχεν ἀναγνωρισθῇ καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Οἱ ἀρχαῖοι μάλιστα Ἕλληνες εἶχον θεοποιήσει αὐτήν. Διὰ τὴν λατρείαν τῆς εἶχον ἰδρύσει εἰδικὰ θεραπευτήρια, τὰ **Ἀσκληπιεῖα.**

Ἄλλ' ἂν ἡ ὑγεία ἄλλοτε ἀπετέλει μέριμναν τῆς κοινωνίας, σήμερον ἀποτελεῖ καθῆκον αὐτῆς.

Κράτη καὶ κοινωνίαι, αἱ ὁποῖαι παραμελοῦν τὸ καθῆκον τοῦτο ἐκφυλίζονται καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπιτελοῦν ὑψηλὸν τι καὶ μέγα. Τούναντίον Κράτη, τὰ ὁποῖα φροντίζουν μὲ ὅλα τὰ σύγχρονα μέσα τῆς ἐπιστήμης νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ὑγείαν τῶν πολιτῶν, ὄχι μόνον ἐξευγενίζουν τὴν φυλὴν των, ἀλλὰ καὶ ἀναπτύσσουν καὶ προάγουν τὸν πολιτισμὸν των. Τὰ Κράτη αὐτὰ αἰσθάνονται ὅτι εἶναι ἀσφαλῆ, διότι τὰ μέλη των δύναται ὄχι μόνον νὰ τὰ ὑπερασπίζουν ἀπὸ κάθε ἑξωτερικὸν καὶ ἐσωτερικὸν ἐχθρόν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξασφαλίζουν εἰς αὐτὰ ὅλα τὰ ὕλικά καὶ πνευματικά μέσα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν πρόοδον καὶ εὐημερίαν τῶν μελῶν καὶ τοῦ συνόλου.

γ) Κρατική μέριμνα διὰ τὴν ὑγείαν.

Τὸ Κράτος εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον φροντίζει διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ λαοῦ. Αὐτὸ τὸν προφυλάττει ἀπὸ τὰς ἀσθενείας καὶ τὸν θεραπεύει, ὅταν ἀσθενῇ.

Διὰ τοῦτο ἰδρύει :

1. Κοινοτικά καὶ Ἀγροτικά Ἱατρεῖα, τὰ ὁποῖα φροντίζουν διὰ τὴν ὑγείαν τῶν ἀγροτῶν καὶ τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου.
2. Ὑγειονομικοὺς Σταθμούς, δηλαδή μικρὰ νοσοκομεῖα μὲ 10-15 κλίνας, διὰ τὰς ἐπείγουσας ἀνάγκας τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου.
3. Ὑγειονομικὰ Κέντρα εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν Νομῶν. Εἰς αὐτὰ ὁ Νομιάτρος, ὁ ὁποῖος εἶναι Διευθυντὴς τοῦ Ὑγειονομικοῦ Κέντρου, φροντίζει διὰ τὴν ὑγείαν τῶν κατοίκων, οἱ ὁποῖοι ζοῦν εἰς τὴν περιφέρειάν του.
4. Γενικὰ καὶ εἰδικὰ νοσοκομεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα δύνανται ν' ἀντιμετωπισθοῦν ὅλαι αἱ ἀσθένειαι. Ὅλως ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ λαοῦ ἔχουν τὰ Ἰνστιτούτα, Ἀνθελονοσιακὸν καὶ τοῦ Παστέρ. Ἐπίσης τὰ Λυσσιατρεῖα, τῶν Λοιμωδῶν Νόσων, τὰ Ἀπολυμαντήρια, τὰ Ψυχιατρεῖα καὶ ἄλλα εἰδικὰ Νοσηλευτικά Ἰδρύματα.

δ) Ἀτομικὴ μέριμνα διὰ τὴν ὑγείαν.

Ἡ μέριμνα τοῦ Κράτους διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ θὰ ἔμενεν ἄνευ σοβαρῶν ἀποτελεσμάτων, ἐὰν τὸ κάθε ἄτομον δὲν ἐφρόντιζε μόνον του διὰ τὴν ὑγείαν του.

Διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ὑγείας τὸ ἄτομον ὀφείλει :

1. Νὰ διατηρῇ καθαρὸν τὸ σῶμα του, δέρμα, χεῖρας, πόδας, ὀδόντας, ὦτα, ὀφθαλμούς κ.λ.π.
2. Νὰ ζῇ εἰς καθαρὸν περιβάλλον, ὑπνοδωμάτιον, οἰκίαν, μαγειρεῖον, ἀποχωρητήριον, σταῦλον κ.λ.π.
3. Νὰ πολεμῇ τοὺς ποντικούς, τὰς μύias, τοὺς κῶνωνπας κ.λ.π.
4. Νὰ τρέφεται μὲ γάλα, κρέας, ἰχθῦς, φρούτα κ.λ.π.
5. Νὰ κοιμᾶται καὶ ν' ἀναπαύεται ἀρκετά.
6. Νὰ ἐμβολιάζεται κατὰ τῆς εὐλογίας, τῆς διφθερίτιδος, τυφοειδοῦς πυρετοῦ, πολιομυελίτιδος, τοῦ τετάνου, τοῦ κοκκύτου καὶ ἄλλων λοιμωδῶν νόσων.
7. Νὰ ζῇ εἰς τὸ ὑπαιθρον.

8. Νὰ κάμνη θαλάσσια λουτρά, ήλιοθεραπείαν κ.λ.π.

Τέλος νὰ ζητῇ τήν συμβουλὴν τῶν ὑπευθύνων διὰ τὴν ὑγείαν, ὅσάκις αἰσθάνεται νὰ μειώνεται τὸ σωματικόν, τὸ ψυχικόν καὶ τὸ κοινωνικόν του σθένος.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Διατί ἡ ὑγεία εἶναι τὸ πολυτιμότερον ἀγαθόν ;
2. Ἀναφέρατε ρητὰ διὰ τὴν ὑγείαν.
3. Ἀρκεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ σωματικὴ ὑγεία ;
4. Ἀναφέρατε κανόνες ὑγείας.
5. Ἡ ὑγεία εἰς τί ὠφελεῖ τὸ Κράτος ;
6. Τί μέτρα λαμβάνει τὸ Κράτος διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ὑγείαν τοῦ ἀνθρώπου ;

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ

α) Τί εἶναι πρόνοια;

Οἱ ἄνθρωποι, διὰ νὰ ἀντιμετωπίζουν τὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς των, εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἐργάζωνται. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι λόγῳ γήρατος, ἀσθενείας, ἀναπηρίας, ἀνεργίας καὶ ἄλλων αἰτίων δὲν δύνανται νὰ ἐργάζωνται.

Καὶ ὅμως οἱ ἄνθρωποι αὗτοί δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείπωνται εἰς τὴν τύχην των καὶ νὰ ἀποθνήσκουν ἐξ ἀσιτίας.

Διὰ τοῦτο πολλοὶ ἰδιῶται πλούσιοι ἢ ὀργανώσεις ἰδρύουν Ὀρφανοτροφεῖα, Γηροκομεῖα καὶ ἄλλα Ἰδρύματα, εἰς τὰ ὅποια εὐρίσκουν περίθαλψιν οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ ἐργασθοῦν.

Τὸ Κράτος ὅμως λαμβάνει δραστικὰ μέτρα διὰ τὴν παροχὴν ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς βοήθειας εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν μὲ ἰδικὰ των μέσα τὰς ἀνάγκας των. Τοῦτο πράττει ἐκ φιλανθρωπίας.

Τὸ σύνολον τῶν μέτρων, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιδιώκεται ἡ ἐξασφάλις τῶν ἀναγκαίων εἰς ἄτομα, τὰ ὅποια δὲν δύνανται νὰ πορισθοῦν αὐτὰ, λέγεται Κοινωνικὴ Πρόνοια.

β) Μέτρα Κοινωνικῆς Προνοίας.

Ἡ Κοινωνικὴ Πρόνοια ἐκδηλώνεται μὲ διάφορα μέτρα. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι : 1) Ἡ ἰδρυσις Νοσοκομείων, Γηροκομείων, Ὀρφανοτρο-

φείων, Βρεφοκομείων, Λαϊκῶν Ἱατρείων, Ἀσύλων Ἀνιάτων, Ἀναμορφωτικῶν σχολείων, Σχολῶν Τυφλῶν καὶ Κωφαλάλων, Πρεβαντορίων, Παιδικῶν Σταθμῶν, Παιδικῶν Κατασκηνώσεων, Νηπιαγωγείων κ.λ.π.
2) Ἡ παροχὴ βοηθείας εἰς τὰ θύματα πολέμου, εἰς τοὺς πρόσφυγας, σεισμοπαθεῖς, πλημμυροπαθεῖς κ.λ.π.

γ) Ἡ Κοινωνικὴ Πρόνοια εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Κοινωνικὴ Πρόνοια ἔλαβε τεραστίαν ἀνάπτυξιν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἀλληλοβοήθεια, ἡ ἀλληλεγγύη καὶ ὁ ἀνθρωπισμὸς ἀποτελοῦν τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Διὰ τοῦτο Κράτος, Ἐκκλησία, Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς, Πατριωτικὸν Ἰδρυμα Κοινωνικῆς Περιθάλψεως Ἀπόρων (ΠΙΚΠΑ) καὶ ἄλλοι ὀργανισμοὶ συνεργάζονται στενῶς εἰς τὴν περίθαλψιν τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας. Καὶ ἐὰν δὲν κατορθῶνουν νὰ θεραπεύσουν ριζικῶς αὐτὴν, πάντως καθιστοῦν αὐτὴν ὑποφερτὴν. Μὲ τὰ αἰσθη-
ματα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς στοργῆς καὶ ταῦτοχρόνως μὲ τὴν ὑλικὴν συνδρομὴν πρὸς τοὺς πάσχοντας πρᾶνουν τὸν πόνον καὶ ἐνσταλά-
ζουν γλυκεῖαν παρηγορίαν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πασχόντων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί εἶναι Κοινωνικὴ Πρόνοια ;
2. Διατί πρέπει νὰ εἴμεθα προνοητικοί ;
3. Ποῖοι Ὀργανισμοὶ βοηθοῦν τὸ Κράτος εἰς τὴν Κοινωνικὴν Πρόνοιαν ;
4. Πῶς ἐκδηλώνεται ἡ Κοινωνικὴ Πρόνοια ;

Σ Υ Γ Κ Ο Ι Ν Ω Ν Ι Α

α) Τί εἶναι συγκοινωνία ;

Οἱ ἄνθρωποι, διὰ νὰ ἐπικοινωνοῦν μεταξύ των καὶ διὰ νὰ μετα-
φέρουν τὰ πράγματά των ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, χρησιμοποιοῦν διά-
φορα μέσα.

Τὰ κυριώτερα ἀπὸ τὰ μέσα τῆς μεταφορᾶς προσώπων καὶ πραγμάτων καὶ τῆς ἐπικοινωνίας εἶναι τὰ ὑποζύγια, αἱ ἄμαξαι, οἱ σιδηρόδρομοι, τὰ αὐτοκίνητα, τὰ πλοῖα, τὰ ἀεροπλάνα, τὸ ταχυ-
δρομεῖον, ὁ τηλεγράφος, τὸ τηλέφωνον, τὸ ραδιόφωνον καὶ ἡ τη-
λεόρασις.

Ὁ τρόπος τῆς ἐπικοινωνίας τῶν ἀνθρώπων μεταξύ των καὶ τῆς μεταφορᾶς προσώπων καὶ πραγμάτων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον λέγεται συγκοινωνία.

β) Εἶδη συγκοινωνίας.

Ἡ συγκοινωνία ἀναλόγως τῶν μέσων, τὰ ὅποια διαθέτει διὰ τὴν μεταφορὰν προσώπων καὶ πραγμάτων καὶ διὰ τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων μεταξύ των, εἶναι χερσαία, θαλασσία καὶ ἐναέριος.

Ἡ **χερσαία** συγκοινωνία χρησιμοποιεῖ μέσα, τὰ ὅποια εἶναι κατάλληλα διὰ τὴν ξηράν. Τοιαῦτα κατ' ἀρχὰς ἦσαν τὰ ὑποζύγια καὶ βραδύτερον αἱ ἄμαξαι. Μὲ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἀτμοῦ καὶ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ σήμερον χρησιμοποιεῖ καὶ τὸν σιδηρόδρομον καὶ τὸ αὐτοκίνητον.

Τὸ καλύτερον ἀπὸ τὰ χερσαῖα μέσα συγκοινωνίας εἶναι ὁ σιδηρόδρομος, διότι δι' αὐτοῦ δύνανται νὰ μεταφερθοῦν πολλὰ πρῶτα καὶ πράγματα συγχρόνως καὶ μὲ ὀλίγην σχετικὴν δαπάνην.

Ἡ **θαλασσία** συγκοινωνία χρησιμοποιεῖ μέσα, τὰ ὅποια εἶναι κατάλληλα διὰ τὴν μεταφορὰν προσώπων καὶ πραγμάτων διὰ τῆς θαλάσσης. Ὡς τοιαῦτα κατ' ἀρχὰς ἐχρησιμοποιοῦντο αἱ λέμβοι καὶ τὰ ἰστιοφόρα. Σήμερον χρησιμοποιοῦνται καὶ τὰ βενζινόπλοια καὶ τὰ ἀτμόπλοια. Ἡ θαλασσία συγκοινωνία ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν μεταφορὰν τῶν πραγμάτων των μεταξύ χωρῶν, αἱ ὁποῖαι χωρίζονται διὰ τῆς θαλάσσης. Ἐκτὸς τούτου εἶναι ἡ πλέον κατάλληλος διὰ τὴν μεταφορὰν πολλῶν ἀνθρώπων καὶ πραγμάτων, οἷουδήποτε βάρους καὶ ὄγκου. Εἶναι δὲ καὶ ἡ εὐθηνότερα ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα εἶδη.

Ἡ **ἐναέριος** συγκοινωνία χρησιμοποιεῖ ὡς μέσον ἐπικοινωνίας τῶν ἀνθρώπων μεταξύ των καὶ τῆς μεταφορᾶς τῶν πραγμάτων των τὸ ἀεροπλάνον. Αὕτη, ἐπεὶ ἐκμηδενίζει τὰς ἀποστάσεις, ἔχει ἀναπτυχθῆ εἰς ὅλας τὰς χώρας. Ἡ Ἑλλὰς ὅμως, λόγῳ τῆς γεωγραφικῆς τῆς θέσεως, ἔχει ἀποβῆ κέντρον τῆς διεθνοῦς ἐναερίου συγκοινωνίας. Διὰ τοῦτο διαθέτει πολλὰ ἀεροπλάνα καὶ ἀεροδρόμια, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἱκανοποιῇ τὰς ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς ἀεροπορικὰς ἀνάγκας τῆς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποια μέσα ἐχρησιμοποιοῦν ἄλλοτε οἱ ἄνθρωποι διὰ τὴν συγκοινωνίαν των ;
2. Ποια εἶναι τὰ ταχύτερα μέσα τῆς συγκοινωνίας ;
3. Πῶς λέγεται ἡ συγκοινωνία, ἡ ὁποία γίνεται διὰ τοῦ ἀέρος ;
4. Ποῖον μέσον συγκοινωνίας προτιμᾶτε ;

ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΝ

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μέσα τῆς χερσαίας, τῆς θαλασσίας καὶ ἐναερίου συγκοινωνίας, οἱ ἄνθρωποι χρησιμοποιοῦν καὶ ἄλλα, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ τὸ Ταχυδρομεῖον.

α) Τί εἶναι Ταχυδρομεῖον ;

Ταχυδρομεῖον εἶναι μία Κρατικὴ ὑπηρεσία, ἡ ὁποία ἀναλαμβάνει ἔναντι μικρᾶς ἀμοιβῆς νὰ μεταφέρῃ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἐπιστολάς, ἔντυπα, δέματα καὶ χρήματα.

1. Ἐπιστολαί.

Αἱ ἐπιστολαί, διὰ νὰ μεταφέρωνται ἀσφαλῶς, πρέπει νὰ φέρουν ἐπὶ τῆς προσθίας ὀψεως τοῦ φακέλλου τὴν διεύθυνσιν τοῦ **παραλήπτου** καὶ τὸ ἀνάλογον **γραμματόσημον**, ἐπὶ τῆς ὀπισθίας δὲ τὴν διεύθυνσιν τοῦ **ἀποστολέως**.

Αἱ ἐπιστολαὶ διακρίνονται εἰς ἀπλᾶς, εἰς συστημένας καὶ εἰς ἐπείγουσας.

Ἀπλᾶ εἶναι αἱ ἐπιστολαί, αἱ ὁποῖαι ρίπτονται εἰς τὰ γραμματοκιβώτια καὶ ἀποστέλλονται εἰς τὸν προορισμὸν των δι' ἐνὸς συγκοινωνιακοῦ μέσου, σιδηροδρομικῶς ἢ ἀτμοπλοικῶς ἢ ἀεροπορικῶς.

Διὰ τὴν ἀσφαλῆ καὶ ταχεῖαν ἀποστολὴν καὶ ἄφιξιν τῶν ἐπιστολῶν τούτων εἰς τὸν τόπον τοῦ προορισμοῦ των. δὲν εὐθύνεται τὸ Ταχυδρομεῖον.

Συστημένα εἶναι αἱ ἐπιστολαί, αἱ ὁποῖαι παραδίδονται ὑπὸ τοῦ ἀποστολέως εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν ἐπὶ ἀποδείξει καὶ παραλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ παραλήπτου κατόπιν ὑπογραφῆς αὐτοῦ εἰς εἰδικὸν βιβλίον τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας. Αὗται, διὰ νὰ φθάσουν ἀσφαλῶς εἰς τὸν τόπον τοῦ προορισμοῦ των, ἀποστέλλονται ἐντὸς εἰδικοῦ ταχυδρομικοῦ σάκκου, διότι διὰ τὴν ἀπώλειάν των

εύθύνεται τὸ Ταχυδρομεῖον, τὸ ὁποῖον ὀφείλει ν' ἀποζημιώσῃ τὸν ἀποστολέα.

Ἐπείγουσαι εἶναι αἱ ἐπιστολαί, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ φθάσουν εἰς τὸν τόπον τοῦ προορισμοῦ πολὺ ταχέως. Καὶ αἱ ἐπιστολαὶ αὗται δὲν ρίπτονται εἰς τὰ γραμματοκιβώτια, ἀλλὰ παραδίδονται εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν ἐπὶ ἀποδείξει καὶ ἀποστέλλονται εἰς τὸν τόπον τοῦ προορισμοῦ των ἀμέσως καὶ διὰ τοῦ ταχυτέρου ταχυδρομικοῦ μέσου. Ἐπίσης ἡ παράδοσις τῶν ἐπειγουσῶν ἐπιστολῶν γίνεται κατόπιν ὑπογραφῆς τοῦ παραλήπτου.

2. Τὰ δέματα.

Τὰ δέματα, τὰ ὁποῖα ἀναλαμβάνει τὸ Ταχυδρομεῖον νὰ μεταφέρει, πρέπει νὰ ἔχουν ὠρισμένον βάρος καὶ ὄγκον. Ἐπίσης πρέπει νὰ εἶναι συσκευασμένα καταλλήλως, ὥστε νὰ ἐξασφαλίζεται ἡ μεταφορά των.

Διὰ τὴν ἀποστολὴν δέματος πρέπει νὰ συμπληροῦται παρὰ τοῦ ἀποστολέως εἰδικὸν δελτίον, εἰς τὸ ὁποῖον ν' ἀναγράφεται ἡ διεύθυνσις του, ἡ διεύθυνσις τοῦ παραλήπτου καὶ τὸ βάρος τοῦ δέματος καὶ νὰ ἐπικολλᾶται τὸ γραμματόσημον, τὸ ἀνάλογον πρὸς τὸ βάρος του.

Τὰ δέματα, ἀναλόγως τοῦ τρόπου τῆς ἀποστολῆς των, διακρίνονται εἰς ἀπλᾶ, εἰς δέματα δεδηλωμένης ἀξίας καὶ εἰς δέματα ἐπὶ ἀντικαταβολῇ. Ἀναλόγως δὲ τοῦ τόπου τοῦ προορισμοῦ των διακρίνονται εἰς δέματα ἐσωτερικοῦ καὶ εἰς δέματα ἐξωτερικοῦ.

Ἀπλᾶ δέματα εἶναι τὰ συνήθη, τὰ ὁποῖα παραλαμβάνονται ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον ἔναντι ἀποδείξεως καὶ παραδίδονται εἰς τὸν παραλήπτην δι' ὑπογραφῆς αὐτοῦ εἰς εἰδικὸν βιβλίον τῆς διανομῆς δεμάτων.

Δέματα δεδηλωμένης ἀξίας εἶναι τὰ δέματα μὲ περιεχόμενον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀξία δηλοῦται ὑπὸ τοῦ ἀποστολέως εἰς τὴν ἀρμοδίαν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν, ἵνα, ἐν περιπτώσει ἀπωλείας του, καταβάλλῃ αὕτη τὴν ἀξίαν του εἰς τὸν ἀποστολέα. Ταῦτα παραλαμβάνονται ἔναντι ἀποδείξεως καὶ παραδίδονται δι' ὑπογραφῆς τοῦ παραλήπτου.

Δέματα ἐπὶ ἀντικαταβολῇ εἶναι τὰ δέματα, τὰ ὁποῖα παραδίδονται εἰς τὸν παραλήπτην ἀπὸ τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν,

ἀφοῦ οὗτος καταβάλλῃ τὴν ἀξίαν τοῦ περιεχομένου τοῦ δέματος, τὴν ὁποίαν ἔχει δηλώσει ὁ ἀποστολεὺς.

Δέματα ἐσωτερικοῦ εἶναι τὰ δέματα, τὰ ὁποῖα προορίζονται διὰ τὸ ἐσωτερικόν, ἐνῶ **δέματα ἐξωτερικοῦ** εἶναι ὅσα προορίζονται διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

3) Ταχυδρομικὴ ἐπιταγή.

Τὸ Ταχυδρομεῖον ἀναλαμβάνει νὰ μεταφέρῃ ὄχι μόνον ἐπιστολὰς καὶ δέματα, ἀλλὰ καὶ χρήματα.

Διὰ τὴν μεταφορὰν χρημάτων ὑπὸ τοῦ Ταχυδρομείου ὀφείλει ὁ ἀποστολεὺς νὰ συμπληρώσῃ εἰδικὸν δελτίον, τὸ ὁποῖον λέγεται **ταχυδρομικὴ ἐπιταγή**. Ἐπ' αὐτοῦ ἀναγράφει τὴν διεύθυνσιν τοῦ παραλήπτου, τὸ ποσὸν τῶν χρημάτων, τὸ ὁποῖον ἀποστέλλει, ὁλογράφως καὶ ἀριθμητικῶς, καὶ τὴν διεύθυνσίν του. Ἐπίσης ἐπικολλᾷ γραμματόσημον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνάλογον τοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον καταθέτει εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν πρὸς μεταφορὰν του.

Τὸ ποσὸν τοῦτο καταβάλλεται εἰς τὸν παραλήπτην, εὐθὺς ὡς ἡ ταχυδρομικὴ ἐπιταγὴ φθάσῃ εἰς τὸ Ταχυδρομεῖον τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὁποῖον διαμένει ὁ παραλήπτης.

Ἐὰν ὁ ἀποστολεὺς θέλῃ νὰ φθάσῃ ἡ ἐπιταγὴ εἰς τὸν προορισμόν της πολὺ ταχέως, δύναται νὰ γίνῃ ἡ ἀποστολὴ τῶν χρημάτων καὶ διὰ τηλεγραφικῆς ἐπιταγῆς.

4. Ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια.

Τὰ Ταχυδρομεῖα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν μεταφορὰν χρημάτων, δέχονται καὶ ἐντόκους καταθέσεις μέχρις ἐνὸς ὠρισμένου ποσοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον λειτουργοῦν εἰς τὰ Ταχυδρομεῖα ἰδιαίτεροι ὑπηρεσίαι, αἱ ὁποῖαι λέγονται **Ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια**.

Ταῦτα ἰδρύθησαν ὑπὸ τοῦ Κράτους, διὰ νὰ πνεύσῃ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως τῶν πολιτῶν. Ἐξυπηρετοῦν δὲ πολὺ ἰδίᾳ τοὺς κατοίκους τῶν χωρίων καὶ τῶν μικρῶν πόλεων, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ὑπάρχουν ὑποκαταστήματα τραπεζῶν.

Τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια τῆς Πατρίδος μας ἔχουν συγκεντρώσει τεράστια ποσὰ ἐξ οἰκονομιῶν, ἰδίᾳ τῶν λαϊκῶν τάξεων, τὰ ὁποῖα διαθέτουν διὰ παραγωγικὰ καὶ ἐπωφελεῖ κοινωνικὰ ἔργα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί σημαίνει ἡ λέξις Ταχυδρομεῖον ;

2. Ποῖα εἶδη ἐπιστολῶν ὑπάρχουν ;
3. Ποῖαι ἐπιστολαὶ δὲν ρίπτονται εἰς τὰ γραμματοκιβώτια ;
4. Πῶς θὰ στείλετε ταχυδρομικῶς ἐν δέμα ;
5. Τί πρέπει νὰ κάνετε, διὰ νὰ στείλετε μίαν ταχυδρομικὴν ἐπιταγὴν ;
6. Τί εἶναι Ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια ;

Ν Α Υ Τ Ι Α Ι Α

α) Τί εἶναι ναυτιλία;

Διὰ νὰ ἐπικοινωνοῦν οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι κατῴκουν εἰς χώ-
ρας, αἱ ὁποῖαι ἐχωρίζοντο διὰ θαλάσσης, ἐχρησιμοποιοῦν κατ'
ἀρχὰς μονόξυλα καὶ κατόπιν διάφορα πλοιάρια, τὰ ὅποια ἦσαν κατ'
ἀρχὰς κωπήλατα, βραδύτερον ἰστιοφόρα καὶ κατόπιν ἀτμόπλοια.

Τὰ μέσα αὐτὰ εἶχον ἀνάγκην εἰδικῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ τὰ ὀδη-
γοῦν καὶ ἄλλων ὀργάνων, διὰ νὰ καθιστοῦν ἀσφαλέστερον τὸν πλοῦν.

Τὸ σύνολον τῶν πλοίων μετὰ τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν ἐφο-
δίων λέγεται **ναυτικόν**.

Τὸ ναυτικὸν ἀναλόγως τοῦ σκοποῦ, διὰ τὸν ὅποιον χρησιμο-
ποιεῖται, χωρίζεται εἰς πολεμικὸν καὶ ἐμπορικόν.

**Ἡ τέχνη τῆς κανονικῆς πλεύσεως ἀπὸ τόπου εἰς τόπον διὰ θα-
λάσσης λέγεται ναυτιλία.**

Ἡ ναυτιλία διακρίνεται εἰς **ἀκτοπλοῖαν** καὶ εἰς **ποντοπλοῖαν**.

Ὅταν χρησιμοποιῆται διὰ τὴν μεταφορὰν ἐμπορευμάτων, λέ-
γεται **ἐμπορικὴ**, ἐνῶ, ὅταν χρησιμοποιῆται διὰ τὴν μεταφορὰν ἐπι-
βατῶν, λέγεται **ἐπιβατικὴ**.

Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸ πλοῖον λέγεται **φορτηγόν**, εἰς
τὴν δευτέραν λέγεται **ἐπιβατικόν**.

β) Ἡ Ἑλληνικὴ ναυτιλία.

Ἡ Ἑλλὰς εἶναι χερσόνησος. Περιβάλλεται κατὰ τὸ πλεῖστον
διὰ θαλάσσης. Διὰ τοῦτο οἱ κάτοικοι αὐτῆς εὗρισκον τὴν προσφι-
λεστέραν ἀπασχόλησιν εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἀπὸ ἀρχαιοτάτους ἀκόμη χρόνους ἡσχολοῦντο μὲ τὴν κατα-
σκευὴν πλοίων, τὰ ὅποια ἐχρησιμοποιοῦν δι' ἐμπορικοὺς καὶ πολε-
μικοὺς σκοποὺς.

Μὲ τὰ πλοῖα τῶν ἑξεστράτευσαν ἐναντίον τῆς Τροίας, ἐναυμά-
χισαν εἰς τὴν Σαλαμίνα καὶ εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον.

Μὲ τὰ πλοῖα τῶν μετέφερον σιτηρὰ ἀπὸ τὰς γειτονικὰς χώρας καὶ διεξῆγον τὸ ἐμπόριον.

Κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τῆς Τουρκοκρατίας οἱ Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι κατῴκουν εἰς τὰς νήσους, ὡς μόνην τῶν ἀπασχόλησιν εἶχον τὴν ναυτιλίαν. Ὅταν δὲ ἤρχισεν ὁ ἀπελευθερωτικὸς ἀγὼν, ἔθεσαν τὰ πλοῖα τῶν, τὰ ὅποια ἦσαν ἐξωπλισμένα καὶ διὰ πολεμικοὺς σκοποὺς, εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀγωνιζομένου Ἔθνους.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἡ ναυτιλία τῆς Πατρίδος μας ἤρχισε ν' ἀναπτύσσεται καὶ πάλιν. Κατ' ἀρχὰς μὲ βραδὺν ρυθμὸν, βραδύτερον ὅμως μὲ ταχύν.

Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν φύσιν τοῦ Ἕλληνος. Ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ὁ ἐμπορικὸς στόλος τῆς Πατρίδος μας διέπλεεν ὅλας τὰς θαλάσσας τοῦ κόσμου. Σήμερον δὲ ὅχι μόνον διαπλέει τὰς θαλάσσας καὶ τοὺς ὠκεανούς, ἀλλὰ τείνει νὰ γίνῃ κυρίαρχος αὐτῶν.

Τοῦτο ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν τῶν μεγάλων Ἑλλήνων ἐφοπλιστῶν Ἀριστοτέλους Ὠνάση, Σταύρου Νιάρχου, Γεωργίου Λιβανοῦ, Ἰωάννου Γουλανδρῆ κλπ. καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὰ μέτρα τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας.

γ) Ἡ ναυτιλία ὡς παράγων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας.

Ἡ ναυτιλία μετὰ τῆς γεωργίας ἀποτελοῦν τοὺς κυριωτέρους παράγοντας ἀναπτύξεως τῆς Ἐθνικῆς μας οἰκονομίας, προόδου καὶ εὐημερίας τῆς χώρας.

Αὕτη χρησιμοποιεῖται παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων διὰ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν διαφόρων προϊόντων.

Δίδει εἰς χιλιάδας Ἑλλήνων ναυτικῶν ἐργασίαν καὶ ἔτσι καταπολεμεῖ τὴν ἀνεργίαν.

Συντελεῖ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ξένου συναλλάγματος, τὸ ὅποιον χρησιμοποιεῖ τὸ Κράτος διὰ παραγωγικοὺς σκοποὺς.

Αὐξάνει τὰς προσόδους τοῦ Κράτους διὰ τῆς φορολογίας, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ἐμπόρους.

Φέρει εἰς ἐπαφὴν τὰ πληρώματα τῶν πλοίων μὲ ἄλλους λαοὺς καὶ συντελεῖ εἰς τὴν δημιουργίαν κοινωνικῶν, ἐμπορικῶν, πολιτιστικῶν καὶ ἄλλων σχέσεων.

δ) Ἐξέλιξις τῶν μέσων τῆς ναυτιλίας.

Τὸ κατ' ἐξοχὴν μέσον τῆς ναυτιλίας εἶναι τὸ πλοῖον. Ἀλλοτε τὸ πλοῖον ἦτο μικρὸν καὶ ἐκινεῖτο διὰ κωπῶν. Βραδύτερον αἱ κῶπαι ἀντικατεστάθησαν μὲ τὰ ἱστία, ὅποτε τὰ πλοῖα ἦσαν ἱστιοφόρα.

Πολὺ ἀργότερον, ὅτε ἀνεκαλύφθη ὁ ἀτμός, τὰ πλοῖα ἐγίναν ἀτμοκίνητα, δηλαδὴ ἀτμόπλοια.

Εἰς τὰ μέσα τῆς ναυτιλίας ἔχουν σήμερον προστεθῇ, ἐκτὸς τῆς πυξίδος, καὶ ἄλλα, τὰ ὅποια καθιστοῦν τὴν ναυτιλίαν ἀνετον καὶ ἀσφαλῆ.

ε) Ἐκπαίδευσις τῶν πληρωμάτων τῶν πλοίων.

Τὰ πληρώματα τῶν πλοίων ἔχουν εἰδικὴν μόρφωσιν. Αὕτη δὲ εἶναι ἀνάλογος μὲ τὸ ἔργον, τὸ ὅποιον ἕκαστος ἀσκεῖ εἰς τὸ πλοῖον.

Οἱ ἀξιωματικοί, Α' Πλοίαρχος, Β'. Πλοίαρχος καὶ Γ'. Πλοίαρχος, ἐκπαιδεύονται εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Ἐμποροπλοίαρχων.

Οἱ μηχανικοί, ἤλεκτρολόγοι καὶ ἄλλοι ἐκπαιδεύονται εἰς τεχνικὰς σχολάς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖος λέγεται ναυτίλος ;
2. Ποῖα τὰ εἶδη πλοίων ;
3. Ἡ ναυτιλία εἰς τί ὠφελεῖ τὸ Κράτος ;
4. Ἀναφέρατε λαοὺς τῶν ἀρχαίων χρόνων, οἱ ὅποιοι ἡσχολοῦντο μὲ τὴν ναυτιλίαν.
5. Τί γνωρίζετε διὰ τὴν ναυτιλίαν τῆς Ἑλλάδος ;
6. Τί προσέφερεν ἡ ναυτιλία εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ;

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

α) Τρόπος ἐξοικονομήσεως ἀγαθῶν.

Οἱ ἄνθρωποι, διὰ νὰ ζήσουν ἔχουν ἀνάγκην ἀπὸ τρόφιμα, ἐνδύματα, ὑποδήματα καὶ ἀπὸ ἄλλα μέσα συντηρήσεως. Ἐπειδὴ ὁμῶς ταῦτα δὲν ὑπάρχουν ἄφθονα εἰς τὴν φύσιν, ὥστε νὰ ἐπαρκοῦν δι' ὅλους. εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ τὰ ἐξοικονομοῦν διὰ τῆς ἐργασίας των. Τὰ μέσα, τὰ ὅποια οἱ ἄνθρωποι ἐξοικονομοῦν διὰ τῆς ἐργασίας των, λέγονται ἀγαθὰ.

Διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν τῶν ἀγαθῶν οἱ ἄνθρωποι ἐχρησιμοποίη-

σαν κατὰ καιρούς διαφόρους τρόπους, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἀνάλογοι πρὸς τὴν πολιτιστικὴν τῶν κατὰστασιν.

Ἀναλόγως τῶν τρόπων τῆς ἐξοικονομήσεως τῶν ἀγαθῶν οἱ ἄνθρωποι διήλθον τὰς κάτωθι βαθμίδας τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

- α) Τὴν θηρευτικὴν καὶ ἀλιευτικὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν συνέλεγον καρπούς, ἐθήρευον ζῶα εἰς τὰ δάση καὶ ἠλίευον ἰχθῦς εἰς τὰς λίμνας καὶ ποταμούς.
- β) Τὴν ποιμενικὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξημέρωνον τὰ ζῶα καὶ ἔζων ἀπὸ τὴν κτηνοτροφίαν.
- γ) Τὴν γεωργικὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔζων διὰ τῆς καλλιιεργείας τῆς γῆς.
- δ) Τὴν βιομηχανικὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν κάμνουν χρῆσιν μηχανῶν διὰ τὴν κατεργασίαν πρώτων ὑλῶν καὶ παραγωγὴν ἀγαθῶν.

β) Κλάδοι τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας.

Οἱ κυριώτεροι ἀπὸ τοὺς κλάδους τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας εἶναι οἱ κάτωθι :

1. Ἡ γεωργία.

Ἡ χώρα μας μέχρι πρό τιος ἦτο γεωργικὴ καὶ κτηνοτροφικὴ. Διέθετε μέσα καὶ τρόπους καλλιιεργείας, οἱ ὅποιοι ὑπενθῦμιζον παλαιούς χρόνους. Διὰ τοῦτο ἐκάλυπτε μόνον τὸ ἐν τρίτον τῶν ἀναγκῶν τῆς.

Σήμερον ὁμως ἡ προγραμματισμένη γεωργικὴ πολιτικὴ ἔχει βελτιώσει πολὺ τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν τῆς χώρας.

Τὰ διάφορα ἐγχειοβελτικά ἔργα ἔδωσαν πρὸς καλλιέργειαν ἑκατομμύρια στρεμμάτων, ἐνῶ τὰ διάφορα μηχανικὰ καὶ χημικὰ μέσα καλλιιεργείας – ἄροτρα – τρακτέρ – λιπάσματα κ.λ.π. – ἠὔξησαν τὴν παραγωγὴν τόσον, ὥστε ἡ Ἑλλὰς νὰ παράγῃ σῖτον καὶ ἄλλους δημητριακοὺς καρπούς, οἱ ὅποιοι νὰ καλύπτουν ὅλας τὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ. Εἰς μερικά δὲ εἶδη, ὅπως λ.χ. εἰς τὴν ὄρυζαν καὶ τὸν βάμβακα, ἡ παραγωγή παρουσιάζει καὶ πλεονάσματα, τὰ ὁποῖα ἐξάγονται εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἡ αὐτὴ πρόοδος παρετηρήθη καὶ εἰς τὴν κτηνοτροφίαν. Διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ζῶων ἐκλεκτῆς «ράτσας» ἐβελτιώθη σημαντικῶς τὸ ποιὸν τῶν ζῶων. Ἐπίσης διὰ τῆς ἐφαρμογῆς νέων μεθόδων παραγωγ-

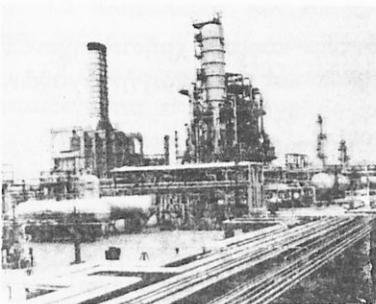
γής πτηνοτροφικῶν προϊόντων ηὔξήθη ἡ ποσοτική παραγωγή καὶ ἐβελτιώθη ἡ ποιοτική.

Τέλος ἡ δενδροκομία εὔρε τρομερὰν ἀνθισιν διὰ τῆς καλλιέργειας ὀπωροφόρων δένδρων. Ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς δὲ φρούτων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἡ χώρα μας ἐξοικονομεῖ σημαντικὰ ποσά.

2. Ἡ βιομηχανία.

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας ἤρχισεν ἀπὸ τὸ 1955 καὶ ἐντεῦθεν. Βασικὸν ρόλον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς ἔπαιξαν τρία

τινά. Ἡ εἰσαγωγή κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἡ συστηματικὴ ἔρευνα τοῦ Ἑλληνικοῦ ὑπέδαφους καὶ τέλος ὁ ἐξηλεκτρισμὸς τῆς χώρας.

Διυλιστήριο

Ἡ εἰσαγωγή κεφαλαίων ἐβλήθησεν εἰς τὴν ἀγορὰν νέων μηχανημάτων καὶ εἰς τὴν ἰδρύσιν συγχρόνων βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων.

Ἡ συστηματικὴ καὶ προγραμματισμένη ἐπιστημονικὴ ἔρευνα κατέδειξεν ὅτι τὸ ὑπέδαφος τῆς

Ἑλλάδος εἶναι πλούσιον εἰς κοιτάσματα βωξίτου, νικελίου, χρωμίου καὶ ἄλλων μετάλλων.

Τέλος ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς χώρας ὑπεβोधήθησεν εἰς τὸ νὰ κινηθοῦν αἱ νέαι βιομηχαναί.

3. Ἡ ναυτιλία, συγκοινωνία, ἀλιεία.

Ὁ Ἕλλην, πρὶν ἀπ' ὅλα εἶναι θαλασσόφιλος. Αὐτὸ λέγει ἡ ἱστορία μας καὶ αὐτὸ λέγει τὸ παρόν.

Ὁ Ἑλληνικὸς ἐμπορικὸς στόλος εἶναι ὁ τρίτος εἰς τὸν κόσμον καὶ μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν, ποὺ παρουσιάζει, ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Ἑθνικῆς Κυβερνήσεως, τείνει νὰ καταλάβῃ τὴν πρώτην θέσιν εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον.

Τὰ ὀφέλη τῆς χώρας μας εἶναι μεγάλα, διότι εἰσάγεται συνάλλ-

λαγμα εἰς τὴν χώραν μας, τὸ ὁποῖον δίδει εἰς αὐτὴν τὴν δυνατότητα νὰ συνεχίσῃ τὴν οἰκονομικὴν τῆς ἀνάπτυξιν.

Ἐπίσης σημαντικὴ εἶναι ἡ ὠφέλεια διὰ τὴν οἰκονομίαν τῆς χώρας ἀπὸ τὴν βελτίωσιν τῶν συγκοινωνιῶν καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ τρόπου ἀλιείας.

4. Τὸ Ἐμπόριον.

Μεγάλῃ εἶναι καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ ἐμπορίου εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας μας. Διὰ τοῦ ἐμπορίου πολλὰ ἀπὸ τὰ προϊόντα, τὰ ὁποῖα παράγονται εἰς τὴν χώραν μας, ἐξάγονται εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς αὐτῶν εἰσάγονται εἶδη χρήσιμα καὶ ἀπαραίτητα ἀγαθὰ διὰ τὴν περαιτέρω οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας καὶ τὴν βελτίωσιν τῶν ὄρων ζωῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα τὰ στάδια τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου ;
2. Ποῖον ἀπὸ τὰ στάδια θεωρεῖται τὸ σπουδαιότερον ;
3. Ποίας προόδους ἔχει κάμει ἡ γεωργία καὶ ποῦ ὀφείλεται τοῦτο ;
4. Ἡ ναυτιλία τί ὀφέλῃ παρέχει εἰς τὴν Πατρίδα μας ;
5. Τί γνωρίζετε περὶ τῆς ἀλιείας τῆς Πατρίδος μας ;
6. Ποῖο ἀσχολοῦνται μὲ τὴν πώλησιν ;

ΕΡΓΑΣΙΑ

α) Τὶ εἶναι ἐργασία;

Οἱ ἄνθρωποι, ἅψ' ὅτου ἐγκατεστάθησαν μονίμως εἰς ἓνα τόπον καὶ ἐδημιούργησαν κοινωνίαν, διὰ νὰ παράγουν τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν ζωὴν των, ἠναγκάσθησαν νὰ καταβάλλουν δυνάμεις.

Ἡ κατασκευὴ λ.χ. τῆς οἰκίας, τῆς ἐνδυμασίας, τῶν ὄπλων κ.λ.π. εἶχεν ἀνάγκην καταβολῆς σωματικῶν καὶ πνευματικῶν δυνάμεων.

Ἡ σωματικὴ ἢ ἡ πνευματικὴ ἐνέργεια, τὴν ὁποίαν καταβάλλει ὁ ἄνθρωπος σκοπῶς πρὸς παραγωγὴν ἀγαθοῦ, δηλ. χρησίμου πρᾶγματος εἰς τὴν ζωὴν, λέγεται ἐργασία.

β) Εἶδη ἐργασίας.

Ἡ ἐργασία διακρίνεται εἰς δύο εἶδη, τὴν σωματικὴν καὶ τὴν πνευματικὴν.

1. Ἡ σωματικὴ ἐργασία.

Σωματικὴ ἐργασία λέγεται ἡ ἐργασία, ἡ ὁποία γίνεται κυρίως διὰ τοῦ σώματος.

Δι' αὐτῆς ἐπεξεργάζονται ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου διάφορα ὑλικά, λ.χ. ὁ σίδηρος, τὸ ξύλον, ὁ λίθος κ.λ.π. καὶ κατασκευάζονται διάφορα ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα εἶναι χρήσιμα εἰς τὴν ζωὴν.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν ὑλικῶν καὶ διὰ τὴν παραγωγὴν ἀγαθῶν χρησιμοποιῇ τὰς χεῖράς του, τὸ εἶδος τοῦτο τῆς παραγωγῆς ἀγαθῶν ὀνομάζεται **χειροτεχνία**. Ὅταν ὅμως χρησιμοποιῇ ὄχι μόνον τὰς χεῖρας, ἀλλὰ καὶ μικρὰς μηχανάς, λέγεται **βιοτεχνία**.

Σήμερον, ὅτε ἡ τεχνικὴ ἔχει ἐπιτελέσει τεραστίας προόδους, ὁ ἄνθρωπος διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν ὑλικῶν καὶ τὴν παραγωγὴν ἀγαθῶν χρησιμοποιεῖ μηχανικὰ μέσα, τὰ ὁποῖα κινοῦνται μὲ τὸν ἀτμόν, τὸν ἠλεκτρισμόν ἢ μὲ ἄλλας ἰσχυράς κινητηρίους δυνάμεις.

Τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ἐργασίας λέγεται **βιομηχανία**.

Ἡ βιομηχανία, ἡ ὁποία προῆλθεν ἀπὸ τὴν βιοτεχνίαν, ἀνεπτύχθη ταχέως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Δι' αὐτῆς παράγονται μὲ καταβολὴν ὀλίγων σωματικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου ἄφθονα ἀγαθὰ ἐντὸς βραχείου χρονικοῦ διαστήματος καὶ προσφέρονται μὲ μικρὰν τιμὴν, ὥστε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ δύνανται ν' ἀπολαμβάνουν αὐτά. Διὰ τοῦτο ἡ ἐκβιομηχάνισις τῆς χώρας ἀποτελεῖ κύριον μέλημα τῆς Κυβερνήσεως.

2. Ἡ πνευματικὴ ἐργασία.

Πνευματικὴ ἐργασία λέγεται ἡ ἐργασία, ἡ ὁποία γίνεται κυρίως μὲ τὸ πνεῦμα, δηλ. μὲ τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου.

Δι' αὐτῆς ἐρευνῶνται συστηματικῶς διάφορα ἀντικείμενα, φαινόμενα, γεγονότα κ.λ.π. καὶ ἐκφράζονται σκέψεις, συναισθήματα ἰδέαι κ.λ.π. μὲ διάφορα μέσα, τὰ ὁποῖα ὁ ἄνθρωπος ἔχει εἰς τὴν διαθέσιν του.

Ἡ πνευματικὴ ἐργασία τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν ἀποβλέπη εἰς τὴν ἐρευναν καὶ σπουδὴν τῶν διαφόρων ἀντικειμένων, γεγονότων καὶ φαινομένων καὶ εἰς τὴν συστηματοποίησιν τῶν γνώσεων, αἱ ὁποῖαι προκύπτουν ἐκ τῆς σπουδῆς καὶ ἐρεῦνης, λέγεται **ἐπιστήμη**.

Ἐνῶ, ὅταν ἀποβλέπη εἰς τὴν ἐκφρασιν τῶν σκέψεων, τῶν ἰδεῶν,

τῶν συναισθημάτων καὶ ἄλλων πνευματικῶν καὶ ψυχικῶν καταστάσεων αὐτοῦ διὰ τοῦ λόγου, τῶν ἤχων, τῶν γραμμῶν, τῶν χρωμάτων καὶ ἄλλων μέσων, λέγεται **καλὴ τέχνη**.

Ἡ ἐπιστήμη χωρίζεται εἰς ἐπὶ μέρους ἐπιστήμας, τὰς **θεωρητικὰς καὶ θετικὰς**. Εἰς τὰς θεωρητικὰς ἀνήκουν ἡ Θεολογία, ἡ Φιλοσοφία, ἡ Φιλοσοφία, ἡ Νομικὴ κ.λ.π. Εἰς τὰς θετικὰς ἀνήκουν τὰ Μαθηματικά, ἡ Φυσικὴ, ἡ Χημεία, ἡ Μηχανικὴ, ἡ Ἱατρικὴ κ.λ.π.

Ἡ καλὴ τέχνη χωρίζεται εἰς ἐπὶ μέρους καλὰς τέχνας, τὰς **εἰκαστικὰς καὶ εἰς τὰς μουσικὰς**.

Εἰς τὰς εἰκαστικὰς ἀνήκουν ἡ Γλυπτικὴ, ἡ Ζωγραφικὴ καὶ ἡ Ἀρχιτεκτονικὴ.

Εἰς τὰς μουσικὰς ἀνήκουν ἡ Ποίησις, ἡ Μουσικὴ, ἡ Ὀρχησις κ.λ.π.

γ. Ἡ σημασία τῆς ἐργασίας.

Ἡ σημασία τῆς ἐργασίας εἶναι μεγάλη. Ἐν πρώτοις ἱκανοποιεῖ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς κοινωνίας μὲ τὰ ὑλικά καὶ πνευματικά ἀγαθὰ, τὰ ὅποια παράγει.

Ἐπίσης ἐξασφαλίζει τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, ἐξευγενίζει τὸν ἄνθρωπον, ἀπομακρύνει τὸν νοῦν τοῦ ἀπὸ κάθε κακὴν πρᾶξιν καὶ τὸν κάμνει ἠθικόν.

Διὰ τοῦτο ὀφείλει κάθε ἄνθρωπος νὰ ἐργάζεται. Ἡ ἐργασία εἶναι ὑποχρέωσις, τὴν ὅποιαν ὥρισεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅταν τὸν ἐπλασε.

Δὲν ἔχει σημασίαν τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας, ἐὰν εἶναι σωματικὴ ἢ πνευματικὴ. Ἀρκεῖ νὰ εἶναι τιμία.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει, ὅτι ὁποῖος δὲν ἐργάζεται δὲν πρέπει νὰ τρώγῃ.

Ἄν ὅμως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουν νὰ ἐργάζωνται, ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ὀφείλομεν νὰ πράττωμεν τοῦτο μὲ μεγαλύτερον ζῆλον, διότι εἴμεθα ἀπόγονοι προγόνων, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς ἐργασίας των κατέλιπον πνευματικά καὶ τεχνικά ἔργα, τὰ ὅποια θαυμάζει ὅλος ὁ κόσμος.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ἀναφέρατε ὑλικά ἀγαθὰ, τὰ ὅποια προέρχονται ἀπὸ τὴν ἐργασίαν.
2. Ποῖαι εἶναι αἱ καλαὶ τέχναι καὶ τί μᾶς ὠφελοῦν ;

3. Τί διαφέρει ή χειροτεχνία από την βιοτεχνίαν ;
4. Διαφέρει ή βιομηχανία από την βιοτεχνίαν και χειροτεχνίαν ;
5. Πώς ήθικοποιεί ή εργασία τόν άνθρωπον ;

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

α) Τι είναι ασφάλις;

Οί άνθρωποι εκ πείρας άντελήφθησαν ότι τὰ άγαθά, τὰ όποία έχουν από την φύσιν ή έχουν αποκτήσει διά τής εργασίας των, δέν είναι άσφαλή. Όλα διατρέχουν κινδύνους από διαφόρους αίτίας. 'Η ζωή των και ή υγεία των λ.χ. κινδυνεύουν από άτυχήματα και άσθενείας. 'Η οίκία των, τὰ έπιπλά των, τὰ ζώά των κλπ. κινδυνεύουν από σεισμούς, πυρκαϊάς, πλημμύρας, κλοπάς κλπ. Διά ν' άντιμετωπίζουν τās ανάγκας τής ζωής, τās όποίας αί συμφοραί δημιουργοῦν, σχηματίζουν ομάδας άλληλοβοηθείας.

Έκάστη από τās ομάδας αὐτās συγκεντρώνει από κάθε μέλος της έν ποσόν χρημάτων και σχηματίζει έν κεφάλαιον.

Με τοῦτο ένισχύει οίκονομικῶς τὸ μέλος, τὸ όποίον έπαθε τὸ άτύχημα, ὥστε νά δύναται και αὐτὸ νά ζῇ.

Έδημιούργησαν δηλαδή ὀργανώσεις, διά ν' άποζημιώνουν τὰ μέλη των από τυχαία γεγονότα εἰς βάρος τής περιουσίας των ή και τής ζωής των.

‘Η ένέργεια αὕτη ὠνομάσθη **ασφάλις**, αί δέ ὀργανώσεις **κοινωνικαί ασφαλίσεις, ασφαλιστικοί ὀργανισμοί, ασφαλιστικά ταμεία, ασφαλιστικαί έταιρεΐαι κλπ.**

β) 'Η Κοινωνική ασφάλις εἰς τήν 'Ελλάδα.

Τὸ 'Ελληνικὸν Κράτος, διά ν' άντιμετωπίξη τὰ άτυχήματα τῶν εργαζομένων, τήν νοσηλείαν τῶν άσθενῶν, τήν περίθαλψιν τῶν γερόντων κλπ., έλαβε και συνεχῶς λαμβάνει μέτρα, τὰ όποία είναι γνωστά ὡς **κοινωνικαί ασφαλίσεις.**

‘Η 'Ελλὰς χαρακτηρίζεται ὡς χώρα τῶν κοινωνικῶν ασφαλίσεων, διότι ὅλαι αί τάξεις είναι ήσφαλισμένοι εἰς διαφόρους ασφαλιστικούς ὀργανισμούς.

Εἰς τήν 'Ελλάδα λειτουργοῦν ασφαλιστικοί ὀργανισμοί τῶν διαφόρων έπαγγελματιῶν, τῶν δημοσίων υπαλλήλων, τῶν άξιωματικῶν, τῶν υγειονομικῶν, τῶν άγροτῶν κλπ.

γ) Ίδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Ι.Κ.Α.

Ὁ μεγαλύτερος καὶ κυριώτερος ἀσφαλιστικὸς ὀργανισμὸς εἶναι τὸ Ίδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, τὸ ὁποῖον ἤρχισε νὰ λειτουργῇ ἀπὸ τὸ 1937.

Ἔχει ἔδραν του τὰς Ἀθήνας καὶ ὑποκαταστήματα εἰς ὅλας τὰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις.

Ἀσφαλίζει πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἐργάζονται μὲ μισθὸν ἢ μὲ ἡμερομίσθιον, περιθάλλει τὴν υἱεὶαν τῶν ἰδίων καὶ τῶν οἰκογενειῶν των καὶ παρέχει βοηθήματα εἰς περίπτωσιν ἀσθενείας ἢ ἀναπηρίας καὶ σύνταξιν λόγῳ γήρατος.

Διὰ τὴν ἀσφάλισιν των εἰσφέρουν εἰς τὸ Ι.Κ.Α. ὠρισμένον ποσὸν οἱ ἀσφαλιζόμενοι καὶ οἱ ἐργοδότης.

δ) Ὁργανισμὸς Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων Ο.Γ.Α.

Εἰς ἄλλος ἐξ ἴσου μέγας ἀσφαλιστικὸς ὀργανισμὸς εἶναι ὁ Ὁργανισμὸς Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων (Ο.Γ.Α.), ὁ ὁποῖος ἤρχισε νὰ λειτουργῇ ἀπὸ τὸ 1965

Οἱ πόροι τούτου προέρχονται ἀπὸ Κρατικὴν ἐπιχορήγησιν καὶ ἀπὸ φορολογίαν ἐπὶ τῶν μισθῶν καὶ εἰσοδημάτων. Ὁ ὀργανισμὸς οὗτος παρέχει περίθαλψιν καὶ σύνταξιν εἰς τοὺς γεωργοὺς καὶ γενικῶς εἰς τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖος ὁ σκοπὸς τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ;
2. Οἱ γονεῖς σας εἰς ποῖον ὀργανισμὸν εἶναι ἠσφαλισμένοι ;
3. Πῶς καταβάλλουν οἱ ἀσφαλιζόμενοι τὰς εἰσφοράς των ;
4. Ποῖοι εἶναι ἠσφαλισμένοι εἰς τὸ Ι.Κ.Α. ;
5. Τί εἶναι ὁ Ο.Γ.Α. ;

Δ. Ε. Η.

α) Τί εἶναι ἐξηλεκτρισμός;

Ὅλαι αἱ χῶραι, αἱ ὁποῖαι κατεστράφησαν οἰκονομικῶς κατὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον, διὰ ν' ἀνορθωθοῦν ἔπρεπε νὰ ἀνεγείρουν καὶ θέσουν ἐκ νέου εἰς λειτουργίαν τὰς βιομηχανίας των.

Διὰ τὴν ἐπαναλειτουργίαν ὅμως τῶν βιομηχανιῶν ἐχρειάζοντο κινητήριον δύναμιν. Διὰ τοῦτο ἀνήγειραν πολλοὺς σταθμοὺς παραγωγῆς ἡλεκτρικοῦ ρεύματος.

Ἡ πρακτικὴ χρησιμοποίησις τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν μιᾶς χώρας λέγεται ἐξηλεκτρισμός.

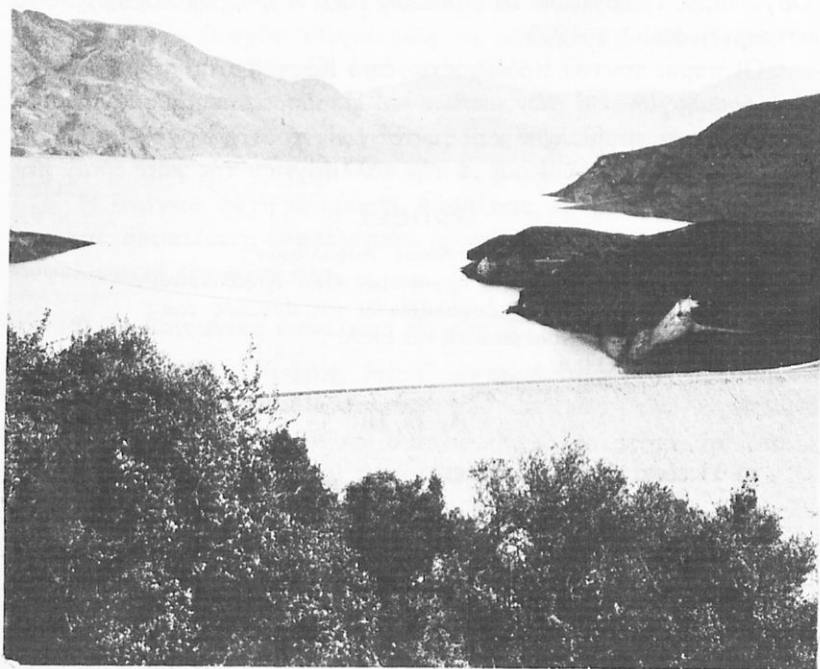
β) Ὁ Ἐξηλεκτρισμὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Ἑλλὰς κατ' ἀρχὰς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐφαρμόσῃ πρόγραμμα ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς χώρας.

Τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὸν ἐπάρατον συμμοριτοπόλεμον καὶ εἰς τὸ ὅτι οἱ ἡλεκτρικοὶ σταθμοὶ παραγωγῆς ἡλεκτρικοῦ ρεύματος ἀνῆκον εἰς ἰδιώτας ἐπιχειρηματίας.

Τελικῶς τὸ Κράτος ἀνέθεσεν εἰς ἓνα ὄργανισμὸν, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται «Δημοσία Ἐπιχειρήσις Ἡλεκτρισμοῦ» Δ.Ε.Η., τὴν παραγωγὴν καὶ παροχὴν ἡλεκτρικοῦ ρεύματος εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν.

Ὁ ὄργανισμὸς οὗτος ἱδρυσεν μὲ σύγχρονα μηχανήματα πολ-

Τὸ Φράγμα τοῦ Ἀχελώου

λους σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, από τους οποίους άλλοι λειτουργούν με στερεά καύσιμα, «γαιάνθρακας», άλλοι με ύγρα «πετρέλαιο», και άλλοι με ύδατοπτώσεις.

Οί σπουδαιότεροι από τους σταθμούς είναι του "Αγρα, του Λάδωνος, του 'Αχελώου, του 'Αλιβερίου, της Πτολεμαίδος και άλλοι. Μεταξύ τούτων είναι και της Μεγαλοπόλεως, ό όποίος έθεμελίωθη υπό της 'Εθνικής Κυβερνήσεως της 21ης 'Απριλίου 1967.

γ) Αί ώφέλειαι έκ του έξηλεκτρισμού.

Αί ώφέλειαι έκ του έξηλεκτρισμού της χώρας είναι τεράστιαι. α) Οίκονομικαί. Διά του έξηλεκτρισμού κινούνται βιοτεχνίαι, έργοστάσια, μεγάλα βιομηχανίαι, άρδεύονται πεδιάδες κ.λ.π., πράγμα τώ όποίον συντελεί είς την παραγωγήν διαφόρων προϊόντων, πολλά τών όποίων έξάγονται και είς τώ έξωτερικόν, μέ άποτέλεσμα νά εισάγεται συνάλλαγμα είς την χώραν.

β) Κοινωνικαί. Διά του έξηλεκτρισμού παρέχονται φωτισμός, θέρμανσις και ψύξις. 'Υποβοηθοῦνται αί τηλεπικοινωνίαι, τώ ραδιόφωνον, ή τηλεόρασις, ό κινηματογράφος και γενικώς δημιουργείται άνετος και πολιτισμένος βίος.

γ) 'Εθνικαί. Διά του έξηλεκτρισμού της χώρας γίνεται πλήρης έκμετάλλευσις τών φυσικών πηγών του πλούτου, αύξάνεται ή εύημερία του λαού και αισθάνεται ό πολίτης άσφαλής.

Ούτω ή Δ.Ε.Η. μέ τόν έξηλεκτρισμόν της χώρας έπιτελεί μέγα έργον, ύψίστης κοινωνικής, οίκονομικής και έθνικής σημασίας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τά γράμματα Δ.Ε.Η. ποίων λέξεων είναι άρχικά ;
2. 'Αναφέρατε σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος.
3. Πώς παράγεται ό ηλεκτρισμός ;
4. Τί ώφελείας παρέχει ό έξηλεκτρισμός είς την 'Ελλάδα ;
5. Χρησιμοποιείτε ηλεκτρισμόν είς την οίκίαν σας και πού ;

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ο.Τ.Ε)

Η έπικοινωνία τών 'Ελλήνων δέν γίνεται μόνον διά μέσου της Ταχυδρομικής ύπηρεσίας, άλλα και διά μέσου ένός όργανισμού, ό όποίος τελεί υπό την έποπτείαν του Κράτους και λέγεται «'Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών 'Ελλάδος» Ο.Τ.Ε.

‘Ο ὀργανισμὸς οὗτος φέρει εἰς ἐπικοινωνίαν τοὺς ἀνθρώπους μεταξύ των δι’ εἰδικῶν συσκευῶν, διὰ τοῦ **τηλεγράφου** καὶ τοῦ **τηλεφώνου**.

1. Ὁ **τηλέγραφος**.

Ὁ τηλεγράφος εἶναι μία ἠλεκτρικὴ συσκευή, διὰ τῆς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι ἐπικοινωνοῦν μεταξύ των ἔξ ἀποστάσεως, **τηλεγραφικῶς**.

Τηλεγράφημα εἶναι σύντομος, ἀλλὰ σαφὴς ἐπιστολή, διὰ τῆς ὁποίας **ζητοῦνται ἢ δίδονται πληροφορίες παρὰ τῶν ἀνθρώπων**.

Τὰ τηλεγραφήματα διακρίνονται ἀναλόγως τοῦ τόπου τοῦ προορισμοῦ των εἰς **ἐσωτερικά** καὶ **ἐξωτερικά**, ἀναλόγως δὲ τῆς προτεραιότητος τῆς ἀποστολῆς των εἰς **ἀπλᾶ**, εἰς **ἐπείγοντα** καὶ **ὑπερεπείγοντα**.

Διὰ τὴν ἀμοιβὴν τῆς ἀποστολῆς τῶν τηλεγραφημάτων εἰσπράττονται παρὰ τῶν εἰδικῶν ὑπηρεσιῶν ὠρισμένα τέλη, τὰ ὁποῖα λέγονται **τηλεγραφικὰ τέλη**.

Τὰ τηλεγραφικὰ τέλη καθορίζονται ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λέξεων τοῦ τηλεγραφήματος, τοῦ τόπου τοῦ προορισμοῦ του καὶ τῆς προτεραιότητος τῆς ἀποστολῆς του.

Τὰ τηλεγραφήματα, τὰ ὁποῖα προορίζονται διὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, γράφονται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐνῶ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα προορίζονται διὰ τὸ ἐξωτερικόν, γράφονται εἰς οἰανδήποτε γλῶσσαν, ἀλλὰ μὲ **Λατινικὰ γράμματα**.

Ὡρισμένα ὅμως τηλεγραφήματα μυστικοῦ περιεχομένου γράφονται μὲ συνθηματικὰς λέξεις ἢ ἀριθμοὺς καὶ λέγονται **κρυπτογραφικά**.

2. Τηλέφωνον.

Διὰ τὴν ἄμεσον ἐπικοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων χρησιμοποιεῖται ἐπίσης τὸ **τηλέφωνον**. Δι’ αὐτοῦ οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ κάμνουν συνδιάλεξιν, δηλ. νὰ συνομιλοῦν ἔξ ἀποστάσεως, ἀσχέτως ἂν εὐρίσκονται εἰς διαφόρους πόλεις ἢ εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν ἢ εἰς διαφόρους χώρας. Ἡ συνδιάλεξις ἔξ ἀποστάσεως δύο ἀτόμων λέγεται **τηλεφώνημα**. Τὰ τηλεφωνήματα διακρίνονται εἰς **ἀστικά** καὶ **ὑπεραστικά**. Ἀστικά εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα γίνονται μεταξύ προσώ-

πων τῆς αὐτῆς πόλεως. Ὑπεραστικά δὲ ὅσα γίνονται μεταξὺ προσώπων, τὰ ὅποια εὐρίσκονται εἰς διαφόρους πόλεις. Τὰ ὑπεραστικά, ἀναλόγως τῆς προτεραιότητος τῆς διεξαγωγῆς των, διακρίνονται εἰς ἀπλᾶ, εἰς ἐπείγοντα καὶ ὑπερεπείγοντα.

Διὰ τὰ τηλεφωνήματα εἰσπράττονται παρὰ τῶν ἐιδικῶν ὑπηρεσιῶν **τηλεφωνικὰ τέλη**. Ταῦτα καθορίζονται ἀναλόγως τοῦ χρόνου διαρκείας αὐτῶν, τῆς προτεραιότητος κλπ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Διὰ νὰ ἐπικοινωνήσετε μὲ ἕνα φίλον σας, ποὺ μένει μακράν, τί μέσον θὰ χρησιμοποίησετε, ὅταν εἶναι ἀνάγκη ;
2. Ποῖα τηλεφωνήματα λέγονται ἀστικά καὶ ποῖα ὑπεραστικά ,
3. Πῶς λέγονται, ὅσα εἰσπράττουν οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Ο.Τ.Ε. διὰ τὰ τηλεφωνήματα καὶ διὰ τηλεγραφήματα ;
4. Διὰ νὰ τηλεφωνήσης, ποίας ἐνεργείας κάμνεις ;
5. Νὰ συντάξῃς ἓν τηλεγράφημα εὐχητήριον.

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

α) Τὶ εἶναι σύστημα διοικήσεως;

Τὸ Κράτος, διὰ νὰ διοικῇ τὸν λαόν, χρησιμοποιεῖ ὠρισμένα πρόσωπα, εἰς τὰ ὅποια μεταβιβάζει ὠρισμένας ἐξουσίας. Τὰ πρόσωπα αὐτὰ λέγονται **Κρατικὰ ὄργανα** ἢ **Κρατικοὶ λειτουργοὶ** ἢ **Δημόσιοι ὑπάλληλοι**.

Τὰ ὄργανα τοῦ Κράτους δύνανται νὰ ἀσκοῦν τὴν ἐξουσίαν των ἢ ἀπὸ τὸ κέντρον, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους, ὅπου ἔχει τὴν ἔδραν του ὁ Ἀνώτατος Ἀρχὼν καὶ ἡ Κυβέρνησις, ἢ ἀπὸ διαφόρους πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας τοποθετοῦνται ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον τὸ Κράτος διοικεῖ τὸν λαὸν διὰ τῶν ὀργάνων του, λέγεται **σύστημα διοικήσεως**.

β) Συστήματα διοικήσεως.

Ὑπάρχουν τρία συστήματα διοικήσεως : τὸ συγκεντρωτικόν, τὸ ἀποκεντρωτικόν καὶ ἡ αὐτοδιοίκησις.

1. **Συγκεντρωτικὸν σύστημα** εἶναι τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως

τοῦ λαοῦ, κατὰ τὸ ὅποιον ὅλοι αἱ ἐξουσίαι τοῦ Κράτους ἔχουν συγκεντρωθῇ εἰς τὸ κέντρον τῆς διοικήσεως, δηλαδή εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους.

Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο οἱ πολῖται ὅλης τῆς χώρας, διὰ νὰ κανονίζουσιν τὰ ζητήματα καὶ τὰς ὑποθέσεις των, εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ καταφεύγουν εἰς τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν ἔδραν των εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους.

Τοῦτο ἐφήρμοζον παλαιότερον οἱ μονάρχαι, ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο μήπως χάσουν τὴν ἐξουσίαν.

Τὸ συγκεντρωτικὸν σύστημα ἔχει τὸ πλεονέκτημα, ὅτι ὅλα τὰ προβλήματα τῶν πολιτῶν λύονται ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὀργάνων μὲ τὸ αὐτὸ μέτρον.

2. Ἀποκεντρωτικὸν σύστημα εἶναι τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως, κατὰ τὸ ὅποιον ἡ διοίκησις τοῦ λαοῦ ἐνεργεῖται ἀπὸ τὰ τοπικὰ ὅργανα τῆς Κρατικῆς ἐξουσίας.

Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο ὠρισμένοι Κρατικοὶ ἐξουσίαι ἀνατίθενται εἰς ὠρισμένα Κρατικὰ ὅργανα, τὰ ὁποῖα τοποθετοῦνται εἰς διαφόρους περιοχὰς τῆς χώρας, ἵνα δίδουν λύσεις εἰς τὰ προβλήματα τῶν πολιτῶν τῆς περιφερείας.

Τὸ ἀποκεντρωτικὸν σύστημα τῆς διοικήσεως δίδει ἀμέσως λύσεις εἰς τὰ διάφορα προβλήματα τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ δὲν ἐξασφαλίζει τὴν ὁμοιόμορφον λύσιν των.

Εἰς τὴν χώραν μας ἐφαρμόζεται τὸ ἀποκεντρωτικὸν σύστημα. Κατ' αὐτὸ πολλαὶ ἐξουσίαι τοῦ Κράτους ἔχουν μεταβιβασθῇ εἰς τοὺς Νομάρχας. Οὗτοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ λύουσιν τὰ ζητήματα τῆς περιοχῆς των καὶ νὰ λαμβάνουσιν ἀποφάσεις, χωρὶς νὰ ζητοῦν τὴν γνώμην ἢ τὴν ἔγκρισιν τοῦ κέντρου.

3. Τοπικὴ αὐτοδιοίκησις εἶναι τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως, κατὰ τὸ ὅποιον ἡ λύσις ὠρισμένων τοπικῶν προβλημάτων ἐνεργεῖται ἀπὸ τὰ τοπικὰ ὅργανα, τὰ ὁποῖα ἐκλέγουσιν οἱ πολῖται τοῦ τόπου.

Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκησις, ἀναλόγως τῆς περιφερείας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφαρμόζεται, εἶναι Κοινότης ἢ Δήμος.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα τὰ συστήματα τῆς διοικήσεως τοῦ Κράτους ;
2. Ποῖα τὰ μειονεκτήματα τοῦ συγκεντρωτικοῦ συστήματος ;

3. Ποῖα τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἀποκεντρωτικοῦ;
4. Τί διαφέρει τὸ σύστημα τῆς αὐτοδιοικήσεως ἀπὸ τὰ δύο ἄλλα συστήματα ;

Κ Ο Ι Ν Ο Τ Η Σ

α) Τί εἶναι Κοινότης;

Ἡ μικροτέρα περιφέρεια τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως εἶναι ἡ Κοινότης.

Κοινότης καλεῖται μόνιμος συνοικισμός, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖται ἀπὸ πεντακοσίους τοῦλάχιστον κατοίκους καὶ εἶναι ἀνεγνωρισμένος ἀπὸ τὸ Κράτος.

Διὰ ν' ἀναγνωρισθῇ εἰς συνοικισμόν ὑπὸ τοῦ Κράτους ὡς Κοινότης ἀπαιτοῦνται :

- 1) Ὁ συνοικισμός νὰ εἶναι χωριστὸς ἀπὸ ἄλλην Κοινότητα.
- 2) Νὰ ἔχῃ πληθυσμὸν ὄχι ὀλιγώτερον ἀπὸ πεντακοσίους κατοίκους.
- 3) Νὰ ἔχῃ Δημοτικὸν Σχολεῖον.
- 4) Νὰ ἔχῃ οἰκονομικοὺς πόρους, διὰ νὰ πληρῶνῃ τὸν μισθὸν τοῦλάχιστον ἐνὸς ὑπαλλήλου, τοῦ γραμματέως τῆς Κοινότητος, καὶ νὰ κάμνῃ κοινωφελῆ ἔργα.

Διὰ ν' ἀναγνωρισθῇ ὁ συνοικισμός ὡς Κοινότης δὲν ἀρκοῦν αἱ ἄνω προϋποθέσεις, ἀλλὰ πρέπει νὰ ζητήσουν τοῦτο τὰ τρία τέταρτα τῶν κατοίκων του, οἱ ὅποιοι ἔχουν δικαίωμα ψήφου.

Διὰ νὰ καταργηθῇ ὅμως ἡ συγχωνευθῇ μὲ ἄλλην γειτονικὴν Κοινότητα ἢ Δήμον, πρέπει νὰ ζητήσουν τοῦτο τὸ ἡμισυ τοῦλάχιστον τούτων.

β) Διοίκησις τῆς Κοινότητος.

Ἡ Κοινότης διοικεῖται ἀπὸ ἓν συμβούλιον, τὸ ὁποῖον λέγεται **Κοινοτικὸν Συμβούλιον**. Τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε ἕως δεκαπέντε μέλη, ἀναλόγως μὲ τὸν πληθυσμὸν τῆς Κοινότητος.

Τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον ἐκλέγεται ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Κοινότητος, οἱ ὅποιοι ἔχουν δικαίωμα ψήφου.

Κοινοτικοὶ σύμβουλοι δὲν δύνανται νὰ ἐκλεγοῦν ὑπάλληλοι τοῦ Δημοσίου.

Τὸ Κοινοτικὸν συμβούλιον συνέρχεται ἀμέσως μετὰ τὰς ἐκλογὰς καὶ ἐκλέγει ἀπὸ τὰ μέλη του τὸν πρόεδρον καὶ τὸν ἀντιπρόεδρον.

‘Υποχρεούται νὰ συνεδριάξῃ τοῦλάχιστον μίαν φορὰν τὸν μῆνα τακτικῶς, ἐκτάκτως δέ, ὅταν παραστῇ ἀνάγκη. Ὅσοι σύμβουλοι ἀπουσιάζουν ἀπὸ τὰς συνεδριάσεις ἀδικαιολογῆτως τιμωροῦνται ὑπὸ τοῦ Νομάρχου μὲ πρόστιμον καὶ παύονται, ἐὰν συνεχίσουν ν’ ἀπουσιάζουν.

Τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον συντάσσει κατ’ ἔτος τὸν προϋπολογισμόν τῆς Κοινότητος, ἀποφασίζει διὰ τοὺς φόρους, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ πληρώσουν εἰς τὴν Κοινότητα οἱ κάτοικοι, συντάσσει τὸ πρόγραμμα τῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐκτελεσθοῦν, καὶ γενικῶς ἀποφασίζει διὰ τὰ τοπικὰ ζητήματα. Ὅλας ὁμως τὰς ἀποφάσεις ὑποβάλλει ὑποχρεωτικῶς εἰς τὸν Νομάρχην πρὸς ἔγκρισιν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος ἀντιπροσωπεύει αὐτὴν ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν.

Ἐπίσης προεδρεῖ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου, διατάσσει τὴν εἰσπραξιν τῶν ἐσόδων τῆς Κοινότητος καὶ τὴν πληρωμὴν διαφόρων δαπανῶν, ἐκδίδει κοινοτικά πιστοποιητικά, φροντίζει διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν κοινοτικῶν ἰδρυμάτων κλπ.

Ὁ πρόεδρος τῆς Κοινότητος δὲν δύναται ν’ ἀπουσιάξῃ ἀπὸ τὴν ἔδραν αὐτῆς πέραν τῶν τριάκοντα ἡμερῶν ἄνευ ἀδείας τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου.

Ὅταν ἀπουσιάζῃ, τὸν ἀναπληρώνει ὁ Ἀντιπρόεδρος.

γ) Ἔσοδα τῆς Κοινότητος.

Ἡ Κοινότης, διὰ νὰ ἱκανοποιῇ τὰς τοπικὰς τῆς ἀνάγκας, ἔχει ἀνάγκην χρημάτων. Ἐξοικονομεῖ ταῦτα ἰδίως ἀπὸ φόρους καὶ τέλη, τὰ ὁποῖα τὸ Κράτος ἐπιβάλλει εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Κοινότητος.

Ἡ Κοινότης ἐπίσης δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τοὺς κατοίκους ὑποχρεωτικὴν προσωπικὴν ἐργασίαν, ἀλλ’ εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν οὗτοι δὲν ἀπασχολοῦνται μὲ ἰδικὰς τῶν ἐργασίας.

Ἡ διάρκεια ὁμως τῆς προσωπικῆς ἐργασίας δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα, τὸ ὁποῖον καθορίζεται ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Κρατικῶν ἀρχῶν.

Ὅσοι δὲν δύνανται νὰ ἐκτελέσουν τὴν προσωπικὴν ἐργασίαν, ἐξαγοράζουν αὐτήν.

Ὁ ἔλεγχος τῆς διαχειρίσεως τῶν χρημάτων τῆς Κοινότητος γίνεται ὑπὸ τοῦ Νομάρχου.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα ἔργα ἀνήκουν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Κοινότητος ;
2. Ποῖος ἐλέγχει τὰ ἔργα τῆς Κοινότητος ;
3. Πῶς σχηματίζεται τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον ;
4. Ποῖα τὰ καθήκοντα τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος ;
5. Ποῖοι εἶναι οἱ οἰκονομικοὶ πόροι τῆς Κοινότητος ;

Δ Η Μ Ο Σ

α) Τί εἶναι Δῆμος;

Εὐρεῖα περιφέρεια τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως εἶναι ὁ **Δῆμος**.
Δῆμος εἶναι πόλις, ἡ ὁποία ἔχει πληθυσμὸν ἄνω τῶν 10.000 κατοίκων ἢ εἶναι πρωτεύουσα Νομοῦ ἢ εἶναι ἀνεγνωρισμένη ὑπὸ τοῦ Κράτους ὡς Δῆμος δι' ἱστορικούς, τουριστικούς ἢ δι' ἄλλους λόγους.

β) Καθήκοντα καὶ δικαιώματα τοῦ Δήμου.

Τὰ καθήκοντα τοῦ Δήμου εἶναι πολλὰ. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν πληθυσμὸν τῶν κατοίκων καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτῶν. Τὰ κυριώτερα ἀπὸ τὰ καθήκοντά του εἶναι :

Νὰ τηρῇ **δημοτολόγια**, εἰς τὰ ὁποῖα καταχωροῦνται τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν δημοτῶν, ἀρρένων καὶ θηλέων.

Νὰ τηρῇ εἰδικὰ **μητῶα** ἀρρένων, εἰς τὰ ὁποῖα καταχωροῦνται ὅλοι οἱ ἄρρενες δημόται κατ' ἔτος γεννήσεως καὶ κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν.

Νὰ τηρῇ **ληξιαρχικά** βιβλία, εἰς τὰ ὁποῖα καταχωροῦνται αἱ ληξιαρχικαὶ πράξεις γεννήσεων, γάμων, θανάτων, υἱοθεσιῶν, διαζυγίων κ.λ.π.

Νὰ διευκολύνῃ τὰς Κρατικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν στρατολογίαν, εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς, εἰς τὰ δημοψηφίσματα καὶ γενικῶς νὰ συνεργάζεται μετὰ τῶν δημοσίων ἀρχῶν καὶ ἄλλων ὀργανισμῶν.

Νὰ μεριμνᾷ διὰ τὴν καθαριότητα τῆς πόλεως καὶ νὰ κατασκευάζῃ καὶ συντηρῇ ὕδραγωγεῖα, ὑπονόμους καὶ ἄλλα ἀποχετευτικὰ ἔργα.

Νὰ συντηρῇ καὶ νὰ κατασκευάζῃ ὁδούς, πλατείας, ἄλση, μνημεῖα, ἐκκλησίας, σχολεῖα, θέατρα, παιδικοὺς κήπους καὶ ἄλλα ἔργα ψυχαγωγίας.

Ἐπίσης νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ συντήρησιν δημοτικῶν ἀγορῶν, λουτρῶν, ἀποχωρητηρίων, σφαγείων, νεκροταφείων κλπ.

γ) Διοικήσεις τοῦ Δήμου.

Ἡ διοίκησις τοῦ Δήμου εἶναι πρὸ πολὺπλοκος ἀπὸ τὴν διοίκησιν τῆς Κοινότητος. Ἔχει τρία ὄργανα διοικήσεως : α) τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον, β) τὸν Δήμαρχον καὶ γ) τὴν Δημαρχιακὴν Ἐπιτροπὴν.

1. Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ 9-30 συμβούλους, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Δήμου. Ἐκλέγεται κατὰ τὸ ἄρθρον 121 τοῦ Συντάγματος ἀπὸ τοὺς δημότες, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους τοῦ Δήμου. Τοῦτο ὀρίζει τὸν Πρόεδρόν του, ὁ ὁποῖος λέγεται Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου.

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον συνεδριάζει τακτικῶς μίαν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος καὶ ἐκτάκτως, ὅταν συγκαλέσῃ τοῦτο εἰς συνεδριάσιν ὁ Δήμαρχος.

Τὰ κυριώτερα καθήκοντα τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου εἶναι : Νὰ ἐγκρίνῃ τὸν προϋπολογισμόν τοῦ Δήμου, νὰ ἐπιβάλλῃ φόρους καὶ τέλη, ν' ἀποφασίζῃ διὰ τὴν περιουσίαν καὶ τὰ δάνεια τοῦ Δήμου, νὰ καταρτίζῃ τὸ πρόγραμμα διὰ τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ἐκτελεσθοῦν, καὶ γενικῶς ν' ἀποφασίζῃ διὰ πᾶν θέμα, διὰ τὸ ὅποιον δὲν δύναται μόνος του νὰ λάβῃ ἀπόφασιν ὁ Δήμαρχος ἢ ἡ Δημαρχιακὴ Ἐπιτροπὴ.

2. Ὁ Δήμαρχος.

Ὁ Δήμαρχος εἶναι τὸ ἐκτελεστικὸν ὄργανον τοῦ Δήμου, τὸ ὅποιον ἐκλέγεται ἀπὸ τοὺς δημότες μαζὶ μετὰ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον.

Τὰ καθήκοντα αὐτοῦ εἶναι πολλὰ. Τὰ κυριώτερα δὲ ἀπ' αὐτὰ εἶναι : Νὰ μετέχῃ εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, χωρὶς νὰ ἔχῃ δικαίωμα ψήφου, ν' ἀντιπροσωπεύῃ τὸν Δήμον εἰς

τὰ Δικαστήρια καὶ εἰς τὰς δημοσίας ἀρχάς, νὰ ἐκτελῇ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Δημαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς, τέλος νὰ εἶναι προϊστάμενος τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Δήμου καὶ ν' ἀποφασίζῃ διὰ τὸ μόνιμον καὶ ἑκτακτον προσωπικὸν αὐτοῦ.

3. Ἡ Δημαρχιακὴ Ἐπιτροπὴ.

Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν Δήμαρχον καὶ ἀπὸ 3-4 Δημοτικούς Συμβούλους.

Τὰ μέλη τῆς Δημαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς ἐκλέγονται ἀπὸ τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον.

Πρόεδρος τῆς Δημαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὁ Δήμαρχος. Ὁ-
ταν ἀπουσιάζῃ, τὸν ἀντικαθιστᾷ ὁ Ἀναπληρωτὴς Δήμαρχος.

Ἡ Δημαρχιακὴ Ἐπιτροπὴ καθῆκον ἔχει νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν διαχείρισιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Δήμου.

4. Οἱ δημοτικοὶ ὑπάλληλοι.

Ὁ Δήμος διὰ ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ὑπηρεσιακάς του ἀνάγκας ἔχει ὑπαλλήλους, οἱ ὅποιοι λέγονται **δημοτικοὶ ὑπάλληλοι**.

Οὗτοι δύνανται νὰ εἶναι μόνιμοι, ἑκτακτοί, ἐπὶ συμβάσει καὶ ἡμερομίσθιοι.

5. Οἱ οἰκονομικοὶ πόροι τοῦ Δήμου.

Οἱ οἰκονομικοὶ πόροι τοῦ Δήμου προέρχονται ἀπὸ τὰ τέλη καθαριότητος, ὑδρεύσεως καὶ φωτισμοῦ. Ἐπίσης ἀπὸ φόρους, οἱ ὅποιοι ἐπιβάλλονται δι' ὠρισμένα εἰσαγόμενα εἶδη καὶ ἐξαγόμενα προϊόντα. Προσέτι ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν λουτρῶν, σφαγείων, ἀγορῶν, θεάτρων, νεκροταφείων καὶ ἐξ ἄλλων πηγῶν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖοι ἱστορικοὶ λόγοι ἐπιτρέπουν τὴν ἵδρυσιν Δήμου εἰς πόλιν κάτω τῶν 10.000 κατοίκων ;

2. Ἀναφέρατε τουριστικὰς πόλεις μὲ κατοίκους κάτω τῶν 10.000.

3. Ποῖα τὰ καθήκοντα τοῦ Δήμου ;

4. Ποῖα βιβλία πρέπει νὰ τηρῇ ὁ Δήμος ;

5. Πῶς ὁ Δήμος ὑποβοηθεῖ τὸ Κράτος εἰς τὴν διοίκησιν ;

6. Ποῖοι οἱ οἰκονομικοὶ πόροι τοῦ Δήμου ;

7. Τί πρέπει νὰ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν οἱ δημόται κατὰ τὰς δημοτικὰς ἐκλογάς, προκειμένου νὰ δώσουν τὴν ψήφον των ;

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

α) Τί είναι συνεταιρισμός ;

Οί άνθρωποι σήμερον, ιδίᾳ οἱ οἰκονομικῶς ἀσθενέστεροι, διὰ τὰ δύνανται νὰ προμηθεύωνται εὐκολώτερον τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὅποια τοὺς χρειάζονται διὰ τὴν ζωὴν των, λ.χ. τροφήν, ἐνδυμασίαν, οἰκίαν κλπ., διὰ τὰ διαθέτουν τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας των χωρὶς νὰ τοὺς ἐκμεταλλεύωνται μεσάζοντες, διὰ τὰ ἐξευρίσκουν κεφάλαια μὲ μικρὸν τόκον καὶ διὰ τὸ ν' ἀντιμετωπίζουσιν τὸν συναγωνισμὸν τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων, ἐνοῦνται καὶ συνεργάζονται μεταξύ των.

Ἡ ἔνωσις, ἡ ὁποία ἐπιδιώκει ν' ἀναπτύξῃ τὴν οἰκονομικὴν δραστηριότητα διὰ τῆς συνεργασίας καὶ ἀλληλοβοηθείας τῶν μελῶν της πρὸς ὄφελος αὐτῶν, λέγεται συνεταιρισμός.

β) Εἶδη συνεταιρισμοῦ.

Οἱ συνεταιρισμοὶ διακρίνονται εἰς διάφορα εἶδη :

Α) Ἀναλόγως τοῦ τύπου, εἰς τὸν ὁποῖον κατοικοῦν τὰ μέλη, εἶναι :

1. Ἀστικοί. Εἶναι οἱ συνεταιρισμοί, τῶν ὁποίων τὰ μέλη εἶναι κάτοικοι πόλεων.

2. Ἀγροτικοί. Εἶναι οἱ συνεταιρισμοί, τὰ μέλη τῶν ὁποίων εἶναι κάτοικοι ἀγροτικῶν περιοχῶν

Β'. Ἀναλόγως τῶν σκοπῶν, τοὺς ὁποίους ἐπιδιώκουν, εἶναι :

1. Προμηθευτικοὶ ἢ καταναλωτικοί. Εἶναι ὅσοι ἐπιδιώκουν τὴν προμήθειαν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, δηλαδή τροφῆς, ἐνδυμασίας, οἰκιακῶν σκευῶν κλπ. μὲ χαμηλὰς τιμὰς.

2. Οἰκοδομικοί. Εἶναι ὅσοι ἐπιδιώκουν τὴν κατασκευὴν ἢ τὴν ἀγορὰν οἰκιῶν.

3. Γεωργικοί. Εἶναι ὅσοι ἐπιδιώκουν τὴν βελτίωσιν τῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ τὴν διάθεσιν αὐτῶν εἰς τὴν κατανάλωσιν.

4. Παραγωγικοί. Εἶναι ὅσοι ἐπιδιώκουν τὴν κατεργασίαν πρώτων ὑλῶν διὰ τὴν παραγωγὴν εἰδῶν καὶ διάθεσιν τούτων εἰς τὴν κατανάλωσιν ἀπ' εὐθείας.

5. Πιστωτικοί. Εἶναι ὅσοι ἐπιδιώκουν τὴν συγκέντρωσιν κεφαλαίων καὶ τὴν διάθεσιν αὐτῶν εἰς τὰ μέλη μὲ χαμηλὸν τόκον.

Γ'. Ἀναλόγως τῆς εὐθύνης τῶν μελῶν εἶναι :

1. Περιορισμένης ευθύνης, όταν τὰ μέλη των ευθύνωνται μόνον διὰ τὴν συνεταιρικήν των μερίδα, εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ συνεταιρισμὸς δὲν δύναται ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις του ἔναντι τρίτων.

2. Ἀπεριόριστου ευθύνης, όταν τὰ μέλη των ευθύνωνται ὅχι μόνον διὰ τὴν συνεταιρικήν των μερίδα, ἀλλὰ καὶ δι' ὁλόκληρον τὴν ἀτομικήν των περιουσίαν, εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ συνεταιρισμὸς δὲν δύναται ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις ἔναντι τρίτων.

Οἱ δύο αὐτοὶ συνεταιρισμοί, διὰ νὰ δηλώσουν τὴν περιορισμένην ευθύνην, γράφουν Π.Ε. μετὰ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ συνεταιρισμοῦ, λ.χ. «Οἰκοδομικὸς συνεταιρισμὸς παντοπωλῶν Π.Ε.» διὰ νὰ δηλώσουν δὲ τὴν ἀπεριόριστον ευθύνην, γράφουν Α.Ε. μετὰ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ συνεταιρισμοῦ. Λ.χ. «Γεωργικὸς συνεταιρισμὸς Τεγέας Α.Ε.».

γ) Πῶς ἰδρύεται ὁ συνεταιρισμός.

Διὰ τὴν ἴδρυσιν ἑνὸς συνεταιρισμοῦ ὀφείλουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ εἶναι τὸ ὀλιγώτερον ἑπτὰ, νὰ προβοῦν εἰς τὰς κάτωθι ἐνεργείας :

1. Νὰ συντάξουν τὸ καταστατικόν, δηλαδή ἐν ἰδιωτικὸν ἔγγραφον, εἰς τὸ ὁποῖον ν' ἀναγράφουν τὴν ἐπωνυμίαν, τὴν ἔδραν καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ συνεταιρισμοῦ, τὸν τρόπον διοικήσεως καὶ ἐλέγχου αὐτοῦ, τὴν συνεταιρικήν μερίδα καὶ τὴν ευθύνην ἐκάστου τῶν μελῶν του.

2. Νὰ ὑποβάλουν τὸ καταστατικόν εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον εἰς τριπλοῦν πρὸς ἔγκρισιν.

3. Νὰ καταθέσουν τὴν συνεταιρικήν των μερίδα μετὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ καταστατικοῦ.

δ) Πῶς διοικεῖται ὁ συνεταιρισμός.

Ὁ συνεταιρισμὸς διοικεῖται ἀπὸ ἓν συμβούλιον, τὸ ὁποῖον λέγεται διοικητικόν καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία ἢ πέντε ἢ ἑπτὰ μέλη, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ.

Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἐκλέγει ἡ γενικὴ συνέλευσις τῶν μελῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ. Τοῦτο ἐκλέγει τὸν πρόεδρον, τὸν ἀντιπρόεδρον, τὸν γραμματέα καὶ τὸν ταμίαν τοῦ συνεταιρισμοῦ.

Ὁ πρόεδρος ἐκπροσωπεῖ τὸν συνεταιρισμὸν εἰς ὅλας τὰς δημοσίας ἀρχάς, εἰς ὅλους τοὺς ὀργανισμοὺς καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας. Συγκαλεῖ τὰ μέλη τοῦ συνεταιρισμοῦ εἰς τακτικὰς καὶ γενικὰς συνελεύσεις, τὰς ὁποίας ὀρίζει τὸ καταστατικὸν καὶ εἰς ἐκτάκτους, ὡς ἂν παρίσταται ἀνάγκη.

Ὑπογράφει μετὰ τοῦ ταμίου τὰ ἐντάλματα πληρωμῆς

Ὁ ἀντιπρόεδρος βοηθεῖ τὸν πρόεδρον εἰς τὰ προεδρικά του καθήκοντα καὶ ἀναπληροῖ αὐτόν, ὅταν ἀπουσιάζῃ.

Ὁ γραμματεὺς κρατεῖ τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου καὶ καταγράφει αὐτὰ εἰς εἰδικὸν βιβλίον.

Ὁ ταμίας ἐνεργεῖ τὰς εἰσπράξεις καὶ πληρωμὰς, καταγράφει αὐτὰς εἰς τὸ βιβλίον ταμείου καὶ παρακολουθεῖ τὴν ὅλην οἰκονομικὴν κίνησιν τοῦ συνεταιρισμοῦ.

Ἐπίσης συντάσσει τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀπολογισμὸν τῆς διαχειρίσεως τοῦ συνεταιρισμοῦ.

ε) Πῶς ἐλέγχεται ὁ συνεταιρισμός.

Ὁ συνεταιρισμὸς ἐλέγχεται ἀπὸ συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία μέλη. Τοῦτο ἐκλέγεται ὑπὸ τῆς γενικῆς συνελεύσεως τῶν μελῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ καὶ λέγεται **ἐποπτικὸν συμβούλιον**.

Τὸ ἐποπτικὸν συμβούλιον κατὰ τὸ τέλος τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους ἐλέγχει τὰς πράξεις τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου καὶ συντάσσει ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων.

στ) Πῶς γίνεται μέλος τοῦ συνεταιρισμοῦ.

Διὰ νὰ γίνῃ μέλος τοῦ συνεταιρισμοῦ ἓν ἄτομον, ὑποβάλλει αἴτησιν εἰς τὸν πρόεδρον.

Ὁ πρόεδρος εἰσάγει τὴν αἴτησιν εἰς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον, διὰ νὰ λάβῃ ἀπόφασιν ἐπὶ τῆς αἰτήσεως.

Ἐὰν τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἐγκρίνῃ τὴν ἐγγραφὴν, ἐγγράφεται. Εἰς περίπτωσιν ὅμως κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἤθελεν ἀπορρίψει αὐτήν, ὁ Πρόεδρος τὴν εἰσάγει εἰς τὴν γενικὴν συνέλευσιν τοῦ συνεταιρισμοῦ, ἥ ὁποία λαμβάνει ὀριστικὴν ἀπόφασιν.

ζ) Οί συνεταιρισμοί εις τὴν Ἑλλάδα.

Οἱ συνεταιρισμοί εἶναι ὀργανώσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν ἦσαν ἄγνωστοι εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οὗτοι ἐλειτούργουν μὲ θαυμαστὴν ἐπιτυχίαν ἐπὶ Τουρκοκρατίας.

Ὅνομαστοὶ ἦσαν οἱ συνεταιρισμοὶ τῆς Θεσσαλίας, τῆς Ἠπείρου, τῆς Καστοριᾶς καὶ ἄλλων περιοχῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἐπεκτείνει τὴν δραστηριότητά των εἰς τὰ μεγαλύτερα ἐμπορικὰ κέντρα τῆς Εὐρώπης.

Οἱ συνεταιρισμοὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας προσέφεραν μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὸ δοῦλον Ἕθνος, καθ' ὅσον πολλὰ ποσὰ διέθεσαν διὰ τὴν Παιδείαν, διὰ κοινωφελῆ ἔργα καὶ διὰ τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐλάχιστοι συνεταιρισμοὶ μέχρι τοῦ 1915 ὑπῆρχον καὶ οὗτοι ἐλειτούργουν ὑπὸ μορφὴν σωματείων ἢ εταιρείας.

Μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου 602, ἡ ὁποία ἐγένετο τὸ 1915, οἱ συνεταιρισμοὶ ἤρχισαν καὶ πάλιν ν' ἀναπτύσσονται ταχέως.

Εἰς πολλὰς χιλιάδας ἀνέρχονται σήμερον οὗτοι εἰς τὴν Πατρίδα μας. Οἱ περισσότεροι τούτων λειτουργοῦν εἰς τὴν ὑπαίθρον καὶ εἶναι **γεωργικοί**.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν πολὺ συνετέλεσε καὶ ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα.

Σήμερον δὲ διὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τοῦ συνεταιριστικοῦ πνεύματος εἰς τὴν Πατρίδα μας μεριμνᾷ τὸ νέον Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1968.

Τοῦτο διὰ τοῦ ἄρθρου 19 παρέχει τὸ δικαίωμα εἰς πάντα Ἕλληνα πολίτην νὰ συνεταιρίζεται, ἀρκεῖ οὗτος νὰ μὴ στρέφεται κατὰ τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος τοῦ Κράτους, κατὰ τοῦ πολιτεύματος, κατὰ τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος, κατὰ τῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους, κατὰ τῶν πολιτικῶν καὶ ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν τῶν πολιτῶν κλπ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί εἶναι συνεταιρισμὸς καὶ ποῖον σκοπὸν ἔχει ;
2. Εἰς τί διακρίνονται οἱ συνεταιρισμοὶ ἀναλόγως τοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκουν ;
3. Πῶς γίνεται ἡ ἱδρυσις ἑνὸς συνεταιρισμοῦ ;

4. Οί συνεταιρισμοί Π.Ε. κατά τί διαφέρουν ἀπό τοὺς συνεταιρισμοὺς Α.Ε. ;

5. Ἀναφέρατε συνεταιρισμοὺς, τοὺς ὁποίους γνωρίζετε.

6. Πῶς διοικεῖται ὁ συνεταιρισμός ;

7. Οἱ μαθηταὶ δύνανται νὰ ἰδρῦσουν συνεταιρισμὸν καὶ μέ ποῖον σκοπὸν ;

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΗΣ

Τὸ Κράτος εἶναι μία ὀργάνωσις, ἡ ὁποία ἀσκεῖ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν μελῶν της, δηλ. ἐπὶ τῶν πολιτῶν.

Ὑπῆρξε βεβαίως ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπιστεύετο ὅτι ἡ ἐξουσία, τὴν ὁποίαν ἔχει τὸ Κράτος, ὠφείλετο εἰς τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος χορηγεῖ αὐτὴν εἰς τοὺς Βασιλεῖς.

Διὰ τοῦτο πολλὰκις ἔκαμε κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας, ὡς ἔαν τοῦτο ἦτο ἐντολή τοῦ Θεοῦ.

Σήμερον ὅμως εἰς τὰ πολιτεύματα τὰ δημοκρατικὰ ἡ ἐξουσία τοῦ Κράτους πηγάζει ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ ἔχει προορισμὸν νὰ ἐξυπηρετῇ τοῦτον. Ἐπομένως μεταξὺ τοῦ Κράτους καὶ τοῦ πολίτου ὑπάρχει στενὸς σύνδεσμος. Ἀμφοτέρω ἀποτελοῦν ἓν ὀργανικὸν ὅλον, ὥστε νὰ μὴ νοῆται Κράτος χωρὶς πολίτην, ἀλλὰ καὶ πολίτης χωρὶς Κράτος.

Ὁ σύνδεσμος, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει μεταξὺ Κράτους καὶ πολίτου, καὶ ἀντιστρόφως μεταξὺ πολίτου καὶ Κράτους, δημιουργεῖ ὠρισμένας σχέσεις.

Διὰ νὰ εἶναι αἱ σχέσεις ὁμαλαὶ καὶ ἁρμονικαί, πρέπει ἐν πρώτοις νὰ στηρίζωνται εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἐμπιστοσύνην. Ὅταν κλονισθῇ αὕτη μεταξὺ των, τὸ Κράτος ὑποπτεύεται τὸν πολίτην, ἀλλὰ καὶ ὁ πολίτης δὲν ἐμπιστεύεται εἰς τὸ Κράτος. Τούναντίον, ἔαν εἶναι σταθερά, ὁ πολίτης θεωρεῖ τὰς ἐνεργείας τοῦ Κράτους στοργικὰς καὶ τὸ Κράτος τὴν συμπεριφορὰν τοῦ πολίτου εἰλικρινῇ. Διὰ νὰ εἶναι ἐπίσης ὁμαλαί, πρέπει νὰ ρυθμίζωνται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν νόμων, ὥστε οὔτε τὸ Κράτος νὰ κάμνη κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας του, ἀλλ' οὔτε καὶ ὁ πολίτης νὰ ἐπιδιώκῃ μὲ πᾶν μέσον ν' ἀποφεύγῃ τὴν εκπλήρωσιν τῶν νομίμων ὑποχρεώσεων του.

Μόνον, ὅταν τηρῶνται ἀμοιβαίως ὠρισμένοι κανόνες, δύνανται

τὸ Κράτος νὰ πραγματοποιῇ, τοὺς σκοποὺς τοῦ ἀπερίσπαστον, ἀλλὰ καὶ ὁ πολίτης νὰ ἐργάζεται εἰς τὴν κοινωνίαν ἀσφαλῆς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί ἐπίστευεν ὁ κόσμος ἄλλοτε διὰ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Κράτους ;
2. Ἀπὸ ποῦ πηζάγει ἡ ἐξουσία τοῦ Κράτους ;
3. Πῶς ρυθμίζονται αἱ σχέσεις Κράτους καὶ πολίτου ;

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

Οἱ ἄνθρωποι διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ὁμαλῆς ζωῆς εἰς τὴν ὠργανωμένην κοινωνίαν ὀφείλουν νὰ ρυθμίζουν τὰς σχέσεις μεταξύ των ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δικαίου, δηλ. τῶν νόμων καὶ τῶν ἐθίμων.

Διὰ τοῦτο ἕκαστον ἄτομον εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ πράττῃ ὅ,τι τοῦ ἐπιβάλλουν οἱ νόμοι καὶ ν' ἀπαιτῇ ὅ,τι δικαιούται ἀπὸ τοὺς νόμους καὶ τὰ ἔθιμα.

Τὸ νὰ πράττῃ κανεὶς ὅ,τι τοῦ ἐπιβάλλει ὁ νόμος καὶ τὸ ἔθιμον λέγεται καθήκον, ἐνῶ τὸ νὰ ἀπαιτῇ ὅ,τι δικαιούται ἀπὸ τὸν νόμον καὶ τὸ ἔθιμον λέγεται δικαίωμα.

A. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πολλὰ. Ἀπ' αὐτὰ ἄλλα εἶναι φυσικὰ καὶ ἄλλα πολιτικά.

Τὰ κυριώτερα ἀπὸ τὰ φυσικὰ εἶναι :

1. Τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοσυντηρήσεως.

Τὸ πρῶτον καὶ σπουδαιότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοσυντηρήσεως, δηλ. τὸ νὰ μεριμνᾷ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς του.

Τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶναι φυσικόν, ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον. Δὲν τὸ ἔχει μόνον ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ τὰ ζῷα.

Ἡ ζωὴ εἶναι θεῖον δῶρον, τὸ ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ διατηρῇ.

Διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς ὀφείλει νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν ὑγίαν του, ἡ ὁποία εἶναι τὸ πολυτιμότερον ἀγαθόν.

Διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ὑγείας ἀπαιτεῖται θρεπτικὴ τροφή, καθαρὸς ἀήρ, ὑγιεινὴ ἐνδυμασία, ἐγκράτεια, σωματικὴ ἄσκησις καὶ ἐργασία.

2. Τὸ δικαίωμα τῆς ἀμύνης.

Ἀπὸ τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοσυντηρήσεως πηγάζει τὸ δικαίωμα τῆς ἀμύνης, τὸ ὁποῖον εἶναι φυσικόν, διότι συνδέεται μὲ τὴν ζωὴν.

Τὸ παρέχει ὅμως καὶ ἡ Πολιτεία διὰ νόμου, εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν κινδυνεύει ἡ ζωὴ, ἡ τιμὴ καὶ ἡ περιουσία τοῦ ἀνθρώπου.

Τοῦ δικαιώματος ὅμως τούτου ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ κάμνη κατάχρησιν, ἀλλὰ χρῆσιν, ὅταν ἡ βοήθεια τῆς Πολιτείας ἀπουσιάζη καὶ τὰ ἄλλα μέσα, ἡ πειθὴ, ἡ διαλλακτικότης καὶ ἡ φυγὴ δὲν ἀποτρέπουν τὸν κίνδυνον.

Ἡ κατάχρησις τοῦ δικαιώματος τῆς ἀμύνης θεωρεῖται πρᾶξις ἄδικος καὶ τιμωρεῖται.

3. Τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδικίας.

Τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδικίας συνδέεται στενῶς μὲ τὸ δικαίωμα τῆς ἀμύνης. Διὰ τοῦ δικαιώματος τούτου ὁ ἄνθρωπος ἐπιδιώκει διὰ τῆς ἰδικῆς του δυνάμεως καὶ ἄνευ τῆς βοήθειας τοῦ Κράτους νὰ ἱκανοποιήσῃ ὥρισμένας ἀξιώσεις.

Ἡ αὐτοδικία ὡς δικαίωμα πρέπει νὰ χρησιμοποιῇται, ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος ὀρίζει, διότι, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἀποτελεῖ ἀδίκημα, τὸ ὁποῖον τιμωρεῖται αὐστηρῶς.

Αὕτη συγχωρεῖται μόνον ἐν καιρῷ ἐσχάτης ἀμύνης πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς καὶ τῆς περιουσίας. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν συγχωρεῖται, ὅταν ἡ ἀρμοδία ὑπηρεσία τῆς Πολιτείας ἀδυνατῇ ἢ ἀμελῇ νὰ καταστήσῃ ἀκίνδυνον τὸ ἄτομον, τὸ ὁποῖον ἀπειλεῖ τὴν ζωὴν τοῦ ἄλλου.

Ὅπου ἡ αὐτοδικία κυριαρχεῖ, ἐκεῖ ἡ κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ ζωὴ καθίσταται προβληματικὴ.

4. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας.

Τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου εἶναι φυσικόν, διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τὸ ἔχουν. Ἐπίσης εἶναι καὶ θεῖον, διότι εἶναι τὸ πολυτιμότερον δῶρον, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς ἔχει δώσει εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἄνευ τῆς ἐλευθερίας ἡ ζωὴ δὲν ἔχει νόημα καὶ συνεπῶς εἶναι περιττή.

Διὰ τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος ἀγωνίζεται διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν διατήρησιν τοῦ πολυτιμοτάτου αὐτοῦ ἀγαθοῦ.

‘Ο “Έλλην όμως χωρίς τὸ θεῖον αὐτὸ δῶρον δὲν δύναται νὰ ζήσῃ. “Όλα τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τὰ θεωρεῖ περιττὰ καὶ ἄχρηστα ἄνευ τῆς ἐλευθερίας.

Δι’ αὐτὴν ἡγωνίσθη καὶ ἀγωνίζεται συνεχῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Δι’ αὐτὴν ἔγραψεν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ “Εθνους του καὶ ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος ὑπερλάμπρους σελίδας δόξης.

Τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας λόγῳ τῆς μεγάλης σημασίας, τὴν ὁποῖαν ἔχει διὰ τὴν ἀτομικὴν, τὴν οἰκογενειακὴν, τὴν κοινωνικὴν καὶ ἐθνικὴν μας ζωὴν, ἐτέθη ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πατρίδος μας ἀπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς “Ελληνικῆς Πολιτείας.

“Όλα τὰ Συντάγματα, τὰ ὁποῖα ἴσχυσαν εἰς τὴν Πατρίδα τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ τοῦ 1822 ἕως σήμερον, κατοχυρώνουν τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας καὶ καθιστοῦν αὐτὸ ἀπαραβίαστον, ἐφ’ ὅσον βεβαίως δὲν συντρέχουν σοβαροὶ λόγοι.

Ἡ ἐλευθερία, ὅσον καὶ ἂν εἶναι φυσικὸν καὶ ἀπαραβίαστον δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου, δὲν εἶναι ἀπεριόριστος.

Ἡ ζωὴ του εἰς τὴν κοινωνίαν τὸν ἀναγκάζει ν’ ἀποβάλλῃ ἐν μέρος τῶν ἐλευθεριῶν του καὶ νὰ προσαρμόζῃ αὐτὰς πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Πολιτείας.

Ἄνευ τοῦ περιορισμοῦ τῆς ἐλευθερίας του ἡ συμβίωσις καθίσταται ἀδύνατος.

5. Τὸ δικαίωμα τῆς ἀναπαύσεως καὶ ἡσυχίας.

Ἡ ἀνάπαυσις καὶ ἡ ἡσυχία ἀποτελοῦν φυσικὸν δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον ὀφείλει πᾶς τις νὰ σέβεται καὶ νὰ μὴ παραβιάζῃ. Ἡ ἄσκησις τοῦ δικαιώματος τούτου εἶναι ἀναγκαία εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸν ἐργαζόμενον. Ἄνευ τῆς ἀναπαύσεως καὶ τῆς ἡσυχίας ἡ υἰεία, ἡ σωματικὴ καὶ ἡ ψυχικὴ, τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἐκλονίζετο τόσο σφοδρῶς, ὥστε θὰ ἐκινδύνευε καὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ κάμνῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου καὶ ν’ ἀπαιτῇ ἀπὸ τοὺς ἄλλους τὸν σεβασμὸν αὐτοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα εἶναι τὰ φυσικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου ;
2. Ποῖον ἀπὸ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ εἶναι τὸ βασικόν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον πηγάζουν τὰ ἄλλα ;
3. Πότε πρέπει νὰ γίνεται χρῆσις τῆς ἀμύνης ;

4. Εἰς τὰς σχέσεις σας χρησιμοποιοῦτε τὴν αὐτοδικίαν ;
5. Ποῖαν σημασίαν ἔχει ἡ ἐλευθερία εἰς τὴν ἀτομικὴν, κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν ζωὴν τοῦ Ἑλλήνου ;
6. Ποῖαι αἱ ὥραι τῆς ἀναπαύσεως καὶ πῶς χρησιμοποιοῦτε αὐτάς ;

Τὰ κυριώτερα ἀπὸ τὰ πολιτικά δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι :

1. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι.

Τὸ δικαίωμα τοῦτο παρέχει τὴν δυνατότητα εἰς πάντα πολίτην ὃχι μόνον νὰ ἐκλέγῃ διὰ τῆς ψήφου του τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκλέγεται καὶ αὐτὸς παρὰ τῶν συμπολιτῶν του.

Τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα ἔχουν ὅλοι οἱ πολῖται, οἱ ὅποιοι ἔχουν συμπληρώσει τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας των καὶ εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους, ἀσχέτως ἂν εἶναι ἄνδρες ἢ γυναῖκες, μορφωμένοι ἢ ἀμόρφωτοι.

Στεροῦνται τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος :

1) "Ὅσοι εἶναι παράφρονες. 2) "Ὅσοι εἶναι εἰς τὰς φυλακὰς διὰ πρᾶξιν κακουργήματος. 3) "Ὅσοι ἔχουν στερηθῇ τοῦ δικαιώματος τούτου διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως.

Τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα ἄσκειται κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν βουλευτῶν, τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν συμβούλων.

Συνεπῶς ἡ σημασία τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος εἶναι μεγίστη, διότι ἐκ τῆς ὀρθῆς ἀσκήσεως τούτου ἐξαρτᾶται ἡ καλὴ καὶ χρηστὴ διοικήσις τῆς Κοινότητος, τοῦ Δήμου καὶ τῆς Πολιτείας καὶ συνεπῶς ἡ εὐημερία τοῦ λαοῦ.

Διὰ τοῦτο ἡ ὀρθὴ ἄσκησις τοῦ δικαιώματος τούτου ἀποτελεῖ ἱερὰν ὑποχρέωσιν διὰ πάντα πολίτην.

Διὰ τὴν ὀρθὴν δὲ ἄσκησιν τούτου ὁ πολίτης ὀφείλει :

1) Νὰ μὴ ἀπέχῃ ἀπὸ τὰς ἐκλογάς. Πᾶσα ἀδικαιολόγητος ἀποχή του ἀποτελεῖ ἀδίκημα κατὰ τῆς Πολιτείας καὶ τιμωρεῖται.

2) Νὰ μὴ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τοὺς δεσμοὺς τῆς φιλίας καὶ τῆς συγγενείας, ὅταν ψηφίζῃ.

3) Νὰ μὴ ἀποβλέπῃ εἰς μελλοντικὰ ὀφέλη ἢ εἰς ἀτομικὰ συμφέροντα διὰ τῆς ψήφου του.

4) Νὰ δίδῃ τὴν ψήφον του εἰς τοὺς χρηστοὺς, τοὺς ἠθικοὺς, τοὺς τιμίους καὶ ἐργατικούς ὑποψηφίους, οἱ ὅποιοι μέλλουν ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ νὰ ἐργασθοῦν διὰ τὴν εὐημερίαν ὅλων τῶν πολιτῶν.

5) Νὰ δίδῃ τὴν ψῆφόν του εἰς ὑποψηφίους, οἱ ὅποιοι διαπνέονται ἀπὸ γνήσια Ἑλληνικὰ καὶ Χριστιανικὰ ἰδεώδη, τὰ ὅποια ἡ Ἑλληνικὴ πολιτεία ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της ἐξυπηρετεῖ πρὸς ὄφελος τοῦ Ἔθνους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖοι ἔχουν τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς ;
2. Τί σημασίαν ἔχει ἡ ψῆφος, τὴν ὁποίαν δίδετε κατὰ τὴν ἐκλογὴν ;
3. Τί πρέπει νὰ λαμβάνη κανεὶς ὑπ' ὄψιν, ὅταν ψηφίῃ ;

2. Τὸ δικαίωμα τῆς ἰσότητος.

Ἰσότης εἶναι τὸ δικαίωμα κατὰ τὸ ὅποιον ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔναντι τοῦ νόμου τῆς Πολιτείας εἶναι ἴσοι καὶ συνεπῶς ἔχουν τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ τὰ αὐτὰ καθήκοντα. Καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν ζωὴν, διότι δι' αὐτοῦ :

1) Καταργοῦνται αἱ διακρίσεις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, αἱ ὅποια διαταράσσουν τὴν ἁρμονικὴν των συμβίωσιν εἰς τὴν κοινωνίαν.

2) Παύουν νὰ ἰσχύουν οἱ τίτλοι εὐγενείας καὶ τὰ προνόμια, τὰ ὅποια εἶχον μερικὰ ἄτομα εἰς βάρος τῶν ἄλλων.

3) Ἀποκτοῦν οἱ ἄνθρωποι ἰσονομίαν καὶ ἰσοπολιτείαν, ὥστε αἱ θύραι τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν νὰ εἶναι ἀνοικταὶ διὰ πάντα πολίτην.

Τὸ δικαίωμα τῆς ἰσότητος τῶν Ἑλλήνων θεωρεῖται ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον καὶ κατοχυροῦται ὑπὸ τοῦ 7ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος. Δι' αὐτοῦ ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἀπέναντι τοῦ νόμου. Τίτλοι εὐγενείας καὶ ἄλλαι διακρίσεις δὲν ἀναγνωρίζονται, διότι ἀντίκεινται εἰς τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὸ σεμνὸν ἦθος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

3. Τὸ δικαίωμα τοῦ διορισμοῦ εἰς δημοσίας θέσεις.

Τὸ πολιτικὸν αὐτὸ δικαίωμα δίδει τὴν δυνατότητα εἰς πάντα Ἑλλήνα πολίτην νὰ διορίζεται εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν καὶ ν' ἀσκῇ ἐξουσίαν τῆς Πολιτείας.

Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἔχουν μόνον οἱ Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς.

Ἐχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν πρόοδον καὶ εὐημερίαν τῆς

Πολιτείας, διότι παρέχει τήν δυνατότητα εἰς κάθε πολίτην ἱκανόν, τίμιον, χρηστόν, ἠθικόν καί ἐργατικόν νά λάβῃ ἐνεργόν μέρος εἰς τήν διοίκησιν τῆς Πολιτείας καί νά προσφέρῃ εἰς τήν κοινωνίαν ὅ,τι καλόν δύναται διὰ τήν εὐτυχίαν αὐτῆς.

Ἐπίσης δημιουργεῖ τήν εὐγενῆ ἀμιλλαν μεταξύ τῶν πολιτῶν, ποῖος ἐξ αὐτῶν θ' ἀποβῇ ἱκανώτερος καί ἀξιώτερος διὰ ν' ἀναλάβῃ κρατικὴν ἐξουσίαν.

Τέλος ἱκανοποιεῖ τήν ἀπαίτησιν τῆς ἐποχῆς μας, «Ὁ κατάλληλος εἰς τήν κατάλληλον θέσιν», ἡ ὁποία ἐξασφαλίζει τοὺς ὅρους διὰ μίαν καλυτέραν, δικαιοτέραν καί χρηστοτέραν διοίκησιν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ἀναφέρατε δημοσίας ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας γνωρίζετε.
2. Ποία ὑπηρεσία ἔχει σχέσιν μὲ τὸ ἔργον τοῦ σχολείου ;
3. Ποίαν σημασίαν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ διορισμοῦ εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν ;
4. Πῶς δύναται νά ἱκανοποιηθῇ ἡ ἀπαίτησις «Ὁ κατάλληλος εἰς τὴν κατάλληλον θέσιν» ;

Β) ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Ὁ Ἕλλην πολίτης δὲν ἔχει μόνον δικαιώματα, ἀλλὰ καὶ ὑποχρεώσεις. Αἱ κυριώτεραι ἐξ αὐτῶν εἶναι :

1. Ἡ φιλοπατρία.

Ἡ πρώτη καὶ ἡ μεγαλυτέρα ὑποχρέωσις, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ Ἕλλην, εἶναι ἡ φιλοπατρία.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὅλοι οἱ λαοὶ συνδέονται μὲ τὰς Πατρίδας των καὶ ἀγαποῦν αὐτάς.

Ἄλλ' ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες συνδεόμεθα τόσο στενῶς μὲ τὴν Πατρίδα μας καὶ αἰσθανόμεθα τόσο μεγάλην ἀγάπην δι' αὐτήν, ὥστε νά θυσιάζωμεν καὶ τὴν ζωὴν μας.

Ὁ Ἕλλην χωρὶς Πατρίδα δὲν ζῇ. Ἡ φιλοπατρία του εἶναι γνωστὴ εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἱστορία οὐδὲν ἄλλο εἶναι, παρὰ ὕμνος τῆς φιλοπατρίας τοῦ Ἕλληρος.

Ὅλοι οἱ ἀγῶνες, τοὺς ὁποίους ἔκαμεν ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους

χρόνους μέχρι σήμερα, δεν είχαν άλλο κίνητρον παρά την φιλοπατρίαν. «Υπὲρ βομῶν καὶ ἐστιῶν πολεμεῖ καὶ πίπτει ὁ Ἕλλην».

Οὐδέποτε ἐπολέμησε διὰ κατακτητικούς σκοπούς, διότι δὲν αἰσθάνεται εὐτυχής, ὅταν ζῇ μακρὰν τῆς Πατρίδος του.

Ὅσα πλοῦτη, ἀξιώματα καὶ τιμὰς καὶ ἂν ἀποκτήσῃ εἰς ξένην χώραν, δὲν μένει εὐχαριστημένος.

Αἰσθάνεται, ὅπως ὁ Ὀδυσσεύς, τόσῃ μεγάλῃ νοσταλγίαν, ὥστε εὐχεται ν' ἀποθάνῃ εὐθύς ὥς ἤθελεν ἀντικρύσει καπνὸν νὰ ὑפוῦται ὑπεράνω τῆς Πατρίδος του.

Οὐδὲν γλυκύτερον ἀπὸ τὴν Πατρίδα διὰ τὸν Ἕλληνα.

Ὑψιστον ὅθεν καὶ ἱερὸν καθῆκον παντὸς Ἕλληνος εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀφοσίωσις πρὸς τὴν Πατρίδα του, ἡ ὁποία εἶναι ἡ Πατρίς τῶν ἡρώων καὶ ἡ Πατρίς τῶν Πατρίδων ὅλου τοῦ κόσμου.

Ἡ ἀγάπη δὲ καὶ ἡ ἀφοσίωσις πρέπει νὰ εἶναι εἰλικρινής, βαθεῖα καὶ διαρκής καὶ νὰ ἐκδηλοῦται δι' ὅλων τῶν μέσων καὶ πρὸ παντὸς δι' ἔργων.

Ἐπίσης πρέπει νὰ εἶναι ἀμείωτος καὶ νὰ ἐκδηλώνεται ὄχι μόνον ἐν καιρῷ πολέμου, ἀλλὰ καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης, ὃχι μόνον ὅταν ἀπειλῇται ἡ ἀκεραιότης τοῦ ἐδάφους της, ἀλλὰ καὶ ὅταν προσβάλλεται ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα της, ὃχι μόνον εἰς πολεμικὰ κατορθώματα, ἀλλὰ καὶ εἰς πολιτιστικὰ ἔργα.

Δὲν ὑπάρχει ἄλλο ἀνώτερον, τιμιώτερον καὶ ἀγιώτερον ἀπὸ τὴν Πατρίδα.

Διὰ τοῦτο, ὅταν ἡ Πατρίς τὸ ἀπαιτήσῃ, ὀφείλομεν νὰ προσφέρωμεν καὶ τὴν ζωὴν μας. «Μιὰ φορὰ κανεῖς πεθαίνει».

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Διατί ἡ φιλοπατρία ἀποτελεῖ τὴν πρώτην καὶ ὑψίστην ὑποχρέωσιν τοῦ Ἕλληνος ;

2. Πῶς πρέπει νὰ δεικνύωμεν τὴν φιλοπατρίαν μας ;

3. Ἀναφέρατε παραδείγματα φιλοπατρίας.

4. Ποῖα τὰ δείγματα τῆς φιλοπατρίας ἐν καιρῷ εἰρήνης ;

2. Ἡ ὑπακοὴ εἰς τοὺς νόμους.

Ἄλλῃ σοβαρὰ ὑποχρέωσις, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ Ἕλλην, εἶναι νὰ ὑπακούῃ εἰς τοὺς νόμους τῆς Πατρίδος.

Χωρὶς ὑπακοὴν εἰς τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας δὲν δύναται νὰ

νοητῇ ἐλευθερίᾳ, ἀρμονικῇ ζωῇ, οἰκονομικῇ καὶ πνευματικῇ πρόοδος καὶ εὐημερία.

Ἡ ἀπειθεία εἰς τοὺς νόμους σημαίνει περιφρόνησιν τοῦ ἀτομικοῦ καὶ κοινωνικοῦ συμφέροντος, διασάλευσιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ κατάλυσιν τῆς Κρατικῆς ἐξουσίας.

Διὰ τοῦτο ἡ ἀνυπακοή εἰς τοὺς νόμους ἀποτελεῖ σοβαρὸν ἀδίκημα, τὸ ὁποῖον τιμωρεῖται.

Ἰερὰ λοιπὸν ὑποχρέωσις εἶναι κάθε Ἕλληνας, ἀδιακρίτως ἀξιώματος, κοινωνικῆς θέσεως, ἐπαγγέλματος, ἡλικίας καὶ φύλου, νὰ πείθεται εἰς τοὺς νόμους τῆς Πατρίδος του. Τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην κατέλιπον εἰς ἡμᾶς ὡς κληρονομίαν ὁ Σωκράτης, ὅστις ἔπιε τὸ κώνειον, ὁ Λεωνίδας, ὁ ὁποῖος ἔπεσεν εἰς τὰς Θερμοπύλας, ὁ Ἀριστείδης καὶ ἄλλοι. Διὰ τοῦτο πᾶς Ἕλλην ὀφείλει νὰ ἐκπληροῖ αὐτὴν ὄχι μὲ βίαν καὶ ἐξαναγκασμόν, ἀλλὰ προθύμως.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Διατί ἡ ὑπακοή εἰς τοὺς νόμους ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν ;
2. Ἀναφέρατε παραδείγματα πειθαρχίας εἰς τοὺς νόμους ἀπὸ τὴν ἱστορίαν.
3. Ὡς μαθηταὶ ἐφαρμόζετε νόμους καὶ ποίους ;

3. Ἡ στρατιωτικὴ ὑποχρέωσις.

Μία ἄλλη ὑποχρέωσις, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ Ἕλλην πολίτης, εἶναι καὶ ἡ στρατιωτικὴ.

Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη εἶναι γενικὴ δι' ὅλους τοὺς ἄρρενας, οἱ ὅποιοι ἔχουν συμπληρώσει τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας.

Μόνον οἱ σωματικῶς καὶ οἱ ψυχικῶς ἀσθενεῖς ἀπαλλάσσονται τῆς ὑποχρέωσεως αὐτῆς.

Ἄνευ τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρέωσεως δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ὕπαρξις Στρατοῦ.

Ὁ Στρατὸς ὅμως εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀνεξαρτησίας, τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς καὶ ὅλων τῶν ἀγαθῶν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ στρατιωτικὴ θητεία διαρκεῖ ἐπὶ δύο ἔτη.

Κατ' αὐτὴν οἱ κληρωτοὶ ἀσκοῦνται εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ὅπλων καὶ εἰς τὴν πολεμικὴν τέχνην.

Ἐπίσης γυμνάζονται, ὥστε ν' ἀποκτήσουν σῶμα ὑγιές, ἰσχυρὸν καὶ γενικῶς ἱκανὸν ν' ἀντέχῃ εἰς τὰς κακουχίας τοῦ πολέμου.

Τέλος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς στρατιωτικῆς θητείας ἀποκτοῦν ὅλας τὰς πολεμικὰς καὶ ἄλλας ἀρετάς, μεταξὺ τῶν ὁποίων τυφλὴν ὑπακοὴν εἰς τοὺς ἀνωτέρους, πειθαρχίαν, ἀλληλεγγύην, θάρρος, ἀνδρείαν, φιλοπατρίαν, ἡρωϊσμόν, δικαιοσύνην καὶ ἀνθρωπισμόν.

Ὁ Ἕλλην τὴν στρατιωτικὴν θητείαν θεωρεῖ ὄχι μόνον ὑποχρέωσιν, ἀλλὰ καὶ τιμὴν.

Διὰ τοῦτο, ὅταν κληθῇ, προσέρχεται προθύμως καὶ κατορθώνει ἐντὸς βραχείου χρονικοῦ διαστήματος ν' ἀποκτήσῃ ὅλας τὰς ἀρετάς, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ κοσμοῦν τὸν Ἕλληνα στρατιώτην, ὅστις ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον γνωρίζει ὄχι μόνον νὰ μάχεται, ἀλλὰ καὶ νὰ πίπτῃ διὰ τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδος του.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Διατί ἡ στρατιωτικὴ θητεία εἶναι ὑποχρεωτικὴ ;
2. Ποῖαι αἱ ἀρεταὶ τοῦ Ἕλληνος στρατιώτου ;
3. Πῶς αἰσθάνεται ὁ Ἕλλην, ὅταν κληθῇ εἰς τὸν Στρατόν ;
4. Διατί ἡ στρατιωτικὴ θητεία θεωρεῖται καὶ μαθητικὴ θητεία ;

4. Ἡ ἐκπαιδευτικὴ ὑποχρέωσις.

Ἡ Πολιτεία διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τοὺς σκοποὺς τῆς ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ πολίτας, οἱ ὅποιοι νὰ ἔχουν ὠρισμένα ἐφόδια.

Τὰ ἐφόδια αὐτὰ δὲν εἶναι ἔμφυτα, ἀλλ' ἀποκτῶνται διὰ τῆς ἀσκήσεως, τῆς μιμήσεως καὶ τῆς διδασκαλίας.

Τὰ πλέον στοιχειώδη ἐφόδια, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ πολίτης, εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα παρέχει ἡ ἐκπαίδευσις εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον.

Δι' αὐτὸ ἡ φοίτησις παντὸς Ἕλληνος καὶ πάσης Ἑλληνίδος εἰς τὸ ἐν λόγῳ σχολεῖον ἀποτελεῖ ἱερὰν ὑποχρέωσιν.

Ἄνευ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἐκπλήρωσις οὐδενὸς ἐκ τῶν ἄλλων καθηκόντων.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Πολιτεία κατέστησεν αὐτὴν ὑποχρεωτικὴν δι' ὅλους ἀνεξαιρέτως.

Διὰ νὰ διευκολύνῃ δὲ τὴν φοίτησιν ὅλων τῶν Ἑλληνοπαίδων εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἰδρύει σχολεῖα εἰς ὅλα τὰ χωρία, παρέχει δωρεὰν τὰ βιβλία καὶ τροφὴν εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην.

Ἡ Ἑλληνικὴ νεολαία καὶ οἰκογένεια ἐκπληροῦν τὴν ὑποχρέωσιν

αὐτὴν προθύμως, διότι πιστεύουν εἰς τὴν ἀξίαν τῆς Παιδείας, ὅταν μάλιστα αὕτη εἶναι Ἑλληνοχριστιανική.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Διατί ἡ ἐκπαίδευσις ἀποτελεῖ πολύτιμον θησαυρὸν διὰ τὸν νέον ;
2. Πῶς χαρακτηρίζει ὁ λαὸς τοὺς ἀγραμμάτους ;
3. Διατί ἡ ἐκπαίδευσις εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον λέγεται στοιχειώδης ;
4. Πῶς λέγεται ἡ ἐκπαίδευσις ἡ ἀνωτέρα τῆς στοιχειώδους ;

5. Ἡ φορολογικὴ ὑποχρέωσις.

Ἐξ ἴσου σοβαρὰ εἶναι καὶ ἡ φορολογικὴ ὑποχρέωσις τοῦ Ἑλλήνος, ἡ ὁποία πηγάζει ἀπὸ τὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους.

Τὸ Κράτος, διὰ νὰ δύναται νὰ πραγματοποιήῃ τοὺς σκοποὺς του, χρειάζεται χρήματα.

Ἄνευ αὐτῶν δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ συντηρῇ τὸν Στρατὸν, νὰ πληρώ-νῃ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, νὰ περιθάλλῃ τοὺς ἀπόρους, νὰ παρέ-χῃ δωρεὰν Παιδείαν εἰς τοὺς νέους, νὰ συντηρῇ τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα, νὰ ἐξασφαλίζῃ τὴν συγκοινωνίαν, τὴν ὑγείαν καὶ τὰ ἄλλα μέσα, τὰ ὁποῖα συντελοῦν εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ.

Τὸ Κράτος διὰ νὰ ἐξοικονομῇ τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα τοῦ χρειάζονται διὰ νὰ καλύπτῃ τὰ ἔξοδά του, ἐπιβάλλει εἰς τοὺς πολίτας φό-ρους, δηλ. ὑποχρεώνει αὐτοὺς νὰ καταβάλλουν ὠρισμένα χρήματα.

Οἱ φόροι, τοὺς ὁποίους καταβάλλουν οἱ πολῖται εἰς τὸ Κρά-τος, εἶναι δύο εἰδῶν, ἄμεσοι καὶ ἔμμεσοι.

Ἄμεσοι φόροι εἶναι ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους καταβάλλουν οἱ πο-λίται ἀνάλογα μὲ τὰ εἰσοδήματά τους ἢ μὲ τὴν περιουσίαν τους.

Ἐμμεσοι φόροι εἶναι ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους καταβάλλουν οἱ πο-λίται, ὅταν ἀγοράζουν ἀγαθὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἢ τοῦ ἐξωτερικοῦ, τὰ ὁποῖα ἐπιβαρύνονται μὲ ὠρισμένον ποσοστὸν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου, λ.χ. ἔμμεσοι εἶναι, ὅσοι ἐπιβάλλονται εἰς τὰ δημόσια θεάματα, εἰς τὰ ἐμπορεύματα καὶ τὰ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα εἰσάγονται ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐκτελωνίζονται εἰς τὰ τελωνεῖα κλπ.

Ἡ καταβολὴ τῶν ἀμέσων καὶ ἔμμεσων φόρων εἶναι ὑποχρεω-τική. Ἀποτελεῖ καθῆκον, τὸ ὁποῖον ὀρίζει τὸ Σύνταγμα εἰς τὸ ἄρ-θρον 7.

Πᾶς Ἕλλην ὀφείλει νὰ ἐκπληροῖ τοῦτο ὄχι μόνον ἀγογγύστως, ἀλλὰ καὶ μετὰ προθυμίας καὶ εὐχαριστήσεως, διότι διὰ τῆς ἐκπλη-

ρώσεως τῶν φορολογικῶν του ὑποχρεώσεων, συμβάλλει ἐνεργῶς εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ συνόλου καὶ συνεπῶς τοῦ ἑαυτοῦ του.

Πᾶσα ἄρνησις πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν φορολογικῶν ὑποχρεώσεων εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν φιλοπατρίαν καὶ τὴν φιλοτιμίαν, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ Ἕλλην νὰ ἴδῃ τὴν Πατρίδα του ὄχι μόνον εὐημεροῦσαν, ἀλλὰ καὶ προοδεύουσαν εἰς ὅλας τὰς περιοχὰς τοῦ πολιτισμοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί εἶναι φόρος ;
2. Πόσα εἶδη φόρων ὑπάρχουν ;
3. Ἀναφέρατε παραδείγματα ἀμέσων καὶ ἐμμέσων φόρων.
4. Εἰς τί χρησιμοποιοῦνται τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα εἰσπράττει τὸ Κράτος ἀπὸ τοὺς φόρους ;

6. Ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ προστασία τῶν ἀρχαίων μνημείων.

Ὅπως κάθε οἰκογένεια θεωρεῖ ὠρισμένα ἀντικείμενα ἱερὰ καὶ φυλάττει αὐτὰ ὡς οἰκογενειακὰ κειμήλια, διότι ὑπενθυμίζουν εἰς αὐτὴν προσφιλῇ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα δὲν ζοῦν πλέον, ἔτσι καὶ ὁ Ἕλλη-

Ἡ Ἀκρόπολις

νικὸς λαὸς θεωρεῖ ὠρισμένα μνημεῖα τῶν προγόνων τοῦ ἔθνικα κειμήλια.

Τοιαῦτα εἶναι οἱ ναοί, τὰ θεάτρα, τὰ ἀγάλματα, τὰ ἀγγεῖα, αἱ τοιχογραφίαι καὶ ἄλλα κτίρια καὶ ἀντικείμενα, τὰ ὅποια ὑπευθυμίζουν τὸν πολιτισμὸν τῆς Πατρίδος κατὰ τοὺς Ἀρχαίους καὶ Βυζαντινοὺς χρόνους.

Τὰ ἔθνικά μας κειμήλια προκαλοῦν τὸν θαυμασμὸν ὅλων τῶν πολιτισμένων λαῶν πρὸς τὴν Πατρίδα μας.

Διὰ τοῦτο πολλαὶ χιλιάδες ξένοι ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου ἐπισκέπτονται κατ' ἔτος τὴν χώραν μας, διὰ νὰ ἴδουν ἐκ τοῦ πλησίον, θαυμάσουν καὶ προσκυνήσουν τὰ ἔθνικά μας ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα.

Ἄν ὅμως ὅλοι οἱ λαοὶ αἰσθάνωνται θαυμασμὸν διὰ τὰ δημιουργήματα τῶν προγόνων μας, πολὺ περισσότερο ὀφείλομεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ὄχι μόνον νὰ τὰ θαυμάζωμεν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ σεβώμεθα καὶ νὰ τὰ προστατεύωμεν.

Ἡ ἀδιαφορία διὰ τὰ ἀρχαῖα καὶ βυζαντινὰ μνημεῖα καὶ ἀντικείμενα, ἀποτελεῖ ὄχι μόνον ἀσέβειαν καὶ περιφρόνησιν πρὸς τὴν ἔθνικὴν μας κληρονομίαν, ἀλλὰ καὶ σοβαρὰν παράλειψιν ἱεροῦ καθήκοντος.

Τούναντίον ἡ προστασία αὐτῶν ἀπὸ τὰς φθορὰς καὶ ζημίας, τὰς ὁποίας προξενοῦν οἱ διάφοροι ἐπισκέπται, ἀποτελεῖ ὄχι μόνον ἠθικὴν, ἀλλὰ καὶ ὑλικὴν προσφορὰν τοῦ Ἕλληνος πρὸς τὴν Πατρίδα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ἀναφέρατε ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς τῆς Πατρίδος μας.
2. Εἰς τί ὠφέλησαν καὶ ὠφελοῦν τὰ ἀρχαῖα μνημεῖά μας ;
3. Πῶς δυνάμεθα νὰ προστατεύωμεν τὰ μνημεῖά μας ἀπὸ τὰς ζημίας, τὰς ὁποίας προξενοῦν οἱ ξένοι καὶ οἱ ἰδιοὶ μας ;
4. Ἐχετε ἐπισκεφθῇ ἀρχαίους χώρους ;

ΑΤΟΜΙΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΙ

Ἀτομικαὶ ἐλευθερίαι εἶναι ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι παρέχονται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ Συντάγματος 1968 εἰς πάντα εὐρισκόμενον ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, ἀδιακρίτως ἔθνικότητος, θρησκείας καὶ γλώσσης.

Αἱ ἀτομικαὶ ἐλευθερίαι δὲν εἶναι μόνον δικαιώματα τοῦ κάθε

άνθρώπου, αλλά και υποχρεώσεις του Κράτους, να μη έπεμβαίνει εις την ζωήν των ατόμων, αλλά να προστατεύη τας ελευθερίας των.

Αί άτομικαί ελευθερίαί περιέχονται εις τὰ άρθρα 8-25 του νέου Συντάγματος. Είναι δὲ αἱ κάτωθι :

1. Τῆς προσωπικῆς ελευθερίας.

Διὰ τοῦ δικαιώματος τούτου δύναται τὸ ἄτομον νὰ κινῆται ἐλευθέρως ἐντὸς τῆς χώρας. Ἡ ἄσκησις τοῦ δικαιώματος τούτου περιορίζεται, ὅταν ὑπάρχουν εἰδικαὶ διατάξεις νόμου, ὅπως συμβαίνει εἰς τὰς παραμεθορίους περιοχάς, εἰς τὰς ὁποίας ἀπαγορεύεται ἡ κίνησις, λόγῳ στρατηγικῆς σπουδαιότητος. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν, διὰ νὰ κινῆται ἐλευθέρως, ἀπαιτεῖται ἄδεια τῆς ἀρμοδίας στρατιωτικῆς ἀρχῆς.

Διὰ τοῦ δικαιώματος τούτου διασφαλίζεται ἐπίσης ἡ αὐθαίρετος σύλληψις τοῦ ατόμου. Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 9 τοῦ Συντάγματος οὐδεὶς δύναται νὰ συλληφθῇ, ἐὰν δὲν ἔχη ἐκδοθῇ προηγουμένως κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα συλλήψεως.

2. Τοῦ ἀσύλου τῆς κατοικίας.

Διὰ τοῦ δικαιώματος τούτου οὐδεὶς δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἄλλου, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως αὐτοῦ. Διὰ τοῦ ἁρθρου 13 τοῦ Συντάγματος ἡ κατοικία ἐκάστου εἶναι ἄσυλον. Οὐδεμία δὲ ἔρευνα γίνεται ἐντὸς αὐτῆς, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχουν εἰδικαὶ διατάξεις νόμου, αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπουν τοῦτο. Ἡ παραβίασις τοῦ οἰκιακοῦ ἀσύλου τιμωρεῖται αὐστηρῶς ὑπὸ τοῦ νόμου.

3. Τῆς ελευθερίας τοῦ λόγου καὶ τοῦ τύπου.

Διὰ τοῦ 14ου ἁρθρου τοῦ Συντάγματος κάθε ἄτομον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφράζῃ προφορικῶς, ἐγγράφως, διὰ τοῦ τύπου ἢ κατ' ἄλλον τρόπον τὰς σκέψεις του, ἀρκεῖ νὰ μὴ προσβάλλῃ τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως, τοῦ Διαδόχου καὶ τῶν ἄλλων μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, νὰ μὴ στρέφεται κατὰ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ Κράτους καὶ τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ καθεστώτος.

4. Τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἐπιστολῶν.

Διὰ τοῦ δικαιώματος τούτου ἀπαγορεύεται ἡ παραβίασις τῶν

ἐπιστολῶν καὶ τῶν τηλεγραφημάτων, ἐφ' ὅσον βεβαίως εὐρίσκονται ἐντὸς ἐσφραγισμένου φακέλου, καὶ τῶν τηλεφωνημάτων.

Παραβίασις τούτων κατὰ τὸ ἄρθρον 15 τοῦ Συντάγματος γίνεται, ὅταν συντρέχουν λόγδι ἐθνικῆς ἀσφαλείας, δημοσίας τάξεως, ἑξακριβώσεως φοβερῶν, ἐγκλημάτων κλπ..

5. Τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως.

Δι' αὐτοῦ πᾶσα θρησκεία εἶναι ἐλευθέρα, ὥστε πᾶς τις νὰ δύναται νὰ τελῇ τὴν λατρείαν του ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Κράτους. Κατὰ τὸ ἄρθρον 16ον τοῦ Συντάγματος εἶναι ἐλευθέρα ἡ ἀσκήσις τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων, ἀρκεῖ νὰ μὴ προσβάλλῃ τὴν δημοσίαν τάξιν, τὰ χρηστὰ ἤθη καὶ τὰ ἐθνικὰ σύμβολα.

6. Τῆς ἐλευθερίας τῆς παιδείας.

Διὰ τοῦ ἄρθρου 17ου τοῦ Συντάγματος ἡ Παιδεία τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, παρέχεται δωρεὰν καὶ εἶναι ὑποχρεωτικὴ εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας διὰ τὰ πρῶτα ἑξὶ σχολικὰ ἔτη. Διὰ τοῦ δικαιώματος τούτου δύναται τὸ ἄτομον νὰ σπουδάσῃ ὅ,τι θέλει καὶ νὰ φοιτήσῃ εἰς οἵανδήποτε Σχολὴν ἐπιθυμεῖ, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τὰς ἀπαιτούμενας ἱκανότητας.

7. Τοῦ συνέχεσθαι.

Διὰ τοῦ δικαιώματος τούτου πᾶς Ἕλλην δύναται νὰ συνέχεσθαι διὰ πολιτικούς σκοποὺς ἡσυχῶς καὶ ἀόπλως. Διὰ τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ Συντάγματος αἱ δημόσιαι συγκεντρώσεις πρέπει νὰ γνωστοποιῶνται εἰς τὴν ἀστυνομικὴν ἀρχήν. Ἐὰν ἐπίκηται κίνδυνος διὰ τὴν δημοσίαν τάξιν, δύνανται ν' ἀπαγορευθοῦν.

8. Τοῦ συνεταιριζέσθαι.

Διὰ τοῦ δικαιώματος τούτου οἱ Ἕλληνες δύνανται νὰ ἰδρύνουν συνεταιρισμόν, ἀρκεῖ νὰ τηροῦν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Διὰ τοῦ ἄρθρου 190 τοῦ Συντάγματος οἱ συνεταιρισμοὶ δύνανται νὰ διαλυθοῦν, ἐὰν στρέφονται κατὰ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ Κράτους ἢ τοῦ κοινωνικοῦ ἢ τοῦ πολιτικοῦ καθεστώτος.

9. Τοῦ ἀναφέρεσθαι εἰς τὰς ἀρχάς.

Διὰ τοῦ δικαιώματος τούτου ἕκαστος Ἕλλην ἢ πολλοὶ ὁμοῦ ἔχουν τὸ δικαίωμα ν' ἀναφέρωνται ἐγγράφως πρὸς τὰς ἀρχάς.

10. Τῆς προστασίας τῆς ἰδιοκτησίας.

Διὰ τοῦ δικαιώματος τούτου οὐδεὶς Ἕλλην στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας του. Διὰ τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ Συντάγματος ἐπιτρέπεται διὰ δημοσίαν ὠφέλειαν ἢ ἀπαλλοτριώσεις, ἀλλὰ μετὰ πλήρη ἀποζημίωσιν.

Αὐτὰ εἶναι τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα καὶ αἱ ἐλευθερίαι, τὰς ὁποίας ἔχει πᾶς Ἕλλην πολίτης. Ἡ ἀσκήσις ὅμως τούτων ἐπιτρέπεται ἐντὸς τῶν ὁρίων, τὰ ὁποῖα διασφαλίζουν εἰς τοὺς ἄλλους πολίτας τὴν χρῆσιν τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν καὶ προστατεύουν τὰ συμφέροντα τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Διατί χρειάζεται ἀδεια κινήσεως εἰς στρατηγικὰς περιοχάς ;
2. Διατί ἡ κατοικία θεωρεῖται τόπος ἀπαραβίαστος ;
3. Πῶς δύναται νὰ ἐκφράσῃ κανεὶς τὰς σκέψεις του ἐκτὸς τοῦ προφορικοῦ καὶ γραπτοῦ λόγου ;
4. Ποῖαι αἱ εὐθύναι τοῦ τύπου ἐναντι τοῦ Κράτους ;
5. Ποῖα εἶναι ἡ ἐπίσημος θρησκεία τοῦ Κράτους ;
6. Τί εἶναι προσηλυτισμὸς καὶ πῶς γίνεται ;
7. Τί ὁρίζει τὸ Σύνταγμα τοῦ 1968 διὰ τὰς ἄλλας θρησκείας ;
8. Ποῖαι συγκεντρώσεις ἀπαγορεύονται καὶ διατί ;
9. Πῶς πρέπει ν' ἀναφέρεται κανεὶς εἰς τὰς ἀρχάς ;
10. Διατί ἡ ἰδιοκτησία ἀποτελεῖ δικαίωμα τοῦ ἀτόμου ;
11. Πότε γίνονται ἀπαλλοτριώσεις ;

ΤΑΞΙΣ — ΑΣΦΑΛΕΙΑ — ΕΥΗΜΕΡΙΑ

Μία πολιτεία, διὰ νὰ προοδεύσῃ, πρέπει ν' ἀποτελῇται ἀπὸ πολίτας, οἱ ὁποῖοι ν' ἀγαποῦν τὴν τάξιν.

Ἀγαποῦν δὲ τὴν τάξιν ὅσοι ἐνεργοῦν ὄχι σύμφωνα μὲ τὰς ἐκάστοτε ἐπιθυμίας ἢ μὲ τὰς στιγμιαίας διαθέσεις των, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κανόνων, τοὺς ὁποίους ἔχει δημιουργήσῃ ἡ κοινωνία, καὶ τῶν νόμων, τοὺς ὁποίους ἔχει ὀρίσει ἡ Πολιτεία.

Ἡ τάξις εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν πρόοδον κάθε ἀτόμου καὶ κάθε κοινωνίας καὶ Πολιτείας, διότι :

1) Ἐξοικονομεῖ δυνάμεις καὶ χρόνον. 2) Ἐξασφαλίζει ταχύτητα καὶ ἐπιτυχίαν εἰς τὰς ἐνεργείας. 3) Ἐξασφαλίζει ἐπιτυχίαν εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ τὸ ἐπάγγελμα. 4) Ἀπομακρύνει τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν ἀναρχίαν. 5) Ἐξασφαλίζει τὴν εὐκοσμίαν, τὸν ρυθμὸν καὶ τὴν γαλήνην. 6) Δημιουργεῖ ὅλας τὰς προϋποθέσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραί-

τητοι διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, ὥστε νὰ δύνανται οἱ πολῖται νὰ ἐργάζωνται ἀπερίσπαστοι καὶ νὰ ἀπολαμβάνουν τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐργασίας των.

Δικαίως λοιπὸν ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἀποκαλεῖ τὴν τάξιν **μητέρα καὶ ἀσφάλειαν τῶν ὄντων**. Ἄνευ αὐτῆς οὔτε ἡ ὑπαρξις τοῦ κόσμου θὰ ἦτο δυνατή.

Τὰ οὐράνια σῶματα, ἂν διετάρασσον τὴν τάξιν, τὴν ὁποίαν καθώρισεν ὁ Δημιουργός, θὰ κατεστρέφοντο.

Λόγῳ λοιπὸν τῆς σημασίας, τὴν ὁποίαν ἔχει διὰ τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐημερίαν τῶν πολιτῶν, ἀποτελεῖ καθήκον, τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει ὁ νόμος. Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τὴν ἀκριβῇ καὶ πρόθυμον ἐκπλήρωσιν τούτου ἐξαρτᾶται ἡ ἀσφάλεια καὶ ἡ εὐημερία τοῦ συνόλου, ἡ Πολιτεία ἔχει ὀρίσει ὠρισμένα ὄργανα, τὰ ὁποῖα ἐπιβλέπουν τὴν τήρησιν τῆς τάξεως. Τὰ κρατικὰ αὐτὰ ὄργανα λέγοντα **ὄργανα τῆς τάξεως ἢ ὄργανα τῆς ἀσφαλείας**. Τοιαῦτα δὲ εἶναι ἡ Ἀστυνομία πόλεων, ἡ Χωροφυλακή, ἡ Ἀγροφυλακή, τὸ Λιμενικὸν σῶμα, ἡ Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία κ.λπ.

Τὰ ὄργανα ταῦτα, ὅταν διασαλεύεται ἡ δημοσία τάξις, ἐπεμβαίνουν καὶ ἀποκαθιστοῦν αὐτὴν ἀκόμῃ καὶ διὰ τῆς βίας. Διὰ νὰ τὴν ἀποκαταστήσουν, ἀναγκάζονται πολλάκις νὰ ἔλθουν εἰς χεῖρας μὲ τοὺς **ταραξίας** καὶ νὰ χρησιμοποιοῦν καὶ ὅπλα διὰ τὸν ἐκφοβισμόν των. Ὅταν δὲ τοὺς συλλάβουν, τοὺς ὀδηγοῦν εἰς τὰ Δικαστήρια, τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλουν ποινάς, τὰς ὁποίας καθορίζουν οἱ νόμοι τῆς Πολιτείας.

Μὲ τὴν ἀποκατάστασιν καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐννόμου τάξεως ἡ κοινωνικὴ ζωὴ ἐπανευρίσκει τὸν κανονικὸν ρυθμόν της. Οἱ πολῖται ἀποκτοῦν πάλιν τὸ συναίσθημα τῆς ἀσφαλείας, καταγίνονται καὶ πάλιν μὲ τὰ ἔργα των ἀπερίσπαστοι καὶ ἀπολαμβάνουν τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐργασίας των.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς τηρεῖτε τὴν τάξιν εἰς τὴν οἰκίαν σας ;
2. Τηρεῖτε τὴν τάξιν εἰς τὸ σχολεῖον καὶ πῶς ;
3. Πῶς δύνανται ἐν ἄτομον νὰ συμβῇ εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν ;
4. Ἀναφέρατε ἀταξίας πολιτῶν, αἱ ὁποῖαι διασαλεύουν τὴν τάξιν.
5. Πότε αἰσθάνεται κανεὶς ἀσφαλῆς ;
6. Πῶς ἡ πολιτεία ἐξασφαλίζει τὴν τάξιν ;
7. Ποῖα ἡ σχέσις τάξεως, ἀσφαλείας καὶ εὐημερίας ;

ΔΗΜΑΓΩΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΡΧΙΑ

α) Τι είναι αναρχία;

Ἡ τάξις, ἂν καὶ ἔχῃ μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν εὐημερίαν ἀτόμων καὶ λαῶν, ἐν τούτοις δὲν τηρεῖται ἀπὸ ὅλους τοὺς πολίτας.

Ὑπάρχουν πολῖται, οἱ ὅποιοι, διὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τὰ ἀτομικὰ καὶ κομματικά των συμφέροντα, προβαίνουν εἰς ἐνεργείας, διὰ τῶν ὁποίων ἀποβλέπουν εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ Κράτους, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ νόμιμος ἀρχή.

Ἡ ἔλλειψις πάσης νομίμου ἀρχῆς διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ Κράτους λέγεται ἀναρχία.

Οἱ πολῖται δέ, οἱ ὅποιοι προβαίνουν εἰς ἐνεργείας, αἱ ὁποῖαι ἀποβλέπουν εἰς τὴν κατάλυσιν τοῦ Κράτους ἢ δὲν ἀναγνωρίζουν τὰς νομίμους ἀρχὰς αὐτοῦ, λέγονται **ἀναρχικοί.**

β) Συνέπειαι τῆς ἀναρχίας.

Ἡ ἀναρχία εἶναι τὸ χεῖριστον μέσον, τὸ ὁποῖον, εὐτυχῶς, ὀλιγάριθμοι πολῖται χρησιμοποιοῦν, διὰ νὰ ἱκανοποιήσουν συμφέροντα ἀτόμων, κοινωνικῶν τάξεων καὶ πολιτικῶν κομμάτων.

Αὕτη, ὅπου ἐπικρατεῖ, δημιουργεῖ ἐρεῖπια, καταστροφὰς καὶ θύματα. Ἀναστατώνει οἰκογενεῖας, καταλύει Κράτη, διαλύει Στρατοὺς καὶ τρέπει αὐτοὺς εἰς φυγὴν.

Διὰ τοῦτο οἱ Ἕλληνες πολῖται ὀφείλουν ν' ἀποφεύγουν ἀναρχικὰς πράξεις, διότι αὗται ἀποβαίνουν εἰς βάρος τῶν ἰδίων καὶ τοῦ Κράτους.

Ὅσάκις οὗτοι θέλουν νὰ διεκδικήσουν δικαιώματα παρὰ τῆς Πολιτείας, εἴτε ὡς ἄτομα, εἴτε ὡργανωμένοι εἰς σωματεῖα, συλλόγους, πολιτικὰ κόμματα κλπ. ὀφείλουν νὰ διεκδικοῦν αὐτὰ διὰ νομίμων μέσων καὶ πολιτισμένων τρόπων.

Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει μέλλουν ν' ἀντιμετωπίζουν τὴν δύναμιν τοῦ Κράτους.

γ) Τι εἶναι δημαγωγία.

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἀναρχικοὺς πολίτας ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι, οἱ ὅποιοι πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀτομικῶν ἢ κομματικῶν συμφερόντων παρασύρουν καὶ ὀδηγοῦν τὸν λαὸν εἰς ἀναρχικὰς ἐνεργείας.

Οὗτοι ἀδιαφοροῦν, ἐὰν θὰ διασαλευθῇ ἡ δημοσία τάξις καὶ διαλυθῇ τὸ Κράτος, ἀρκεῖ νὰ ἐπικρατήσουν τῶν ἀντιπάλων καὶ νὰ καταλάβουν τὴν ἐξουσίαν.

Κατορθώνουν δὲ τοῦτο διὰ τοῦ ρητορικοῦ λόγου, τῶν ψευδῶν ὑποσχέσεων, τῶν κολακειῶν, τῶν παραπλάνησεων, τῶν χρημάτων, τῶν συνθημάτων καὶ ἄλλων τεχνασμάτων, διὰ τῶν ὁποίων παρὰ-σύρουν τὸν λαὸν μὲ τὸ μέρος των.

Οἱ πολῖται, οἱ ὁποῖοι παρὰσύρουν καὶ ὁδηγοῦν τὸν λαὸν εἰς ἀναρχικὰς ἐνεργείας, λέγονται **δημαγωγοί**, ἡ δὲ πράξις των **δημαγωγία**.

Δημαγωγία λοιπὸν εἶναι ἡ προσέλκυσις τοῦ λαοῦ καὶ ἡ κατά-κτησις τῆς εὐνοίας αὐτοῦ δι' ἀπατηλῶν καὶ ταπεινῶν μέσων.

β) Τὰ ἐπακόλουθα τῆς δημαγωγίας.

Ἡ δημαγωγία, ὡς μέσον προσελκύσεως τοῦ λαοῦ καὶ καθοδη-γήσεως αὐτοῦ εἰς ἀναρχικὰς πράξεις, πρὸς ἐπικράτησιν ἐπὶ τῶν ἀν-τιπάλων καὶ κατάληψιν τῆς ἐξουσίας ἔχει ὀλέθρια ἀποτελέσματα.

Αὕτη ὁδηγεῖ εἰς τὴν Κρατικὴν ἐξουσίαν ἄτομα ἀνίκανα, τὰ ὁποῖα ἀποβλέπουν μόνον εἰς τὴν ἱκανοποίησιν συμφερόντων καὶ φιλοδοξιῶν.

Καλλιιεργεῖ τὴν διχόνοιαν καὶ τὰ πολιτικὰ μίστη, μειώνει τὴν διάθεσιν πρὸς ἐργασίαν καὶ ἀνακόπτει πᾶσαν πρόοδον τοῦ λαοῦ.

Τέλος ἀποσυνθέτει τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν Πολιτείαν καὶ ἐπισω-ρεύει ὅλας τὰς συμφορὰς τῆς φαυλοκρατίας.

Διὰ ν' ἀποφύγῃ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία τὰ κακὰ ἀποτελέσματα τῆς φαυλοκρατίας, ἐφαρμόζει καλὴν κοινωνικὴν πολιτικὴν.

Διὰ νὰ μὴ παρὰσύρουνται οἱ πολῖται ἀπὸ τοὺς δημαγωγούς, παρέχει εἰς αὐτοὺς πᾶσαν προστασίαν καὶ οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν. Ἐπίσης φροντίζει διὰ τὴν πνευματικὴν των ἀνάπτυξιν καὶ πολιτι-κὴν των ἀγωγὴν, ὥστε οὗτοι νὰ δύνανται ν' ἀνθίστανται κατὰ τῶν δημαγωγῶν καὶ νὰ μὴ ἐμπιστεύονται τὰς τύχας των εἰς αὐτοὺς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί εἶναι ἀναρχία ;
2. Ποῖα τὰ ἐπακόλουθα τῆς ἀναρχίας ;
3. Πῶς δύνασθε νὰ βοηθήσετε τὸ Κράτος κατὰ τῶν ἀναρχικῶν ;
4. Τί εἶναι δημαγωγία ;
5. Ποῖα μέσα χρησιμοποιοῦν οἱ δημαγωγοί, διὰ νὰ προσελκύουν τὸν λαὸν μὲ τὸ μέρος των ;
6. Πρέπει νὰ δεχώμεθα ὡς ἀληθεῖς τὰς ὑποσχέσεις, τὰς ὁποίας δίδουν ὠρισμένα ἄτομα ;

Σ Τ' Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α

α) Ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία, ὡς σύνολον ὠργανωμένων Χριστιανῶν, κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους ἦτο μία καὶ ἐνιαία. Περιελάμβανεν ὅλους τοὺς Χριστιανούς, ἀδιακρίτως χώρας, εἰς τὴν ὁποίαν κατώκουν, καὶ Ἔθνους, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκον. Δηλ. ἦτο καθολικὴ, ὅπως λέγει καὶ τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως. «Εἰς μίαν, Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν».

Ἡ ἐνότης ὅμως τῆς Ἐκκλησίας τῶν Χριστιανῶν δὲν διτηρήθη ἐπ' ἄπειρον, ἀλλὰ διεσπάσθη προσωρινῶς μὲν τὸ 678 μ.Χ., ὅταν Πατριάρχης εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἦτο ὁ Φώτιος, καὶ ὀριστικῶς τὸ 1054 μ.Χ., ὅταν Πατριάρχης ἦτο ὁ Μιχαὴλ ὁ Κηρουλάριος. Ἡ διάσπασις τῆς ἐνότητος ὀφείλεται εἰς τὴν ἀξίωσιν τοῦ Πάπα τῆς Ρώμης νὰ γίνῃ ἀρχηγὸς ἀπάσης τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκτοτε ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἐχωρίσθη εἰς δύο, εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ὁρθόδοξον καὶ εἰς τὴν Δυτικὴν Παπικὴν,

Ἄλλ' αἱ αὐθαίρετοι ἐνέργειαι τῶν Παπῶν τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἠνάγκασαν τὸν Λούθηρον, καθηγητὴν τῆς Θεολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βυρτεμβέργης, καὶ πολλοὺς ὁπαδοὺς του κατ' ἀρχὰς νὰ διαμαρτυρηθοῦν καὶ βραδύτερον, τὸ 1529 μ.Χ. ν' ἀποσχισθοῦν καὶ νὰ ιδρύσουν τὴν Εὐαγγελικὴν ἢ Ἐκκλησίαν τῶν Διαμαρτυρομένων.

β) Ἡ Ἐκκλησία ὡς θεσμός.

Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τῆς ιδρύσεώς της ἀποτελεῖ θεσμόν, δηλ. ὄργανισμὸν ἀνεγνωρισμένον ὑπὸ τοῦ Κράτους, ὁ ὁποῖος ἔχει τόσας πολυλὰς ἐπιδιώξεις καὶ σκοποὺς, ὥστε νὰ παρουσιάζεται ὡς θεσμὸς πολυσύνθετος.

1. Ἡ Ἐκκλησία ὡς θρησκευτικὸς θεσμός.

Ἡ Ἐκκλησία ὡς θρησκευτικὸς θεσμός συνεστήθη ἀπὸ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἱδρυσε τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ὠργανώθη ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους, οἱ ὁποῖοι ἐξήπλωσαν αὐτήν.

Ἡ προέλευσίς της λοιπὸν εἶναι θεϊκὴ καὶ ἡ ἀποστολὴ της εἰς τὸν κόσμον εἶναι θεία, διότι συνεχίζει τὸ ἔργον τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων.

Διαδίδει τὴν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία ἀπαλλάσσει τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν πλάνην καὶ σώζει αὐτὸν ἀπὸ τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα.

Ἐδραιώνει τὴν πίστιν ἀτόμων καὶ λαῶν εἰς τὸν ἀληθῆ Θεόν, ὡς Θεὸν τῆς ἀγάπης, τῆς εὐσπλαχνίας, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς παραμυθίας. Τέλος ὁδηγεῖ διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ παραδείγματος εἰς τὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν πρέπει ὁ ἄνθρωπος ν' ἀκολουθῇ, διὰ ν' ἀποβῇ τέλειος καὶ ἐξυψωθῇ πρὸς τὸν Θεόν.

2. Ἡ Ἐκκλησία ὡς πολιτιστικὸς ὑπερατομικὸς θεσμός.

Ἡ Ἐκκλησία ὡς πολιτιστικὸς θεσμός ὀφείλει τὴν ἀρχὴν του εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ ὁποῖος ἦλθεν εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ διδάξῃ τὸν κόσμον.

Ἡ πολιτιστικὴ της λοιπὸν ἀποστολὴ εἶναι θεϊκὴ. Τὴν καθώρισεν ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος παρήγγειλεν εἰς τοὺς μαθητάς του, οἱ ὁποῖοι ἐμελλον νὰ συνεχίσουν τὸ ἔργον τῆς ἀποκαλύψεως τῆς ἀληθείας καὶ νὰ γίνουν διδάσκαλοι καὶ ἐκπολιτισταὶ ὅλων τῶν ἐθνῶν: **«μαθητεύσατε πάντα τὰ Ἔθνη... διδάσκοντες πάντα, ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν».**

Ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἀνέλαβε νὰ συνεχίσῃ τὸ ἀποστολικὸν ἔργον, ἐντὸς βραχείου χρονικοῦ διαστήματος κατῴρθωσε ν' ἀλλάξῃ τὴν μορφήν τῆς ζωῆς ἐπὶ τῆς γῆς. Κατήργησε τὴν δουλείαν καὶ προσέφερε τὴν ἀγάπην, τὴν καλωσύνην, τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν ἀνεξάντλητον σοφίαν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἔδωσε λύσιν ὀρθήν εἰς τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ζωὴν καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἀντικείμενον στοργῆς.

Προσέθεσεν εἰς τὰς ἀξίας τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ ωραίου, τὰς ὁποίας εἶχε δημιουργήσῃ τὸ ἀθάνατον Ἑλληνικὸν πνεῦμα, τὴν ἀξίαν τοῦ Ἀγίου.

Ἐτροφοδότησε τὴν ποίησιν, τὴν μουσικὴν, τὴν γλυπτικὴν, τὴν ζωγραφικὴν, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ τὰς ἄλλας τέχνας καὶ ἐπιστήμας.

Τὴν πολιτιστικὴν καὶ μορφωτικὴν τῆς ἀποστολῆς δὲν περιορίζει εἰς ὠρισμένα ἄτομα ἢ εἰς ὠρισμένους λαούς, ἀλλ' ἐπεκτείνει αὐτὴν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἀνάγκην τῆς σωτηρίας καὶ τῆς θείας χάριτος.

Δὲν κάμνει διάκρισιν μεταξὺ τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν, διότι θεωρεῖ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τῆς γῆς τέκνα τοῦ αὐτοῦ πατρός, τοῦ Θεοῦ : «Οὐκ ἔστι δοῦλος...».

Διὰ τοῦτο ἔχει ἀποβῆ πολιτιστικὸς θεσμὸς ὑπερτοπικός, ὁ ὅποιος ἠθικοποιεῖ, κοινωνικοποιεῖ, ἐκπολιτίζει καὶ ἐξαγιάζει τὰ ἄτομα καὶ τοὺς λαούς.

Δίδει δὲ περιεχόμενον εἰς τὴν ζωὴν καὶ θεμελιώνει τὸν πολιτισμὸν ἐπὶ ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι ἰσχύουν δι' ὅλα τὰ ἄτομα, δι' ὅλους τοὺς λαούς καὶ δι' ὅλας τὰς ἐποχάς.

Μακάριοι ὅθεν οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ λαοί, οἱ ὁποῖοι δέχονται τὴν πολιτιστικὴν καὶ μορφωτικὴν ἐπίδρασιν τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ λαμβάνουν τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ.

3. Ἡ Ἐκκλησία ὡς ἐθνικὸς θεσμός.

Ἡ Ἑλληνικὴ ὀρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἐκκλησία εἶναι θεσμός, ὁ ὅποιος εἶναι τόσον στενῶς συνυφασμένος μετὰ τὴν Ἑθνικὴν μας ὑπαρξιν, ὥστε νὰ μὴ νοῆται Ἕθνος χωρὶς Ἐκκλησίαν καὶ Ἐκκλησία χωρὶς Ἕθνος.

Καὶ τὰ δύο ἔχουν τὰ ἴδια ἰδανικά καὶ ἀπὸ κοινοῦ ἀγωνίζονται διὰ τὴν ἐπικράτησιν των εἰς τὸν κόσμον.

Διὰ τοῦτο τὸ Ἑλληνικὸν Ἕθνος ὄχι μόνον ἐδέχθη ἀμέσως τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἐστήριξεν εἰς τοὺς κόλπους του, ἀλλὰ καὶ ἐφρόντισε νὰ τὴν διευρύνῃ καὶ νὰ τὴν ἐξαπλώσῃ καὶ εἰς ἄλλους λαούς.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία εἰς τὰς κρίσιμους περιστάσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἕθνους ὑπῆρξε σάνις σωτηρίας του. Ἐπ' αὐτῆς ἐστήριχθη τὸ Ἕθνος μας καὶ διεσώθη ἀπὸ βεβαίας καταστροφάς.

Αὐτὴ ἐκυβέρνησε τὸν δοῦλον Ἕθνος μας ἐπὶ πέντε αἰῶνας καὶ ἐστάθη παρήγορος εἰς τὰ δεινὰ του.

Αὐτὴ ἀπετέλεσε τὸν συνδετικὸν κρῖνον ὅλων τῶν Ἑλλήνων, οἱ

όποιοι είχαν διασκορπισθῇ εἰς τὰς διαφόρους χώρας τῆς Εὐρώπης μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Αὐτὴ διетήρησε τὴν Ἑθνικὴν μας συνείδησιν ἀμόλυντον καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς παλιγγενεσίας ἁσβεστον.

Αὐτὴ διεφύλαξε καὶ διέσωσε τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὴν Ἑλληνικὴν παράδοσιν καὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα.

Αὐτὴ μετέβαλε τοὺς ναοὺς καὶ τὰ μοναστήρια εἰς «κρυφὸ σχολεῖο» καὶ ἐθήριευσεν τὴν ἀποσταμένην ἐλπίδα τοῦ σκλάβου μὲ λόγια μαγικά.

Αὐτὴ τέλος ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὴν Ἑθνεγερσίαν.

Ἡ Ἐκκλησία μας καὶ εἰς τοὺς μετέπειτα ἐπικοὺς ἀγῶνας, τοὺς ὁποίους ἔκαμε τὸ Ἔθνος διὰ τὴν ἐλευθερίαν, τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν του, εὐρέθη πρῶτη εἰς τὰς ἐπάλλξεις.

γ) Ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία.

Τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1968 διὰ τοῦ ἀρθροῦ 1 ὀρίζει ὡς ἐπίσημον θρησκείαν τὴν Ἀνατολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Αὕτη ἀναγνωρίζει ὡς ἀρχηγόν της τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Τηρεῖ πιστῶς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν καὶ τὴν Ἱερὰν παράδοσιν ὡς καὶ τοὺς κανόνες, τοὺς ὁποίους καθώρισαν οἱ Ἀπόστολοι καὶ αἱ Ἱεραὶ Σύνοδοι.

Τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος ἐπιτρέπει καὶ πᾶσαν ἄλλην θρησκείαν, ἀπαγορεύει ὅμως τὸν **προσηλυτισμόν**, δηλ. τὴν προσπάθειαν, τὴν ὁποίαν καταβάλλουν μερικοὶ ν' ἀποσπᾶσουν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ἕνα πιστὸν καὶ νὰ πείσουν αὐτὸν μὲ διάφορα μέσα νὰ γίνῃ ὁπαδὸς μιᾶς ἄλλης θρησκείας καὶ συνεπῶς μέλος μιᾶς ἄλλης Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία εἶναι **αὐτοκέφαλος**, δηλ. δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἄλλην Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀπὸ ἄλλην ἐξουσίαν. Συνδέεται ὅμως μὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀπὸ τὸ ὁποῖον λαμβάνει τὸ **Ἅγιον μῦρον**.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος περιλαμβάνει ὅλας τὰς Ἐκκλησίας τῆς Πατρίδος μας, πλὴν τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Κρήτης καὶ τῆς Δωδεκανήσου.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης εἶναι **ἡμιαυτόνομος**, δηλ. ἔχει ἰδικήν

της ὀργάνωσιν, δηλ. ἰδιαιτέραν Ἱερὰν Σύνοδον, ἀλλ' ὑπάγεται εἰς τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Δωδεκαήσου ὑπάγεται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως.

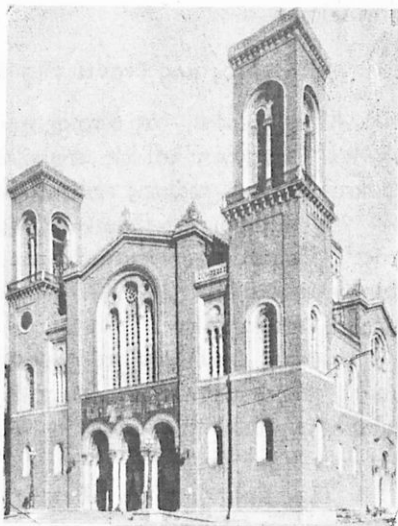
δ. Ἡ ὀργάνωσις καὶ διοικήσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητον ὀργανισμόν. ἔχει ἰδικὸν τῆς **καταστατικὸν** χάρτην, ὃ ὁποῖοι καθορίζει τὸν τρόπον τῆς διοικήσεώς της.

Ὁ καταστατικὸς χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὃ ὁποῖος ἰσχύει σήμερον, εἶναι ἔργον τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως.

Δι' αὐτοῦ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καθίσταται πλέον ἐλευθέρα νὰ ἐκλέγῃ, προάγῃ, μορφώῃ, μεταθέτῃ, δικάζῃ κ.λ.π. τὸ προσωπικόν της, νὰ ἰδρύνῃ Σχολὰς Μέσης καὶ Ἀνωτέρας ἐκκλησιαστικῆς παιδείας, νὰ διοικῇ καὶ ἐκμεταλλεύεται τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν καὶ νὰ ρυθμίζῃ τὸ ἔργον τῆς Ἀποστολῆς Διακονίας. Διοικεῖται δὲ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου αὐτῆς. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἀποτελεῖται ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πλὴν τῆς Κρήτης.

Συνέρχεται ἅπαξ τοῦ ἔτους τακτικῶς καὶ ἐκτάκτως, ὡσάκισ παρίσταται ἀνάγκη, πρὸς ἐπίλυσιν διαφόρων θρησκευτικῶν καὶ διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας ζητημάτων. Προΐσταται αὐτῇ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος. Αὕτη καταρτίζει τὸν πίνακα ἐκλογίμων Ἀρχιερέων καὶ ἐκλέγει τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, ὅταν χρευθῇ ὁ θρόνος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας. Αὕτη διοικεῖ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ

Ἡ Μητρόπολις

δίδει ἀμέσως λύσεις εἰς ἐπείγοντα ἐκκλησιαστικά ζητήματα. Προϊσταται αὐτῆς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος.

Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία εἰς ὅλας τῆς τὰς ἐνεργείας ἔχει γινώμονα τὰ αἰώνια καὶ ἀκατάλυτα Ἑλληνοχριστιανικά ἰδανικά, διὰ τοῦ νέου καταστατικοῦ χάρτου ἐπετέλεσεν ἔργον, τὸ ὁποῖον θὰ μείνῃ μνημειῶδες εἰς τὴν ἑνδοξὸν Ἱστορίαν τοῦ Ἑθνους μας.

Ἡ Ἐκκλησία δὲ τῆς Ἑλλάδος ἔχει πλέον ὅλας τὰς δυνατότητας ὅχι μόνον νὰ ἐκτελῇ ἀπερίσπαστος τὸ μέγα καὶ ἔθνοσωτήριον ἔργον τῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ βοηθῇ τὸ Ἑθνος εἰς τὴν μεγάλην ἀποστολὴν του εἰς τὸν κόσμον.

ε) Τὸ χρέος μας ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας.

Αἱ ὑπηρεσίαι, τὰς ὁποίας προσέφερε καὶ προσφέρει ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸ Ἑθνος μας καὶ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, δημιουργοῦν εἰς ἡμᾶς ὠρισμένας ὑποχρεώσεις καὶ καθήκοντα.

Ἐν πρώτοις ὀφείλομεν νὰ μένωμεν πιστοὶ καὶ σταθεροὶ ὁπαδοὶ τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς μας πίστεως καὶ νὰ διατηρῶμεν αὐτὴν ἀμόλυντον καὶ ἀπηλλαγμένην ἀπὸ πᾶσαν ξένην, πρὸς τὸ Ὁρθόδοξον Δόγμα, ἐπίδρασιν.

Ἐπίσης ὀφείλομεν νὰ προσαρμόζωμεν τὴν ζωὴν μας, τὴν ἀτομικὴν, τὴν οἰκογενειακὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν πρὸς τὰ ὑψηλὰ διδάγματα τῆς Ἐκκλησίας μας, ἔχοντες ὡς ὁδηγὸν καὶ ρυθμιστὴν τῆς ζωῆς μας τὸν Χριστόν.

Τέλος ὀφείλομεν ὡς Ἑθνος καὶ Ἐκκλησία νὰ διατηρήσωμεν τὴν ἐνότητά μας ἀδιάσπαστον, ὥστε νὰ δυνηθῶμεν νὰ φέρωμεν εἰς πέρας, τὴν μεγάλην καὶ θεῖαν ἀποστολὴν μας εἰς τὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος σήμερον περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην ἐποχὴν ἔχει ἀνάγκην τῶν Ἑλληνοχριστιανικῶν ἀξιών, διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν καταστροφὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁδηγοῦν αὐτὸν αἱ ὑλιστικαὶ περὶ τῆς ζωῆς ἀντιλήψεις.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖος ὁ ἀρχηγὸς τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ;
2. Διατί ἔγινε τὸ σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν ;
3. Ποῖοι ἐκ τῶν Ἀποστόλων διέδωσαν τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ;
4. Τί ὑπηρεσίας πρεσέφερον ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Τουρκοκρατίας ;

5. Ἀναφέρατε ὀνόματα κληρικῶν, οἱ ὅποιοι ἔλαβον μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς Παλιγγενεσίας.

6. Τί εἶναι προσηλυτισμός ;

7. Τί ἀναφέρει τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων ;

8. Ἀναφέρατε τὰ ἀξιώματα τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Κλήρου .

9. Ποῖον τὸ χρέος τοῦ Ἔθνους ἐναντὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ;

10. Ποία θρησκευτικὴ αἵρεσις κάμνει προσηλυτισμὸν εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας μας ;

Ζ' ΚΟΙΝΩΝΙΑ

α) Τι είναι Κοινωνία ;

Ὁ ἄνθρωπος, ὅταν εὐρίσκετο εἰς πρωτόγονον κατάστασιν, ἔζη μόνος του.

Ἡ ζωὴ του ἦτο γεμάτη ἀπὸ κινδύνους καὶ ἀπὸ ἀγωνίαν. Τὰ ἄγρια θηρία καὶ τὰ φυσικὰ φαινόμενα ἠπείλουν συνεχῶς τὴν ζωὴν του. Περιεπλανᾶτο εἰς τὰ ὄρη καὶ ἔζη, ὅπως καὶ τὰ ζῷα, ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῶν φυτῶν καὶ ἀπὸ τὸ κρέας τῶν ζώων, τὰ ὅποια ἐθήρευε μὲ τὴν σωματικὴν του δύναμιν καὶ μὲ τὰ πρωτόγονα μέσα, τὰ ὅποια ὁ ἴδιος κατεσκεύαζεν ἀπὸ λίθους ἢ ἀπὸ ξύλον.

Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ἀντελήφθη μὲ τὸν νοῦν του, τὸν ὅποιον ἔχει δώσει ὁ Θεὸς ὡς ὄπλον του, ὅτι ἡ σύμπραξις καὶ ἡ συμβίωσις μετὰ τῶν ὁμοίων του ἦτο ἀναγκαία, διὰ νὰ ἱκανοποιῇ τὰς ἀτομικὰς του ἀνάγκας καὶ νὰ ἐξασφαλίζῃ τὴν ζωὴν του. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος, παρακινούμενος καὶ ἀπὸ τὸ ἔνστικτον τῆς ἐπικοινωνίας, ἐδημιούργησε τὴν οἰκογένειαν, ἡ ὅποια ἀποτελεῖ τὴν πρώτην μορφήν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἡ οἰκογένεια, ὅταν ηὐξήθη διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν μελῶν της, ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο μόνη της ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς, συνειργάσθη μὲ ἄλλας οἰκογενείας. Σὺν τῷ χρόνῳ αἱ κοιναὶ ἐπιδιώξεις καὶ οἱ κοινοὶ σκοποὶ συνήνωσαν πολλὰς οἰκογενείας καὶ ἐδημιούργησαν τοὺς συνοικισμοὺς. Ἀπὸ τοὺς συνοικισμοὺς, διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν κατοίκων των, ἐσχηματίσθησαν εὐρύτεροι συνοικισμοί. Οἱ κάτοικοι τῶν συνοικισμῶν, οἱ ὅποιοι προήρχοντο ἀπὸ τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν, μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ των, ἀπετέλεσαν ἰδιαίτερας φυλάς, αἱ ὅποια διέφερον μεταξύ των κατὰ τὴν καταγωγὴν, τὴν θρησκείαν, τὴν γλῶσσαν, τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα, τὰς παραδόσεις κ.λ.π.

Ἀφ' ἧς ἐποχῆς οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν νὰ συμβιοῦν διὰ νὰ πραγματοποιοῦν κοινούς σκοποὺς καὶ κοινὰς ἐπιδιώξεις, ἀντελήφθησαν ὅτι ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ θέσцun ὠρισμένους κανόνas, συμφῶνως πρὸς τοὺς ὁποίους νὰ ρυθμίζουν τὰς μεταξύ των σχέσεις.

Οί κανόνες οὔτοι κατ' ἀρχάς ἦσαν ὠρισμένα ἔθιμα, τὰ ὅποια ἀνεγνώρισαν ὡς ὠφέλιμα καὶ δίκαια δι' ὅλους, καὶ βραδύτερον οἱ νόμοι.

Ἀπὸ τότε, ποὺ αἱ ὁμάδες, αἱ ὅποια συνεδέοντο μεταξύ των διὰ κοινῆς καταγωγῆς καὶ ψυχικῶν δεσμῶν, ἤρχισαν νὰ ζοῦν ἐπὶ τῇ βράσει κανόνων, ἀπετέλεσαν κοινωνίαν.

Τὸ πλῆθος ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ζοῦν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ὑπὸ τὸ αὐτὸ δίκαιον πρὸς πραγματοποιήσιν ἐνὸς κοινοῦ σκοποῦ, λέγεται **κοινωνία**.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖοι λόγοι ἠνάγκασαν τὸν ἄνθρωπον νὰ δημιουργήσῃ κοινωνίαν ;
2. Ποῖα τὰ βασικὰ στοιχεῖα τῆς κοινωνίας ;
3. Ἀναφέρατε μορφὰς κοινωνικῆς ζωῆς.

β) Ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία.

Ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία ἀποτελεῖται ἀπὸ μέλη, τὰ ὅποια ἀνήκουν εἰς τὴν αὐτὴν φυλὴν, τὴν Ἑλληνικὴν. Τὰ μέλη τῆς ἔχουν τὴν αὐτὴν καταγωγὴν, τὴν αὐτὴν θρησκείαν, ὁμιλοῦν τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, ἔχουν τὰ αὐτὰ ἔθνη καὶ ἔθιμα, τὰς αὐτὰς παραδόσεις, τὴν αὐτὴν ἱστορίαν, τοὺς αὐτοὺς πόθους καὶ τὰ αὐτὰ ἰδιαιτερότητά.

Συνδέονται μὲ τὴν χώραν των διὰ δεσμῶν ἱερῶν καὶ ἀκαταλύτων, διότι εἶναι καθηγιασμένοι μὲ αἷμα ἡρώων, μαρτύρων καὶ Ἀγίων.

Ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία, ἀφ' ὅτου συνεστήθη, ἐπιδιώκει κοινούς σκοπούς, οἱ ὅποιοι ἀποβλέπουν εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ συνόλου.

Οἱ κοινοὶ σκοποὶ καὶ αἱ ἐπιδιώξεις τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας συνδέουν τὰ μέλη τῆς μεταξύ των τόσον στενῶς, ὥστε ν' ἀποτελοῦν μίαν ἐνότητα.

Ἡ ἐνότης αὐτῆς συνετέλεσεν, ὥστε νὰ ἐπιζήσῃ ἀπὸ τὴν φθοροποιὸν ἐπίδρασιν τοῦ χρόνου, νὰ διατηρήσῃ τὸν Ἑλληνοχριστιανικὸν χαρακτῆρα καὶ νὰ συνεχίσῃ διὰ μέσου τῶν αἰώνων τὴν ἱστορικὴν ἀποστολὴν τῆς.

Ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία διατηρεῖ τὰ ἀγνὰ οἰκογενειακὰ ἔθνη καὶ ἔθιμα, τοὺς θεσμοὺς τῶν πατέρων καὶ φυλάττει τὴν μεγάλην κληρονομίαν, τὴν ὁποίαν ἐκληρονόμησεν.

Τοῦτο ὅμως δὲν ἐμποδίζει αὐτὴν ἀπὸ τοῦ νὰ παρακολουθῇ καὶ νὰ ἐφαρμόζῃ τὰς νεωτέρας ἐξελίξεις τοῦ πολιτισμοῦ. Συνεπεία δὲ τού-

του έκτελεῖ συνεχῶς προόδους εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ πρόοδος καὶ ἡ εὐημερία τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας θέλει εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερα, ἐὰν κάθε Ἑλληὴν ἐνεργῇ οὐχὶ πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ ἀτομικοῦ του συμφέροντος, ἀλλὰ τοῦ κοινωνικοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖοι οἱ δεσμοὶ μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας ;
2. Ποῖα τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας ;
3. Ἀναφέρατε γεγονότα τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς κοινωνίας, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν σταθμοὺς εἰς τὴν ζωὴν τῆς.

Η Θ Η Κ Α Ι Ε Θ Ι Μ Α

α) Τὶ εἶναι ἔθιμον ;

Οἱ ἄνθρωποι, πρὶν ἀκόμη ὀργανωθοῦν εἰς κοινωνίαν, εἰς τὸν ὁμαδικὸν των βίον ἐρρῦθμιζον τὰς σχέσεις των ἐπὶ τῇ βάσει ὀρισμένων ἀγράφων κανόνων.

Οἱ κανόνες οὗτοι προέκυψαν ἀπὸ μίαν συνεχῆ ἐφαρμογὴν ὀρισμένων τρόπων ἐνεργείας. Λ.χ. ἐκ τῆς συνεχοῦς χειραψίας κατὰ τὸν χαιρετισμὸν προέκυψεν ὁ ἄγραφος κανὼν τοῦ χαιρετισμοῦ διὰ χειραψίας.

Ὅταν ὁμως οἱ ἄνθρωποι ὀργάνωσαν τὴν ὁμαδικὴν των ζωὴν εἰς κοινωνίαν, μετέτρεψαν ἀπὸ τοὺς ἀγράφους αὐτοὺς κανόνας τοὺς βασικούς εἰς γραπτούς, δηλ. εἰς νόμους.

Τοὺς ἄλλους ἀγράφους κανόνας τοὺς διετήρησαν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς των εἰς τὴν καθημερινήν των ζωὴν.

Οἱ ἄγραφοι κανόνες ὀνομάζονται **ἦθη καὶ ἔθιμα**.

Ἡθὴ καὶ ἔθιμα λοιπὸν εἶναι ὀρισμένοι συνήθειαι, αἱ ὁποῖαι προέκυψαν μετὰ ἀπὸ μακρὰν ἐφαρμογὴν καὶ χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν κοινωνικὴν των ζωὴν.

Τὰ μὲν ἔθιμα ἦσαν συνήθειαι ἀπλαῖ, ἐνῶ τὰ ἦθη ἦσαν κανόνες ἀγράφου ἠθικοῦ δικαίου.

β) Εἶδη ἐθίμων.

Τὰ ἔθιμα διακρίνονται εἰς δύο κατηγορίας : εἰς κοινωνικὰ καὶ ἠθισκευτικά.

Κοινωνικά είναι όσα ρυθμίζουν τὰς σχέσεις μεταξύ τῶν ἀτόμων μιᾶς κοινωνίας καὶ τὰς σχέσεις μεταξύ τῶν κοινωνιῶν.

Θρησκευτικά είναι όσα ἀφοροῦν τὸν θρησκευτικὸν βίον τῶν ἀτόμων.

Κοινωνικά ἔθιμα εἶναι ὁ χαιρετισμός, ἡ φιλοξενία, ἡ δικαιοσύνη, ὁ σεβασμός πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους κλπ.

Θρησκευτικά εἶναι τοῦ γάμου, τῆς βαπτίσεως, τῆς κηδείας, τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ κ.λ.π.

Πολλὰ ἀπὸ τὰ κοινωνικά ἔθιμα εἶναι καὶ θρησκευτικά καὶ ἀντιστρόφως πολλὰ ἀπὸ τὰ θρησκευτικά εἶναι καὶ κοινωνικά.

Τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα ἔχουν μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν διατήρησιν τῆς κοινωνίας, διότι ἀποτελοῦν ἰσχυροὺς δεσμοὺς τῶν μελῶν της.

Ἀποτελοῦν ὅμως ἐμπόδιον εἰς τὴν πρόοδον τῆς κοινωνίας, διότι δὲν μεταβάλλονται εὐκόλως. Διὰ τὴν μεταβολὴν των διεξάγονται σκληροὶ καὶ μακροὶ ἀγῶνες μεταξύ αὐτῶν καὶ τῶν νεωτεριστικῶν τάσεων τοῦ πολιτισμοῦ.

γ) Τὰ Ἑλληνικά ἦθη καὶ ἔθιμα.

Ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία διατηρεῖ ἦθη καὶ ἔθιμα, τὰ ὅποια ἐδημιουργήθησαν εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀρχαίων καὶ βυζαντινῶν χρόνων.

Τὰ Ἑλληνικά ἦθη καὶ ἔθιμα ἀναφέρονται εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

Ἡ Ἑλληνικὴ νομοθεσία τὰ ἀναγνωρίζει, ἐφ' ὅσον εἶναι χρηστά, δηλαδή ἐφ' ὅσον συμφωνοῦν μὲ τὰ διδάγματα τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Πολλὰ ἀπὸ τὰ Ἑλληνικά ἦθη καὶ ἔθιμα, τὰ ὅποια δὲν συμφωνοῦν μὲ τὰς συγχρόνους περὶ ἠθικῆς καὶ δικαίου ἀντιλήψεις, ἔχουν ἐκλείψει, διότι θεωροῦνται βάρβαρα καὶ τιμωροῦνται ὑπὸ τοῦ νόμου.

Ἐν ἐκ τῶν ἐθίμων τούτων εἶναι καὶ ἡ **βεντέτα**, ἡ ὁποία ὄχι μόνον τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ ἀποδοκιμάζεται ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης.

Καθῆκον παντὸς Ἑλλήνος εἶναι νὰ διατηρῇ τὰ ὠραία ἦθη καὶ ἔθιμα, τὰ ὅποια ἡ οἰκογενειακὴ καὶ ἡ κοινωνικὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ μας ἔχει δημιουργήσει.

1. Τί διαφέρει τὸ ἦθος ἀπὸ τὸ ἔθιμον ;
2. Ἀναφέρατε ἔθιμα θρησκευτικά.
3. Τί νοεῖτε, ὅταν λέγετε «χρηστὰ ἦθη» ;

δ) Κοινωνικὴ συμπεριφορά.

Πᾶν ἄτομον, ὡς μέλος μιᾶς κοινωνίας, ὀφείλει νὰ συμπεριφέρεται συμφώνως πρὸς ὠρισμένους κανόνες, οἱ ὅποιοι λέγονται κανόνες τῆς συμπεριφορᾶς.

Οἱ κανόνες οὗτοι, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τῶν πολιτισμένων λαῶν καὶ ἀποτελοῦν γνώρισμα αὐτῶν, ἀφοροῦν τὴν ἐξωτερικὴν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀτόμου.

Κανόνες ἐξωτερικῆς συμπεριφορᾶς εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἀφοροῦν τὴν καθαριότητα τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς κοινωνίας, λ.χ. τὴν καθαριότητα τοῦ προσώπου, τῶν χειρῶν, ἐνδυμάτων, ὑποδημάτων κ.λ.π. τοῦ ἀτόμου, τῆς ὁδοῦ, τῆς πλατείας, τοῦ σχολείου, τοῦ ναοῦ, τῶν ἀρχαίων μνημείων κ.λ.π. τῆς κοινωνίας.

Ἐπίσης κανόνες ἐξωτερικῆς συμπεριφορᾶς εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἀφοροῦν τὴν ἀτομικὴν καὶ κοινωνικὴν καλαισθησίαν, λ.χ. καλαισθητικὴν κόμμωσιν, καλαισθητικὴν ἐνδυμασίαν κ.λ.π., ἐξωραϊσμὸν δημοσίων χώρων, δημιουργίαν πάρκων κ.λ.π.

Κανόνες ἐσωτερικῆς συμπεριφορᾶς εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἐκφράζουν ἐσωτερικὰς διαθέσεις δι' ἐξωτερικῶν ἐκδηλώσεων.

Τοιοῦτοι τρόποι εἶναι :

Ὁ **χαιρετισμὸς** ἐκφράζει τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν διάθεσιν, τὴν ὁποίαν ἔχει εἰς ἄνθρωπος πρὸς ἓνα ἄλλον ἢ πρὸς ἄλλους. Διὰ νὰ εἶναι σύμφωνος πρὸς τοὺς κανόνες τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, πρέπει, ὅταν συναντῶνται τυχαίως δύο πρόσωπα, νὰ χαιρετᾷ πρῶτος ὁ εὐγενέστερος. Ὁ χαιρετισμὸς δύναται νὰ γίνεταί με ζῶσαν φωνήν, με μειδίαν, με χειρονομίαν, με ὑπόκλισιν, με ἀποκάλυψιν τῆς κεφαλῆς κ.λ.π.

Αἱ **συνομιλῖαι** πρέπει νὰ γίνωνται με τάξιν καὶ εὐγένειαν. Δὲν πρέπει νὰ ὁμιλοῦν συγχρόνως πολλοί, νὰ διακόπτεται ὁ ὁμιλητὴς πρὶν ὁλοκληρώσῃ τὴν ἀποψίν του, νὰ εἰρωνεύεται, ν' ἀποδοκιμάζεται διὰ σφυριγμάτων κ.λ.π.

Αἱ χειρονομίαι πρέπει νὰ μὴ εἶναι θορυβώδεις καὶ ἀντιαισθητικά, ὅταν προσφέρεται θέσις εἰς τοὺς κληρικούς, εἰς τοὺς ἀναπήρους, εἰς τοὺς γέροντας, γυναῖκας καὶ παιδιὰ μικρά, ἢ ὅταν προσφέρεται βοήθεια εἰς ἐκτάκτους ἀνάγκας.

Γενικῶς οἱ τρόποι συμπεριφορᾶς πρέπει νὰ ἐκδηλώνωνται μὲ ἀβρότητα. Ἡ ἀβρότης μεταβάλλει τοὺς ἐχθροὺς ἢ τοὺς ἀντιπάλους εἰς φίλους καὶ συνεργάτας καὶ σώζει τοὺς παρεκτρεπομένους. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἐκφράζουν ἀνεκτικότητα καὶ ἐπιείκειαν πρὸς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι μᾶς ἐνοχλοῦν ἢ μᾶς βλάπτουν. Ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ ἐνοχλητικοῦ εἰς τὴν τάξιν δύναται νὰ γίνεται διὰ πολλῶν τρόπων. Ὁ καλύτερος ἀπ' αὐτοὺς εἶναι, νὰ μὴ φαίνεται ὅτι ἐνοχλούμεθα ἀπ' ὅσα λέγει καὶ πράττει. Ὅσον δὲ ἀνεκτικώτεροι εἴμεθα, τόσον αὐξάνουν αἱ πιθανότητες νὰ διορθωθῇ ὁ παρεκτρεπόμενος.

Ἀπὸ τὰς ἐκδηλώσεις κακῆς συμπεριφορᾶς ἡ χειροτέρα εἶναι ἡ τάσις νὰ διαδίδῃ κανεῖς ψευδεῖς εἰδήσεις, εἴτε χάριν ἀστειότητος, εἴτε χάριν δυσφημήσεως. Ἡ τάσις αὕτη εἶναι νόσος κοινωνικὴ, εἶναι δὲ συνήθης εἰς τὸν κατώτερον κοινωνικὸν βίον, εἰς τὸ ὅποιον ἀπασχολοῦνται καὶ εὐχαριστοῦνται οἱ ἄνθρωποι μὲ τὴν κακογλωσσίαν (κουτσομπολιό) καὶ μὲ τὴν δημιουργίαν σκανδάλων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖοι οἱ κανόνες τῆς ὀρθῆς συμπεριφορᾶς κατὰ τὸ φαγητόν ;
2. Ὅταν εἰσέρχεσθε εἰς ἕν δημόσιον γραφεῖον, τί πρέπει νὰ κάνετε ;
3. Ἀναφέρατε κανόνες συμπεριφορᾶς κατὰ τὴν κυκλοφορίαν μὲ λεωφορεῖον.
4. Διατί ἡ κακογλωσσία εἶναι κοινωνικὴ νόσος ;

Ε Ν Δ Υ Μ Α Σ Ι Α

α) Τί εἶναι ἐνδυμασία ;

Ὁ ἄνθρωπος, ὅταν εὐρίσκετο εἰς πρωτόγονον κατάστασιν, ἦτο γυμνός. Ἦρchiσε νὰ καλύπτῃ τὸ σῶμά του βραδύτερον. Ἦναγκάσθη νὰ κάμῃ τοῦτο ἀπὸ τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολάς, ἰδίᾳ ἀπὸ τὸ δριμύ ψῦχος τοῦ χειμῶνος.

Διὰ νὰ καλύψῃ τὸ σῶμά του, ὁ ἄνθρωπος ἐχρησιμοποίησε κατ' ἀρχὰς δέρματα ἀπὸ ζῶα, τὰ ὅποια ἐθήρευεν εἰς τὰ δάση.

Βραδύτερον ὅμως, ὅταν ἀνέπτυξε πολιτισμόν, ἐκάλυπτε τὸ σῶ-

μα με ύφασματα, τὰ ὁποῖα κατεσκεύαζεν ἀπὸ ἔρια ζώων, ἀπὸ ἱνᾶς φυτῶν, ἀπὸ βάμβακα καὶ ἀπὸ ἄλλα.

Πᾶν ὅ,τι χρησιμοποιεῖ ὁ ἄνθρωπος, διὰ νὰ καλύπτῃ τὸ γομνὸν τοῦ σώμα, λέγεται ἐνδυμα.

Ὁ ἄνθρωπος ὅμως διὰ νὰ καλύπτῃ τὸ σῶμά του δὲν χρησιμοποιεῖ ἐν ἐνδυμα, ἀλλὰ πολλὰ.

Τὸ σύνολον τῶν ἐνδυμάτων τοῦ ἀνθρώπου λέγεται ἐνδυμασία.

β) Εἶδη ἐνδυμασιῶν.

Αἱ ἐνδυμασίαι, τὰς ὁποίας χρησιμοποιοῦν οἱ ἄνθρωποι σήμερον, δὲν ὁμοιάζουν μὲ τὰς ἐνδυμασίας, τὰς ὁποίας ἐχρησιμοποιοῦν ἄλλοτε.

Ἐχουν καὶ αὐταὶ ἀκολουθήσει τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐπίσης δὲν ὁμοιάζουν καὶ αἱ ἐνδυμασίαι, τὰς ὁποίας ἐχρησιμοποίησαν οἱ διάφοροι λαοὶ κατὰ τὰ διάφορα στάδια τοῦ πολιτισμοῦ των.

Ἄλλη ἦτο ἡ ἐνδυμασία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἄλλη τῶν Περσῶν καὶ ἄλλη τῶν Ἀράβων.

Ὁ κάθε λαὸς ἀναλόγως τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς, τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ἀντιλήψεως περὶ τοῦ ωραίου ἐδημιούργησεν ἰδιαιτέραν ἐνδυμασίαν, ἡ ὁποία λέγεται **Ἑθνική.**

Ἑθνικαὶ ἐνδυμασίαι

Ἡ Ἑλλάς ἔχει δημιουργήσει τὴν γραφικωτέραν Ἑθνικὴν ἐνδυμασίαν, ἡ ὁποία συνδέεται μὲ τὴν ἡρωϊκὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821, τὴν φουστανέλλαν καὶ τὸ φέσι.

Οἱ λαοὶ σήμερον ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴν τῶν ἐνδυμασίαν χρησιμοποιῶν ἐν εἶδος ἐνδυμασίας, τὸ ὁποῖον εἶναι γνώρισμα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ ἐνδυμασία αὕτη εἶναι γνωστὴ μὲ τὸ ὄνομα **Εὐρωπαϊκὴ**.

Ἡ ἐνδυμασία σήμερον, τόσον ἡ ἀνδρική, ὅσον καὶ ἡ γυναικεία, ἔχει ἀποβῆ ἐν ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα προβλήματα τῆς κοινωνίας.

Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι συνεχῶς ἀλλάσσει μορφήν καὶ ὁσημέραι ἀποβαίνει ἐξεζητημένη καὶ προκλητικὴ. Ἐπαυσε πλέον νὰ εἶναι σεμνὴ, ν' ἀρμόζῃ εἰς τὸ φῦλον, νὰ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν ἡλικίαν, τὸ ἀξίωμα, τὴν θέσιν καὶ τὴν οἰκονομικὴν ἀντοχήν.

Συνέπεια τούτου εἶναι ἡ χαλάρωσις τῶν ἠθῶν καὶ ἡ πτωσις τῆς ἠθικῆς στάθμης εἰς τὴν κοινωνίαν.

Ἡμεῖς ὅμως οἱ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἔχομεν δημιουργήσει τοὺς κανόνας τοῦ ἠθικοῦ καὶ τοῦ ὠραίου, ὀφείλομεν νὰ μὴ παρασυρῶμεθα ἀπὸ τὰ ἐπινοήματα τῆς μόδας. Ἐπίσης δὲν πρέπει νὰ μιμούμεθα τοὺς τρόπους ἐνδυμασίας, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀρμόζουν εἰς τὸν Ἕλληνα χαρακτῆρα καὶ εἰς τὰ ἰδανικά τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Περιγράψατε τοπικὰς Ἑλληνικὰς ἐνδυμασίας.
2. Ποῖα ἀπὸ τὰς ἐνδυμασίας τῆς Ἑλλάδος συνδέονται μὲ σπουδαῖα ἐθνικὰ γεγονότα ;
3. Ποία εἶναι ἡ στρατιωτικὴ στολὴ ;
4. Ποία ἡ ἐνδυμασία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ;

Η ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ

Ὁ Β' παγκόσμιος πόλεμος ἐπέφερε τόσας καταστροφὰς εἰς τὰς διαφόρους χώρας ὥστε, μετὰ τὴν λήξιν του, νὰ μὴ δύναται κανεὶς νὰ γνωρίζῃ ποῖος ἦτο ὁ νικητὴς καὶ ποῖος ἦτο ὁ ἡττημένος.

Πόλεις, χωρία, ἐργοστάσια καὶ ἄλλα κτίρια εἶχον μεταβληθῇ εἰς σωρὸν ἑρείπιων. Ἡ ἀνοικοδόμησις ἀπτήτει πολλὰς ἐργατικὰς χεῖρας. Ὅσοι εἶχον ἀπομείνει ἀπὸ τὸν πόλεμον συνεκεντρώθησαν

εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, ὅπου αἱ ἀνάγκαι τῆς ἀνοικοδομήσεως ἦσαν μεγάλαι καὶ ἡ ἐξεύρεσις ἐργασίας εὐκολωτέρα.

Ἔτσι αἱ πόλεις ἠϋξήθησαν εἰς πληθυσμὸν τόσον, ὥστε νὰ δημιουργηθῇ μεταξὺ τῶν ἄλλων προβλημάτων καὶ τὸ πρόβλημα τῆς κυκλοφορίας.

Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἐδημιουργήθη καὶ εἰς τὴν Πατρίδα μας, ἡ ὁποία ὄχι μόνον μετέσχε τῶν συμφορῶν τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου, ἀλλ' ἐπιπροσθέτως ἐδοκίμασε καὶ τὰς φοβεράς καταστροφὰς τοῦ συμμαχοριτοπολέμου.

Αἱ Ἀθῆναι καὶ ἄλλαι μεγάλαι πόλεις τῆς Ἑλλάδος, αἱ ὁποῖαι εἶχον δημιουργηθῇ δι' ὠρισμένον ἀριθμὸν κατοίκων, ἐδέχθησαν ὄχι μόνον τοὺς κατοίκους τῶν δοκιμασθέντων χωρίων, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὁμογενεῖς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, Αἰγύπτου, Ρουμανίας, Ρωσίας καὶ ἄλλων χωρῶν. Αἱ Ἀθῆναι, ἡ πόλις τῶν 300.000 κατοίκων, ἐγίναν πόλις τῶν 2.000.0000.

Ἡ αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ εἶχεν ὥς ἐπακόλουθον τὴν αὔξησιν καὶ ὅλων τῶν μέσων συγκοινωνίας, λεωφορείων, αὐτοκινήτων δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς χρήσεως κ.λ.π.

Αἱ ὁδοὶ ὅμως δὲν εἶχον κατασκευασθῇ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς κυκλοφορίας τόσοσιν πληθυσμοῦ.

Διὰ τοῦτο ἡ Πολιτεία ἔλαβε καὶ λαμβάνει μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν νέων συγκοινωνιακῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας. Διήνοιξε καὶ διανοίγει νέας ὁδοὺς, καθιέρωσε τὸ σύστημα μονοδρόμων, ὥστε τὰ τροχοφόρα ν' ἀκολουθοῦν ἄλλην ὁδὸν διὰ τὴν ἀνοδὸν καὶ ἄλλην διὰ τὴν κάθοδον. Ἐσηματοδότησε τὰς ὁδοὺς δι' εἰδικῶν φανῶν, ὥστε ἄνθρωποι καὶ ὀχήματα νὰ ρυθμίζουν τὴν κυκλοφορίαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σημάτων.

Διαθέτει εἰδικὴν ὑπηρεσίαν, ἡ ὁποία λέγεται «Τροχαία». Αὕτη ἐποπτεύει τὴν κυκλοφορίαν τῶν πεζῶν καὶ ὀχημάτων καὶ κατευθύνει αὐτὴν κατὰ τὰς ὥρας τῆς μεγάλης κινήσεως.

Κατήρτισε τὸν Κώδικα Ὀδικῆς Κυκλοφορίας καὶ ἔθεσεν αὐτὸν εἰς ἐφαρμογὴν.

Παρ' ὅλα ταῦτα, τὰ θύματα τῶν τροχῶν συνεχίζονται. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι δὲν τηρεῖται ὁ κῶδιξ τῆς ὀδικῆς κυκλοφορίας. Οὗτος ἀπαιτεῖ, ὅπως οἱ πεζοὶ :

1) Βαδίζουν πάντοτε ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος.

2) Νὰ μὴ παίζουν, τρέχουν καὶ συζητοῦν εἰς τὴν ὁδόν.

3) Νὰ προσέχουν, ὅταν διέρχωνται ἀπὸ τὸ ἐν πεζοδρόμιον εἰς τὸ ἄλλο, μήπως ἔρχεται αὐτοκίνητον.

4) Νὰ διέρχωνται τὰς διαβάσεις, ὅταν ὁ σηματοδότης ἔχῃ σῆμα πράσινον.

Τὰ τροχοφόρα :

1) Νὰ μὴ τρέχουν περισσότερον ἀπὸ τὸ ἐπιτρεπόμενον ὅριον ταχύτητος.

2) Νὰ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τὰ σήματα.

3) Νὰ μὴ ὁμιλοῦν κατὰ τὴν ὁδήγησιν οἱ ὁδηγοί.

Ὅταν τηρῇ κανεὶς τοὺς ἄνω βασικοὺς κανόνες, ὠφελεῖ ὅχι μόνον τὸ σύνολον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἑαυτὸν του.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖα τὰ μέσα τῆς κυκλοφορίας εἰς τὰς μεγάλας πόλεις ;

2. Ποῖον εἶναι τὸ ταχύτερον μέσον κυκλοφορίας καὶ ποῖον τὸ ἀσφαλέστερον ;

3. Ὅταν ἀγνοῇς μίαν ὁδόν, τί πρέπει νὰ κάμῃς ;

4. Πῶς διακρίνονται τὰ ὄργανα τῆς Τροχαίας ἀπὸ τὰ ἄλλα ὄργανα τῆς Ἀσφαλείας ;

5. Τί πρέπει νὰ κάμῃς, ὅταν τὸ ἐρυθρὸν σῆμα ἐμφανισθῇ, ἐνῶ σὺ ἀκόμη εὐρίσκεσαι ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῆς ὁδοῦ ;

ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΑΥΤΗΣ

α) Τὶ εἶναι κοινὴ γνώμη.

Ὁ ἄνθρωπος ὡς μέλος τῆς κοινωνίας δὲν δύναται νὰ πράττῃ ὅ,τι θέλει, ἀλλ' εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ συμμορφώνεται πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ. Ἐὰν πράξῃ κάτι, τὸ ὁποῖον ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα πιστεύει ὁ πολὺς λαός, ἀρχίζει ἡ κατακραυγὴ ἐναντίον του.

Διὰ τοῦτο κάθε ἄτομον τῆς κοινωνίας, πρὶν πράξῃ κάτι, ἐρωτᾷ τὸν ἑαυτὸν του ἢ τοὺς ἄλλους : «Τί θὰ πῇ ὁ κόσμος ;» Τὸ αὐτὸ κάμνει καὶ μετὰ τὴν πράξιν του. Ἀπὸ φόβον ἢ ἀνησυχίαν ἐρωτᾷ : «Τί λέγει ὁ κόσμος ; Τί γνώμην ἔχει ὁ κόσμος δι' ἐμέ ;»

Δηλ. ὁ ἄνθρωπος, πρὶν πράξει κάτι ἢ μετὰ ἀπὸ τὴν πράξιν του, θέλει νὰ μάθῃ, ἐὰν ἡ πρᾶξις του συμφωνῇ μὲ τὰς πεποιθήσεις καὶ τὰς ἀπόψεις τοῦ λαοῦ.

Αἱ πεποιθήσεις ἢ αἱ ἀπόψεις τῶν πολλῶν ἀτόμων μιᾶς κοινωνίας ἐπὶ ζητημάτων, τὰ ὅποια ἀφοροῦν τὸν δημόσιον βίον, λέγεται κοινὴ γνώμη. Δηλ. κοινὴ γνώμη εἶναι ὅ,τι πιστεῦει ὁ πολὺς κόσμος δι' ὠρισμένα πρόσωπα, διὰ πολιτικὰ κόμματα, διὰ λαούς, διὰ πράγματα καὶ δι' ἄλλα ζητήματα.

β) Ἡ δύναμις τῆς κοινῆς γνώμης.

Ἡ κοινὴ γνώμη, εἴτε ὑγιής, εἴτε ἐσφαλμένη εἶναι, ἔχει μεγάλην δύναμιν.

Ἐλέγχει τὴν συμπεριφορὰν ἀτόμων, ομάδων καὶ λαῶν. Διεγείρει τὴν κατακραυγὴν καὶ πολλάκις τὴν ὀργὴν τοῦ κοινοῦ.

Ἀναγκάζει δὲ ἄτομα, ομάδας καὶ λαούς νὰ ζοῦν ἀπομεμονωμένοι. Προκαλεῖ δὲ πολλὰς φορὰς καὶ τὴν τιμωρίαν.

Ἐπειδὴ, λοιπόν, ἡ κοινὴ γνώμη δύναται νὰ κρίνῃ καὶ νὰ κατακρίνῃ ἄτομα καὶ λαούς, πρέπει νὰ τὴν ὑπολογίζωμεν σοβαρῶς. Δὲν πρέπει νὰ τὴν ἐρεθίζωμεν καὶ νὰ τὴν προκαλῶμεν μὲ τὰς ἐνεργείας μας καὶ μὲ τὴν συμπεριφορὰν μας.

Τοῦτο βεβαίως δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ παρασυρῶμεθα ἀπ' αὐτήν, ὅταν μάλιστα σχηματίζεται ὄχι ἀπὸ πραγματικὰ καὶ ἀληθῆ περιστατικά.

γ) Πῶς διαμορφώνεται ἡ κοινὴ γνώμη.

Ἡ διαμόρφωσις τῆς κοινῆς γνώμης γίνεται εἰς τὴν κοινωνίαν. Εἰς αὐτὴν δημιουργοῦν τὰ ἄτομα σχέσεις μεταξύ των, ἀσκοῦν ἐπίδρασιν τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου καὶ δημιουργοῦν τὴν **ὁμαδικὴν συνείδησιν**.

Ἡ πλήρης διαμόρφωσις τῆς κοινῆς γνώμης ἐπιτυγχάνεται μὲ τὸ ραδιόφωνον, τὴν τηλεόρασιν, τὸν κινηματογράφον καὶ τὸν τύπον.

Ἡ διαμόρφωσις τῆς κοινῆς γνώμης ἐξαρτᾶται καὶ ἀπὸ τὴν συμβολὴν τῶν ἀτόμων.

Ὅλα τὰ ἄτομα, πρὸ παντὸς δὲ τὰ μορφωμένα, ὀφείλουν νὰ ἐπηρεάζουν τὴν κοινὴν γνώμην καὶ νὰ κατευθύνουν αὐτὴν διὰ τῶν

λόγων καὶ πράξεων, ὥστε αὕτη ν' ἀποβῇ ὑγιής. Μόνον οὕτω ἡ κοινὴ γνώμη θὰ ἐκφράζη τὸ πραγματικὸν καὶ γνήσιον αἶσθημα τοῦ λαοῦ.

δ) Εἶδη κοινῆς γνώμης.

Ἡ κοινὴ γνώμη διακρίνεται εἰς **ὕγιή** καὶ **ἐσφαλμένην**.

Ὑγιὴς εἶναι ἡ κοινὴ γνώμη, ὅταν σχηματίζεται ἀπὸ πραγματικὰ περιστατικὰ καὶ ἐκφράζη τὴν θέλησιν τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι σκέπτονται ὀρθῶς.

Ἐσφαλμένη εἶναι, ὅταν σχηματίζεται ἀπὸ ψιθύρους, ἀπὸ σχόλια, ἐντυπώσεις, κρίσεις καὶ ἀπὸ ἄλλα περιστατικὰ, τὰ ὅποια δὲν ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν πραγματικότητα. Ἐκφράζει δὲ τὴν θέλησιν τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἀνήκουν εἰς τὸν πολὺν κόσμον.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς διαμορφώνεται ἡ κοινὴ γνώμη ;
2. Ποία εἶναι ἡ δύναμις τῆς κοινῆς γνώμης ;
3. Τί κάμνει ἡ κοινὴ γνώμη, ὅταν μία ὁμὰς ἀτόμων ἐμποδίσῃ τὴν κυκλοφορίαν ;
4. Ποία εἶναι ἡ κοινὴ γνώμη διὰ τὸ ταξίδιον τῶν Ἀμερικανῶν εἰς τὴν σελήνην ;
5. Ἀναφέρατε ἓν γεγονός καὶ τὴν κοινὴν γνώμην ἐπ' αὐτοῦ .

Ο ΤΥΠΟΣ

Ἐν ἀπὸ τὰ μέσα, τὰ ὅποια συντελοῦν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς κοινῆς γνώμης, εἶναι ὁ **τύπος**.

Ὅταν λέγωμεν **τύπον**, ἐννοοῦμεν τὸ βιβλίον, τὸ περιοδικὸν καὶ τὴν ἑφημερίδα.

Ἐκαστον ἀπ' αὐτὰ ἐξασκεῖ μεγάλην ἐπίδρασιν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς κοινῆς γνώμης τῶν ἀνθρώπων. Ἀπ' ὅλα ὁμως τὰ μέσα αὐτὰ τὴν μεγαλυτέραν ἐπίδρασιν ἀσκεῖ ἡ ἑφημερίς, διότι ἔχει μεγαλυτέραν κυκλοφορίαν. Τὸ βιβλίον κυκλοφορεῖ μεταξὺ ὠρισμένων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐνδιαφέρονται ν' ἀποκτήσουν γνώσεις. Οἱ ἄνθρωποι ὁμως αὐτοὶ δὲν εἶναι πολλοί, ἀλλ' ὀλίγοι. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὸ περιοδικόν. Τοῦτο ἔχει μεγαλυτέραν μὲν κυκλοφορίαν ἀπὸ τὸ βιβλίον, ἀλλὰ μικροτέραν ἀπὸ τὴν ἑφημερίδα. Ἡ ἑφημερίς ἀναγιγνώσκεται ἀπὸ ὅλους.

Δὲν ὑπάρχει σήμερον ἄνθρωπος, ὁ ὅποιος νὰ ζῇ εἰς τὴν κοινω-

νίαν και να μη διαβάζει εφημερίδα. "Όλοι ενδιαφέρονται να μάθουν τα νέα της ημέρας. Δι' αυτό, όταν συναντώνται, έρωτούν ο εις τον άλλον : «Τί νέα ; Τί γράφουν αι εφημερίδες» ; Διατι λοιπόν θέλουν να μάθουν τα νέα ; Θέλουν να τα μάθουν, διότι πολλά άπ' αυτά δύνανται να έχουν σχέσιν με την ζωή των, όπως λ.χ. ή κήρυξις πολέμου, ή επιδημία μιᾶς νόσου κ.λ.π.

Η μεγάλη όμως επίδρασις, την οποίαν άσκει ή εφημερίς εις την διαμόρφωσιν της κοινῆς γνώμης, δεν οφείλεται μόνον εις την μεγάλην κυκλοφορίαν της, αλλά και εις άλλους σοβαρωτέρους λόγους.

Η εφημερίς δεν ανακοινώνει άπλως τα γεγονότα, αλλά λαμβάνει θέσιν άπέναντι αὐτῶν και τα παρουσιάζει σύμφωνα με την άποψίν της. Λε.χ. την μετανάστευσιν τῶν νέων μας εις την Αυστραλίαν μία εφημερίς την παρουσιάζει ως Ἐθνικὴν ώφέλειαν, ενώ άλλη εφημερίς την παρουσιάζει ως ζημίαν, δηλ. τὸ ἴδιον γεγονός δύο εφημερίδες τὸ παρουσιάζουν με δύο διαφορετικὰς άπόψεις.

Ποία όμως από τὰς δύο άπόψεις ανταποκρίνεται εις την αλήθειαν ;

Αὐτὸ δεν εἶναι εις θέσιν ὅλοι οἱ άνθρωποι να τὸ κρίνουν. Δι' αὐτὸ πιστεύουν ὅ,τι γράφει ὁ τύπος. Ἔτσι ὁ τύπος άποβαίνει πανίσχυρος.

Ἐχει τὴν δύναμιν με τὰ κηρύγματα, τὰ σχόλια, τὴν πολεμικὴν και τὴν προπαγάνδα του να παρασύρῃ τὰς μάζας τοῦ λαοῦ και να κατευθύνῃ αὐτὰς πρὸς τὰς άπόψεις τὰς ἰδικὰς του ἢ τοῦ κόμματος, τὸ ὁποῖον ἐυπηρετεῖ.

Τὸ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα τοῦ 1968 διὰ τοῦ άρθρου 14 καθιστᾷ τὸν τύπον ἐλεύθερον μὲν, αλλά και ὑπεύθυνον διὰ τὰ δημοσιεύματά του.

Διὰ τοῦ άρθρου τούτου ὁ Ἑλληνικὸς τύπος δεν δύναται να προσβάλλῃ τὴν θρησκείαν και τὸν Ἀνώτατον Ἀρχοντα μετὰ τῆς Οἰκογενείας του. Δεν δύναται ν' άποκαλύπτῃ στρατιωτικὰ μυστικά, να ἐπιδιώκῃ τὴν άνατροπὴν τοῦ πολιτεύματος ἢ τοῦ κρατοῦντος κοινωνικοῦ καθεστῶτος κ.λ.π.

Τέλος διὰ τοῦ ἰδίου άρθρου δεν δύναται ὁ τύπος να ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης διὰ τῆς προβολῆς ἢ διαδόσεως άπόψεων οργανώσεων και κομμάτων, τὰ ὁποῖα τελοῦν ἐκτὸς νόμου.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί έννοεΐτε, όταν άκούετε τās λέξεις «'Ο τύπος τής 'Ελλάδος» ;
2. 'Αναφέρατε τὰ όνόματα μερικών έφημερίδων.
3. Τί πρέπει νά κάμη ό τύπος, διά νά διαφωτίζη τήν κοινήν γνώμην ;
4. Διατί όλοι οι άνθρωποι δέν δύνανται νά κρίνουν τί είναι όρθόν ή τι δέν είναι όρθόν από όσα γράφει ό τύπος ;

ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΝ

Αί ανακαλύψεις και αί έφευρέσεις, αί όποΐαι έγέγοντο και γίνονται συνεχώς, έπηρεάζουν μεγάλως και έξυπηρετούν τήν ζωήν μας.

Μία άπ' αútās είναι και ή έφεύρεσις του ραδιοφώνου.

Σήμερον δέν ύπάρχει άνθρωπος, ό όποΐος νά μή γνωρίζη και νά μή χρησιμοποιή τó ραδιόφωνον.

Έχει διαδοθῆ εις όλα τὰ μέρη τής γῆς και χρησιμοποιεΐται από μικρούς και μεγάλους όχι μόνον τών πόλεων, αλλά και τών χωρίων και τών μικρών συνοικισμών. Τó ραδιόφωνον έχει γίνει σήμερον ό πιο πιστός σύντροφος και φίλος του ανθρώπου. "Όλοι αισθάνονται τήν ανάγκην του. Διά τουτο ό άρρωστος τó έχει εις τήν κλίνην του, ό έπαγγελματίας εις τó κατάστημά του, ό ποιμήν εις τήν καλύβην του, ό γεωργός εις τόν άγρόν του, ό μαθητής εις τήν σάκκαν του κ.λπ. "Όλοι θέλουν ν' άκούσουν και νά μάθουν τὰ νέα τής ήμέρας, τί γίνεται εις τήν Πατρίδα μας και τί γίνεται εις τās άλλας χώρας. Έτσι ως πολίται ενημερωνόμεθα διά τὰ πολιτικά και έθνικά προβλήματα, τὰ όποΐα ένδιαφέρουν όλους μας. 'Ως άνθρωποι πληροφορούμεθα διά τήν ζωήν τών συνανθρώπων μας.

Τó ραδιόφωνον μάς ψυχαγωγεί με τās μουσικάς του έκπομπάς, τās όποΐας δέν δυνάμεθα ν' άπολαύσωμεν κατ' άλλον τρόπον. Ούτε ό τόπος, ούτε ό χρόνος, ούτε τὰ οικονομικά μας θά έπέτρεπον ν' άπολαύσωμεν τήν συναυλίαν, ή όποΐα γίνεται εις τήν 'Αμερικήν ή εις τήν 'Αγγλίαν ή άλλαχοῦ.

Έπίσης μάς μεταδίδει όλας τās κατακτήσεις τής έπιστήμης και τής τέχνης με τās έκπομπάς τών όμιλιών, τās όποΐας κάμνουν διάφοροι έπιστήμονες.

Τó ραδιόφωνον τέλος μάς διαφωτίζει και μάς κάμνει ίκανούς νά μή παρασυρώμεθα από ιδεολογίας, αί όποΐαι δέν έχουν θέσιν

εἰς τὴν χώραν μας. Ἡ Ἑλλάς ἔχει τὴν ἰδικήν της ἰδεολογίαν, τὴν ὁποῖαν ἐκληρονόμησεν ἀπὸ τοὺς προγόνους της.

Διὰ νὰ ἐκτελῇ ὁμως τὸ ραδιόφωνον τὴν ὑψηλὴν κοινωνικὴν καὶ ἔθνικὴν ἀποστολήν του, πρέπει νὰ ἐλέγχεται ὑπὸ τῆς Πολιτείας, ὥστε αἱ ραδιοφωνικαὶ ἐκπομπαὶ ν' ἀποτελοῦν πηγὴν θρησκευτικῆς, κοινωνικῆς, ἔθνικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς μορφώσεως τοῦ λαοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποίας ὑπηρεσίας προσφέρει τὸ ραδιόφωνον εἰς τὸν ἄνθρωπον ;
2. Πῶς γίνονται αἱ ραδιοφωνικαὶ ἐκπομπαὶ ;
3. Ποίους σταθμούς διαθέτει ἡ Ἑλλάς διὰ τὰς ραδιοφωνικὰς ἐκπομπὰς της ;

Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΙΣ

Ἡ τηλεόρασις εἶναι μία ἀπὸ τὰς τελευταίας κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνικῆς.

Αὕτη μὲ τὴν καταπληκτικὴν ἐξάπλωσίν της ἤρχισε νὰ ἐπηρεάζῃ σοβαρῶς τὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ. Ὑπάρχει δὲ κίνδυνος ἐκ τῆς ἐξαπλώσεώς της νὰ τεθοῦν εἰς δευτέραν μοῖραν τὸ θέατρον καὶ ὁ κινηματογράφος.

Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἡ τηλεόρασις ἱκανοποιεῖ ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας, ἡλικιωμένους, νέους, παιδιά, ἀναπήρους, ἀσθενεῖς μὲ τὸ ποικίλον πρόγραμμά της. Ἐπίσης συγκεντρώνει ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἔτσι ἐξοικονομεῖ εἰς αὐτὰ χρόνον, κόπον καὶ χρήμα.

Ἡ τηλεόρασις ἔχει μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν ἐγκυκλοπαιδικήν, κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν μόρφωσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν πρώτοις μεταδίδει, ὡς καὶ τὸ ραδιόφωνον, τὰς εἰδήσεις τῆς ἡμέρας ὅχι μόνον διὰ τοῦ λόγου, ἀλλὰ καὶ δι' εἰκόνων.

Φέρει τὸν θεατὴν εἰς γνωριμίαν διὰ τῶν εἰκόνων, τὰς ὁποίας προβάλλει, μὲ ξένους λαούς, μὲ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὁμιλοῦν περὶ διαφόρων ἐπιστημονικῶν θεμάτων καὶ μὲ μουσικὰ καὶ θεατρικὰ συγκροτήματα.

Τέλος μᾶς ἐνημερώνει διὰ πᾶν γεγονός, τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ τὴν κοινὴν γνώμην, ὅχι μόνον ἐνὸς λαοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

Σήμερον δὲ ἡ τηλεόρασις ἀποτελεῖ ἐν ἀπὸ τὰ πιὸ εὐχρηστα μέ-

σα, τὰ ὅποια χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν ψυχαγωγίαν τοῦ λαοῦ καὶ διὰ τὴν διαφώτισιν αὐτοῦ ἐπὶ πολιτικῶν, κοινωνικῶν, ἐθνικῶν καὶ διεθνῶν ζητημάτων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί γνωρίζεις διὰ τὴν τηλεόρασιν ;
2. Πόσους σταθμούς διαθέτει ἡ Ἑλλάς ;
3. Τί ὑπηρεσίας προσφέρει ἡ τηλεόρασις εἰς τὸν ἄνθρωπον ;

ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει φυσικὴν τὴν τάσιν νὰ εἶναι περίεργος. Τὴν τάσιν ταύτην ἔχει τόσον ζωηράν, ὥστε δὲν χάνει εὐκαιρίαν νὰ τὴν ἐκδηλώσῃ. Πάντοτε εἶναι περίεργος καὶ ἀνήσυχος.

Διὰ νὰ ἱκανοποιῇ τὴν περιέργειάν του, ἐρωτᾷ τοὺς ἄλλους διὰ νὰ μάθῃ κάτι, τὸ ὅποιον δὲν γνωρίζει, ἢ καταφεύγει εἰς τὰ περιοδικά, εἰς τὰς ἐφημερίδας καὶ εἰς ὅ,τι ἄλλο ἔντυπον, τὸ ὅποιον θὰ εὐρεθῇ ἐμπρὸς του.

Ἀπὸ τὰ ἔντυπα ὅμως προτιμᾷ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἔχουν εἰκόνας, ἔχουν εὐχάριστον περιεχόμενον καὶ δὲν κουράζουν τὸν νοῦν, δηλαδή **προτιμᾷ τὰ ἀναγνώσματα.**

Γεννᾶται ὅμως τὸ ἐρώτημα : Ὅλα τὰ ἀναγνώσματα, τὰ ὅποια εἶναι εὐχάριστα καὶ δὲν κουράζουν, εἶναι καὶ ὠφέλιμα ;

Τὸ ἐρώτημα αὐτὸ οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους δὲν τὸ ἔχουν κάμει ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν των. Ἐὰν τὸ ἔκαμνον, θὰ ἐλάμβανον τὴν ἀπάντησιν, ὅτι τὰ περισσότερα δὲν ὠφελοῦν.

Μερικὰ ἀπ' αὐτὰ δίδουν κακὰ παραδείγματα συμπεριφορᾶς. Παρακινοῦν εἰς μίμησιν κλοπῆς, δολοφονίας, ἐβιασμοῦ καὶ ἄλλων κακῶν πράξεων. Ἀλλὰ πάλιν δημιουργοῦν ιδέας, αἱ ὅποια δὲν συμφωνοῦν μὲ τὰς Ἑλληνικὰς καὶ Χριστιανικὰς παραδόσεις.

Τέλος ἄλλα μὲ τὰς ἀσέμνους εἰκόνας ἐρεθίζουν καὶ διεγείρουν τὰ ταπεινὰ ἔνστικτα καὶ ἐξάπτουν τὴν φαντασίαν.

Τὰ ἀναγνώσματα μὲ τὸ ἄνω περιεχόμενον, τὸ ὅποιον δηλητηριάζει τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, ὁμοιάζουν μὲ τοὺς κακοὺς φίλους, οἱ ὅποιοι ὁδηγοῦν πάντοτε εἰς τὸ κακὸν καὶ βλάπτουν ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τοὺς συναναστρέφονται.

Διὰ ν' ἀποφεύγῃ κανεὶς τοὺς κακοὺς φίλους, πρέπει νὰ κάμνῃ

ἐκλογὴν αὐτῶν. Τὸ ἴδιον πρέπει νὰ κάμνη καὶ διὰ τὰ ἀναγνώσματα.

Δὲν πρέπει νὰ παρασύρεται ἀπὸ τὰς εἰκόνας ἢ ἀπὸ τοὺς τίτλους τῶν ἀναγνωσμάτων, διότι κάτω ἀπὸ τὴν εἰκόνα καὶ κάτω ἀπὸ τὸν τίτλον κρύπτεται πολλάκις ἐγκληματίας, ἐκβιαστής, κλέφτης κ.λ.π.

Ἐπίσης δὲν πρέπει, ὅταν εἶναι παιδί ἢ νέος, νὰ χρησιμοποιεῖ διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν γνωστικῶν καὶ ἀναγνωστικῶν του ἀναγκῶν, ἀναγνώσματα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦν οἱ μεγάλοι διὰ τὰς ἀναγνωστικὰς ἢ ἄλλας τῶν ἀνάγκας.

Πρέπει ν' ἀποφεύγῃ τὰ ἀναγνώσματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν γκακ-στερικὸν περιεχόμενον, ἀγενεῖς τρόπους συμπεριφορᾶς, γλωσσικὰς ἐκφράσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι συνήθεις εἰς ἀνθρώπους μὲ κατωτέραν μόρφωσιν.

Τέλος ὀφείλει νὰ χρησιμοποιεῖ ἀναγνώσματα, τὰ ὁποῖα εἶναι μὲν εὐχάριστα, ἀλλὰ προσφέρουν γνώσεις, προσαρμόζουν τὸ ἄτομον εἰς τὸ κοινωνικὸν περιβάλλον, ἡθικοποιοῦν αὐτὸ καὶ τὸ καθιστοῦν χρήσιμον πολίτην.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί βιβλία σὰς ἀρέσουν ;
2. Ἀναφέρατε τοὺς τίτλους μερικῶν βιβλίων.
3. Ὅλα τὰ βιβλία ὠφελοῦν ;
4. Οἱ γονεῖς σας ποῖα βιβλία ἀναγινώσκουν ;

Τ Ο Θ Ε Α Μ Α

Τὸ θέαμα ἀνέκαθεν ἱκανοποιεῖ μίαν ἀπὸ τὰς πλέον ζωηρὰς ἐπιθυμίας τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τοῦτο ἐχρησιμοποιεῖτο ἀπὸ τοὺς παμπλαταίους ἀκόμη χρόνους.

Ἦτο τὸ μόνον μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου ἡδύνατο ὁ ἄνθρωπος νὰ ψυχαγωγηθῇ. Διὰ τοῦτο τὸ ἔθετεν εἰς ἴσην μοῖραν μὲ τὴν τροφήν του.

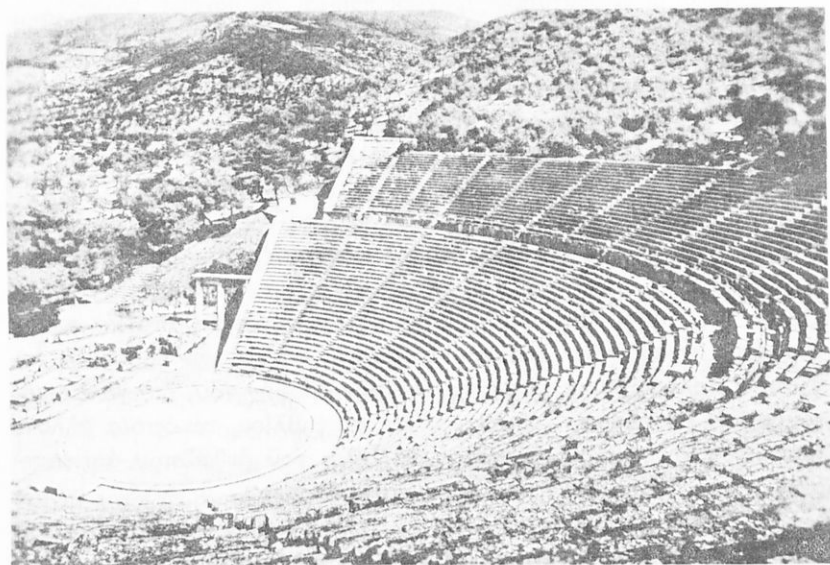
Ἐκεῖνοι ὅμως, οἱ ὁποῖοι ἐχρησιμοποίησαν τὸ θέαμα διὰ μορφωτικούς καὶ ψυχαγωγικούς σκοπούς, ἦσαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Οἷ-τοι εἶχον καταστήσει τὴν παρακολούθησιν τοῦ θεάματος παρ' ὅλων ὑποχρεωτικὴν.

Διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἐπεδίωκον νὰ καλλιεργήσουν τὸ θρησκευτικόν, ἠθικὸν καὶ ἔθνικόν φρόνημα τῶν πολιτῶν διὰ τῶν ποιητικῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Εὐριπίδης ἔθεσαν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας.

Καὶ σήμερον ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία τοὺς αὐτοὺς μορφωτικοὺς σκοποὺς ἐπιδιώκει διὰ τοῦ θεάματος. Διὰ τοῦτο προστατεύει τὸ θέαμα, ὅταν δὲν ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰς ἐπιδιώξεις τῆς.

Διαθέτει μεγάλα ποσὰ διὰ τὴν ἀναβίωσιν ἔργων, τὰ ὁποῖα διὰ τοῦ περιεχομένου των καὶ τῆς μορφῆς των ἀναπτύσσουν εὐγενῆ ἀνθρώπινα αἰσθήματα.

Εἰς τὰ ἀρχαῖα θέατρα τῆς Ἐπιδαύρου, τῆς Δωδώνης, τῆς Μεγαλοπόλεως καὶ ἄλλων πόλεων κατὰ τὸ θέρος ἐκάστου ἔτους πολ-

Ἀρχαῖον θέατρον Ἐπιδαύρου

λαὶ χιλιάδες Ἑλλήνων καὶ ξένων συγκεντρώνονται διὰ νὰ ζήσουν τὰς ωραίας καὶ ἱερὰς στιγμὰς, τὰς ὁποίας ἄλλοτε ἔζων εἰς τοὺς ἱεροὺς αὐτοὺς χώρους οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι.

Δυστυχῶς ὅμως πολλὰ τῶν θεαμάτων τῆς ἐποχῆς μας δὲν ἀνταποκρίνονται πρὸς τοὺς σκοποὺς τοῦ καλοῦ θεάματος. Περιέχουν κοινωνικὰ σκάνδαλα, περιπετείας, δόλους, ψεύδη, πλάνας καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἐξάπτουν τὴν φαντασίαν καλλιεργοῦν τὰ πάθη καὶ ἐξασθενοῦν τὸ θρησκευτικὸν καὶ ἠθικὸν συναίσθημα.

Μὲ τὰς ἀσέμνους δὲ σκηναὶς καὶ εἰκόνας διαφθείρουν τὸν χαρα-

κτῆρα, διαλύουν τὸν θεσμόν τῆς οἰκογενείας, καταργοῦν τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῆς κοινωνίας καὶ ὑποσκάπτουν τὰ θεμέλια τῆς Πολιτείας.

Ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία διὰ τοῦ ἀρθροῦ 14 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1968 ἀπαγορεύει τὰ θεάματα, τὰ ὁποῖα ὑπονομεύουν τὸ πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν καθεστῶς τῆς Πατρίδος μας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ἀναφέρατε ὀνόματα θεάτρων, τὰ ὁποῖα λειτουργοῦν εἰς Ἀθήνας.
2. Ποῖοι οἱ ὀνομαστότεροι τραγικοὶ ποιηταὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ;
3. Ἀναφέρατε θεατρικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ἀνεβιβάσθησαν εἰς τὰ ἀρχαῖα θεάτρα τῆς Ἐπιδαύρου ἢ ἄλλης πόλεως ;
4. Τί ὠφελεῖ τὸ θέαμα ;

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἔχουν γίνει πολλαὶ ἐφευρέσεις, τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος ἄλλοτε δὲν ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ.

Μία ἀπὸ τὰς ἐφευρέσεις αὐτὰς εἶναι καὶ ὁ κινηματογράφος. Οὗτος ἔχει τόσον ἐξαπλωθῇ, ὥστε νὰ θεωρῇται ἐν ἀπὸ τὰ πλέον ἀναγκαῖα ἀγαθὰ τῶν ἀνθρώπων. Διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τούτου ὁ ἄνθρωπος πολλὰς φορὰς στερεῖται καὶ τὴν τροφὴν του, διὰ νὰ ἐξοικονομήσῃ ἐν εἰσιτήριον. Τὸ θέατρον καὶ τὸ βιβλίον, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε ἦσαν οἱ πλέον στενοὶ σύντροφοι καὶ φίλοι τοῦ ἀνθρώπου, ἀντικατεστάθησαν σχεδὸν ἀπὸ τὸν κινηματογράφον.

Δι' αὐτὸ ἡ ἐποχὴ μας λέγεται, πολὺ δικαίως, **ἐποχὴ τοῦ κινηματογράφου.**

Πρῶτος ἐφευρέτης τοῦ κινηματογράφου θεωρεῖται ὁ Ἑδισον. Ἄλλ' ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐτελειοποίησαν αὐτόν, εἶναι οἱ ἀδελφοὶ Λουβιέρ.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεκαλύφθη, μέχρι σήμερον ἔχει ἐξελιχθῇ πολὺ. Κατ' ἀρχὰς ἦτο **βωβός**, δηλαδὴ προέβαλλεν εἰκόνας χωρὶς νὰ ὁμιλοῦν. Βραδύτερον ὁμως ἔγινεν ὁμιλῶν. Σήμερον δὲ ἔχει τόσον ἐξελιχθῇ, ὥστε ὄχι μόνον νὰ ἱκανοποιῇ ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις καὶ ἡλικίας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ νὰ χρησιμοποιῇ διὰ τὴν ψυχαγωγίαν καὶ μόρφωσιν αὐτῶν.

Ἀναπαριστᾷ σκηνὰς καὶ εἰκόνας ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, τῶν ζώων, τῶν φυτῶν, τῶν ἐντόμων, τῶν ἐρπετῶν, τῶν πτηνῶν καὶ τῶν ἄλλων, τὰ ὁποῖα ζοῦν εἰς τὴν θάλασσαν.

Διαφημίζει τὰ νέα προϊόντα, τὰ ὁποῖα κάμνουν τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου ἄνετον καὶ εὐχάριστον.

Μεταφέρει τοὺς θεατὰς εἰς τοὺς πλεόν ἀπομακρυσμένους τόπους, εἰς τὰ παρθένα δάση, εἰς τὰς παγωμένας ἐκτάσεις, εἰς τοὺς ἀπολιτίστους λαούς, εἰς τὰς πολιτισμένας χώρας, εἰς τὰ πολεμικὰ μέτωπα, εἰς τὴν σελήνην καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἄστρα.

*Ἔτσι οἱ ἄνθρωποι ψυχαγωγοῦνται καὶ συγχρόνως μορφώνονται.

Διὰ τοῦτο πολλοὶ χῶροι εἰς τὰ σχολεῖα τῶν διδάσκουν μερικὰ μαθήματα μὲ τὸν κινηματογράφον.

Ὅλαι αἱ ταινίαι, τὰς ὁποίας προβάλλουν οἱ κινηματογράφοι, δὲν εἶναι μορφωτικαί, διότι ὠθοῦν τοὺς θεατὰς καὶ μάλιστα, ὅταν οὗτοι εἶναι νέοι, εἰς πράξεις, αἱ ὁποῖαι ὁδηγοῦν αὐτοὺς εἰς τὰ ἀναμορφωτήρια καὶ εἰς τὰς φυλακάς.

Πολλοὶ δὲ ἀπ' αὐτὰς εἶναι καὶ προπαγανδιστικαί. Ἐπιδιώκουν νὰ προσελκύσουν καὶ παρασύρουν τὸ πολὺ πλῆθος εἰς ὠρισμένας ἰδεολογίας, διότι ὁ κινηματογράφος εἶναι τὸ εὐκόλον μορφωτικὸν μέσον αὐτοῦ. Εἰς τὰς ταινίας αὐτὰς τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἐμφανίζονται ἐπὶ τῆς ὀθόνης, μὲ τοὺς λόγους, μὲ τὰς ἐνεργείας καὶ μὲ τὴν ἐν γένει συμπεριφορὰν συναρπάζουν τὸ πλῆθος καὶ κατευθύνουν αὐτὸ πρὸς τὴν ἰδεολογίαν, τὴν ὁποίαν ἐξυπηρετοῦν.

*Ἔτσι, ὁ κινηματογράφος ἐκτὸς ἀπὸ ψυχαγωγικὸν καὶ μορφωτικὸν μέσον, γίνεται καὶ προπαγανδιστικόν, διότι διαμορφώνει τὴν κοινὴν γνώμην συμφώνως πρὸς ὠρισμένας ἰδεολογικὰς καὶ κοινωνικὰς κατευθύνσεις.

Διὰ ν' ἀποφεύγωνται αἱ προπαγανδιστικαὶ καὶ αἱ ἄλλαι ἐπιβλαβεῖς ἐπιδράσεις τοῦ κινηματογράφου, ἡ Πολιτεία λαμβάνει ὠρισμένα μέτρα. Ἐχει συστήσει εἰδικὴν ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία ἐλέγχει τὰς ταινίας, αἱ ὁποῖαι μέλλουν νὰ προβληθοῦν, καὶ κάμνει ἐπιλογὴν τῶν καλυτέρων.

Ἐπίσης ἀπαγορεύει εἰς τοὺς νέους νὰ συχνάζουν εἰς τοὺς κινηματογράφους, ἐὰν δὲν ἔχουν συμπληρώσει ὠρισμένην ἡλικίαν. Εἰς τὰ παιδιὰ ἐπιτρέπεται νὰ συχνάζουν εἰς τὸν κινηματογράφον, ἐὰν ἡ ταινία εἶναι «κατάλληλος» κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἐπιτροπῆς.

Πᾶσα παράβασις τῆς ἀπαγορεύσεως θεωρεῖται ἀδίκημα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πηγαίνετε εἰς τὸν κινηματογράφον ;

2. Ποια έργα τοῦ κινηματογράφου σᾶς ἀρέσουν ;
3. "Όταν φεύγετε ἀπὸ τὸν κινηματογράφον, τί αἰσθάνεσθε ;
4. Ἀναφέρατε μερικὰ κινηματογραφικὰ ἔργα, τὰ ὅποια εἶδατε.

ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΣ

α) Τί εἶναι προπαγάνδα;

Οἱ ἄνθρωποι, προκειμένου νὰ κάμουν τοὺς ἄλλους νὰ πιστεύσουν εἰς τὰς θρησκευτικὰς, πολιτικὰς, κοινωνικὰς κ.λ.π. πεποιθήσεις των, ἐπαναλαμβάνουν αὐτὰς διὰ τοῦ λόγου μετὰ πειστικότητος.

Πρὸς τοῦτο χρησιμοποιοῦν, ἐκτὸς τοῦ προφορικοῦ καὶ γραπτοῦ λόγου, τὸ ραδιόφωνον, τὸν τύπον, τὴν τηλεόρασιν καὶ ἄλλα μέσα, τὰ ὅποια δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὸν ἐπηρεασμὸν τῆς σκέψεως καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἄλλων.

Ἡ διάδοσις ἰδεῶν καὶ ἀντιλήψεων διὰ τοῦ τύπου, τοῦ ραδιοφώνου καὶ παντὸς ἄλλου μέσου πρὸς ἐπηρεασμὸν τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἐνεργείας ἄλλων λέγεται **προπαγάνδα**.

β) Ἐξέλιξις τῆς προπαγάνδας.

Ἡ προπαγάνδα κατ' ἀρχὰς ἐχρησιμοποιήθη ἀπὸ τὸν Πάπαν Οὐρβανὸν τὸν II, διὰ τὴν διάδοσιν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως.

Βραδύτερον ὅμως ἔχασε τὴν ἀρχικὴν τῆς ἔννοιαν καὶ ἐσήμαινε τὴν παραποίησην τῆς ἀληθείας καὶ τῆς πραγματικότητος.

Μὲ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν ἐχρησιμοποιήθη κατὰ τοὺς Α' καὶ Β' παγκοσμίους πολέμους, προκειμένου οἱ ἀντίπαλοι νὰ ἐπιτύχουν τοὺς πολεμικοὺς των σκοποὺς.

Ὁ Ἀρχηγὸς μάλιστα τοῦ Γερμανικοῦ Κράτους Ἀδόλφος Χίτλερ τὴν ἔκαμεν ἐπιστήμην. Σήμερον δὲ γίνεται εὐρεῖα χρῆσις, ὅλως ὅμως ἰδιαίτερος ἀπὸ τὰ ὁλοκληρωτικὰ Κράτη, τὰ ὅποια παραποιοῦν τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ ἐπιδροῦν ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης τῶν λαῶν των. Θύματα τῆς προπαγάνδας γίνονται αἱ λαϊκαὶ μᾶζαι. Αὗται, λόγῳ τῆς πνευματικῆς των κατωτερότητος, κάμνουν δεκτὰ καὶ τὰ πλέον ψευδῆ κηρύγματα.

Ὁ κίνδυνος τῆς προπαγάνδας εἶναι μικρότερος εἰς τὰ προηγμένα ἔθνη καὶ Κράτη, τὰ ὅποια δὲν παρασύρονται εὐκόλως μὲ ἀπατηλὰς ὑποσχέσεις καὶ μὲ ψευδῆ κηρύγματα.

Διὰ τοῦτο, προκειμένου νὰ ἐπιτύχη τοὺς σκοποὺς της, χρησιμοποιεῖ κυρίως ἄτομα καὶ ὁμάδας, αἱ ὁποῖαι εἶναι πνευματικῶς κατώτεροι.

Ὡς τοιούτας δὲ θεωρεῖ καὶ τοὺς νέους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀκόμη εἰς παιδικὴν ἡλικίαν.

Οἱ νέοι κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν δὲν ἔχουν κρίσιν, ὥστε ν' ἀντιληφθοῦν τοὺς κινδύνους καὶ ν' ἀποφύγουν αὐτοὺς.

Τούναντίον οὗτοι ἀποδέχονται μὲ εὐκολίαν καὶ ἀφομοιώνουν τὰς ἰδέας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς γίνεται ἡ προπαγάνδα ;
2. Ποῖοι κάμνουν προπαγάνδαν καὶ διατί ;
3. Τί γνωρίζετε διὰ τὴν προπαγάνδαν, ποὺ κάμνουν μερικοὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ;
4. Τί μέσα χρησιμοποιεῖ σήμερον ἡ προπαγάνδα, διὰ νὰ ἐπιτύχη τοὺς σκοποὺς της ;

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Τὰ Κράτη τὰς διαφοράς, αἱ ὁποῖαι ἐδημιουργοῦντο μεταξύ των, ἄλλοτε τὰς ἔλυνον διὰ τοῦ πολέμου. Τὰ ὅπλα ὁμως, τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποιοῦν, δὲν ἦσαν τόσο καταστρεπτικά, ὅσον εἶναι σήμερον. Ἡ ἀτομικὴ καὶ ὑδρογονικὴ βόμβα ἀπειλοῦν σήμερον νὰ καταστρέψουν καὶ νὰ ἐξαφανίσουν τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν γῆν, ἐὰν χρησιμοποιοῦν εἰς ἓνα νέον παγκόσμιον πόλεμον. Τοῦτο τὸ ἔχουν ἀντιληφθῇ ὅλα τὰ Κράτη. Δι' αὐτὸ τὰς διαφοράς των θέλουν νὰ λύουν μὲ εἰρηνικὰ μέσα καὶ οὐχὶ μὲ τὰ ὅπλα.

Διὰ νὰ λύουν λοιπὸν τὰς διαφοράς των ἐδημιούργησαν διεθνεῖς ὀργανισμοὺς καὶ ἄλλας ὑπηρεσίας, αἱ ὁποῖαι νὰ διευκολύνουν τὰς διαπραγματεύσεις καὶ νὰ ἐξομαλύνουν τὰς σχέσεις των.

Οἱ σπουδαιότεροι ἀπὸ τοὺς ὀργανισμοὺς αὐτοὺς εἶναι :

Ὁ Ὄργανισμὸς Ἠνωμένων Ἐθνῶν Ο.Η.Ε. Ὁ ὀργανισμὸς οὗτος σκοπὸν ἔχει νὰ διατηρήσῃ τὴν εἰρήνην εἰς τὸν κόσμον. Ἰδρύθη τὸ 1945 καὶ ἔχει ἔδραν τὴν νέαν Ὑόρκην. Τὰ μέλη του εἶναι 114 Κράτη μὲ προοπτικὴν ν' αὐξηθοῦν.

Ὁ Ο.Η.Ε. ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία ὄργανα: τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν, τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας καὶ τὴν Γενικὴν Γραμματεῖαν.

1. Ἡ Γενική Συνέλευσις.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀντιπροσώπους ὄλων τῶν Κρατῶν, τὰ ὅποια εἶναι μέλη. Αὕτη συζητεῖ καὶ λαμβάνει διαφόρους ἀποφάσεις, χωρὶς ὅμως νὰ δύναται καὶ νὰ τὰς ἐπιβάλλῃ. Εἶναι τὸ Κοινοβούλιον τοῦ Ο.Η.Ε., τὸ ὅποion ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τοῦ Κράτους.

2. Τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας.

Τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑνδεκα μέλη. Τὰ πέντε ἀπ' αὐτά, αἱ Ἑνωμένοι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, ἡ Μεγάλη Βρεταννία, ἡ Γαλλία, ἡ Σοβιετικὴ Ἑνωσις καὶ ἡ Ἐθνικιστικὴ Κίνα, εἶναι μόνιμα καὶ δὲν ἀλλάζουν. Τὰ ἄλλα ἕξ ἀνανεώνονται κάθε δύο ἔτη δι' ἀποφάσεως τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως. Τὰ μόνιμά μέλη ἔχουν τὸ ΒΕΤΟ, δηλ. τὸ δικαίωμα νὰ ἐμποδίζουν κάθε ἐνέργειαν τοῦ Συμβουλίου, τὴν ὁποίαν δὲν ἐγκρίνουν. Τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας ἔργον ἔχει νὰ λαμβάνῃ μέτρα, τὰ ὅποια προλαμβάνουν τοὺς πολέμους.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀσφαλείας εἶναι τὸ ἐκτελεστικὸν ὄργανον τοῦ Ο.Η.Ε., δηλ. ἡ Κυβέρνησις του. Διὰ τοῦτο συγκροτεῖ κατὰ καιροὺς στρατιωτικὰ σώματα ἀπὸ στρατιώτας διαφόρων Κρατῶν, τὰ ὅποια εἶναι μέλη τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ λέγονται «Σώματα εἰρηνεύσεως». Ταῦτα χρησιμοποιεῖ ἐναντίον Κρατῶν, τὰ ὅποια ἀπειλοῦν τὴν εἰρήνην ἢ παραβιάζουν διεθνεῖς συνθήκας.

3. Ἡ Γενικὴ Γραμματεία.

Ἡ Γενικὴ Γραμματεία ἔχει τὴν διοίκησιν ὄλων τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ο.Η.Ε. Δηλαδή εἶναι τὸ ἀνώτατον διοικητικὸν ὄργανον. Παρακολουθεῖ τὰς ἐργασίας τῶν διαφόρων ἐπιτροπῶν καὶ εἰσηγεῖται θέματα πρὸς συζήτησιν.

4. Τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμβούλιον.

Τοῦτο ἐξετάζει ὅλα τὰ θέματα, τὰ ὅποια ἔχουν σχέσιν μὲ τὰς ἀτομικὰς ἐλευθερίας καὶ τὰ κοινωνικὰ δικαιώματα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἔχουν οἱ πολῖται τῶν Κρατῶν, τὰ ὅποια εἶναι μέλη τοῦ Ο.Η.Ε.

Ἐπίσης προσπαθεῖ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν τήρησιν τούτων παρ' ὄλων τῶν μελῶν τοῦ Ὁργανισμοῦ.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ο.Η.Ε. ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι διεθνεῖς ὀργανισμοί. Οἱ σπουδαιότεροι ἀπ' αὐτοὺς εἶναι :

1. Τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον Ἑργασίας.

Τοῦτο ἔχει ἔδραν τὴν Γενεύην τῆς Ἑλβετίας. Ἐχει ἔργον νὰ ἐξα-σφαλίσῃ ἐργασίαν εἰς ὅλους τοὺς ἐργάτας τοῦ κόσμου ὑπὸ τοὺς καλυτέρους ὅρους ἐργασίας.

2. Ἡ Διεθνὴς Ὁργάνωσις Ὑγείας.

Αὕτη φροντίζει διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν ἐπιδημιῶν καὶ τὴν βελτίωσιν τῆς ὑγιεινῆς εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον.

3. Ἡ Οὐνέσκο.

Αὕτη εἶναι μία ὁργάνωσις μορφωτικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ, ἡ ὁποία ἐπιδιώκει τὴν συνεργασίαν ὅλων τῶν Ἐθνῶν ἐπὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ μορφωτικοῦ πεδίου.

Οἱ Διεθνεῖς οὗτοι Ὁργανισμοὶ καὶ οἱ ἄλλοι, οἱ ὅποιοι ὑπάρχουν, ἂν καὶ ἐπιδιώκουν εἰδικoὺς σκοποὺς, δὲν εἶναι ἄσχετοι πρὸς τὸν Ο.Η.Ε., ἀλλὰ συνεργάζονται μετ' αὐτοῦ.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ο.Η.Ε. καὶ τοὺς ἄλλους διεθνεῖς ὁργανισμούς, ὑπάρχουν καὶ Σύμφωνα, τὰ ὁποῖα δὲν ἰσχύουν δι' ὅλα τὰ Κράτη, ἀλλὰ δι' ὠρισμένα. Τὰ Σύμφωνα αὐτὰ λέγονται. περιφερειακά. Τὰ σπουδαιότερα εἶναι :

1. Τὸ Βορειοατλαντικὸν Σύμφωνον (NATO).

Τοῦτο συνήφθη τὸ 1949. Συμμετέχουν εἰς αὐτὸ δέκα πέντε Κράτη, μετὰξὺ αὐτῶν καὶ ἡ Ἑλλάς ἀπὸ τὸ 1952. Ἐπιδιώκει τὴν ἀσφάλειαν ὅλων τῶν Κρατῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι μέλη του.

Διὰ τοῦτο φροντίζει διὰ τὴν ὁμοιόμορφον ἐκπαίδευσιν τοῦ Στρατοῦ των, ὥστε ἐν καιρῷ κινδύνου νὰ δύνανται ν' ἀντιμετωπίσουν τὰ ἐπεκτατικὰ σχέδια τοῦ ἀνατολικοῦ κομμουνιστικοῦ συνασπισμοῦ.

Τὸ Βορειοατλαντικὸν Σύμφωνον δὲν στρέφεται κατ' οὐδενός, ἀλλ' ἔχει ἀμυντικὸν χαρακτῆρα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἀμυντικούς σκοποὺς τὸ NATO ἔχει καὶ πολιτιστικούς. Βοηθεῖ τὰ μέλη του ν' ἀναπτυχθοῦν οἰκονομικῶς, διὰ νὰ δύνανται ν' ἀντιμετωπίζουν τὰς ἀνάγκας, τὰς ὁποίας συνεχῶς δημιουργεῖ ὁ πολιτισμός.

Ἡ Ἑλλάς ὡς μέλος τοῦ NATO ἔλαβε σημαντικὴν βοήθειαν. Διὰ τοῦτο ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα εὐγνώμονες πρὸς τοὺς μεγάλους συμμάχους μας.

Τὸ ΝΑΤΟ διὰ ν' ἀνταποκρίνεται εἰς τοὺς πολιτιστικούς καὶ στρατιωτικούς σκοποὺς του διοικεῖται ἀπὸ **Συμβούλιον**, εἰς τὸ ὁποῖον μετέχουν οἱ Ὑπουργοὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὅλων τῶν Κρατῶν, ποὺ εἶναι μέλη, καὶ ἀπὸ **ἐπιτροπὴν**, εἰς τὴν ὁποίαν μετέχουν οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Γενικῶν Ἐπιτελείων Στρατοῦ τῶν δέκα πέντε Κρατῶν.

2. Τὸ Σύμφωνον Βαρσοβίας.

Τὸ Σύμφωνον τῆς Βαρσοβίας εἶναι ἀντίστοιχον πρὸς τὸ Βορειο-ατλαντικὸν σύμφωνον. Εἰς αὐτὸ μετέχουν ὅλα τὰ κομμουνιστικὰ Κράτη, τὰ ὁποῖα συνδέονται μὲ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν στρατιωτικῶς καὶ πολιτικῶς. Οἱ σκοποὶ τοῦ Συμφώνου τούτου ἐξυπηρετοῦν τὰ ἐπεκτατικὰ σχέδια τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, ὥστε νὰ γίνῃ κυρίαρχος τοῦ κόσμου.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ δύο ἀνωτέρω ἰσχυρὰ Σύμφωνα ὑπάρχουν καὶ ἄλλα, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἡ συμμαχία τῶν Κρατῶν τῆς Νοτιοανατολικῆς Ἀσίας, ἡ συμμαχία τῶν Κρατῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς κλπ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί ἐννοεῖς, ὅταν ἀκούης «αἱ διεθνεῖς σχέσεις κλονίζονται σήμερον» ;
2. Ποῖαι εἶναι οἱ κυριώτεροι ὀργανισμοί, οἱ ὁποῖοι σήμερον ρυθμίζουν τὰς διεθνεῖς σχέσεις ;
3. Εἰς ποίους διεθνεῖς ὀργανισμοὺς μετέχει ἡ Ἑλλάς ;
4. Ποῖοι εἶναι οἱ δύο μεγαλύτεροι διεθνεῖς ὀργανισμοὶ καὶ τί ἐπιδιώκει ἕκαστος ;
5. Τί ὠφελήθη καὶ τί ὠφελεῖται ἡ Ἑλλάς διὰ τῆς συμμετοχῆς της εἰς τοὺς διεθνεῖς ὀργανισμοὺς ;

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΕΟΚ.

(Κοινὴ ἀγορὰ)

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης ἢ Κοινὴ Ἀγορὰ εἶναι εἰς οἰκονομικὸς καὶ τελωνειακὸς ὀργανισμός. Οὗτος ἐπιδιώκει νὰ καταργήσῃ σταδιακῶς τοὺς τελωνειακοὺς δασμοὺς καὶ ν' ἀφήσῃ ἐλευθέραν τὴν ἐμπορικὴν συναλλαγὴν.

Ὁ ὀργανισμὸς οὗτος ἐδημιουργήθη τὸ 1957 ὑπὸ τοῦ Βελγίου, Γαλλίας, Δυτικῆς Γερμανίας, Ἰταλίας, Λουξεμβούργου καὶ Ὁλλανδίας.

Μὲ τὸν ὀργανισμὸν τοῦτον συνεδέθη καὶ ἡ Ἑλλάς τὸν Νοέμβριον τοῦ 1962. Δὲν συμμετέχει ὁμως ὡς ἰσότιμον μέλος καὶ δὲν ἔχει ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἔχουν τὰ ἄλλα μέλη του.

Διὰ τῆς συνδέσεώς της μὲ τὴν ΕΟΚ ἡ Ἑλλάς εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ καταργήσῃ ἐντὸς 22 ἐτῶν τοὺς τελωνειακοὺς δασμοὺς εἰς τὰς συναλλαγὰς της μὲ τὰ ἄλλα Κράτη. Τὰ μέλη τῆς ΕΟΚ ὁμως ἀναλαμβάνουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προστατεύουν τὴν Ἑλληνικὴν βιομηχανικὴν καὶ γεωργικὴν παραγωγὴν καὶ τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς σταφίδος εἰς τὰς χώρας τῶν μελῶν Κρατῶν τῆς ΕΟΚ. Ἐπίσης ἔχουν ἀναλάβει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνισχύσουν τὴν Ἑλληνικὴν οἰκονομίαν μὲ 125 ἑκατομμύρια δολλάρια.

Οἱ ἀπώτεροι σκοποὶ τῆς ΕΟΚ εἶναι νὰ ἐνωθῇ ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη οἰκονομικῶς κατ' ἀρχὰς καὶ πολιτικῶς κατόπιν, διὰ ν' ἀποτελέσῃ μίαν ὁμοσπονδίαν, τὰς ἑνωμένας Πολιτείας τῆς Εὐρώπης. Διὰ τὴν διοίκησιν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ὑπάρχουν : 1) **Μία Κοινοβουλευτικὴ Συνέλευσις** μὲ 142 ἀντιπροσώπους τῶν Κρατῶν, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν ΕΟΚ. 2) **Ἐν Συμβούλιον Ὑπουργῶν**, ἕξ ἐνὸς ἐκάστου Κράτους. Καὶ 3) **Μία μόνιμος Διευθύνουσα ἐπιτροπὴ** μὲ ἐννέα μέλη.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί γνωρίζεις διὰ τὴν ΕΟΚ ;
2. Τί ὠφελεῖται ἡ Ἑλλάς ἀπὸ τὴν ΕΟΚ ;
3. Πῶς διοικεῖται ἡ ΕΟΚ ;

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς εἶναι μία διεθνὴς ὁργάνωσις, ἡ ὁποία ἔχει ἀνθρωπιστικοὺς σκοποὺς. Οὗτος ἐπιδιώκει ν' ἀνακουφίσῃ τὸν ἀνθρώπινον πόνον. Διὰ τοῦτο περιθάλπει καὶ βοηθεῖ τοὺς τραυματίας καὶ αἰχμαλώτους πολέμου, τοὺς σεισμοπαθεῖς, τοὺς πλημυροπαθεῖς, τοὺς ἀσθενεῖς, τοὺς ἀπόρους καὶ ὅλους, ὅσοι ἔχουν ἀνάγκην βοηθείας.

Δὲν περιορίζει δὲ τὴν βοήθειάν του εἰς ὠρισμένα Κράτη, εἰς ὠρισμένας θρησκείας, εἰς ὠρισμένας φυλὰς κλπ., ἀλλ' ἐπεκτείνει αὐτὴν εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Δὲν κάμνει διάκρισιν, ἐὰν ὁ πάσχων εἶναι Ἕλλην ἢ Τοῦρκος, λευκὸς ἢ μαῦρος, Χριστιανὸς ἢ Μωαμεθανός. "Ολοὶ δι' αὐτὸν εἶναι τὸ ἴδιον, εἶναι τέκνα τοῦ αὐτοῦ πατρὸς, τοῦ Θεοῦ.

Ἀκολουθεῖ τὸ κήρυγμα τῆς ἀγάπης, τὸ ὁποῖον ὁ Ἰησοῦς ἔφε-
ρεν εἰς τὸν κόσμον.

Διὰ τοῦτο ὁ Ἑρυθρὸς Σταυρὸς ἀναγνωρίζεται ἀπὸ ὅλα τὰ Ἑθνη. Ἐπειδὴ δὲ θεωρεῖται οὐδέτερος, περιβάλλεται μὲ εἰδικὰ προνόμια, τὰ ὁποῖα ἀναγνωρίζουν ὅλα τὰ Κράτη.

Διὰ ν' ἀναγνωρίζεται ἡ ὁργάνωσις αὕτη, ἔχει ὡς διακριτικὸν σῆμα ἰσοσκελῆ ἑρυθρὸν σταυρὸν ἐπάνω εἰς λευκὴν ἐπιφάνειαν. Ἀπὸ τὸ σῆμα ἔλαβε ἡ ὁργάνωσις καὶ τὸ ὄνομα «Ἑρυθρὸς Σταυρὸς».

Τὸν Ἑρυθρὸν Σταυρὸν ἱδρυσεν ὁ Ἑλβετὸς Ἑρρίκος Ντυράν τὸ 1865 εἰς τὴν Γενεύην.

Ἐκτοτε ἰδρύθησαν καὶ λειτουργοῦν εἰς πολλὰ Κράτη τοπικοὶ Ἑρυθροὶ Σταυροὶ καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα «Ὁ Ἑλληνικὸς Ἑρυθρὸς Σταυρὸς».

Οὗτος ἰδρύθη τὸ 1877 καὶ ἔχει ἀναγνωρισθῆ ὑπὸ τοῦ Κράτους διὰ νόμου ὡς αὐτοτελὴς ὁργανισμός. Ὡς τοιοῦτος ἱδρυσεν τὸ Ἀσκληπιεῖον τῆς Βούλας, τὸν Σταθμὸν Πρώτων Βοηθειῶν, τὸ Τμήμα αἱμοδοσίας, τὰς Σχολὰς ἐπισκεπτριῶν ἀδελφῶν νοσοκόμων, τὸ Σῶμα Σαμαρειτῶν κλπ. Καθ' ὅλους δὲ τοὺς πολέμους, τοὺς ὁποίους διεξήγαγε τὸ ἔθνος, καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἐθνικὰς μας περιπετείας, προσέφερε πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις καὶ εἰς τὸν ἄμαχον πλῆθυσμόν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς μὲ τὰ φάρμακα, τὰ τρόφιμα, τὰ εἶδη ἐνδύσεως καὶ ὑποδήσεως καὶ μὲ ἄλλα εἶδη, τὰ ὁποῖα διένειμεν, ἔσωσε τὴν ζωὴν πολλῶν χιλιάδων Ἑλλήνων.

Ἐξ ἴσου πολυτίμους ὑπηρεσίας προσέφερεν εἰς τὸ ἔθνος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ συμμαριτοπολέμου καὶ τελευταίως εἰς τὰς περιοχάς, αἱ ὁποῖαι ἐπλήγησαν ἀπὸ σεισμούς καὶ πλημμύρας.

Ὁ Ἑλληνικὸς Ἑρυθρὸς Σταυρὸς τέλος διὰ τῆς ὑπηρεσίας ἀναζητήσεων, τὴν ὁποίαν ἔχει ἰδρύσει, συνετέλεσε καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ἀτόμων, τὰ ὁποῖα ἐθεωροῦντο ἀπολεσθέντα.

Διὰ δὲ τοῦ Τμήματος «Ἑρυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος» καὶ διὰ τοῦ ὁμωνύμου μηνιαίου περιοδικοῦ προσέφερε καὶ προσφέρει μεγάλας ὑπηρεσίας διὰ τὴν κοινωνικὴν καὶ ἐθνικὴν μόρφωσιν τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων.

Διὰ ν' ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς πολλαπλὰς ὑπηρεσίας του, ἔχει ἀνάγκην χρημάτων. Ταῦτα προσφέρει τὸ Κράτος μὲ τὰς ἐνισχύσεις του, οἱ φιλόθρωποι μὲ τὰς δωρεάς των καὶ ὁ λαὸς μὲ τὰς ἐραρικὰς εἰσφοράς του.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῖος ἱδρυσε τὸν Ἑρυθρὸν Σταυρὸν καὶ διατί ;
2. Ποίος ὑπηρεσίας προσφέρει ὁ Ἑρυθρὸς Σταυρὸς ;
3. Ὁ Ἑλληνικὸς Ἑρυθρὸς Σταυρὸς εἰς τί ὠφέλησε καὶ ὠφελεῖ τὴν Ἑλλάδα ;
4. Ἀναφέρατε ἱδρύματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑρυθροῦ Σταυροῦ .
5. Ἐχετε διαβάσει τὸ περιοδικὸν «Ἑρυθρὸς Σταυρὸς τῆς Νεότητος» ;

Ο ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ ΩΣ ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα εἰς τὴν Πατρίδα μας ἔχει τεθῆ ἑκτὸς νόμου, διότι ὅλη του ἡ δραῖσις ὑπῆρξε καθαρῶς ἀντεθνική.

Κατὰ τὴν σκοτεινὴν περίοδον τῆς κατοχῆς εὗρε τὴν εὐκαιρίαν ὄχι μόνον νὰ ὀργανωθῇ, ἀλλὰ καὶ μὲ δολώματα, μὲ ἀπατηλὰς ὑποσχέσεις καὶ μὲ ἄλλα βίαια μέσα νὰ προσελκύσῃ, νὰ παρασύρῃ καὶ νὰ ἐξαναγκάσῃ πολλὰ ἄτομα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμόρφωτα, νὰ πυκνώσουν τὰς τάξεις του. Ὅταν δὲ τὰ στρατεύματα τῆς κατοχῆς ἀπεσύρθησαν ἐκ τῆς χώρας μας καὶ τὸ Κράτος μας ἤρχισε ν' ἀνασυγκροτῇται, τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον ἐνισχύετο οἰκονομικῶς, ἠθικῶς καὶ διὰ πολεμικοῦ ὕλικου ἐκ τοῦ διεθνοῦς κομμουνισμοῦ, ἐπεχείρησε δι' ἐπαναστατικῶν καὶ βιαιῶν ἐνεργειῶν νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχὴν καὶ νὰ ἐγκαθιδρύσῃ τὴν δικτατορίαν τοῦ προλεταριάτου.

Ἔτσι προεκάλεσε τὸν συμμοριτοπόλεμον εἰς τὴν χώραν μας, ὅστις διήρκησεν ἀπὸ τοῦ 1946 ἕως τὸ 1949 καὶ ἐπεσώρευσε τόσα δεινὰ, ὅσα τὰ στρατεύματα τῆς κατοχῆς δὲν ἐδημιούργησαν, καὶ ἐπροξένησε τόσας θυσίας, ὅσας δὲν ἐπροξένησε τὸ Ἑλληνικὸν Ἔπος εἰς τὴν Ἀλβανίαν.

Ἡ Ἑλλὰς ὅμως καὶ πάλιν διὰ τοῦ ἡρωικοῦ Στρατοῦ της κατέδειξεν εἰς τὸν κόσμον ὅτι πᾶσα θυσία, ἡ ὁποία προσφέρεται διὰ τὴν ἐλευθερίαν, τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν τῆς Πατρίδος, εἶναι ἱερά.

Εἰς τὸν Γράμμον, εἰς τὸ Βίτσι καὶ εἰς ἄλλας περιοχὰς τῆς Πατρίδος μας ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς συνέτριψε τὰς ἑτεροκινήτους κομμουνιστικὰς ὀρδὰς καὶ ἔτσι ἀπήλλαξε τὸν λαὸν ἀπὸ τὴν δικτατορίαν, τὴν ὁποίαν εἶχον παρασκευάσει νὰ ἐπιβάλουν εἰς αὐτόν. Ἡ Ἑλλὰς ἐσώθη ἄλλην μίαν ἀκόμη φορὰν ἀπὸ τὴν δουλείαν καὶ τὸν ἐξαφανισμόν.

Ἀλλ' ὁ κομμουνιστικὸς κίνδυνος δὲν εἶχε παρέλθει ὀριστικῶς, διότι οἱ κομμουνισταὶ εἰργάζοντο μυστικῶς καὶ ὑπὸ τὸ σχῆμα τῆς

ΕΔΑ, τῆς Ἑνιαίας Δημοκρατικῆς Ἀριστερᾶς. Ἐτσι ὅ,τι δὲν εἶχον ἐπιτύχει διὰ τῶν ὀπλων, προσεπιάθουν νὰ ἐπιτύχουν μὲ ὕπουλα μέσα.

Εἰς τὴν προσπάθειάν των αὐτὴν εἶχον βοηθὸν καὶ σύμμαχον τὴν **φαυλοκρατίαν**, τὴν ὁποίαν εἶχε δημιουργήσει ὁ κοινοβουλευτισμός.

Ὅλα προεμήνουν ὅτι ἡ κομμουνιστικὴ λαίλαψ ἔμελλεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἐνσκήψῃ. Φόβος καὶ ἀπελπισία κατεῖχε τὰς ψυχὰς ὅλων τῶν ἡσύχων, τῶν ὀρθῶς καὶ ἔθνικῶς σκεπτομένων πολιτῶν. Ὅλοι ἐγνώριζον καλῶς ὅτι ὅλα ἦσαν ἑτοιμα, αἱ φυλακαὶ διὰ νὰ τοὺς δεχθοῦν, τὰ στρατόπεδα τῶν συγκεντρώσεων διὰ νὰ τοὺς ἐγκλωβίσουν, τὰ λαϊκὰ δικαστήρια διὰ νὰ τοὺς δικάσουν, τὰ ἐκτελεστικά ἀποσπάσματα διὰ νὰ τοὺς ἐκτελέσουν. Ὅλοι ἐγνώριζον ὅτι τὰ κτήματα τοῦ ἰδρώτος των ἔμελλον νὰ δημευθοῦν καὶ τὸ πολιτιμότερον ἀπ' ὅλα τὰ ἀγαθὰ, τὴν ἐλευθερίαν, νὰ στερηθοῦν.

Εἰς τὴν δεινὴν αὐτὴν περίστασιν ὅλοι εἶχομεν στρέψει τοὺς ὀφθαλμούς μας πρὸς τὸν ἡρωϊκὸν Ἑλληνικὸν Στρατόν. Αὐτὸς εἶχεν ἀπομείνει ὡς τελευταία ἐλπίς σωτηρίας. Πράγματι οὗτος τὴν 21ην Ἀπριλίου τοῦ 1967 δι' ἀναιμάκτου ἐπεμβάσεως ἐματαίωσε τὰ σχέδια τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἔσωσε τὴν Πατρίδα μας ἀπὸ τὰ δεινὰ τοῦ κομμουνισμοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί ἐπιδιώκει ὁ κομμουνισμὸς εἰς τὴν Πατρίδα μας ;
2. Τί συμφορὰς ἐδημιούργησεν ὁ κομμουνισμὸς εἰς τὴν χώραν μας ;
3. Πῶς ἐργάζονται οἱ κομμουνισταὶ διὰ νὰ ἐπιτύχουν τοὺς σκοποὺς των ;
4. Ποῖα εἶναι τὰ ἰδανικά, διὰ τὰ ὁποῖα ὁ Ἕλλην ἀγωνίζεται ;
5. Ποῖος εἶναι ὁ ἀκοίμητος φρουρὸς τοῦ Ἕθνους μας ;

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	Σελ. 5 - 23
1) 'Ο άνθρωπος ως άτομον	» 5
2) 'Ο άνθρωπος ως κοινωνικόν ὄν	» 6
3) 'Η Κοινότης	» 7
4) 'Η αγωγή ως προσπάθεια ἐντάξεως τοῦ ατόμου εἰς τὴν Κοινότητα	» 8
5) 'Η οἰκογένεια	» 10
6) 'Η γειτονία	» 11
7) 'Ο συνοικισμός	» 13
8) Τὸ χωρίον	» 14
9) 'Η κωμόπολις	» 16
10) 'Η πόλις	» 17
11) Τὸ Κράτος	» 18
12) Τὸ "Ἔθνος	» 19
13) 'Η 'Εκκλησία	» 20
14) 'Η συμπεριφορά τοῦ ατόμου εἰς τὴν Κοινότητα	» 21
Β'. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	» 24 - 34
α) Τί εἶναι οἰκογένεια;	» 24
β) 'Εξέλιξις τῆς οἰκογενείας	» 25
γ) 'Η οἰκογένεια ὡς φυσικὴ Κοινότης καὶ κύτταρον τῆς Κοινωνίας	» 27
δ) 'Η καλλιέργεια καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν γνησίων σχέσεων εἰς τὴν οἰκογένειαν	» 27
ε) 'Ελληνικά οἰκογενειακὰ ἥθη καὶ ἔθιμα	» 32
Γ'. ΣΧΟΛΕΙΟΝ	» 35 - 46
α) Τί εἶναι σχολεῖον;	» 35
β) Τὸ σχολεῖον ὡς πολιτιστικὴ Κοινότης	» 36
γ) 'Η καλλιέργεια καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων εἰς τὸ σχολεῖον	» 37
Δ'. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	» 47 - 64
α) Τί εἶναι ἐπάγγελμα;	» 47

β) Είδη επαγγελμάτων	» 48
γ) Ἡ ὁξία τῶν επαγγελμάτων	» 50
δ) Τὸ ἐπάγγελμα ὡς μέσον ἱκανοποιήσεως ὀλι- κῶν καὶ πνευματικῶν ἀναγκῶν	» 51
ε) Μελέτη καὶ ἀνάλυσις τοῦ ἐπαγγέλματος	» 52
στ) Παράγοντες οἱ ὅποιοι ἐπηρεάζουν τὸν ἀνθρώ- πον εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος	» 55
ζ) Ὁρθὴ ἐκλογὴ τοῦ ἐπαγγέλματος	» 57
η) Ἐπαγγελματικὴ καὶ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις	» 60
θ) Ἐθνικοὶ εὐεργεταὶ	» 62

Ε'. ΚΡΑΤΟΣ » 65-172

1) Ἔθνος	» 69
2) Πατρίς	» 70
3) Ἐθνικὰ σύμβολα	» 72
4) Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος	» 81
5) Τὸ Νεοελληνικὸν Κράτος	» 82
6) Ὁ Ἑλληνισμός	» 84
7) Κράτος καὶ Πολίτευμα	» 85
8) Τὸ κοινοβουλευτικὸν σύστημα	» 92
9) Τὰ πολιτικὰ Κόμματα	» 93
10) Θεμελιώδεις θεσμοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους	» 95
11) Τὰ Δικαστήρια	» 106
12) Ὁ Στρατός	» 111
13) Τὰ Σώματα Ἀσφαλείας	» 115
14) Παιδεία	» 118
15) Κρατικὸς μηχανισμός	» 121
16) Ὑγεία	» 124
17) Κοινωνικὴ Πρόνοια	» 126
18) Συγκοινωνία	» 128
19) Ταχυδρομεῖον	» 129
20) Ναυτιλία	» 132
21) Οἰκονομία	» 135
22) Ἐργασία	» 137
23) Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις	» 140
24) ΔΕΗ	» 141
25) Ὁργανισμὸς Τηλεπικοινωνιῶν Ἑλλάδος ΟΤΕ	» 143
26) Τοπικὴ Αὐτοδιοίκησις (Κοινότης — Δήμος)	» 145
27) Συνεταιρισμοὶ	» 151
28) Κράτος—Πολίτης (Δικαιώματα—Υποχρεώσεις)	» 155
29) Ἀτομικαὶ ἐλευθερίαι	» 167
30) Τάξις — Ἀσφάλεια — Εὐημερία	» 170

31) Δημαγωγία καὶ Ἀναρχία	» 171
ΣΤ΄. ΕΚΚΛΗΣΙΑ	» 173 - 178
Ζ΄. ΚΟΙΝΩΝΙΑ	» 179
1) Ἦθη καὶ Ἔθιμα	» 179
2) Ἐνδυμασία	» 185
3) Ἡ κυκλοφορία	» 186
4) Κοινὴ γνώμη καὶ διαμόρφωσις αὐτῆς	» 188
5) Ὁ Τύπος	» 190
6) Τὸ Ραδιόφωνον	» 192
7) Ἡ Τηλεόρασις	» 193
8) Τὸ ἀνάγνωσμα	» 194
9) Τὸ θέαμα	» 195
10) Ὁ κινηματογράφος	» 196
11) Προπαγάνδα καὶ νεότης	» 198
12) Διεθνεῖς σχέσεις	» 199
13) Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης	» 203
14) Διεθνὴς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς	» 203
15) Ὁ κομμουνισμὸς ὡς ἐθνικὸς κίνδυνος	» 205

Τὰ αντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλὼν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946 Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Α'. (VIII) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 240.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1935 / 17 - 7 - 69

Ἐκτύπωσης - Βιβλιοδεσία : Ἰω. Καμπανᾶς Α.Ε. Φιλαδελφείας 4 - ΑΘΗΝΑΙ

